

Vergaderjaar 1998–1999

26 200 XI

Vaststelling van de begroting van de uitgaven en de ontvangsten van het Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (XI) voor het jaar 1999

Nr. 3

BIJLAGEN 1 T/M 24 BIJ DE MEMORIE VAN TOELICHTING

		blz.
Bijlage 1	Het overzicht inzake personeelsgegevens	2
Bijlage 2	De wetgevingsbijlage	3
Bijlage 3	Het overzicht van door de Staten-Generaal aanvaarde moties en door bewindslieden gedane toezeggingen	5
Bijlage 4	De bijlage overzicht circulaires	18
Bijlage 5	De bijlage inzake verzoekschriften Nationale Ombudsman	20
Bijlage 6	De beleidsevaluatiebijlage (incl. subsidiebijlage)	21
Bijlage 7	De bijlage inzake economische/functionele classificaties	40
Bijlage 8	De bijlage inzake voorlichting	43
Bijlage 9	De convenantenbijlage	48
Bijlage 10	Overzicht prijsklassen en inkomensgroepen binnen het volkshuisvestingsbeleid	49
Bijlage 11	Stadsvernieuwingsrapportage 1998	50
Bijlage 12	Publieke dienstverlening	58
Bijlage 13	Het Kadaster / ZBO's	61
Bijlage 14	Coördinatie Geo-informatie	69
Bijlage 15	Grondslagen artikel(onderdel)en en overige achtergrondinformatie	72
	A. Uitgaven en verplichtingen	72
	B. Ontvangsten	99
Bijlage 16	De conversietabel uitgaven en ontvangsten en de economische en functionele classificaties per artikel-(onderdeel)	103
Bijlage 17	VROM-raad: werkprogramma 1999	106
Bijlage 18	Werkprogramma Wadden-Adviesraad	113
Bijlage 19	Actieplan schonere, stillere en zuiniger wegvoertuigen	114
Bijlage 20	Handhaving en toezicht	120
Bijlage 21	De decentralisatiebijlage	126
Bijlage 22	Artikelsgewijze Toelichting Rijksgebouwendienst 1998	131
Bijlage 23	Afkorting	142
Bijlage 24	Trefwoordenregister	148

BIJLAGE 1**HET OVERZICHT INZAKE PERSONEELSGEGEVENS**

De aantallen voor de periode 1998 t/m 2003 betreffen de verwachte gemiddelde bezetting voor het desbetreffende jaar. Voor de totstandkoming van deze aantallen wordt verwezen naar hetgeen is opgenomen in paragraaf 7.10 «Invulling doelmatigheidstaakstelling» van het Algemeen deel van de Memorie van Toelichting, alsmede naar de artikelen «Personeel en materieel», artikel 01.13 «VROM-raad» en de toelichting bij het agentschap Rijksgebouwendienst.

Overzicht A: Samenvattend overzicht personeelssterkte

Organisatie-eenheid	Werkelijke bezetting	Personeelsomvang					
	30-6-1998	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Ministerie							
Centrale directies	540,3	541,0	514,5	490,2	478,2	476,2	476,2
Gemeenschappelijke diensten	181,8	181,9	177,9	176,3	176,3	176,3	176,3
VROM-raad	23,4	19,8	19,5	19,8	19,8	19,8	19,8
Directoraat-Generaal van de Volkshuisvesting	1 121,4	1 158,6	1 113,6	1 117,4	1 113,5	1 113,5	1 113,5
Rijksplanologische Dienst	273,6	283,0	288,8	294,0	294,0	294,0	294,0
Directoraat-Generaal Milieubeheer	953,4	1 005,0	960,8	979,0	979,0	979,0	979,0
Onverdeeld			1,4	15,0	16,0	18,0	18,0
Totaal	3 093,9	3 189,3	3 076,5	3 091,7	3 076,8	3 076,8	3 076,8

Overzicht B: Samenvattend overzicht personeelssterkte van de agentschappen ressorterend onder het ministerie

	Werkelijke bezetting	Personeelsomvang					
	30-6-1998	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Agentschap Rijksgebouwendienst							
Totaal	888,4	900	915	915	915	915	915

BIJLAGE 2**DE WETGEVINGSBIJLAGE****A. TOT STAND GEKOMEN WETGEVING (PERIODE 1-6-1997 TOT 1-6-1998)**

Citeertitel	Kamerstuk nummer	Staatsblad jaar, nr.	Inwerkingtreding
Wijziging Wet Stads- en dorpsvernieuwing	25 044	1997, 226	
Wijziging Wet milieubeheer: aanvulling Wet milieu-beheer en Wet bodembescherming (nazorg stort-plaatsen)	24 321	1997, 532	
Wijziging Wet milieubeheer: wijziging hoofdstuk 8 + 10	24 875	1997, 533	
Wijziging Wet balansverkorting geldelijke steun volkshuisvesting (aanvullende bijdrage)	24 514	1998, 45	
Wijziging van de Woningwet: tegengaan bouwen op verontreinigde grond	24 809	1998, 132	
Wet bescherming Antarctica	25 211	1998, 220	
Wijziging Wet milieubeheer en Wet inzake luchtverontreiniging	25 686	1998, 221	
Wijziging Wet balansverkorting geldelijke steun volkshuisvesting (minimale huursomstijging)	25 841	1998, 231	
Wijziging van de Woningwet: aanschrijving en energiebesparende voorzieningen	24 820	1998, 232	
Wijziging Huursubsidiewet	25 817	1998, 289	

B. BIJ DE STATEN-GENERAAL AANHANGIGE WETSVORSTELLEN

Wetsvoorstel	Kamerstuk nummer	Op 1-6-1998 gevorderd t/m	Verwachting omtrent eerstvolgende fase	Inwerkingtreding
Experimentenwet stad en milieu	25 848	Nota n.a.v. verslag TK 06-04-98	Mondelinge behandeling TK juni 98	
Wijziging Wet geluidhinder: technische wijzigingen en afronding sanerings operatie	25 905	Verslag TK 16-04-98	Nota n.a.v. verslag	
Wijziging Huisvestingswet (ruimtelijk beleid)	25 334	Mondelinge behandeling TK 14-04-98	Voorlopig verslag EK	
Wijziging Huisvestingswet (woonwagens en -schepen)	25 333	Voorlopig verslag EK 26-05-98	Mondelinge behandeling EK juni 98	
Herziening Wet op de Ruimtelijke Ordening	25 311	Nota n.a.v. verslag 18-03-98	Mondelinge behandeling TK sept 98	
Wijziging van de Huurprijzenwet woonruimte (creëren van een aparte onderhoudsprocedure)	25 445	Voorlopig verslag EK 03-04-98	Memorie van antwoord EK juni 98	
Wet milieubeheer: wijziging bepalingen inzake internationale zaken	25 991	Indiening bij TK 10-04-98	Verslag TK juni 98	
Wet milieubeheer, Wet rampen en zware ongevallen en Arbeidsomstandighedenwet	25 972	Indiening bij TK 07-04-98	Verslag TK juli 98	
Wijziging van de Woningwet: milieu-grondslag Bouwbesluit	25 823	Nota n.a.v. verslag 31-03-98	Mondelinge behandeling TK juni 98	
Wijziging van de Woningwet: vergunning-vrije bouwwerken in beschermde stads- en dorpsgezichten	24 607	Verslag TK 08-05-96	Mondelinge behandeling TK juni 98	

C. IN VOORBEREIDING ZIJNDE WETSVORSTELLEN

Wetsvoorstel inzake	Op 1-6-1998 gevorderd t/m	Verwachting omtrent eerstvolgende fase	Inwerkingtreding
Wet explosieven voor civiel gebruik	Interdepartementaal overleg	Behandeling in MR	
Wijziging Wet geluidhinder i.v.m. wijziging van de Tracéwet	Voordracht aan H.M. de Koningin 07-05-98	Advies RvSt	
Wijziging Huurprijzenwet woonruimte verlenging huur-liberalisatiebeperkingen	Interdep. overleg	Behandeling in MR juli 98	
Integrale herziening huurwetgeving	Advies RvSt 16-03-98	Indiening bij TK juni 98	
Novelle Huisvestingswet (ruimtelijk beleid)	Interdepartementaal overleg	Behandeling in MR aug. 98	
Wijziging Wet hygiëne en veiligheid zwemgelegenheden	Wetsvoorstel in voorbereiding	Aanbieding aan MR juni 98	
Wijziging Interimwet ammoniak en veehouderij (reparatie)	Advies RvSt 15-05-98	Indiening bij TK juli 98	
Wijziging Interimwet ammoniak en veehouderij (verlenging; einde legalisering)	Interdepartementaal overleg	Behandeling in MR okt 98	
Wijziging Interimwet ammoniak en veehouderij (experimentenregeling)	Interdepartementaal overleg	Voordracht aan H.M. de Koningin sept 98	
Wet investeringen stedelijke vernieuwing	Interdepartementaal overleg	Behandeling in MR najaar 1998	
Wet milieubeheer (aanpassing aan wijziging EG richtlijn m.e.r.)	Advies RvSt 16-03-98	Indiening bij TK sept 98	
Wijziging Wet milieubeheer en Wet economische delicten (milieutoezicht door de politie; handhaafbaarheid voorlopige voorziening)	Advies RvSt 17-09-97	Indiening bij TK najaar 98	
Wijziging Wet milieubeheer (milieu-audit)	Interdepartementaal overleg	Behandeling in MR najaar 98	
Wijziging Wet milieubeheer (toekomstige afval-verwijderingsstructuur)	Brief aan TK n.a.v. rapport Cie-Epema 03-12-96	Behandeling in MR aug./sept. 98	
Wijziging Wet milieubeheer (meldingenregeling)	Voordracht aan H.M. de Koningin 31-03-98	Indiening bij TK Najaar 98	
Wijziging Wet milieubeheer, Wet milieugevaarlijke stoffen, Wet bodembescherming (verbetering handhavingsbevoegdheden)	Advies RvSt 24-04-98	Indiening bij TK okt. 98	
Wijziging Wet milieubeheer (retributies kennisgevingen)	Advies RvSt 16-04-98	Indiening bij TK sept. 98	
Wet rechtskracht diverse planologische kernbeslissingen	Advies RvSt 24-04-98	Indiening bij TK sept 98	
Wet Registratie van publiekrechtelijke beperkingen onroerend goed	Interdepartementaal overleg	Behandeling in MR eind 98	
Wijziging Wet op de Ruimtelijke Ordening (grondexploitatieheffingen)	Wetsvoorstel in voorbereiding	Interdepartementaal overleg	
Herziening Waterleidingwet	Algemeen overleg in TK 16-04-98	Interdepartementaal overleg	
Wijziging Waterleidingwet (aanpassing aan EU-richtlijn drinkwater)	Wetsvoorstel in voorbereiding	Interdepartementaal overleg	
Wijziging Woningwet (toezicht)	Voordracht aan H.M. de Koningin 19-12-97	Advies RvSt juni 98	

HET OVERZICHT VAN DOOR DE STATEN-GENERAAL AANVAARDE MOTIES EN DOOR BEWINDSLIEDEN GEDANE TOEZEGGINGEN (1 JUNI 1997 – 1 JUNI 1998)

OVERZICHT MOTIES EN TOEZEGGINGEN MILIEUBEHEER

A. Overzicht van de moties

Omschrijving van de Motie	Vindplaats	Stand van zaken
Augusteijn-Esser en Dijkma Verzoeken naast de implementatie van de EU richtlijn op zo kort mogelijke termijn te komen tot het afsluiten van een nieuw verpakkingsconvenant met het bedrijfsleven.	Kamerstukken II, 1995–1996, 23 562, nr. 10	Op 15.01.1998 is het ondertekende convenant verpakkingen II aan de Kamer gezonden (brief kenmerk MBA 97 587 815), hiermee is aan deze motie voldaan.
Dijkma c.s. Wensen dat alle relevante beleidsmaatregelen nader vorm dienen te krijgen binnen de kaders die het rapport van de tijd-lijke cie. Klimaatverandering schetst, waarbij het voorzorgs-beginsel als leidraad geldt.	Kamerstukken II 1996–1997, 24 695, nr. 7	De Kamer is per brief d.d. 17.10 1998 over de inzet en verwachtingen t.a.v. Kyoto geïnformeerd; zie Kamerstukken II 1997–1998, 24 785 nr. 4 en na Kyoto heeft de Kamer het delegatieverslag van het Protocol dat aldaar is vastgesteld ontvangen met brief MBL 98 012 985 d.d. 23.02 1998.
Augusteijn-Esser c.s. Inzake het in het Beleidsplan Drink- en Industrie-watervoorziening genoemde besparingspercentage dat voor huishoudens en kleinzakelijke sector is gesteld op 10% in 2000 en 20% in 2020, verzoeken zij deze doelstelling opnieuw te bezien en i.o.m. Vewin de Kamer voorstellen te doen tot aan-scherping.	Kamerstukken II 1996–1997, 23 168, nr. 7	Het waterbesparingsbeleid, zoals vastgelegd in het BDIV, komt in een nieuwe fase waarbij het zal worden geïntegreerd in een te ontwikkelen beleid gericht op duurzaam stedelijk watergebruik en -beheer: «water in de stad». De Kamer zal hierover, eind 1998, in een aparte brief worden geïnformeerd, waarbij tevens wordt ingegaan op de toegezegde evaluatie van het waterbesparingsbeleid.
Rosenmöller Gezien in de Vervolgnota klimaatverandering wordt gekozen voor 1 a 2 procent CO ₂ emissiereductie per jaar als inzet in internationale onderhandelingen, verzoekt hij een jaarlijkse emissiereductie van 2% als inzet te kiezen.	Kamerstukken II 1996–1997, 24 695/24 785 nr. 9	Zie motie Dijkma c.s. kamerstukken II 1996–1997, 24 695 nr. 7
Rosenmöller Is van mening dat het internationale klimaatbeleid ook na 2000 gericht dient te blijven op emissiereductie en een stijging van de nationale CO ₂ -emissie uitgesloten moet worden ook in het geval andere landen hun doelstellingen niet of onvoldoende realiseren.	Kamerstukken II 1996–1997, 24 695/24 785 nr. 10	In Kyoto is afgesproken dat de EU in de zgn. Budgetperiode van 2008–2012 haar broeikasgas-emissies met 8% moet verminderen t.o.v. 1990. Naar verwachting wordt tijdens de Milieuraad van juni 1998 afgesproken hoe deze last over de lid-staten wordt verdeeld. Over de Nederlandse inzet voor deze onderhandelingen heeft de Kamer twee brieven toegestuurd gekregen (MBL 98 051 773 d.d. 04.06.1998 en MBL 98055788 d.d. 15.06.1998. (Zie ook motie Dijkma c.s. kamerstukken II 1996–1997, 24 695 nr. 7)
Stellingwerf Verzoekt de regering op korte termijn een samenhangend pakket maatregelen vast te stellen waarmee de 3% reductie, zoals beoogd voor 2000, kan worden bereikt.	Kamerstukken II 1996–1997, 24 695/24 785, nr. 15	Vooruitlopend op de uitkomst van de discussie in de EU over de lastenverdeling en de invulling van het Nederlandse beleid om de Nederlandse bijdrage te realiseren, is in het NMP3 aangegeven welke maatregelen in ieder geval in de komende planperiode zullen worden genoemd. Na besluit-vorming in de EU en de vierde conferentie van de partijen bij het Klimaatverdrag zal begin 1999 de Uitvoeringsnota Klimaatbeleid verschijnen, waarin wordt aangegeven hoe – in termen van instrumenten en maatregelen – de Nederlandse reductiedoelstelling kan worden gerealiseerd. (Zie ook motie Rosenmöller Kamerstukken II 1996–1997, 24 695/24 795 nr. 10).

Omschrijving van de Motie	Vindplaats	Stand van zaken
Schutte Omdat er diverse maatregelen zijn en worden getroffen om de nationale CO ₂ -emissiereductiedoelstelling voor het jaar 2000 en daarna te bereiken, wordt verzocht om uiterlijk bij de indiening van de ontwerp-begroting 1998 inzicht te geven in de alsdan bereikte en geraamde effecten, zo nodig vergezeld van aanvullende maatregelen om de doelstellingen te bereiken.	Kamerstukken II 1996–1997, 24 695/24 785, nr. 17	Zie motie Stellingwerf Kamerstukken II 1996–1997, 24 695/24 785 nr. 15.
Jorritsma -Van Oosten en Dijkma Omdat zij van mening zijn dat het terugdringen van de CO ₂ -emissie een bij uitstek internationale aangelegenheid is en dat de rol van Nederland een leidende en geen volgende moet zijn, verzoeken zij de regering zich tot het uiterste in te spannen in Europees verband, niet alleen een stabilisatie van de CO ₂ -emissie in 2000 te bereiken, maar een vermindering met 1 a 2%. Zij dringen er dan ook op aan om, indien andere EU-landen onverhoopt kiezen voor een politiek van «ieder voor zich», de eigen doelstellingen van minimale stabilisatie niet los te laten.	Kamerstukken II 1996–1997, 24 695/24 785, nr. 18	Zie motie Stellingwerf Kamerstukken II 1996–1997, 24 695/24 785 nr. 15.
Dijkma en Jorritsma-Van Oosten Gezien beleidsverkenningen worden voorbereid over de wijze waarop de CO ₂ -reductie van 1 a 2% per jaar na 2000 kan worden ingevuld, verzoeken zij de onderdelen daarvan, die zonder concurrentienadelen kunnen worden uitgevoerd, ter besluitvorming voor Prinsjesdag 1997 aan de Kamer voor te leggen.	Kamerstukken II 1996–1997, 24 695/24 785 nr. 25 (was nr. 23)	Zie motie Stellingwerf Kamerstukken II 1996–1997, 24 695/24 785, nr. 15..
Klein Molekamp c.s. Verzoeken om een plan om de uitvoering van de Wet milieubeheer zodanig vorm te geven, o.a. door de uitvoerders van de wet meer en beter gebruik te laten maken van moderne vormen van informatieverwerking, opdat de administratieve lasten die voortvloeien uit de Wet milieubeheer zoveel mogelijk beperkt kunnen worden.	Kamerstukken II 1996–1997, 25 000 XI nr. 27 Handelingen II 1996–1997, nr. 8	De Vaste Kamer Cie. VROM is bij brief van 7 mei 1997 over de stand van zaken geïnformeerd. In overleg met het Ministerie van BiZa zal met de andere overheden worden bezien welke mogelijkheden er zijn om gebruik te maken van de modernste vormen van informatieverwerking. De Kamer is bij brief d.d. 29.05.98 van de Staatssecretaris van EZ en de Minister van VROM op de hoogte gesteld dat er binnenkort apart op het in deze motie gestelde zal worden ingegaan.
Augusteijn-Esser c.s. Verzoeken een notitie aan de Kamer te zenden waarin aangegeven wordt op welke wijze een adequate aanpak van de vermindering van de NOx-uitstoot kan worden bereikt en wel zodanig dat de doelstelling uit het NMP in zicht komt.	Kamerstukken II 1996–1997, 25 000 nr. 31 Handelingen II 1996–1997, nr. 8	Deze notitie zal de Kamer zo spoedig mogelijk bereiken.
Schuurman c.s. Verzoeken onderzoek te doen naar een adequaat toetsingskader, welk kader een verantwoorde introductie van genetisch gemodificeerde planten in het milieu waarborgt.	Handelingen I 1996–1997, nr. 21, blz. 998 Kamerstukken I 25 000 XI nr. 126b	Met brief d.d. 23 maart 1998 kenmerk DGM/SVS/98 007 816 is deze motie gestand gedaan.
Poppe Verzoekt om maatregelen waardoor de opslag van verschillende categorieën gevaarlijke stoffen bij op- en overslag-bedrijven uitsluitend kan plaatsvinden in afzonderlijke ruimten, die voorzien zijn van op de aard van de stoffen afgestemde veiligheidsvoorzieningen.	Kamerstukken II 1996–1997, 25 000 XI, nr. 36	Met bevoegd gezag en bedrijfsleven wordt overleg gevoerd over de mogelijkheden voor uitvoering. Daarnaast wordt onderzoek gedaan naar effecten op het risico van de in de motie voorgestelde maatregel. Zowel overleg als onderzoek zijn nog niet afgerond. Over de resultaten hiervan zal de Kamer naar verwachting eind 1998 geïnformeerde kunnen worden i.v.m. de wens om tegelijk ook informatie te verschaffen over nieuwe inzichten m.b.t. de aan te houden afstanden tussen betrokken opslagen en kwetsbare bestemmingen.
Van Dijke De Nederlandse inspanningen in derde landen (waaronder Oost-Europa) die tot doel hebben de CO ₂ -uitstoot terug te dringen, mogen niet in mindering worden gebracht op de vastgestelde nationale doelstelling (3% in 2000).	Kamerstukken II 1996–1997, 25 000 nr. 22	Zie moties Rosenmöller en Stellingwerf; kamerstukken II 1996–1997, 24 695/24 785 nrs. 10 en 15.

Omschrijving van de Motie	Vindplaats	Stand van zaken
Verspaget c.s. Verzoeken om bij de totstandkoming van het Bossenverdrag in te zetten voor en maximaal mogelijk behoud van de wereldbossen; tenminste 10% van het huidige areaal in een netwerk van beschermde gebieden, gekoppeld aan een duurzaam beheer van de rest van het areaal.	Kamerstukken II 1996–1997, 25 000 XI, nr. 41 (was nr. 22)	Bij brief van de Minister van OS, mede namens de Minister van VROM, d.d. 22.10 1997, kenmerk 97/JS/1636 is aan deze motie voldaan.
Noorman-den Uyl c.s. Verzoeken om een nadere inventarisatie van kostenveroorzaking door rijksbeleid bij afvalverwerking, daar zij van mening zijn dat de lokale lastendruk en daarmee het gemeentelijk effect op de koopkracht verlicht kan worden door het verlagen van de lokale lasten met de kosten van de eindverwerking van afval en afvalwater.	Kamerstukken II 1996–1997, 25 011, nr. 3	Bij brief van 21.11 1997 (Kamerstukken II 1997–1998, 25 011, nr. 17) is aan deze motie voldaan.
Lansink c.s. V.w.b. het klimaatvraagstuk verzoeken zij om via het beleid met instrumenten de Nederlandse Taakstelling tenminste te handhaven op 10% CO ₂ -reductie in 2010 t.o.v. 1990 en te bewerkstelligen dat de Europese lidstaten vasthouden aan de overeengekomen taakstelling van tenminste 15% t.o.v. 1990.	Kamerstukken II 1997–1998, 25 600XI, nr. 18	Zie moties Dijkzema c.s. en Rosenmöller kamerstukken II 1996–1997, 24 695 nrs, 7, 9 en 10.
Lansink Inzake hergebruik van uit afval winbare grondstoffen verzoeken zij om op korte termijn te onderzoeken op welke wijze een wijziging van het afvalbegrip kan worden bewerkstelligd.	Kamerstukken II 1997–1998, 25 600XI, nr. 20	De huidige Europese regelgeving geeft geen ruimte tot wijziging van het afvalbegrip; uitspraak Europese Hof in de Tombesi-zaak. Er wordt nu in OESO kader gewerkt aan een nadere afbakening van het begrip afvalstoffen. De Kamer zal worden geïnformeerd indien er een overeenstemming wordt bereikt.
Klein Molekamp c.s. Verzoeken om een studie te verrichten om te komen tot een systeem van verhandelbare afvalrechten, waarbij aangegeven wordt op welke wijze concreet invulling kan worden gegeven aan een dergelijk systeem, rekening houdend met de voor- en nadelen.	Kamerstukken II 1997–1998, 25 600XI, nr. 25	De uitvoering van deze motie maakt onderdeel uit van het voornemen tot het opnieuw structureren van de stortsector. Een daartoe op te zetten plan is naar verwachting eind 1998 gereed.
Augusteijn-Esser c.s. Verzoeken de onderhandelingen over verkoop VAM-aandelen op te schorten en eerst overleg te plegen met de STIVAM-partners over de meest gewenste constructie en de Kamer de resultaten te melden.	Kamerstukken II 1997–1998, 25 600 XI, nr. 27	De Minister van LNV heeft de Kamer bij brief van 16.04.98 kenm.FEZ98/695 over deze kwestie ingelicht en daarmee aan de motie voldaan.
Crone c.s. Zijn van mening dat het systeem van benchmarking de Nederlandse verplichtingen in internationaal verband niet mag aantasten.	Kamerstukken II 1997–1998, 25 405, nr. 4	Het systeem van benchmarking is nog in ontwikkeling. De BM-overeenkomst zal niet kunnen leiden tot inperking overheidshandelen in internationaal verband.
Klein Molekamp c.s. Verzoeken om binnen een half jaar met een knelpuntenanalyse te komen inzake hergebruiksactiviteiten (grondstoffen) en daarin tevens aan te geven hoe deze knelpunten opgeheven kunnen worden.	Kamerstukken II 1997–1998, 25 405, nr. 7	Najaar 1998 zal een onderzoek m.b.t. deze problematiek zijn afgerond, waarna de Kamer geïnformeerd zal worden.
Augusteijn-Esser c.s. Verzoeken om op korte termijn drie voorbeeldprojecten in de voorlichtingssfeer te starten gericht op de consument op het gebied van energiebesparing, milieuvriendelijke producten en alternatieve vervoerswijzen.	Kamerstukken II 1997–1998, 25 405, nr. 8	Er is een voorbeeldproject m.b.t. energiebesparing en milieuvriendelijke producten in voorbereiding. De Kamer zal hierover zo spoedig mogelijk worden geïnformeerd.
Augusteijn-Esser en Feenstra De Nota Milieu en Economie richt zich duidelijk op gedragsverandering bij burgers en bedrijven en niet tot het onderwijs. Verzocht wordt dan ook om het onderwijs nauw bij deze omslag te betrekken en daartoe in samenwerking met het Ministerie van Onderwijs initiatieven te ontwikkelen.	Kamerstukken II 1997–1998, 25 405, nr. 10	Overleg met Onderwijs hierover is gaande.

Omschrijving van de Motie	Vindplaats	Stand van zaken
Crone c.s. Verzoeken een kader op te stellen om milieudoelstellingen en de verantwoordelijkheden voor het realiseren daarvan te verdelen over de verschillende ministeries.	Kamerstukken II 1997–1998, 25 887, nr. 13	De Kamer zal hierover medio 1999 een notitie ontvangen.

B. Overzicht van de toezeggingen Milieubeheer

Omschrijving van toezegging	Vindplaats	Stand van zaken
Bodemsanering De Kamer zal te zijner tijd worden geïnformeerd over mogelijkheden tot verdere decentralisatie van de bodemsanering	Handelingen II, 1994–1995, AO 7–2-95	Deze toezegging is gestand gedaan met brief d.d. 19.06 1997, kamerstukken II 1996/1997, 25 411 nr. 1.
Scheepsafvalstoffen De Minister zal aan de Kamer mededelen of er een overheidsbedrijf moet komen voor scheepsafvalstoffen, wellicht te verbreden naar alle «kwetsbare» afvalstoffen.	Handelingen II, 1994–1995, AO 1 juni 1995	Uitvoering hieraan wordt gegeven in het Meerjarenplan gevaarlijke afvalstoffen, dat de Kamer met brief d.d. 13.08 1997, kenmerk MBA 97 112 728 is toegezonden, waarmee aan deze toezegging is voldaan.
Drink- en Industrierwater Er zal i.o.m. de Ministers van V&W, EZ en LNV een notitie naar de Kamer gaan waarin o.m. wordt ingegaan op de voorbereiding van de Waterleidingwet.	Kamerstukken II 1995–1996, 23 168, nr. 11 A.O.17-06-1996	De notitie is 2 februari 1998 aan de Kamer gezonden (zie Kamerstuk 25 869, nr. 1), waarmee aan deze toezegging is voldaan.
Klimaatverandering M.b.t. de moties 24 695/24 785 nrs. 15, 17 en 25 (was 23) zal de Kamer uiterlijk in november 1997 een integrale rapportage krijgen waarin ingegaan wordt op: de vooruitzichten m.b.t. reductiedoelstelling v.3%; de effecten v.h. beleid opgenomen in NMP2 en derde Energienota en van het extra beleid (septemberbrief) en die v.d. regulerende energiebelasting. De geraamde opbrengst v.d. extra 750 mln.; de eerste fase v.d. verkenningen (Klimaatnota) die onze nationale en internationale inzet na 2000 schetsen; onderhandelingen in Kyoto en basis voor NMP3.	Handelingen II 1996–1997, nr. 6 blz. 16–1073	Zie motie Dijkzema c.s. Kamerstukken II 1996–1997 24 695 nr. 7.
Tropische regenwouden De Minister zal de Kamer informeren hoe de Minister van LNV denkt over de motie over de tropische regenwouden (25 000 XI nr. 22)	Handelingen II 1996–1997, nr. 8, blz. 21–1609	De Minister van LNV heeft bij brief van 17.06 1997 kenmerk 2 969 712 880 de Kamer bericht, waarmee aan de toezegging is voldaan.
Administratieve lasten Wet Milieubeheer De Minister zal het standpunt van de Kamer, zoals verwoord in motie 25 000 XI nr. 27, bij aanvaarding, overbrengen aan vergunningverlenende overheden.	Handelingen II 1996–1997, nr. 8, blz. 21–1620	Zie motie Klein Molekamp c.s. (Kamerstukken II 1996–1997, 25 000 XI nr. 27).
Afvalverwijdering Getracht zal worden een zo groot mogelijke versnelling van de wetgeving door te voeren.	Kamerstukken II 1996–1997, 25 157, nr. 2, blz. 22 en 25 AO 26.02.97	Naar verwachting zal het wetsvoorstel eind 1998 om advies aan de Raad van State worden gezonden.
Bodembescherming De Kamer zal voor eind 1997 een notitie ontvangen over de voortgang van het wetgevingstraject in het kader van de oude stortplaatsen.	Handelingen II 1997–1998 nr. 2, blz. 4–241/242	De Kamer heeft deze notitie ontvangen bij brief d.d. 07.04.'998 kenmerk DBO 98034769, waarmee aan deze motie is voldaan.
CO-2 uitstoot Er zal nog deze Kabinetsperiode een aanvullend pakket komen boven op de 2x750 miljoen om de min 3% te realiseren.	Handelingen II 1997–1998, nr. 5, blz. 14–1032	De Kamer is hierover geïnformeerd middels de «Kyoto brief» kamerstuk 24 785, nr. 4 d.d. 17.10 1997, waarmee de toezegging gestand gedaan is.

Omschrijving van toezegging	Vindplaats	Stand van zaken
Ontwikkelingsgelden t.b.v. Milieu De Minister is bereid overleg te bevorderen met de Kamer en Minister Pronk. Indien het een AO zal worden dan ook EZ erbij betrekken als de Kamer Oost-Europa ook agendeert.	Handelingen II 1997–1998, nr. 5, blz. 14–1032/1033	De Kamer heeft van de Minister van BuZa, namens het Kabinet, op 10.03 1998 de Nota internationaal Natuur- en Milieubeleid toege- stuurd gekregen, waarmee aan deze toezegging is voldaan.
Problematiek administratieve lasten De Minister is bereid samen met de Minister van EZ en het IPO dieper in deze materie te duiken, waarna de Kamer z.s.m. geïnformeerd zal worden.	Handelingen II 1997–1998, nr. 5, blz. 15–1071	Zie motie Klein Molekamp c.s. (Kamerstukken II 1996–1997 25,000 XI nr. 27)
Wolmanzouten De Kamer zal het resultaat van het College van toelating bestrijdingsmiddelen ontvangen.	Handelingen II 1997–1998, nr. 5, blz. 14–1074	Het resultaat van het College Toelating Bestrijdingsmiddelen m.b.t. wolmanzouten wordt binnenkort verwacht, waarna toezending aan de Kamer zal volgen.
Problematiek particuliere tankeigenaren Er zal een hardheidsclausule komen om te voorkomen dat tankeigenaren dubbel gepakt worden.	Kamerstukken II 1997–1998, 25 411, nr. 4 blz. AO d.d. 22.01.98	Het overleg hierover is nog niet afgerond, zal naar verwachting eind 1998 zijn.
Meerjarenplan gevaarlijke afvalstoffen II In het kader van het programma afvalpreventie bij bedrijfsmatige activiteiten zal de Kamer z.s.m. een overzicht ontvangen inzake preventie ontstaan gevaarlijke afvalstoffen	Kamerstukken II 1997–1998, 25 600 XI, nr. 50	De Kamer is bij brief van 22 juni 1998 nr. MBA98 055 897 geïnformeerd.

OVERZICHT MOTIES EN TOEZEGGINGEN RUIMTELIJKE ORDENING

A. Overzicht van de moties

Omschrijving van de Motie	Vindplaats	Stand van zaken 3 juni
Duivesteijn: De regering wordt verzocht de in de missiebrief geschetste uitdagingen en genoemde investeringsprojecten deel te laten zijn van een zo spoedig mogelijk uit te brengen vijfde nota over de ruimtelijke ordening.	Kamerstukken II, 1997–1998, 25 600XI, nr. 22	Vorbereidingen voor een PKB, Vijfde Nota zijn gaande. Deel 1 (kabinetsvoornemen) verschijnt naar verwachting eind 1999.
Versnel: De regering wordt verzocht om binnen twee maanden verslag te doen van de afspraken over fasering een temporeling van woningbouw in het buitengebied.	Kamerstukken II, 1997–1998, 25 600XI, nr. 28	Hierover is per brief «Woningbouw buiten de stadsgewesten» van 25 maart 1998 aan de Kamer gerapporteerd.
Stellingwerf: De regering wordt verzocht om wetgeving opdat de Ecologische Hoofdstructuur wordt bespoedigd of verbeterd. Gevraagd is om een nadere definiëring van de begrippen «basisbescherming van» en «zwaarwegend maatschappelijk belang».	Kamerstukken II, 1997–1998, 25 600XI, nr. 31	
Versnel: De regering wordt verzocht de intensieve veehouderij strikter, dan in de koersbepaling van de Vinex is gebeurd, te reguleren in het buitengebied door de actualisering van Vinex daarop aan te passen.	Kamerstukken II, 1997–1998, 25 600 XI, zonder nummer.	De motie is niet ingediend nadat de minister had toegezegd deze actie via een aparte actualisering van Vinex te regelen. Inmiddels is een partiële herziening van de PKB-Vinex gaande waarin de ruimtelijke gevolgen van de herstructurerings- en reconstructiewet voor de varkenshouderij worden geregeld. Het kabinetsstandpunt (deel 3) van deze partiële herziening wordt naar verwachting begin '99 aan de kamer gezonden.

Omschrijving van de Motie	Vindplaats	Stand van zaken 3 juni
moties bij Actualisering Vinex Er zijn 21 moties bij de behandeling Actualisering Vinex ingediend.	Kamerstukken II, 1997–1998, 25 180, nrs: 7, 14, 16, 17, 20, 23, 42, 53, 54, 55, 57, 58, 61, 62, 65, 67, 68, 69, 71, 73, 76	Alle amenderende moties zijn verwerkt in deel 3a van de PKB Acvinex. Afhankelijk van de uitkomsten van de formatie zal deel 3a door het nieuwe kabinet voor goedkeuring worden voorgedragen aan de Kamer. (Motie 76 van Verbugt waarin de regering wordt verzocht om de Vinex-convenanten te versoepelen, is geen amenderende motie en is niet door de minister overgenomen.)

OVERZICHT MOTIES EN TOEZEGGINGEN VOLKSHUISVESTING

A. Overzicht van de moties

Omschrijving van de Motie	Vindplaats	Stand van zaken 3 juni
Biesheuvel De regering wordt verzocht een studie te doen naar een IHS-systematiek gebaseerd op aan het (gecorrigeerde) belastbare inkomen gekoppelde normhuurquoten, met een aan het belastbaar inkomen gerelateerde normhuurquote van 15% op minimum-inkomensniveau, en over het resultaat hiervan de Kamer te rapporteren.	Kamerstukken II 95/96, 24 506, nr. 29 (wijziging van nr. 10)	Brief aan de Tweede Kamer met de resultaten van het onderzoek is op 06-05-1998 verzonden onder nummer HIS 98027229
Jeekel, Hofstra en Duivesteijn De regering wordt verzocht om in nauwe samenwerking met gemeenten en verhuurders een proces op gang te brengen dat gericht is op het terugdringen van het niet-gebruik van de individuele huursubsidie en daartoe een specifieke organisatorische voorziening te creëren, gericht op het identificeren en benaderen van de groep niet-gebruikers; De regering wordt voorts verzocht om de voorlichtings-campagne voor de Huursubsidiewet in het bijzonder te richten op deze groep.	Kamerstukken II 96/97, 25 090, nr. 58	Plan van aanpak «tegengaan niet gebruik huur-subsidie» aan tweede Kamer gezonden 12-01-1998 zie hiervoor 25 831 nr. 4 Op 19-03-1998 heeft AO plaatsgevonden
Duivesteijn, Biesheuvel, poppe, Oedayraj, Nijpels en Stellingwerf De regering wordt dringend verzocht om zo spoedig mogelijk te komen met een voorstel waarin voor de periode 1997/98 individuele huursubsidie-gerechtigden die te maken hebben meteen substantiële inkomensdaling alsnog de mogelijkheid krijgen een aanvraag in te dienen voor een huurbijdrage.	Kamerstukken II 97/98, 25 090, nr. 69	Reactie over Regeling bijdrage huurlasten-Nieuwe stijl is op 16-12-1997 aan de Tweede Kamer verzonden zie 25 090 nr. 72 21/04/1998 wetsvoorstel in de Eerste Kamer aanvaard.
Hofstra, Duivesteijn en Jeekel De regering wordt verzocht bij eventuele komende koopkrachtreparaties de ongelijke behandeling van huurders en kopers te voorkomen.	Kamerstukken II 96/97, 25 090, nr. 59	Wordt betrokken bij besluitvorming rond koopkrachtreparaties (van met name het min. van SZW).
Verkerk, Leerkes en Hendriks De regering wordt verzocht een regeling te doen ontwerpen waarbij huurders binnen bepaalde kaders en/of voorwaarden bij beëindiging van een huurovereenkomst tegemoet kunnen worden gekomen in de kosten die men gemaakt heeft voor een woningverbetering, en in deze regeling te betrekken, dat de huurcommissie daarbij een adviserende/bemiddelende rol dient te vervullen.	Kamerstukken II 96/97, 25 000, nr. 37	Motie aangehouden door Tweede Kamer. Onderwerp meegenomen in concept BW i.h.k. van IHH, welk sinds medio juli 1997 bij Raad van State ligt ter advisering.
Verkerk, Leerkes, Duivesteijn en Hendriks De regering wordt verzocht in een wettelijke regeling te voorzien, waarbij huurders in staat worden gesteld om isolatievoorzieningen binnen bepaalde kaders en voorwaarden bij verhuurder af te dwingen, en de huurcommissies daarbij een adviserende c.q. een bemiddelende rol te geven.	Kamerstukken II 96/97, 25 000, nr. 38	Motie aangehouden door Tweede Kamer. Onderwerp meegenomen in concept BW i.h.k. van IHH, welk sinds medio juli 1997 bij Raad van State ligt ter advisering.

Omschrijving van de Motie	Vindplaats	Stand van zaken 3 juni
Biesheuvel De regering wordt verzocht op korte termijn met betrokken partijen in overleg te treden over de wenselijkheid van regionale toelating inééns van alle woningcorporaties, en over verruiming van de mogelijkheden van landelijke toelating.	Kamerstukken II 96/97, 24 508, nr. 28	De toelichting bij het BBSH is aan de motie aangepast. Verzending reactie naar Tweede Kamer 20 maart 1998 onder DBD 98016330
Vos, Crone en Augusteijn-Essers De regering wordt verzocht op korte termijn energieprestatienormen voor CV-ketels op grond van de Wet Energiebesparing Toestellen voor te bereiden waardoor de toepassing van de conventionele CV-ketel wordt beëindigd.	Kamerstukken II 97/98, 25 600 XI nr. 23	Motie aangenomen in Tweede Kamer 02-12-97 Behandeling door Economische Zaken.
Versnel-Schmitz, Jeekel en Duivesteijn De regering wordt verzocht binnen twee maanden een rapportage aan Tweede Kamer te sturen over afspraken met betrekking tot het tegengaan van te voortvarende woningbouw buiten VINEXgebieden	Kamerstukken II 97/98, 25 600 XI nr. 28	Motie aangenomen in Tweede Kamer 02-12-97 Reactie gereed en aan Tweede kamer verzonden op 25 maart 1998
Hofstra De regering wordt verzocht op zo kort mogelijke termijn de plaatsing van zonnecollectoren in principe niet langer vergunningsplichtig te doen zijn.	Kamerstukken II 97/98, 24 820 nr. 10 AO 10.02.1998	Motie aangenomen in Tweede Kamer 17-02-98 Positieve reactie 19.02.1998 aan Tweede Kamer verzonden zie 24 280 nr. 16
Hofstra, van der Burg, ten Hoopen en Jeekel De regering wordt verzocht om bij energiebesparende voorzieningen één en ander zodanig te regelen dat ook bij bedrijfsmatig onroerend goed een redelijke doorberekening in de huur mogelijk moet zijn.	Kamerstukken II 97/98, 24 820 nr. 12 AO 10.02.1998	Motie aangenomen in Tweede Kamer 17-02-98 Afhandeling van deze motie geheel in handen van Justitie.
v.d. Burg, Hofstra, Oedayrai, Poppe, Jeekel en ten Hoopen De regering wordt verzocht het voorstel om in het Bouwbesluit de inrichtingseisen van keuken- en sanitaire ruimten te laten vervallen, eerst voor te leggen aan de Kamer, alvorens dat Besluit te publiceren in het Staatsblad	Kamerstukken II 97/98, 24 820 nr. 13 AO 10.02.1998	Motie aangenomen in Tweede Kamer 17-02-98 Reactie naar Tweede kamer als advies Raad van State beschikbaar is
Verbugt De regering wordt verzocht de voorgenomen kooprijsgrens te verlagen zodat niet meer dan maximaal 50% van de koopwoningen in restrictieve regio's onder het distributieregime kan worden gebracht.	Kamerstukken II 97/98, 25 334 nr. 31 plenair 07-04-98	Motie aangenomen in Tweede Kamer 14.04.1998 Wordt meegenomen in de voorbereiding van de AMvB
van der Burg De regering wordt verzocht om in het kader van de ICES-gelden geldmiddelen te reserveren voor de stedelijke vernieuwing ter versterking van economische activiteiten	Kamerstukken II 97/98, 25 427 nr. 10 plenair 17.12.1997	Motie aangenomen in Tweede Kamer 18.12.1997 Tweede Kamer 31.03.1998 door het kabinet geïnformeerd in de brief worden de gevraagde middelen in het vooruitzicht gesteld. Zie ook reactie aan Tweede Kamer verzonden 12.06.1998 onder nr. DBD98047416
Jeekel De regering wordt verzocht om plannen voor herstructurering in dergelijke gemeenten met voorrang te behandelen; voorts om in de jaren 1998 en 1999 voorfinanciering voor dergelijke gemeenten mogelijk te maken door uitbetaling van het rijk in of nabij 2000 in het vooruitzicht te stellen tenslotte om bij de instelling van het investeringsbudget stedelijke vernieuwing per 1 januari 2000, een deel van de aanvullende middelen af te zonderen ter grote van 5% van dit fonds en deze middelen aan te wenden voor uitzonderlijke stadsvernieuwingsopgaven.	Kamerstukken II 97/98, 25 427 nr. 11 plenair 17-12 1997	Motie aangenomen in Tweede Kamer 18.12.1997 Reactie aan Tweede Kamer verzonden 12.06.1998 onder nr. DBD 98 047 416
Hofstra De regering wordt verzocht om concrete voorstellen te doen inzake de stimulering van vooral kleinschalige economische activiteiten in en nabij woonwijken, en de Kamer voor 1 mei 1998 te informeren.	Kamerstukken II 97/98, 25 427 nr. 12 plenair 17.12.1997	Motie aangenomen in Tweede Kamer 18.12.1997 Reactie aan Tweede Kamer verzonden 12.06.1998 onder nr. DBD 98 047 416

Omschrijving van de Motie	Vindplaats	Stand van zaken 3 juni
Luchtenveld De regering wordt verzocht in samenwerking met de Grote Steden, de rechtstreekse Stadsvernieuwingsgemeenten, het IPO en VNG onderzoek te verrichten naar de aard en omvang van de funderingsproblematiek en de Kamer daarover uiterlijk op 1 mei 1998 te informeren.	Kamerstukken II 97/98, 25 427 nr. 13 plenair 17.12.1997	Motie aangenomen in Tweede Kamer 18.12.1997 Reactie aan Tweede Kamer verzonden 12.06.1998 onder nr. DBD 98 047 416
van der Burg en Jeekel De regering wordt verzocht wijziging aan te brengen in het uitgavenpatroon via verschuivingen in het kasritme en bij de voorbereiding van de begroting 1999 en de meerjarenraming hiervan uit te gaan	Kamerstukken II 97/98, 25 427 nr. 14 plenair 17.12.1997	Motie aangenomen in Tweede kamer 18.12.1997 Reactie aan Tweede Kamer verzonden 12.06.1998 onder nr. DBD 98 047 416
van der Burg en Jeekel De regering wordt verzocht om in overleg met de grote steden, de rechtstreekse en de VNG de systematiek voor de behoefte en verdeling van het fonds ISV, zo in te richten dat zowel preventieve als curatieve herstructurering voor financiering van rijkszijde in aanmerking kan komen, en de Kamer hierover uiterlijk vóór 1 mei 1998 te informeren	Kamerstukken II 97/98, 25 427 nr. 15 plenair 17.12.1997	Motie aangenomen in Tweede Kamer 18.12.1997 Reactie aan Tweede Kamer verzonden 12.06.1998 onder nr. DBD 98 047 416
Jeekel, Gabor, Kamp en van der Burg De regering wordt verzocht jaarlijks over de voortgang van de deconcentratie woonwagens, de sanering en de ontwikkeling van het tekort te rapporteren en te bevorderen dat de benodigde middelen met ingang van 1999 in de begroting worden opgenomen	Kamerstukken II 97/98, 25 333 nr. 15 plenair 10–03–98	Motie aangenomen in Tweede Kamer 14.04.1998 In de begroting voor 1999 is geen extra geld opgenomen t.b.v. deconcentratie en sanering. Bij het opstellen van de begroting 2000 zal opnieuw worden gezien of middelen kunnen worden vrijgemaakt.
Gabor, Kamp, Jeekel en van der Burg De regering wordt verzocht gedurende de tijd dat het tekort aan standplaatsen nog niet is weggewerkt en de deconcentratie van grote woonwagencentra nog niet is afgerond de mogelijkheid open te houden dat bij de toewijzing van nieuwe woonwagens standplaatsen het afstammingsbeginsel wordt gehanteerd.	Kamerstukken II 97/98, 25 333 nr. 16 plenair 10–03–98	Motie aangenomen in Tweede kamer 14.04.1998 Is reeds voorzien in wetsvoorstel 25 333
van der Burg De regering wordt verzocht zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk voor 1 oktober 1998, de Kamer het overzicht van gemeenten waar zich dit aantoonbare tekort aan standplaatsen voor woonwagens voordoet te doen toekomen, inclusief de aantallen, hetgeen als basis dient voor de Ministeriële Regeling, zoals opgenomen in artikel 2, vierde lid van het Wetsvoorstel Huisvestingswet, nr. 25 333	Kamerstukken II 97/98, 25 333 nr. 21 plenair 14–04–98	Motie aangenomen in Tweede Kamer 14.04.1998 Kan in worden voorzien (indien gewenst)

B. Overzicht van de toezeggingen Volkshuisvesting

Omschrijving van toezegging	Vindplaats	Stand van zaken 3 juni
Huisvestingswet Vijf jaar na de inwerkingtreding van de Huisvestingswet vindt evaluatie plaats t.a.v. de volgende punten: – Of hetgeen gemeenten privaatrechtelijk regelen op het terrein van de woonruimteverdeling, door middel van erfpachtcontracten, zich verdraagt met de Huisvestingswet. – De rol van de provincie zal gezien de ontwikkelingen m.b.t. BON II actief gevolgd worden. – Het toezicht op het stellen van eisen van economische en maatschappelijke binding zal op rijksniveau gevolgd worden. Ook zullen de ontwikkelingen van het Europese recht op dit gebied gevolgd worden. – Het functioneren van de klachtencommissie.	Plenaire behandeling Huisvestingswet d.d. 18, 26 en 27 februari 1992 Kamerstukken II 91/92, 20 520 Algemeen Overleg op 22.2.96 (Kamerstukken II 95/96, 24 400 XI, nr. 66)	Het evaluatiemoment is vervroegd naar 1995 i.v.m. geconstateerde knelpunten in de bestuurlijke praktijk. De wet wordt gewijzigd en treedt zo mogelijk in werking per 1 juli 1998. Voorstel tot wetswijziging is op 29–04–97 bij de Tweede Kamer ingediend Kamerstukken II 96/97, 25 334 nr. 2. Verslag vastgesteld 30–10–97 Nota n.a.v. Verslag 10 maart 1998 2 en 7 april 1998 behandeld in TK
Overleg met NVM over het stellen van bindingseisen door makelaars	Kamerstukken II 97/98, 25 334 plenair 07–04–98	Na overleg zal de Kamer worden geïnformeerd.

Omschrijving van toezegging	Vindplaats	Stand van zaken 3 juni
Ouderenhuisvesting Groepswonen: de Tweede Kamer zal t.z.t. worden geïnformeerd over de resultaten van een binnenkort te starten evaluatief onderzoek naar 10 jaar praktijk van groepswonen voor ouderen.	Trendbrief 17-11-95 (Kamerstukken II 95/96, 24 508, nr. 1)	Het onderzoek is in het 1e kwartaal 1998 afgerond. Rapportage aan Tweede Kamer heeft op 19 maart 1998 plaatsgevonden onder nummer DBD 98 015 047
Jaarlijks de Tweede Kamer informeren over de voortgang van de ouderenhuisvesting.	Kamerstukken II 97/98, 25 600 XI (Begrotingsbeh.)	In het voorjaar van 1999 zal over de voortgang worden gerapporteerd.
Samen met VNG kijken naar kosten(-verdeling) van extra bouwkundige voorzieningen woonzorgcomplexen	Algemeen Overleg 09.04.1998	Rapportage in voorjaar 1999
Niet-winst beogende instellingen * Met het IPO zal overlegd worden over de door de provincies opgestelde subsidieverordeningen en de vraag hoe deze zich verhouden tot het convenant tussen IPO, VWS en VROM inzake de mogelijkheden reserves te vormen voor noodzakelijk onderhoud. * Voor de afkoop van toekomstige subsidieverplichtingen wordt een regeling opgesteld. Daarnaast wordt aan sommige NWI's een op maat gesneden saneringsbijdrage toegekend.	WBL debat 26 juni 1996 Algemeen Overleg 15.05.1997 Kamerstukken II 96/97 24 333 nr. 29	Rapportage aan de Tweede Kamer heeft plaatsgevonden zie kamerstukken II 97/98, 25 600 XI, nr. 46 en 49. Op 7 april 1998 bij de Tweede Kamer er op aangedrongen de planning van behandeling niet te wijzigen bedoeling is de regeling voor de zomer van 1998 gereed te hebben.
Voor de zomer van 1998 zal een circulaire aan de NWI's worden gestuurd inzake afhandeling project NWI's	Algemeen Overleg 09.04.1998	Brief aan de Tweede Kamer verstuurd d.d. 16 juli 1998 (Kamerstukken II, 1997/1998, 26 003, nr. 5)
Integrale herziening huurbeleid In kader van integrale herziening huurbeleid over de volgende onderwerpen rapporteren: 1 adequaatheid instrumentarium (opschoning/hercodificatie en afstemming HPW/WHC en NBW);	Kamerstukken II 94/95 Begrotingsbehandeling 1995, 23 900 XI.	Ad 1 Dit is meegenomen in het wetsvoorstel Her-codificatie Huurregelgeving (Kamerstukken II, 1997/1998, 26 089, nrs. 1-3 en 26 090, nrs. 1-3).
Huurbeleid Er is uitdrukkelijke zorg over de huureffecten van de OZB. Deze kwestie in overleg met verantwoordelijke BIZA bezien. Daarom zorgvuldig monitoren, uitkomsten opnemen in huur-brief.	Kamerstukken II 97/98, 25 651 nr. 2 Algemeen Overleg 30-10-97	Een en ander zal (o.m. middels separaat onderhoud) worden gemonitord en de uitkomsten zullen worden vermeld in de huurbrief.
Huurstijging In 1999 brief aan de Tweede Kamer inzake CBS-cijfers over de huurstijging. Hierdoor moet verklaard worden het verschil in de CBS-cijfers en de jaarlijkse huurverhoging per 1 juli. Ook relatie leggen tussen inflatie en huurstijging.	Kamerstukken II 97/98, 23 817 nr. 59. Algemeen Overleg 08-04-98	
Huurverlaging Nagaan in hoeverre procedure tot huurverlaging kan worden ingekort, indien huurcommissie strijdigheid met maximaal redelijke huur vaststelt.	Kamerstukken II 97/98, 25 600 (Begrotingsbeh.)	Is meegenomen in wetsvoorstel wijziging huurprijzenwet woonruimte de wet op de huur-commissies (Kamerstukken II, 1997/1998, 24 080)
Huurquote Voor het eind van 1997 nota aan Tweede Kamer toesturen	Kamerstukken II 97/98, 25 600 (Begrotingsbeh.)	Zie hiervoor stand van zaken bij de motie Biesheuvel (blz. 1).
Illegale onderverhuur Herziening van het huurrecht door toevoeging van een vierde – extra – mogelijkheid om huurovereenkomsten door de hoofdverhuurder te beëindigen.	Algemeen Overleg 05.06.1997	Dit is meegenomen in het wetsvoorstel Her-codificatie Huurregelgeving (aangeboden aan Tweede Kamer d.d. 2 juli 1998 Kamerstukken II, 1997-1998, nr. 26 089, nrs. 1-3).
Prestaties en Toezicht Vhv * Eind 1998 gebundelde rapportage aan de Kamer met daarin: – Macrobeeldrapportage DGVH – Rapportage CFV over rijke corporaties – Realisatie Nationaal Programma Volkshuisvesting (sociale huursector) aangeven	Nota Overleg 16.06.1997	Rapportage dec. 1998 naar Tweede Kamer

Omschrijving van toezegging	Vindplaats	Stand van zaken 3 juni
* Vraagstuk rond de solvabiliteit aan de bovenkant verder uitdiepen. Adviesaanvraag hierover aan het CFV.		Wordt meegenomen in rapportage aan Tweede Kamer eind 1998. Adviesaanvraag CFV zal voorjaar 1998 worden verzonden.
* In 2001 evaluatie BBSH.		BBSH wordt overeenkomstig aangepast.
* Protocol m.b.t. verkoop huurwoningen opstellen		MG in mei 1998 (samen met inwerkingtreding BBSH 1998) uitgebracht
* Bezien of introductie drempelwaarde bij verkoop huurwoningen mogelijk is.		Besloten is vooralsnog van drempelwaarde af te zien; de evaluatie van de meldingsprocedure wordt afgewacht.
* Inspraak Woonbond bij beleidsplan CFV.		Overleg over beleidsplan CFV wordt op zodanig moment georganiseerd dat inspraak Woonbond mogelijk.
* Prestatie-afspraken m.b.t. woonwagens maken.		Op 10 maart 1998 betrokken bij plenaire behandeling intrekking Woonwagenwet. Toegezegd en toezicht daarop door IVH.
Financiële positie Toegelaten Instellingen In december 1999, bij de eerste rapportage van het CFV over de sector, zal ingegaan worden op de normering inzake solvabiliteit en rentabiliteit. Ook zal dan worden ingegaan op een dan kennelijk bestaande rapportage van de AR in deze.	Kamerstukken II 97/98, 23 817, nr. 59 Algemeen Overleg d.d. 08.04.1998	
Volkshuisvestingsbeleid Prestatievoornemens Corporaties De Kamer jaarlijks medio mei informeren hierover.	Kamerstukken II 96/97, 24 508, nr. 10	Eerste rapportage 21.07.1998 verzonden aan Tweede Kamer.
Ordering Nut en noodzaak orderingswet bezien op het moment dat de nieuwe ordening is uitgekristalliseerd en er in de praktijk voldoende ervaring is opgedaan.	Kamerstukken II 96/97, 25 000 XI Begrotingsbehandeling VROM 30.10.1996 en 05.11.1996	Naar aanleiding van Nota Overleg Toezicht d.d. 16-06-97 is afgesproken dat bij de evaluatie van het BBSH in 2001 tevens wordt bezien of de invoering van een Orderingswet wenselijk is.
Prognosemodel Aandacht rol huurders bij totstandkoming regionaal prognosemodel;	Kamerstukken II 96/97 Algemeen overleg 05.12.1996	Zie brief van 05.06.1997 DBD 97 535 311 voor betrokkenheid Woonbond bij NPV. In nota van toelichting bij de wijziging van het BBSH per 17.05.1998 worden de mogelijkheden voor invloed van huurders bij het maken van regionale/lokale prestatie.afspraken aangegeven.
Bij de tussenrapportage prestatieafspraken zal worden ingegaan op de kernvoorraad een overzicht hiervan zal in december 98 aan de Tweede Kamer worden voorgelegd.	Kamerstukken II 97/98, 25 508 nr. 43 Algemeen Overleg 06-11-97	
Eigen woningbezit/verkoop huurwoningen Tweede Kamer nader informeren over: 1. Buitenlandse ervaringen met institutionele waarborgen bij grootschalig eigen.woningbezit (o.a. functioneren VvE's); 2. Uitwerking SEV-programma tussenvormen huur/koop; 3. Mogelijkheden beperkte vrijstelling overdrachtsbelasting bij eerste koop huurwoning; 4. uitkomsten recherche- en fiscaal onderzoek DKP-woningen Groningen; 5. Stand van zaken overleg met particuliere huursector over bruterings.	Algemeen Overleg eigen woningbezit 24.06.1997 Kamerstukken II 96/97, 23 449	1 Rapportage aan Tweede Kamer eind 1998 2 In overleg met Aedes over relatie tussenvormen en hypotheekrenteaftrek (zie reactie Staatssecretaris van Financiën op kamervragen d.d. 26 juni 1998) 3. advies Landsadvocaat is overhandigd aan initiatiefnemers wetsvoorstel IKB, die het als bijlage hebben meegestuurd bij nota naar aanleiding van verslag (Kamerstukken II, 97/98, 25 309, nr. 10, p. 17) 4. 16.04.1998 onderzoeksrapportage aan Tweede Kamer verzonden BVH 98 033 240 5. Zie brief d.d. 15.12.1997 aan Tweede Kamer. (Kamerstukken II 97/98 25 600 XI, nr. 46)

Omschrijving van toezegging	Vindplaats	Stand van zaken 3 juni
Taakuitbreiding WEW (hypotheekgarantie voor kwaliteitsverbetering).		De hiervoor benodigde statutenwijziging en aanvullende achtervangovereenkomst tussen WEW en Rijk zijn op 26.05.1998 bij notariële akte vastgelegd.
O.g.v. ervaringen bezien of doelgroep Regeling koop-gewenningsbijdrage moet worden uitgebreid.	Algemeen Overleg Eigen Woningbezit 24.06.1997	Wordt betrokken bij opstellen wetsvoorstel ter bevordering eigen woningbezit onder lage inkomens
Medio 1998 zal worden gerapporteerd over ervaringen met de GEW-regeling	Kamerstukken II 97/98, 25 600 (Begrotingsbeh.)	Wordt betrokken bij opstellen wetsvoorstel ter bevordering eigen woningbezit onder lage inkomens
DUBO Bij evaluatie dubo-beleid aandacht geven aan «het overstappen op energiezuinige woningen».	Kamerstukken II 96/97, 25 000 XI Begrotingsbehandeling VROM 30.10.1996 en 05.11.1996 Algemeen Overleg DUBO 22.05.1997 Kamerstukken II 96/97, 24 280 nr. 12	Evaluatie maakt deel uit van tweede plan van aanpak Dubo, d.d. 04.11.1997 Kamerstuk II 97/98, 24 280 nr. 13 Is verwerkt in plan van aanpak DUBO II en DUBO.monitor d.d. 04.11.1997 Kamerstuk II 97/98, 24 280 nr. 13
Pl.v. aanpak DUBO II c.q. DUBO-monitor: a. Inzicht bieden in hetgeen in praktijk met afgewezen voorbeeldprojecten is gebeurd; b. Aangeven of Tijdelijke Stimuleringsregeling Duurzaam Bouwen moet worden versoepeld; c. Alternatieve aanpak aangeven voor waterbesparing; d. Concreet overzicht geven van DUBO-zaken die in Bouwbesluit opgenomen gaan worden (= vaste maatregelen nationaal pakket + wellicht deel van variabele maatregelen; verdergaande experimenten op vrijwillige basis; experimenteerartikel opnemen t.b.v. experimenten in afwijking van Bouwbesluit).		
Aan de hand van de budgetuitputting zal worden bezien of budgetherverdeling gewenst is (Tijdelijke Stimuleringsregeling Duurzaam Bouwen). Slotverklaring Europese Ministersconferentie terzake (sept.'97) + vergelijkend overzicht van voorbeelden in diverse landen aan Tweede Kamer toesturen.	Kamerstukken II 97/98, 25 600 XI (Begrotingsbeh.)	Budgetuitputting door budgethouders wordt door monitoring-onderzoek gevolgd. 21.11.1997 Toegezonden aan de Tweede Kamer onder nr. BDB 97 564 047
Nationaal Pakket DUBO (nieuwbouw) Brief aan Tweede Kamer in februari 1998 Uitgangspunten: – Pakket voorschriften dient substantieel te zijn en uiterlijk in 2000 in werking. De voorschriften zullen: a. moeten voldoen aan in de in het kabinetsstandpunt inzake het MDW-advies Bouwregelgeving benadrukte landelijke uniformiteit; b. eenduidig, uitvoerbaar en handhaafbaar moeten zijn voor bouwpraktijk en gemeenten; c. moeten voldoen aan de notificatie-eisen van de Europese Commissie.	Kamerstukken II 97/98, 24 280 nr. 14 Brief aan Tweede Kamer	19.02.1998 Toegezonden aan de Tweede Kamer, zie hiervoor Kamerstukken II 97/98, 24 280 nr. 16.
Brutering Woonwagens/standplaatsen: indien onderhandelingen tot overeenstemming leiden, na 1997 over gaan tot afkoop.	Kamerstukken II 96/97, 25 000 XI Begrotingsbehandeling VROM 30.10.1996 en 05.11.1996	Zie par. 4.7 MvT begroting 1998. Wetsvoorstel d.d. 29.04.1997 25 333 14.04.1998 in de Tweede Kamer aanvaard Afkoop m.i.v. 1999
Intern Toezicht BBSH: samenstelling Raad van Toezicht bij corporaties. Suggesties hr. de Beer («vaste plek» voor personeel, publiek belang en financiële deskundigheid) bespreken met LC's; suggestie mw. Ter Veld, mogelijkheden voor optimalisering van kwaliteit van de Raad van Toezicht bezien.	EK 96/97, 25 000 XI Begrotingsbehandeling VROM 25.03.1997	Is betrokken bij het onderzoek naar de kwaliteit van de raden van Toezicht dat op 09.04.1998 verzonden is aan de Tweede Kamer onder nr. IUT98016971

Omschrijving van toezegging	Vindplaats	Stand van zaken 3 juni
Wijziging HPW, de Wet op de huurcommissies en enkele andere wetten 1. Na afronding van het overleg met de sector zal een proeve van AMvB naar de Tweede Kamer worden gezonden voor nader overleg. Daarna zal tot besluitvorming worden overgegaan. 2. De Tweede Kamer zal nader schriftelijk worden geïnformeerd over de wijze waarop de gemeente op grond van art. 19, 4e lid, Whc, wordt geïnformeerd over het bestaan van een nulpunt. 3. De Tweede Kamer op korte termijn informeren wat de reactie is op notitie van D66 terzake van het gemeentelijke aanschrijvingsbeleid 4. Evaluatie van het overgangsjaar omtrent overgangsproblematiek. 5. De Tweede Kamer bij de Begroting via de M.v.T telkenjare informeren omtrent cijfers en afdoeningstermijnen	Kamerstukken II 97/98, 25 445 plenair 10-02-98	19-02-98 Aangenomen in Tweede Kamer 2. en 3. Tweede Kamer geïnformeerd 16.02.1998 zie kamerstuk 25 445 nr. 14
Niet-gebruik IHS – Voor eind 1997 plan van aanpak aan Tweede Kamer aanbieden. – Met betrekking tot verlenging indieningstermijn in maart 1998 rapporteren aan Tweede Kamer	Kamerstukken II 97/98, 25 600 XI (Begrotingsbeh.)	Zie hiervoor stand van zaken bij de motie Jeekel, Hofstra en Duivesteijn.
RBH-regeling Na behandeling in Ministerraad de Tweede Kamer informeren over uitkomsten, hierbij betrekken aandachtspunten van hr. Poppe	Kamerstukken II 97/98, 25 600 XI (Begrotingsbeh.)	Zie hiervoor stand van zaken bij de motie Duivesteijn, Biesheuvel, Poppe, Oedayraj, Nijpels en Stellingwerf
Maximale grens IHS (f 1 085,-) Al dan niet aanpassen maximale grens af te ronden studie toezenden aan Kamer	Kamerstukken I 97/98. 25 600 XI (begrotingsbeh.) EK op 20-01-98	Op 03.03.1998 is aan de Tweede Kamer de informatie toegezonden onder nummer HIS 98010817
Rapportage Lelystad (cie Brokx) Zodra kabinetsstandpunt gereed is, dit aanbieden aan de Tweede Kamer	Kamerstukken II 97/98, 25 600 XI (Begrotingsbeh.)	Op 17.03.1998 aangeboden aan de Tweede kamer onder nummer INH 98 014 213.
Samenwerking Beleggers-Corporaties Rapportage aan de Tweede Kamer sturen zodra onderzoek is afgerond.	Kamerstukken II 97/98, 25 600 XI (Begrotingsbeh.)	Rapportage zal medio september 1998 plaatsvinden
Kartelvorming VINEX Zal item doorgeleiden naar de Minister van economische Zaken voor reactie; hierbij brief van hr. Duivesteijn betrekken.	Kamerstukken II 97/98, 25 600 XI (Begrotingsbeh.)	Doorgeleiding naar EZ heeft plaatsgehad op 09.12.1997 onder nr. DBD 97 570 381
Sint Maarten Woningbouwproblematiek in bredere context bezien (ook andere eilanden), in relatie tot begrotingsbehandeling Antilliaanse Zaken.	Kamerstukken II 97/98, 25 600 XI (Begrotingsbeh.)	Maakt deel uit van acties naar aanleiding van werkbezoek Stas.
Nederlandse Implementatie Habitat agenda – Na oprichting Stichting habitatplatform en definitieve vaststelling werkprogramma wordt de Tweede Kamer geïnformeerd, waarbij nader wordt ingegaan op de begroting van de Stichting. – De EU-voortgangsdOCUMENTEN inzake implementatie Habitat Agenda worden aan de Tweede Kamer gezonden.	Kamerstukken II 97/98, 25 600 XI Nr. 44 Algemeen Overleg 08-10-97	Stichting Habitat Platform is op 21.04.1998 opgericht. Werkprogramma is nog niet definitief. De EU voortgangsdOCUMENTEN worden gelijktijdig met het SHP werkprogramma naar de Tweede Kamer gezonden.

OVERZICHT MOTIES EN TOEZEGGINGEN RIJKSHUISVESTING

A. Overzicht van de moties

Omschrijving van de Motie	Vindplaats	Stand van zaken 15 juli
Hofstra, A. de Jong, Assen en Versnel-Smitz: In de begroting voor 1999 huisvestingskengetallen opnemen, alsmede een kwantificering van de doelmatigheidsprikkels voor de periode 1999–2004. Het nieuwe stelsel in zijn totaliteit te evalueren op 1 tijdstip bij voorkeur per 1 januari 2004 en bij de evaluatie nadrukkelijk aandacht besteden aan de marktanaloge aanpak en de «gedwongen winkelnering» van departementen	Kamerstukken II, 1997–1998, 25 449, nr. 8	In de ontwerp-begroting '99 zijn kwantificeerbare huisvestingskengetallen opgenomen t.a.v. grootheden die door de Rgd (mede). beïnvloedbaar zijn. De evaluatie wordt in 2004 uitgevoerd.
De Jong, Versnel-Smitz en Hofstra: Onderzoeken van de wenselijkheid om de voor het beheer van de onroerend goed portefeuille relevante taken van de Dienst der Domeinen over te hevelen naar de Rijksgebouwendienst	Kamerstukken II, 1997/1998, 25 449, nr. 7	Het onderzoek heeft aangetoond dat de taakverdeling een goede samenwerking niet in de weg hoeft te staan en geen onoplosbare problemen met zich mee brengt voor een goed functioneren van het nieuwe rijkshuisvestingsstelsel. De beantwoording van deze motie heeft plaatsgevonden bij brief van 3 juli '98.
Augusteijn Esser, Crone en Klein Molenkamp «..... verzoekt de regering op (rijks)overheidsgebouwen en bij infrastructurele werken voor een nog nader te bepalen deel de verplichting tot het gebruik van zon-PV cellen op te nemen.	Kamerstukken II, 1997/98, 25 600 XI, nr. 26	Zoals is toegezegd bij de behandeling van het NMP3 werkt EZ op dit moment in samenspraak met VROM aan een voorstel waarbij het afsluiten van een groene stroomcontract tussen energieleveranciers en overheidsinstanties in principe gekoppeld wordt aan het plaatsen van zon-PV op of bij de meest geschikte overheidsobjecten.» (Kamerstukken II, 1997/98 25 887, nr. 2).

B. Overzicht van de toezeggingen

Omschrijving van toezegging	Vindplaats	Stand van zaken 15 juli
Hoge Colleges van Staat De Kamer zal worden geïnformeerd over het onderzoek voor welke Hoge Colleges van Staat het regime van het nieuwe rijkshuisvestingsstelsel mogelijk is.	Kamerstukken II, 1997/1998, 25 449, nr. 8	Het onderzoek naar de toepassingsmogelijkheden van het regime van het nieuwe rijkshuisvestingsstelsel voor de Hoge Colleges van Staat is in 1998 gestart. Per brief d.d. 18 februari '98 is gemeld dat de bevindingen op zijn vroegst per 1 januari 2000 plaatsvinden.

BIJLAGE 4**HET OVERZICHT CIRCULAIRES (PERIODE 1 JULI 1997 TOT 1 JULI 1998)****Milieubeheer**

Kenmerk	Datum	Staatscrt.nr. datum	Titel
DBO/97 113 605	15-08-1997	169, 04-09-1997	Circulaire interventiewaarden bodemsanering 2 ^e en 3 ^e tranche
DBO/97 551 154	08-10-1997	niet gepubliceerd	Circulaire eenmalige bijdragen aan gemeenten i.v.m. uitvoering BOOT
DGM/SVS/97 560 078	27-10-1997	niet gepubliceerd	Circulaire CPR-15
DBO/97 587 346	19-12-1997	4, 08-01-1998	Circulaire saneringsregeling wet bodembescherming; beoordeling en afstemming
MJZ 98 005 412 CDJZ	13-01-1998	14, 22-01-1998	Organisatiebesluit Inspectie Milieuhygiëne
MJZ 98 000 674 CDJZ	13-01-1998	14, 22-01-1998	Regeling mandaat handhaving Inspectie Milieuhygiëne
98 005 498 CDJZ	13-01-1998	14, 22-01-1998	Regeling ondermandaat handhaving Inspectie Milieuhygiëne
98 000 645 CDJZ	13-01-1998	14, 22-01-1998	Aanwijzingsbesluit regionale inspecteur milieuhygiëne
98 000 597 CDJZ	13-01-1998	14, 22-01-1998	Intrekking Beschikking milieubijstandsteam
DBO/98 000 258	26-01-1998	28, 11-02-1998	Gedoogetcirculaire vooruitlopend op wijziging besluit opslaan in ondergrondse tanks
DGM/B/JB Mbb 98 004 127	05-02-1998	niet gepubliceerd	Wijziging Inrichtingen- en vergunningenbesluit milieubeheer
DWL/98 026 070	??-04-1998	69, 09-04-1998	Toezening wijziging uitvoeringsregeling ammoniak en veehouderij
DBO/98 057 213	02-07-1998	127, 09-07-1998	Circulaire aanpassing interventiewaarden bodemsanering
DWL/98 068 877	??-07-1998	132, 16-07-1998	Vierde wijziging uitvoeringsregeling Ammoniak en Veehouderij (UAV)
98 047 579	13-07-1998	niet gepubliceerd ??	aanvulling op de circulaire schadevergoeding van december 1997

Volkshuisvesting

Kenmerk	Datum	Staatscrt.nr. datum	Titel
97-14	11-07-1997	140, 25-07-1997	Rendementen gesubsidieerde woningbouw juli 1997
97-15	14-07-1997	144, 31-07-1997	Regeling tot wijziging van de inkomensgrenzen in het Huisvestingsbesluit en het BBSH; voorgenomen beleid inzake aanpassing van de huurprijsgrenzen in die besluiten
97-16	17-07-1997	144, 31-07-1997	Wijziging Tijdelijke regeling geldelijke steun liftplaatsing bij bestaande woongebouwen
97-17	15-08-1997	163, 27-08-1997	Rendementen gesubsidieerde woningbouw augustus 1997
97-18	12-09-1997	188, 01-10-1997	Rendementen gesubsidieerde woningbouw september 1997
97-19	30-09-1997	niet gepubliceerd	WSDV; omvang sv-fonds 1998; extra betaling oktober 1997 en restant saldo per 31-12-97
97-20	30-09-1997	niet gepubliceerd	Woningverkoop door toegelaten instellingen; BBSH
97-21	01-10-1997	niet gepubliceerd	Regelingen Bouwbesluit (6)
97-22	06-10-1997	186, 29-09-1997	Verlenging van de indieningstermijn huursubsidie (1)
97-23	09-10-1997	200, 17-10-1997	Rendementen gesubsidieerde woningbouw oktober 1997
97-24	22-10-1997	niet gepubliceerd	Geactualiseerde lijst van erkende kwaliteitsverklaringen

Volkshuisvesting

Kenmerk	Datum	Staatscrt.nr. datum	Titel
97-25	12-11-1997	niet gepubliceerd	Aanscherping energieprestatie-coëfficiënt voor woningen en woon-gebouwen
97-26	14-11-1997	229, 27-11-1997	Rendementen gesubsidieerde woningbouw november 1997
97-27	25-11-1997	235, 05-12-1997	Aanpassing bedragen in BWS'95, BLS en BBSH
97-28	05-12-1997	239, 11-12-1997	Verlening van de indieningstermijn huursubsidie (2)
97-29	09-12-1997	241, 15-12-1997	Rendementen gesubsidieerde woningbouw december 1997
97-30	15-12-1997	247, 23-12-1997	Versoepeling indieningstermijn voor de Regeling bijdrage huurlasten, inkomensdalingen voor 1 juli 1997 en bekendmaking hoogte omrekeningsfactoren
97-31	22-12-1997	niet gepubliceerd	Huursubsidiewet, informatie over vaststellen lokale grenzen, uitvoering gemeentelijk adviseringsbeleid, huursubsidie-uitgavennorm, nulmeting en berekening gemiddelde bijdrage
97-32	23-12-1997	niet gepubliceerd	Verruiming Regeling bijdrage huurlasten
97-33	23-12-1997	5, 09-01-1998	Verruiming van de spaargrens BWS'95 (budgetjaar 1997)
97-34	24-12-1997	niet gepubliceerd	Voortzetting gemeentelijke taak in het toezicht op toegelaten instellingen tot aan inwerkingtreding van de wijziging BBSH
98-01	05-01-1998	niet gepubliceerd	Huurbeleid voor de periode 1 juli 1998 tot en met 30 juni 1999
98-02	21-01-1998	21, 02-02-1998	Rendementen gesubsidieerde woningbouw januari 1998
98-03	17-02-1998	38, 25-02-1998	Rendementen gesubsidieerde woningbouw februari 1998
98-04	09-03-1998	52, 17-03-1998	Regeling tot wijziging van de Tijdelijke stimulerings regeling duurzaam bouwen
98-05	13-03-1998	59, 26-03-1998	Verruiming Regeling bijdrage huurlasten
98-06	13-03-1998	59, 26-03-1998	Rendementen gesubsidieerde woningbouw maart 1998
98-07	01-04-1998	93, 19-05-1998	Wijziging van de Tijdelijke stimulerings-regeling herstructurering goedkope woningvoorraad
98-08	17-04-1998	86, 08-05-1998	Regeling tot wijziging van de norm-bedragen voor constante en variabele exploitatiekosten voor huur-standplaatsen en van de huurprijzen voor woonwagens
98-09	17-04-1998	84, 17-04-1998	Rendementen gesubsidieerde woningbouw april 1998
98-10	22-04-1998	niet gepubliceerd	Vangnetregeling huursubsidie
98-11	11-05-1998	niet gepubliceerd	Afschaffing minimale huursomstijging per 1 juli 1998; Wijziging HPW en Besluit huurprijzen woonruimte
98-12	15-05-1998	niet gepubliceerd	Regelgeving m.b.t. Koppelingwet
98-13	18-05-1998	98, 28-05-1998	Huursubsidiewet
98-14	20-05-1998	niet gepubliceerd	Wijziging BBSH; meldingsplichtige besluiten
98-15	27-05-1998	111, 17-06-1998	Rendementen gesubsidieerde woningbouw mei 1998
98-16	10-06-1998	114, 22-06-1998	Rendementen gesubsidieerde woningbouw juni 1998

BIJLAGE 5

DE BIJLAGE INZAKE VERZOEKSCHRIFTEN VAN DE NATIONALE OMBUDSMAN

In 1997 heeft de Nationale Ombudsman over VROM 10 rapporten uitgebracht.

Het aantal rapporten op jaarbasis uitgebracht is opnieuw gedaald.

De verdeling over de departementsonderdelen (inclusief Kadaster) is als volgt.

	1995	1996	1997
Centrale sector	0	0	1
DGVH	10	4	1
Huurcommissies	0	4	6
DGM	2	1	0
Kadaster	4	4	2
RPD	0	0	0
RGD	0	0	0
Totaal	16	13	10

Aanbevelingen zijn er in 1997 door de Nationale Ombudsman niet gedaan.

De Nationale Ombudsman beschouwt de Huurcommissies en het Kadaster als zelfstandige bestuursorganen binnen het terrein van VROM.

1. Ontwikkelingen rond beleidsevaluatie binnen VROM

Binnen het ministerie van VROM wordt sinds enige jaren gewerkt aan de continue verbetering van de structurele inbedding van evaluaties in de beleids- en bedrijfsvoeringsprocessen, onder meer door de voortgaande uitwerking van resultaatgericht management.

Belangrijke stappen zijn in 1997/1998 gezet met de versterking van de relatie met de planning- en controlcyclus. In de belangrijke planning- en controldocumenten (ambitiedocument, jaarplan en management-rapportage) hebben evaluatieonderzoeken een plaats gekregen. Het accent komt daarbij steeds meer te liggen op de belangrijkste bevindingen van de onderzoeken en de consequenties daarvan voor de beleidsvorming. In 1998 is het streven in de bespreking van de management-rapportages van de diensten expliciet aandacht te besteden aan de evaluatieonderzoeken. Deze lijn zal worden voortgezet. Besloten is binnen de diensten speciale aandacht te besteden aan de verankering van de programmering en afstemming van evaluatieonderzoeken, van het monitoren en afstemmen van het gebruik van de evaluaties en van opname van een evaluatieparagraaf bij nieuwe beleidsvoorstellen. Tevens wordt onderzocht of oprichting van een platform beleidsevaluatie de horizontale afstemming tussen de VROM-dienstonderdelen kan verbeteren.

2. Evaluatie van subsidies

In de evaluatiebijlage van de begroting 1998 is uitgebreid ingegaan op de realisatie van de in 1994 aan de Kamer toegezegde programmering.

Subsidie is slechts één van de instrumenten waarmee beleidsdoelstellingen gerealiseerd kunnen worden. In het reguliere proces van beleidsvorming is het subsidie-instrument, net als de andere instrumenten die gebruikt worden voor de realisatie van beleidsdoelstellingen, zoals vergunningen, regelmatig onderwerp van evaluatie.

In het kader van de inwerkingtreding van de 3e tranche van de Algemene Wet Bestuursrecht (AWB) geldt per 1 januari 1998 dat de regelingen binnen VROM ten minste iedere vijf jaar geëvalueerd moeten worden.

3. Evaluatie van vergunningen

In maart 1996 heeft de Algemene Rekenkamer de resultaten gepubliceerd van een onderzoek naar de inzet van vergunningen als beleidsinstrument. Een van de bevindingen was dat evaluatie van het vergunningen-instrument slechts zeer beperkt plaatsvindt. Er is naar aanleiding van dit Rekenkameronderzoek een inventarisatie uitgevoerd van alle vergunningstelsels binnen VROM. Binnen het ministerie van VROM wordt het instrument vergunningen met name binnen het milieubeleidsterrein toegepast voor het realiseren van de beleidsdoelstellingen (zowel vergunningen die door andere overheden worden afgegeven als vergunningen waarvoor de Minister van VROM zelf het bevoegde gezag is). In de inventarisatie wordt geconstateerd dat binnen VROM de evaluatie veelal plaatsvindt in een breder kader, waarbij de vergunningverlening tevens aan de orde wordt gesteld. Dit breder kader kan zijn een algemene herziening van de betrokken wetgeving (bijvoorbeeld de Wet milieubeheer, de Wet milieugevaarlijke stoffen en de Waterleidingwet), het opstellen van een nieuw Meerjarenplan, opdrachten van de Europese Commissie, ontwikkelingen in de beleidspraktijk en rechterlijke uitspraken. De evaluatie kan betrekking hebben op beleidsinhoudelijke keuzen (bij het

opstellen van een nieuw Meerjarenplan), betrokken hoeveelheden (bij milieugevaarlijke stoffen), essentieel gebruik (bij genetisch gemodificeerde organismen) en duidelijkheid, doelmatigheid en op doeltreffendheid, slagvaardigheid, handhaafbaarheid en uitvoerbaarheid.

Een belangrijke rol bij de evaluatie van de effectiviteit van vergunningen in het milieubeleid speelt de Evaluatiecommissie Wet Milieubeheer (ECW). De ECW heeft tot taak alle aspecten van (de uitvoering van) de Wet milieubeheer te evalueren. Daarbij komt niet alleen de vraag naar effectiviteit van het milieubeleid aan de orde, maar ook de effectiviteit van de gekozen instrumenten (zoals voorlichting, subsidie, vergunning, convenant). De ECW adviseert de Minister van VROM over de resultaten van de evaluatieonderzoeken. De huidige zittingstermijn van de commissie loopt oktober 1998 af. Gezien de verplichting om de verschillende onderdelen van de Wet milieubeheer regelmatig te evalueren en de Tweede Kamer hierover te informeren is besloten de huidige afspraken met de ECW structureel voort te zetten.

Enkele actuele onderzoeken van de ECW naar vergunningen staan in de bijgevoegde overzichten: zie hiervoor in het overzicht met afgeronde onderzoeken nr. 54 en 55 «(Milieubeleids)plannen» en nr. 56 «Integrale vergunning en bestuurlijke problematiek» en in het overzicht met lopende onderzoeken nr. 47 «Integrale vergunning en bestuursproblematiek, fase 2».

Behalve de ECW spelen de inspecties van VROM een rol bij het bewaken van de effectiviteit van het (vergunning)instrumentarium in de praktijk. Ervaringen in het kader van handhavingsactiviteiten vormen de basis voor terugkoppeling richting de beleidsdirecties.

4. Overzichten evaluatieonderzoeken

In de hierna opgenomen overzichten zijn alle belangrijke beleidsevaluatieonderzoeken opgenomen. Onderscheid wordt gemaakt tussen de afgeronde, lopende en voor 1999 voorgenomen onderzoeken. Het gaat hierbij met name om onderzoeken, die projectmatig worden uitgevoerd, en gericht zijn op het verbeteren van de effectiviteit en/of doelmatigheid van het beleid of beleidsinstrumentarium. Per onderzoek wordt inzicht gegeven in:

- doelstelling en belangrijkste onderzoeksvragen (lopende en voorgenomen onderzoeken);
- conclusies en gebruik van de resultaten (afgeronde onderzoeken);
- ex ante of ex post evaluatie;
- (gepland) jaar van afronding.

Het overzicht van evaluatieonderzoeken geeft geen volledig beeld van de doelmatigheidsactiviteiten binnen VROM, omdat evaluatieonderzoek in de vorm van systemen van indicatoren en kengetallen (monitoringactiviteiten) en organisatiedoorlichtingen niet in het overzicht zijn meegenomen.

AFGERONDE BELEIDSEVALUATIES: 1997,1998

Nr.	Onderwerp	Artikel	Conclusies en gebruik	Ex post/ex ante	Gereed
RIJKSGEBOUWDIENST		02			
1	Evaluatie van huisvestingsprojecten die geheel of gedeeltelijk in 1997 zijn gerealiseerd.	werk-artikel	Er is een kwaliteitsslag gemaakt t.a.v. aanlevering/uitvoering projectevaluaties. De geaggregeerde resultaten zijn teruggekoppeld aan regionale directies.	ex post	1997
2	Evaluatie Normeringsstelsel; beleidsnota	werk-artikel	a) normen als richtlijn. b) aandacht voor uitwerken procedures en spelregels. c) info-toegankelijkheid. normering (intern) op portefeuilleniveau. Besluiten zijn uitgezet naar PSR-projecten (opname in Plan van Aanpak).	ex post/ ex ante	1997
3	Evaluatie Europees aanbesteden onderhoud Rgd; beleidsfase	O/E	Geconcludeerd wordt dat de Rgd e.e.a. formeel op juiste wijze heeft uitgevoerd, maar onvoldoende heeft gecommuniceerd met de branche-organisaties. Opgesteld is een zestal beleidsadviezen waarover een procedure voor periodieke communicatie met de installatie-branche is afgesproken	ex post	1997
4	Evaluatie veiligheids- en gezondheidsmodellen in het kader van het Bouwproces besluit; beleidsfase	n.v.t.	Er is veel gedaan door partijen aan geven van voorlichting over gebruik V- en G-modellen. Maar niet in alle gevallen evenveel interesse voor toepassing modellen. Na eerste en tweede fase heeft bestuurlijk overleg (BBOB) plaatsgevonden, waarin VROM heeft aangeboden een workshop te wijden aan ARBO-zorg om de bekendheid hiermee te vergroten.	n.v.t.	1998
DG VOLKSHUISVESTING		03			
5	Kwalitatieve Woning Registratie (KWR): gebruiks-toepassingen en oordelen van gebruikers	03.03	Resultaten van de KWR zijn tot nu toe vooral door DGVH zelf gebruikt. Buiten VROM maken vooral gemeenten en provincies gebruik van KWR-cijfers. I.h.a. beoordelen externe organisaties de informatievoorziening van het Rijk op het terrein van woning en woonmilieu als voldoende. Voor de toekomst richt de informatiebehoefte zich, volgens de huidige gebruikers, vooral op de thema's: milieu-aspecten, geluidsisolatie, investeringen in woningen, herstelkosten en funderingskosten. De resultaten van de evaluatie worden meegenomen bij het opstellen van een programma van eisen voor de toekomstige KWR-infrastructuur.	ex post	1997
6	Ouderen : Wonen/Zorg (samenwerkingsproject VROM/VWS)	03.15	Hoger opleidingsniveau ouderen leidt tot hogere zelfredzaamheid en gezondere leefstijl. Daardoor relatief meer zelfstandig wonende ouderen en lager gebruik «zware» zorgvoorzieningen. Door absolute toename ouderen zullen zorgvoorzieningen wel moeten toenemen. Sterke groei verwacht bij woningaanpassing. Resultaten worden gebruikt voor verdere beleidsontwikkeling.	ex post/ ex ante	1997
7	Wet voorzieningen gehandicapten, tweede meting	03.15	De Wet voorzieningen gehandicapten (Wvg) functioneert redelijk in de praktijk. Op een beperkt aantal punten zijn verduidelijking en aanpassingen van de Wet noodzakelijk. De resultaten worden gebruikt voor voorlichting en voor aanpassingen van de Wvg.	ex post	1998
8	Normhuurquotes IHS	03.16	Het huidige IHS-systeem voldoet aan de wensen van deze tijd. Het normhuurquotessysteem voegt hier niets aan toe.	ex ante	1998

AFGERONDE BELEIDSEVALUATIES: 1997,1998

Nr.	Onderwerp	Artikel	Conclusies en gebruik	Ex post/ex ante	Gereed
9	Risico-analyse en sterkte-zwakke-analyse voor de regelingen BLS, BWS, WSDV en de tijdelijke regeling Herstructurering	03.18, 03.19, 03.35, 03.37, 03.42, 03.76	Er gaat weinig of niets overboord. M.b.t. de leefmilieu-verordening en het Stadsvernieuwingsplan moet worden bekeken of deze meegenomen worden in het ISV. Daarnaast moet, mede gelet op de adviezen van de voormalige Raad voor de Ruimtelijke Ordening, gedacht worden aan aanscherping van de WRO. De aanbevelingen worden verwerkt in de Wet ISV en de daarmee gepaard gaande overgangswetgeving.	ex post	1997
10	Duurzaam Bouwen	03.40	Trage start regeling. Per regio loopt uitputting erg uiteen. Actie die moet leiden tot productgerichte stimulering	ex post	1997
11	Bouwregelgeving: brandveiligheid	n.v.t.	Mogelijkheden om tot deregulering en uniformering van regelgeving voor brandveiligheid te komen zijn aanwezig. Resultaten zijn verwerkt in advies MDW Bouwregelgeving en implementatieplan MDW	ex ante	1997
12	Liberalisatie huurprijzen	n.v.t.	Effecten zijn niet groot. Huidige liberalisatie-maatregel is gehandhaafd. Resultaten worden tevens gebruikt voor discussie over huurbeleid op langere termijn	ex post/ ex ante	1997
13	Huurprijzen. Gevolgen OZB en hertaxatie WOZ	n.v.t.	Waardestijging woningen van sociale verhuurders. Lasten huurders hoger. Resultaten zijn verwerkt in Huurbrief	ex ante	1997
14	Inspectieprogramma Bouwregelgeving	n.v.t.	Er wordt regelmatig niet geheel conform vigerende wet- en regelgeving gehandeld. Administratie en werkproces bij veel gemeenten laat te wensen over. Aanbevelingen richting gemeenten. In 1998 zijn twee case-studies gepland.	ex post	1997
15	Onderzoek vermogensbeheer corporaties	n.v.t.	Bruteringsgelden zijn in het algemeen risicomijdend belegd. Veel inspanningen zijn gepleegd in het kader van financieel beheer. Verdere verbeteringen zijn noodzakelijk in verband met financiële continuïteit. Het gaat hierbij om financierings- en beleggingsbeleid, alsmede de administratieve organisatie. Aan de hand van het zelfoplossend vermogen van de sector, wordt getracht verbeteringen te bewerkstelligen. Wordt ingebracht in overleg met LC's.	ex post	1996
16	Financieel Zwakkere Instellingen	n.v.t.	Het onderzoek heeft geresulteerd in het inzicht in de financiële positie van de instellingen. Onderscheid is te maken in: a. geen concrete twijfels b. financieel onzeker/ c. financieel zwak d. reeds aanvraag bij CFV. Afhankelijk van de financiële positie van de instellingen zullen maatregelen in de sfeer van toezicht genomen worden a. regulier toezicht b. monitoring c. verscherpt toezicht	ex post	1997
17	Analyse hausse	n.v.t.	– huurprijs bij huurprijsverhogingsverschillen hoger dan gemiddelde huurprijs; – meer toegelaten instellingen dan part.verhuurders met huurprijsverhogingsgeschillen; – sterkere huurprijsverhoging bij part.verhuurders dan bij toegelaten instellingen. Input voor structurele marktmonitoring en input voor hausse 1997.	ex post	1997
18	Effecten van de liberalisatie van de huurprijzen bij part.verhuurders	n.v.t.	– geen specifiek beleid verhuurders; – huurstijgingen in geliberaliseerde woningen lager; – onderhoudstoestand geliberaliseerde woningen volgens huurders minder, volgens verhuurders goed. basis voor vervolgonderzoek	ex post	1997
19	Verhuurders en DUBO	n.v.t.	3 mogelijkheden om te komen tot waardering DUBO-aspecten bij huurprijsberekening Tussenrapportage DUBO aan TK	ex ante	1997

AFGERONDE BELEIDSEVALUATIES: 1997,1998

Nr.	Onderwerp	Artikel	Conclusies en gebruik	Ex post/ex ante	Gereed
20	Intern toezicht woning-corporaties	n.v.t.	Het onderzoek verschaft een beeld van het huidig functioneren van Raden van toezicht en Raden van commissarissen bij corporaties. Het intern toezicht is geen reden voor VROM om thans in te grijpen. Wel moet de sector verder gaan op de weg naar professioneel toezicht. De Cie. Glasz heeft o.b.v. het rapport aanbevelingen opgesteld (rapportage 'Naar professioneel toezicht, juni 1998)	ex post	1998
RIJKSPLANOLOGISCHE DIENST		04			
21	Instrumentatie restrictief beleid		Betrokken beleidsactoren hebben weinig suggesties voor verbetering, ze zijn tegen het restrictieve beleid of ongeïnteresseerd en denken er dus niet over na. Er is niks mis met het instrumentarium (er is eerder teveel dan te weinig, het zou selectiever gebruikt moeten worden), maar wel met de motivatie. Daaraan moet eerst gewerkt worden. Onderzoekers bevelen aan het behoud van landschappelijke waarden op de voorgrond te zetten, waardoor het restrictieve beleid een positieve lading krijgt. En samen te werken met LNV. En ze pleiten voor een gebiedsgerichte aanpak. Deze bevindingen sluiten aan bij de ervaringen van de inspecties RO, die hierdoor een bevestiging c.q. een steun in de rug hebben gekregen bij hun werk.	ex post	1997
22	Ontwikkeling methodiek ex ante evaluatie	04.03	Toetsing van nieuw ruimtelijk beleid op uitvoerbaarheid en gevolgen voor ruimtelijke kwaliteit	ex ante	1997
23	Kwaliteit op Locatie	04.03	Onderzocht is of het project Kwaliteit op Locatie (KOL) al dan niet door moet gaan. Conclusie: het accent op bijeenkomsten. Dit wordt meegenomen in het werkprogramma KOL 1998	ex ante/ ex post	1997
24	Uitvoering ROM-gebiedenbeleid	04.03	ROM-aanpak is succesvol, maar vergt de komende jaren nog belangrijke inzet van het Rijk. Komend jaar vindt naar aanleiding van de conclusies nadere uitwerking plaats van gebiedsgericht beleid. Onderzoek is uitgevoerd in samenwerking met DGM: zie nr. 30.	ex ante/ ex post	1997
25	Nieuwe Sleutelprojecten	04.03	Uit de Tussentijdse Evaluatie van de Nieuwe Sleutelprojecten (NSP) blijkt dat de NSP een waardevolle bijdrage kunnen leveren aan de gestelde rijksdoelstellingen. Op basis van deze uitkomst worden in de komende kabinetsperiode voor een aantal projecten (Utrecht City Project en de Zuid-As in Amsterdam) of delen van projecten (Rotterdam Centraal Station, Den Haag Hoog Hage, Arnhem Centraal/Coehoorn) concrete besluiten voorbereid over de vraag of en, zo ja, op welke wijze het Rijk moet bijdragen aan de ontwikkeling van deze projecten.	ex ante	1998
DG MILIEUBEHEER		05			
26	Bijdrageregeling gebiedsgericht milieubeleid (BGM)	05.15.01	Coördinatie en informatievoorziening functioneren nog niet optimaal. Er is een aantal concrete verbeteringspunten aangegeven t.a.v.: * informatieverstrekking door provincies * communicatie VROM – provincies * rol inspecties * afspraken over afrekenbare doelen en monitoring * prioritering binnengebieden. De te ondernemen acties betreffen o.a. de inzet van de provincies voor het BGM-programma 1998 en afspraken over de rol van de inspectie.	ex post	1997

AFGERONDE BELEIDSEVALUATIES: 1997,1998

Nr.	Onderwerp	Artikel	Conclusies en gebruik	Ex post/ex ante	Gereed
27	Europees Milieuprogramma LIFE	05.15.01	De algemene conclusie is dat Nederland het goed doet in LIFE. De LIFE-uitvoeringsorganisatie behoeft geen aanpassing. Wel dient er meer aandacht te komen voor het «natraject», d.w.z. het begeleiden van de gecontracteerde projecten en het verspreiden van de projectresultaten. Bij de vaststelling van de werkzaamheden door de uitvoeringsorganisatie in 1998 zal hiermee rekening worden gehouden	ex post	1997
28	Jaarverslag Groen Beleggen	05.15.01	a) Zeer veel vraag naar beleggingsproduct. Knelpunt ligt eerder aan projectenzijde. Behoeft aan verbreding werkingssfeer. Werkingssfeer is met terugwerkende kracht per 1-1-1996 uitgebreid met bestaande biologische bedrijven en de categorie duurzame woningbouw. Ook is de rendementseis in de regeling nader uitgewerkt. b) Na de aanloopperiode is de regeling uitgegroeid tot een belangrijke stimuleringsregeling voor de realisatie van milieu- en energieprojecten. In 1997 werd voor bijna f 2 mld aan groenverklaringen uitgegeven. De krapte aan projecten is goeddeels opgelost. De uitvoering verloopt soepel en de bekendheid van de regeling is groot. In 1998 wordt de regeling met een aantal categorieën uitgebreid en ook opengesteld voor de Ned. Antillen en Aruba en projecten in het buitenland.	a) ex post b) ex post	1997 1997
29	Jaarverslag VAMIL (willekeurige afschrijving milieu-investeringen)	05.15.01	Het rendementsaandeel is als gevolg van rentestand teruggelopen. Het totale investeringsniveau neemt nog toe. De conclusie dat er ruimte is voor «VAMIL-plus» is inmiddels met terugwerkende kracht tot 1-1-97 gerealiseerd door de energie-invulling aftrek (hoofdstuk 6).	ex post	1997
30	Uitvoering ROM-gebiedenbeleid (Ruimtelijke Ordening en Milieu)	05.15.01	De ROM aanpak is vernieuwend en trendsettend gebleken voor de integratie van het ruimtelijke ordenings- en milieubeleid en de gebiedsgerichte uitvoering. Procesmatig lag de meerwaarde vooral in het doorbreken van impasses en het creëren van consensus over de gewenste ontwikkeling. De in potentie aanwezige milieuresultaten moeten met de nodige inspanningen nog grotendeels gerealiseerd worden in de 10 ROM projecten. De uitvoeringscondities (beheersinstrumentarium, afrekenbare en meetbare doelstellingen en resultaatsevaluatie) moeten daartoe worden verbeterd door m.n. een effectief optredende rijksoverheid. Conclusies en aanbevelingen zijn verwerkt in het NMP3 en in de rapportage «Toekomst Gebiedsgericht Milieubeleid». Onderzoek is uitgevoerd in samenwerking met de RPD: zie nr. 24.	ex ante/ ex post	1997
31	VRV-jaarrapportage (= Van Rijn-Vellekoop)	05.15.02	Rapport is eind 1997 aan TK aangeboden in de reeks Handhaving Milieuwetten 1997/117. T.o.v. 1994 zijn de resultaten per 1-1-97 geslaagd te noemen, zowel bij het op peil brengen en houden van vergunningen als bij preventieve en repressieve handhaving. IMH heeft bij sommige provincies nog twijfels. Ook de laatste provincies zullen de komende jaren de slag naar kwaliteit in de vergunningverlening afronden. De VRV-overeenkomst is nu afgesloten. Besloten is tot een jaarlijks overleg tussen VROM en IPO over de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor de vergunningverlening en handhaving. De rol van de IMH hierbij is in het strategiedocument «Toezicht op afstand» vastgelegd.	ex post	1997

AFGERONDE BELEIDSEVALUATIES: 1997,1998

Nr.	Onderwerp	Artikel	Conclusies en gebruik	Ex post/ex ante	Gereed ante
32	Beoordeling VOGM-jaarverslagen 1996 (Vervolg bijdrageregeling Ontwikkeling Gemeentelijk Milieubeleid)	05.15.02	Op basis van VOGM-jaarverslagen is beoordeeld hoe en in welk tempo gemeenten het adequate niveau van vergunning-verlening en handhaving oppakken en is nagegaan in welke mate ze intergemeentelijke samenwerking realiseren. Rapport is eind 1997 aan TK aangeboden in de reeks Handhaving Milieuwetten 1997/118. Voornaamste conclusie is, dat de uitvoering in hoge mate effectief is geweest, maar er blijft na de VOGM nog een belangrijke inspanning door de gemeenten nodig, m.n. in kwalitatief opzicht. De systeemgerichte rol van de IMH bij het «tweede lijnstoezicht» is in het interne strategiedocument «Adequaat niveau van uitvoering» vastgelegd.	ex post	1997
33	Programma Internationalisering Milieubeleid (PIM)	05.15.03	Het programma heeft voorzien in de van te voren bepaalde doelstellingen. Het Voorzitterschap EU (voorjaar 1997) heeft hieraan een belangrijke bijdrage gegeven. Voortzetting van het programma in een nieuwe opzet wordt aanbevolen. In een aantal vervolgprojecten worden de bevindingen verder uitgewerkt.	ex post	1997
34	UN Commission on Sustainable Development	05.15.03	Bijeenkomsten hebben plaatsgevonden. Resultaat: nieuw werkprogramma met prioriteiten voor de CSD. Volgende evaluatie in 2002.	ex post	1997
35	Lozingenbesluit	05.16.01	Er zijn diverse knelpunten geformuleerd samen met een aantal verbeteringsvoorstellen. Vanuit het perspectief van de gemeente worden als knelpunt ervaren de onzekerheid over invulling van de regeling, de kosten en de wijze van de financiering van afvalwaterlozing. Vanuit het perspectief van de lozer worden als knelpunt ervaren de onzekerheid ten aanzien van de juridische situatie, de technische mogelijkheden en de kosten. De verbeteringsvoorstellen richten zich op verduidelijking van milieurendement, betere informatievoorziening en facilitering van de uitvoering. De knelpunten en verbeteringsvoorstellen worden uitgewerkt tot een advies aan de STUBOWA (Stuurgroep Bodem en Water).	ex post	1997
36	Urgentie-beschikkingen	05.16.01	Systematiek voldoet goed. Op enkele details is aanvullende toelichting nodig.	ex post	1997
37	Voortgang BSB-operatie	05.16.01	Stuurgroep BSB constateert dat er draagvlak is voor BSB-operatie. Er is een uitdaging om de stijgende lijn vast te houden. Het verzoek om continuering van de financiering van de BSB-stichtingen is door de minister gehonoreerd. Thans wordt gewerkt aan de vormgeving hiervan.	ex post	1997
38	Bouwstoffenbesluit	05.16.01	De uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid van het nieuwe bouwstoffenbesluit, dat naar verwachting per 1-1-1999 van kracht zal worden, zijn ex ante beoordeeld. Conclusie is dat er geen grote belemmeringen zijn voor inwerkingtreding per 1-1-1999 en volledig effectief zijn per 1-7-1999. Daartoe zal nog een aantal acties worden uitgevoerd. In een algemeen overleg met de TK op 14 april 1998 is afgesproken om ook de markt-effecten nog beter in kaart te brengen.	ex ante	1998
39	AMvB (art. 8.40 Wet milieubeheer)	05.16.02	Aanbevolen wordt om de huidige AMvB's Akkerbouw en Melkrundvee-houderij samen te voegen. Thans vindt een interne afstemmingsronde plaats. Begin 1999 volgt de externe afstemming, gevolgd door publicatie in de Staatscourant.	ex post	1997

AFGERONDE BELEIDSEVALUATIES: 1997,1998

Nr.	Onderwerp	Artikel	Conclusies en gebruik	Ex post/ex ante	Gereed
40	Bijdrageregeling bodembeschermingsgebieden (BBG)	05.16.02	Het stimuleringsbeleid is als instrument succesvol gebleken. Het multipliereffect is één van de aanwijzingen daarvoor. Het stimuleringsbedrag van f 69 mln. is dankzij de provincies en doelgroepen gegroeid tot f 164 miljoen: dat betekent een vermenigvuldigingsfactor van bijna 2,4. Een algemene conclusie van het onderzoek is dat het ontbreken van kengetallen een cijfermatig beeld van de effectiviteit van het bodembeschermingsgebiedenbeleid onmogelijk maakt. Uitspraken over efficiency en effectiviteit in kwalitatieve zin zijn wel mogelijk. Belangrijke aanbeveling: snel goed monitoringsstelsel opzetten. De BBG is m.i.v. 1996 opgegaan in de Bijdrageregeling gebiedsgericht milieubeleid (BGM); voor de BGM wordt thans een inhaalslag op het gebied van monitoring opgezet.	ex post	1997
41	Gemeentelijke rioleringsplannen (GRP)	05.16.02	Een samenvatting van het eindrapport is met het standpunt van de minister van VROM op 17 juli 1997 aan de TK aangeboden (Kamerstuk 19 826, nr. 20). Het GRP vervult voor veel gemeenten belangrijke functies, mede dankzij de planverplichting die op effectieve wijze bijdraagt aan de gemeentelijke zorg voor het realiseren en handhaven van een geoptimaliseerd rioleringsstelsel. De GRP'en maken aanwezige knelpunten bespreekbaar. De wettelijke omschrijving behoeft geen aanpassing. Wel wordt de rol van de inspecteur van het staatstoezicht op de volksgezondheid heroverwogen.	ex post	1997
42	Nationaal Onderzoeksprogramma Verdroging (NOV)	05.16.02	Programma heeft belangrijke meerwaarde voor samenwerking onderzoeksinstituten; aansluiting deelrapporten van onderzoeksprogramma met de praktijk beperkt; knelpunt is niet meer het ontbreken van technische kennis, maar ligt meer op het communicatieve en bestuurlijke vlak. Aanbevelingen: geen vervolg van het NOV in huidige vorm. Bij afronding grote zorg besteden aan communicatie en toepassen van kennis. Eind 1998 is een overkoepelend eindrapport gereed, waarin alle deelstudies in samenhang worden beschreven. Er is gestart met een nazorgprogramma voor 1998 en 1999, gericht op communicatie en overdragen van kennis naar de praktijk.	ex post	1997
43	Uitvoering Ammoniakreductieplannen (ARP)	05.16.02	* De uitvoering van de ARP's is, behalve in Brabant en Limburg, langzaam van de grond gekomen; * Er is sprake van een grote verscheidenheid in de plannen (van uitermate soepel tot streng); * De bestaande maatregelen t.a.v. mest en ammoniak leveren doorgaans meer milieuwinst op dan de ARP-regels; * Het belangrijkste aspect van een ARP is de mogelijkheid van bedrijfsontwikkeling; * In de ARP-gebieden worden veel ammoniakrechten samengevoegd en veel vergunningen voor emissiearme stallen verleend. De uitkomsten worden gebruikt bij het in 1998 formuleren van het beleid voor de periode na de expiratie van de Interimwet Ammoniak en Veehouderijen (IAV) in aug. 1999.	ex post	1997
44	Uitvoering drinkwaterbeleid	05.16.02	Proefevaluatie van de uitvoering van het Beleidsplan Drink- en Industrierwatervoorziening (BDIV) zoals dat is vastgesteld door het parlement (1996), en van het waterbesparingsbeleid zoals vastgelegd in het Actieprogramma Waterbesparing (1992). De bij deze evaluatie gehanteerde indicatoren geven een redelijk goed beeld van de uitvoering van het drinkwaterbeleid. Voor de opzet van een structurele beleidsmonitoring en -evaluatie is een aantal aanbevelingen gedaan. Als belangrijkste eerste stap dienen concrete afspraken gemaakt te worden met de 2 voornaamste bronhouders (VEWIN en RIVM). De proefevaluatie geeft hiervoor een aanzet. Dit rapport wordt eind 1998 met een brief van de minister van VROM aan de TK aangeboden.	ex post	1997

AFGERONDE BELEIDSEVALUATIES: 1997,1998

Nr.	Onderwerp	Artikel	Conclusies en gebruik	Ex post/ex ante	Gereed ante
45	Bestuursovereenkomst. Plaatsingsproblematiek Windenergie	05.16.03	Conclusies: 1. BPW is goed instrument voor op gang brengen van planvormingsproces en brede discussie over windenergie. 2. om doelstelling te realiseren is BPW niet voldoende, want geen sancties, veel interpretatie-ruimte en andere essentiële aspecten zijn niet BPW meegenomen. Aanbevelingen: 1. duidelijkere formulering afspraken; 2. rollen overheidspartijen explicieter; 3. verbeteren en intensiveren communicatie tussen (in)direct betrokken ministeries verhogen; 4. gemeenten, energiebedrijven en milieu-organisaties bij BPW betrekken; 5. voorlichtingscampagne uitvoeren i.v.m. maatschappelijk draagvlak. Gebruik: 1. Bijstelling van de BPW is niet wenselijk i.v.m. lopend implementatieproces; 2. Met betrokkenen worden aanvullende afspraken gemaakt; 3. Overleg over de voortzetting van de overeenkomst periode 2000–2010 is gestart; 4. Aanbevelingen uit rapport zijn opgenomen in Notitie «Duurzame energie in opmars».	ex post	1997
46	Bedrijfsmilieu-plannen Chemie (BMP)	05.17.02	De BMP's met de resulterende jaarrapportages zijn een waardevol instrument, maar de kwaliteit kan nog beter (m.n. het strategische gehalte in de BMP's en de betrouwbaarheid van de jaargegevens). De geplande maatregelen worden gerealiseerd, soms met vertraging. Nog geen sprake van omslag naar meer duurzame bedrijfsprocessen. Het bevoegd gezag reageert onvoldoende op de rapportages. IMH beveelt aanvullende (fin.) instrumenten aan alsmede meer deskundigheid en systematischere toetsing bij bevoegd gezag.	ex post	1997
47	Intentieverklaring grafische industrie	05.17.02	* De Milieubeleidsvereenkomst (MBO) met de grafische industrie en verpakkingsdrukkerijen heeft geleid tot een verbetering van de milieuhouding bij de bedrijven en tot een versnelling in het invoeren van milieumaatregelen. * De doelstellingen voor het jaar 2000 zijn volledig of in belangrijke mate haalbaar door het hanteren van een implementatiegraad per maatregel. * De evaluatie heeft in de ogen van de stuurgroep onvoldoende inzicht gegeven in succes- en faalfactoren en mogelijke verbeteringen van de MBO. Nader onderzoek wordt gedaan om meer inzicht te krijgen in succes- en faalfactoren en mogelijke verbeteringen van de MBO.	ex post	1997
48	Intentieverklaring zuivelindustrie	05.17.02	De werking van de instrumenten convenanten en bedrijfsmilieu-plannen is door de overleggroep zuivelindustrie geëvalueerd. Alle partijen zijn overtuigd van de meerwaarde ervan. De afspraken behoeven geen aanpassing.	ex post	1998
49	Milieugerichte productontwikkeling in het MKB	05.17.02	Binnen het bedrijfsleven blijkt behoefte aan externe financiering voor milieugerichte ontwikkeling. Een hierop gerichte ondersteuningsregeling dient dan ook gehandhaafd te worden. De bedrijven die een aanvraag voor de regeling hebben ingediend kunnen grofweg getypeerd worden als jonge bedrijven die durfkapitaal nodig hebben en zich richten op een nieuwe productmarkt combinatie. Het rapport bevat 12 aanbevelingen om de regeling aantrekkelijker te maken voor de doelgroep.	ex post	1997
50	Productgerichte milieuzorg	05.17.02	Productgerichte milieuzorg lijkt bruikbaar instrument. Nut en noodzaak worden breed onderschreven en gefaseerde invoering kan leiden tot substantieel milieurendement. Programma voor generieke stimulering wordt in uitvoering genomen.	ex post	1997

AFGERONDE BELEIDSEVALUATIES: 1997, 1998

Nr.	Onderwerp	Artikel	Conclusies en gebruik	Ex post/ex ante	Gereed
51	Regelgeving asbest	05.17.03	Het rapport bevat circa 40, veelal gedetailleerde, aanbevelingen om op basis van de praktijkervaringen het beleid maar met name de regelgeving op onderdelen aan te passen. De asbestregelgeving zal aangepast worden.	ex post	1997
52	Handhaving milieuwetgeving	n.v.t.	Met de samenwerking tussen de handhavende instanties, waarvan het zwaartepunt op regionaal niveau ligt, gaat het nog niet goed genoeg. De TCR-affaire heeft opgeleverd dat de overheden die betrokken zijn bij de bestrijding van zware milieucriminaliteit de handhavingsstrategie verbeteren middels een ketengerichte benadering. In de verslagperiode is er ook hard gewerkt aan de verbetering van het handhavings-instrumentarium. De conclusies zijn mede basis geweest voor een intensivering van het handhavingsbeleid zoals verwoord in het NMP3. Aan de implementatie van dit beleid wordt nu met kracht gewerkt door het IPO, de IMH en DGM.	ex post	1997
53	Project Verbetering Handhavings-instrumentarium Milieubeleid, (HAM), deel 1	n.v.t.	De onderzoekers hebben in het rapport «Handhaven met effect» criteria geformuleerd waarmee in concrete situaties kan worden bepaald welke instantie het beste op welke wijze kan optreden. Verder bevat het rapport een uitgebreide beschrijving van de mogelijkheden van de bestaande handhavings-instrumentarium. Het kabinet gaat de gesignaleerde knelpunten aanpakken.	ex ante	1997
In het kader van het evaluatieprogramma Wet milieubeheer van de Evaluatie Commissie Wet milieubeheer (ECW) zijn recentelijk de volgende evaluaties afgerond:					
54	Onderzoek «Plannen» (voorstudie)	05.15.01	Het rapport bevat de vragen voor het hoofdonderzoek naar de inhoud van milieubeleidsplannen. Een van de conclusies is dat het milieubeleidsplan en het milieuprogramma in de praktijk niet goed onderscheiden worden, terwijl ook niet altijd helder is wat in het plan en wat in de verordening vastgelegd moet worden. De conclusies zijn als input gebruikt voor het hoofdonderzoek.	ex post	1997
55	Onderzoek «Plannen» (hoofdstudie),	05.15.01	De belangrijkste adviezen van de ECW zijn: Het provinciaal milieubeleidsplan dient een integraal milieubeleidsplan te zijn. Deze doelstelling wordt (nog) niet gerealiseerd, maar het provinciale milieubeleidsplan vervult wel andere nuttige functies. De ECW acht het dan ook wenselijk het plan te handhaven. Anders oordeelt de ECW over het provinciaal milieuprogramma. Dit blijkt nauwelijks meerwaarde te bezitten. De verplichting een dergelijk programma jaarlijks op te stellen kan wat de ECW betreft vervallen. Het komt de ECW wenselijk voor dat de provinciebesturen meer echt eigen beleid gaan ontwikkelen.	ex post	1997
56	Integrale vergunning en bestuurlijke problematiek	05.15.01	De omgeving van de integrale milieuvergunning is in kaart gebracht. Het begrip integrale afweging is geanalyseerd en er is een opzet gemaakt voor operationalisering van dat begrip. In het eindrapport van de eerste fase wordt tevens aangegeven hoe het onderzoek in de tweede fase gestalte te geven.	ex post	1997

VOORGENOMEN EN LOPENDE BELEIDSEVALUATIES: 1998, 1999

Nr.	Onderwerp	Artikel	Doel onderzoek en onderzoeksaspecten	Ex post/ex ante	Gereed
RIJKS-GEBOUWENDIENST		02			

VOORGENOMEN EN LOPENDE BELEIDSEVALUATIES: 1998, 1999

Nr.	Onderwerp	Artikel	Doel onderzoek en onderzoeksaspecten	Ex post/ ex ante	Gereed
1	Evaluatie/verantwoording Regeringsbesluiten RHP II	werk-artikel	Doel: Beschrijven van de wijze waarop inhoud is gegeven aan de regeringsbesluiten in het tweede Rijkshuisvestingsplan en het verwerken van de conclusies n.a.v. de evaluatie.	ex post	1998
2	Evaluaties van huisvestingsprojecten die geheel of gedeeltelijk in 1998 worden gerealiseerd	werk-artikel	Doel: Evaluatie van huisvestingsprojecten met beoordeling op de doelmatigheidsaspecten zoals geformuleerd in de Rijkshuisvestingsplannen teneinde de beleidseffecten van gerealiseerde projecten in kaart te brengen en interne processen op niveau te handhaven dan wel te verbeteren.	ex post	1998
DG VOLKSHUISVESTING		03			
3	Woonconsumenten	03.06	Herijking beleidsmatige en financiële doelstellingen van het woonconsumentenartikel	ex post	1998
4	Nieuwe betaalbaarheid: Analyse brengplicht/Huursubsidielwet	03.16	Betreft de vraag welke effecten de nieuwe Huursubsidielwet heeft op de zgn. brengplicht en daaruit voortkomende huurprijsgeschillen	ex post	1999
5	Achtergrondanalyse huurbeleid: Huur- en leegstandsmonitor	n.v.t.	Volgt ontwikkelingen op regionaal niveau van leegstand, verkoop van huurwoningen, kernvoorraad en huurprestaties van corporaties	ex post	1998
6	Herijking VINEX: Herijking Actualisering VINEX: normkosten en -opbrengsten voor binnenstedelijke locaties.	n.v.t.	Project is gericht op evaluatie van in het kader van het BLS veronderstelde normkosten en -opbrengsten voor binnenstedelijke gebieden	ex post/ ex ante	1999
7	Herijking VINEX: Herijking actualisering VINEX: Normkosten en opbrengsten voor uitleglocaties 2005–2010.	n.v.t.	Project is gericht op evaluatie van in het kader van het BLS veronderstelde normkosten en -opbrengsten voor uitleglocaties	ex post/ ex ante	1999
8	Herijking VINEX: Vervolg-onderzoek Kolpron t.a.v. FV-bijdragen.	n.v.t.	Betreft informatie over functieveranderingslocaties in gemeenten met >100 000 inwoners (o.a. kosten, opbrengsten, en grootte locaties)	ex post/ ex ante	1999
9	Doorwerking maatregelen Nationaal pakket woningbouw beheer in (bouw-) regelgeving.	n.v.t.	Voor bestaande woningen wordt per duurzaamheidsmaatregel onderzocht of de maatregel kan worden opgenomen in het Bouwbesluit alsmede de milieueffecten en kosten-consequenties ervan	ex ante	1999
10	Minimum eisen in het Bouwbesluit vs. Minimum gerealiseerde kwaliteit	n.v.t.	Betreft evaluatie van Woningwet en Bouwbesluit gericht op de vraag of er sprake is van een verschraving van de kwaliteit van sociale woningbouw. Daarbij komt ook aan de orde of de huidige kwaliteit voldoende duurzaam is voor toekomstige bewoners	ex post	1999
11	DUBO en stedelijke vernieuwing: Afwegingsmodel sloop-gebruiksduurverlenging	n.v.t.	Dit project moet een afwegingsmodel opleveren om voor woningen in herstructureringsgebieden een vanuit maatschappelijk, economisch en milieu-oogpunt een verantwoorde keuze te maken tussen sloop en gebruiksduurverlenging	ex ante	1999
12	Armoedebeleid: Toets Vh.-instrumentarium in relatie tot armoedebeleid	n.v.t.	Beoogt het volkshuisvestingsinstrumentarium door te lichten voor effecten op bestrijden en voorkomen van armoede	ex ante	1999
RIJKSPLANOLOGISCHE DIENST		04			
13	Ex ante evaluatiemethodiek	04.03	Proefonderzoek om de ex ante methodiek aan te scherpen in workshops aan te hand van vier te selecteren cases van nieuw ruimtelijk beleid in ontwikkeling	ex ante	1998
14	Contouren in het open ruimtenbeleid	04.03	Inzicht krijgen in de effecten van de contourenbenadering en suggesties krijgen om die te verbeteren	ex ante/ ex post	1998
15	Monitoring Vigerend Beleid	04.03	Nagaan of de beleidsdoelstellingen zijn gehaald. Dit is een nul-versie van een jaarlijkse rapportage.	ex post	1998

VOORGENOMEN EN LOPENDE BELEIDSEVALUATIES: 1998, 1999

Nr.	Onderwerp	Artikel	Doel onderzoek en onderzoeksaspecten	Ex post/ ex ante	Gereed
16	Plan van aanpak NUBL	04.03	1. voortgang in de uitvoering van de projecten 2. bereikte resultaten of het zicht op de resultaten die kunnen worden bereikt 3. aanvullende projecten die moeten worden gerealiseerd om de doelstellingen met NUBL te realiseren	ex post	1998
17	Bestuurlijke samenwerking rondom de Actualisering Vinex	04.03	1. documentatie en beschrijving van het proces, in het bijzonder gericht op de vernieuwingen ten opzichte van het proces van de voorbereiding van de Vinex. 2. het evalueren van dit proces en het trekken van lessen hieruit met name ten aanzien van de vernieuwingen die in de Actualisering zijn aangebracht.	ex post	1998
18	Mainports	04.03	Evaluatie concept mainports uit de VINO/VINEX en aanbevelingen voor een gebruik van dit concept in de toekomst	ex post	1998
19	Wet Voorkeursrecht Gemeenten	04.03	Doel van het onderzoek is het monitoren van de feitelijke grondprijsontwikkelingen en de praktische toepassingen van de Wet Voorkeursrecht Gemeenten. Dit is een zgn. nulmeting t.b.v. de feitelijke evaluatie in 2000.	ex post	1998
20	Platteland vernieuwing	04.03	Betreft een evaluatie van de ervaringen met plattelandsvernieuwing (in samenwerking met IPO en LNV). Relatie met de toezegging aan de Tweede Kamer om gebiedscategorieën en de daaraan gekoppelde stimuleringsregelingen te saneren.	ex post	1998
21	PKB-Waddenzee	04.05	Nagaan of de PKB herzien moet worden resp. moet blijven bestaan, of het afwegingskader Waddenzee gefunctioneerd heeft, de hoofddoelstelling van het Waddenzeebeleid dichterbij gekomen is en onderzoeken welke nieuwe beleidsontwikkelingen zich voordoen.	ex post	1998
DG MILIEUBEHEER		05			
22	Jaarverslag Groen Beleggen 1997	05.15.01	1. Beoordeling effectiviteit van de regeling t.b.v. evt. bijstelling 2. infoverstrekking over het gebruik van de regeling voor de doelgroepen: overheid, banken, groene projectontwikkelaars, intermediairs en de pers.	ex post	1998
23	Stad en Milieu	05.15.01	Onderzoekvraag bij deze tussenevaluatie: Leidt intensiever ruimtegebruik tot meer klachten zoals hinder (stank en geluid) en minder groen of kan door efficiënter gebruik m.b.v. de projectresultaten van Stad & Milieu een win-win situatie ontstaan?	ex post	1999
24	Jaarverslag VAMIL (willekeurige afschrijving milieu-investeringen)	05.15.01	Interne doel jaarverslag: beleidsadvisering m.b.t. investeringen van doelgroepen, stand der techniek, trends in milieu-investeringen en verantwoording aan de politiek. Extern doel: inzicht in milieu-investeringen van bepaalde actoren, branches en milieucompartimenten.	ex post	1999
25	Bijdrageregeling gebiedsgericht milieubeleid	05.15.01	Eindevaluatie van de BGM: zijn de doelstellingen bereikt en wat is de bijdrage van de BGM daarbij geweest?	ex post	1999
26	Antarcticabeleid	05.15.03	Evaluatie van de door de Stichting Geologisch, Oceanografisch en Atmosferisch Onderzoek (GOA) uitgevoerde activiteiten in het kader van de Nederlandse Consultatieve Status bij het Verdrag inzake Antarctica. De evaluatie wordt aangeboden aan het Interdepartementaal Antarctica Overleg (IAO), en zal vervolgens elke 5 jaar plaatsvinden.	ex post	1998
27	Gewijzigde stortbesluit (Nazorg storten)	05.16.01	Beoordeling effectiviteit en doelmatigheid van het Stortbesluit.	ex post	1999

VOORGENOMEN EN LOPENDE BELEIDSEVALUATIES: 1998, 1999

Nr.	Onderwerp	Artikel	Doel onderzoek en onderzoeksaspecten	Ex post/ ex ante	Gereed
28	Convenant olie- en gaswinning met NOGEPA	05.16.02	1: Toetsen bedrijfsmilieuplannen (bmp) aan integrale milieutaakstelling; 2: Toetsen uitvoering bmp's; 3: Evaluatie van het positieve effect van de uitvoering van het convenant op het mariene milieu.	ex post	1999
29	Regulerende Energie Belasting (REB)	05.16.03	Jaarlijkse beoordeling van de (milieu-)effectiviteit van dit nieuwe financiële instrument, t.b.v. evt. bijsturing en rapportage. REB is NMP-actiepunt. Voortrekkersrol evaluatie bij min. Fin; EZ en VROM participeren in de begeleiding. Bij evaluatie wordt monitoringinfo gebruikt uit de jaarlijkse energiemonitor. Over de resultaten van deze evaluaties wordt door Financiën gerapporteerd. Deze evaluaties zullen niet meer in de DGM-overzichten verschijnen.	ex post	1997
30	Tweede fase klimaat-verkenningen	05.16.03	Het door uitvoering van ex ante-evaluatie inzichtelijk maken van de uit te voeren werkzaamheden (verkennen reductie-opties, overleg en afstemming), die m.b.t. de verdere ontwikkeling van het klimaatbeleid in de periode 2000 – 2020 aan de orde kunnen zijn.	ex ante	1998
31	Stankbeleid NER: bijz. regelingen geur	05.16.03	Vooruitlopend op evaluatie van het «algehele stankbeleid» wordt in de loop van 1999 – afhankelijk van de in de NER opgenomen data – de effectiviteit van een aantal bijzondere regelingen geur voor specifieke branches geëvalueerd.	ex post	1999
32	Stankbeleid	05.16.03	Beoordeling uitvoering, handhaving en doelmatigheid van het DGM-stankbeleid (n.a.v. herziene nota stankbeleid mei 1994 en brieven 31/1/95, 21/3/95, 30/6/95 en 15/7/96). Deze evaluatie is met instemming van de minister verplaatst van 1998 naar 1999.	ex post	1999
33	Hinderbelevingsenquête	05.16.04	Beoordeling effectiviteit van de maatregelen ter bestrijding van geluidhinder («4e meetlat ontwikkeling geluidhinder»).	ex post	1998
34	Sanering industrielaawaai	05.16.04	Tussentijdse beleidsevaluatie m.b.t. effectiviteit en doelmatigheid van de uitvoering van de sanering industrielaawaai.	ex post	1998
35	Verkeersmaatregelen	05.16.04	Beoordeling effectiviteit van het beleidsinstrumentarium verkeersmaatregelen. Eventueel in een volgende fase nagaan welk beroep er op de bijdragemogelijkheid op grond van het BBOL art. 8 t/m 13 gedaan zal worden in het licht van het beschikbare budget.	ex post	1998
36	Controleprogramma vracht/personenauto's	05.16.04	Evaluatie van het steekproefcontroleprogramma om te beoordelen in welke vorm voortzetting het meest zinvol is, mede gezien de ontwikkelingen in Europees verband.	ex post	1998
37	Certificering bij stort-verbod bouwen sloopafval	05.17.01	Beoordeling van de effectiviteit van certificering bij de handhaving van het stortverbod bouw- en sloopafval.	ex post	1999
38	Gescheiden inzameling huish. afval (GIHA)	05.17.01	Het programma Gescheiden inzameling van huishoudelijk afval (GIHA) is reeds enkele jaren in uitvoering. Geëvalueerd zal worden de mate waarin de gemeenten het programma GIHA doelmatig hebben geïmplementeerd en in hoeverre deze implementatie tot verhoging van de inzamelrespons heeft geleid.	ex post	1999
39	Indirecte financiering van inzameling scheepsafval	05.17.01	Bezien in hoeverre het systeem van indirecte financiering, zoals beheerd door de Stichting Scheepsafvalstoffen Binnenvaart (SAB), heeft voldaan aan de subsidievoorwaarden.	ex post	1999
40	Intentieverklaring in 3 bedrijfstakken	05.17.02	Beoordeling van de werking van de instrumenten «convenant» en «bedrijfsmilieuplan» i.h.k.v. het doelgroepenbeleid industrie (metaal- en elektrotechn. industrie, papier- en kartonindustrie en textiel- en tapijtindustrie)	ex post	1999

VOORGENOMEN EN LOPENDE BELEIDSEVALUATIES: 1998, 1999

Nr.	Onderwerp	Artikel	Doel onderzoek en onderzoeksaspecten	Ex post/ ex ante	Gereed
41	Integrale Normstelling Stoffen (INS)	05.17.03	In het kader van een «oog- en oor-audit» bij DGM zal bezien worden of en met welke tevredenheid de doelen van het INS-project gehaald zijn. Daarnaast zal bij de klanten geïnformeerd worden naar mogelijke verbeterpunten. De uitkomsten zijn van invloed op de toekomstige rol van DGM in het kader van INS.	ex post	1998
42	Circulaire emplacementen	05.17.03	Bezien beleidscirculaire op uitvoerbaarheid, handhaafbaarheid en doelmatigheid a.d.h.v. praktijkervaring. Bezien hoe deze circulaire in regelgeving vertaald kan worden.	ex post	1998
43	SPA (Strat. Plan v. Aanpak Biodiversiteit)	05.17.03	Evaluatie van uitvoering actiepunten uit SPA en toetsing aan verdrag Biodiversiteit. De evaluatie zal uitmonden in een nieuwe notitie aan TK met nieuwe beleidsvisie t.a.v. biodiversiteit.	ex post	1998
44	Besluit Risico's Zware Ongevallen (BRZO)	05.17.03	Ex ante evaluatie van de uitvoerbaarheid van het nieuwe BRZO door het bevoegde gezag.	ex ante	1999
45	CPR Richtlijnen	05.17.03	Systematische doorlichting van de bestaande richtlijnen van de Commissie Preventie Rampen (CPR) met het oog op aanpassing en nieuwe richtlijnen. Het is de bedoeling dat V&W, SZW, BIZA en VROM alle CPR-richtlijnen evalueren. De nrs. 1, 3, 8, 9-1 t/m 9-6, 10, 11, 13, 15-1 t/m 15-3 en 17 liggen op VROM-terrein.	ex post	1999
46	Project HAM-2	n.v.t.	Project Verbetering Handhavingsinstrumentarium Milieubeleid (HAM). Deelproject 2 omvat onderzoek naar de verbetering van het milieustrafrecht.	ex post	1999
In het kader van het evaluatieprogramma Wet milieubeheer van de Evaluatie Commissie Wet milieubeheer (ECW) zijn de volgende evaluaties in uitvoering of geprogrammeerd:					
47	Integrale vergunning en bestuursproblematiek, fase 2	05.15.01	Onderzoek o.l.v. de ECW. Probleemstelling voor de 2e fase is: in hoeverre voldoet de praktijk van Wm-vergunningverlening aan het integraliteitsstreven van de wetgever, welke factoren belemmeren of bevorderen het maken van een integrale afweging en welke handvatten kunnen worden geboden om de Wm-vergunning meer integraal en effectief te maken?	ex post	1998

SUBSIDIEOVERZICHT

In het hierna opgenomen overzicht van subsidies zijn de geldstromen¹ opgenomen die voldoen aan de definitie van subsidie die gehanteerd wordt in de Miljoenennota 1988:

«Alle gebonden inkomens- en vermogensoverdrachten om niet van het Rijk aan personen, instellingen etc. in Nederland. Deze zijn bedoeld om het gedrag van producenten of consumenten (van bepaalde goederen en diensten) in een bepaalde richting te beïnvloeden.»

¹ In het overzicht zijn alleen de vigerende regelingen opgenomen. VROM kent enkele aflopende regelingen waarvoor op basis van oude verplichtingen nog wel betalingen worden gedaan, maar waarvoor geen nieuwe verplichtingen worden aangegaan. Opname in het overzicht heeft in dat geval geen toegevoegde waarde omdat m.b.t. deze regelingen geen beleid meer gevoerd wordt en ze niet opgenomen zijn in de programmering van beleids-evaluatieonderzoeken.

Deze definitie is door Financiën nader gespecificeerd en biedt voldoende houvast voor het vaststellen van de VROM-subsidies. De hier gehanteerde omschrijving wijkt overigens op een aantal punten af van de subsidie-definitie van de Algemene Wet Bestuursrecht (AWB). Het is van belang bij de interpretatie van de informatie uit het overzicht zich goed te realiseren welke definitie hieraan ten grondslag ligt.

Van elke subsidie worden in het overzicht de volgende aspecten aangegeven:

- naam en formele vindplaats,
- begrotingsartikel,
- uitgaven in 1998 en 1999,
- doelstelling en doelgroep van de regeling,
- eventuele ex ante evaluatie van de regeling
- tijdstip van de laatste of voorgenomen ex post evaluatie,
- de vindplaats van de laatste ex post evaluatie,
- bevat de regeling een horizonbepaling en eventuele jaar
- valt de naleving van de subsidievoorwaarden onder de reikwijdte van de accountantsverklaring van de subsidieontvanger.

Voor specifieke informatie over de conclusies en aanbevelingen van actuele afgeronde (ex ante of ex post) evaluatieonderzoeken wordt verwezen naar de overzichten met beleidsevaluaties in deze bijlage.

In bijlage 15A (Grondslagen artikel(onderdelen) en overige (achtergrond)-informatie) wordt een volledig overzicht gegeven van alle uitgaven-artikelen van deze begroting, dus eveneens van regelingen en besluiten die nauw verwant zijn aan subsidies, maar niet aan de gehanteerde subsidiedefinitie voldoen.

1. SUBSIDIEREGELINGEN (Bedragen (x f 1 000))

Naam subsidie-regeling en formele vindplaats	Artikel (onder-deel)	Bedrag 1998 (uitgaven)	Bedrag 1999 (uitgaven)	Doelstelling	Doelgroep	Ex ante evaluatie	Laatste/ Voorgenomen ex post evaluatie	Vindplaats laatste ex post evaluatie	Horizonbepaling	Accountantsklaring verplicht?
Tijdelijke regeling geldelijke steun liftpiaatsing bij bestaande woon- gebouwen (St.crt. 1993, 37)	03.15.06	13 050	11 500	Het vergroten van de algemene fysieke toegankelijkheid van bestaande woongebouwen	Ouderen	Nee			Ja, 1996	Ja
Huursubsidiewet (Stb. 1997, 197)	03.16.01 2	993 340	3 065 950	Het garanderen van betaalbaar wonen voor de lagere inkomensgroepen.	Huurders	Nee	1994 (IHS in perspectief), 2000	IHS in Perspectief (samenvatting DGVH en deelonderzoeken) is 27 september 1994 naar de Tweede Kamer gezonden.	Nee	Nee
Huursubsidiewet (Stb. 1997, 197)	03.16.03	63 200	30 402	Het vergoeden van kosten van verhuurders die via het stelsel van huurmatiging actief betrokken zijn bij de uitbetaling van de individuele huursubsidie, alsmede van gemeenten aan huurders die voor-schotten aan individuele huursubsidie verstrekken.	Verhuurders gemeenten	- idem -	- idem -	-idem -	Nee	Nee
Bijdrage huurlasten (Besluit vangnet-regeling) (Stb. 1998, 321)	03.16.04	52 852	51 200	Het creëren van een vangnetregeling voor huurders die een aanzienlijke inkomensdaling hebben gehad.	Huurders	Nee	2000		Nee	Ja (voor gemeenten)
Gewenningsubsidie-regeling eigen woningbezit (St.crt. 1997, 130)	03.16.05	28 017	42000	Het stimuleren van het eigen woningbezit onder midden- en lagere inkomens in het kader van de verkoop van woningen.	Eigenaar-bewoners	Nee	2001		Nee	Nee

Naam subsidie-regeling en formele vindplaats	Artikel (onder-deel)	Bedrag 1998 (uitgaven)	Bedrag 1999 (uitgaven)	Doelstelling	Doel-groep	Ex ante eva-luatie	Laatste/ Voorgenomen ex post evaluatie	Vindplaats laatste ex post evaluatie	Horizon-bepaling	Accountantsklaring verplicht?
Tijdelijke stimuleringsregeling duurzaam bouwen (St.crt. 1996, 246)	03.40.01	20 000	49 545	Het bewegen van marktpartijen tot het toepassen van duurzaam bouwen, ervan uitgaande dat de totale meerkosten van duurzaam bouwen in de exploitatie wordt opgevangen.	Sociale en particuliere verhuurders en eigenaar-bewoners (via Budget-behe-rende bestuursorganen)	Nee	1999		Ja, 2000	Ja (voor budget-beheerders)
Tijdelijke stimuleringsregeling herstructurering goedkope woning-voorraad (St.crt. 1996, 244)	03.42	7 800	33 050	Het treffen van duurzame ingrepen in het beheer of de samenstelling van de woningvoorraad, gericht op differentiatie van de sociale structuur.	Gemeenten en sociale verhuurders	Nee	2000		Ja, 1999	Nee
Programma Voorbeeldplannen Intensief Ruimte-gebruik	04.03.02	4 300	4 300	Beïnvloeden van lokale besluitvormers tot zorgvuldiger afwegingen ten aanzien van het ruimtegebruik	Gemeenten, projectontwikkelaars, woningbouwverenigingen, e.d.	Nee	1999		Ja, 2001	Nee
Subsidiebesluit maatschappelijke organisaties en milieu (Stb. 1995, 423)	05.15.01	8 799*	10 893*	Het bevorderen van de bewustwording voor milieuvraagstukken en de vergroting van het maatschappelijk draagvlak voor een duurzame samenleving.	Non-profit instellingen	Nee	1995 (herijking subsidie-relatie VROM-mil.org.)	«Draagvlak in uitvoering: evaluatie van de subs.reg. Maatsch. Org.», d.d. juli 1995, opgesteld door ERM Nederland BV. (niet extern gepubliceerd)	Nee	Ja

Naam subsidie-regeling en formele vindplaats	Artikel (onder-deel)	Bedrag 1998 (uitgaven)	Bedrag 1999 (uitgaven)	Doelstelling	Doel-groep	Ex ante eva-luatie	Laatste/ Voorgenomen ex post evaluatie	Vindplaats laatste ex post evaluatie	Horizon-bepaling	Accountantsklaring verplicht?
Subsidiebesluit milieugerichte technologie (Stb. 1995, 84)	05.15.01 05.16.03 05.17.01 05.17.02	5 000* 2 245* 4 072* 1 650*	5 500* 20 500* 5 200* 2 000*	Het verlenen van bijdragen ter stimulering van de ontwikkeling en maatschappelijke implementatie van milieugerichte technologie.	Alle maat-schap-pelijke belang-stellenden	Nee	Diverse deel-onderzoeken: 1997: KWS 1996: MT	KWS: «Knelpunten-analyse KWS 2000», d.d. 15 feb. 1997, van TNO MEP (niet extern gepubliceerd). MT: «Technologie: schone motor van de economie», d.d. 31/10/96, van het Centrum voor Schone Technologie en Milieubeleid (TU Twente), uitgebracht in de DGM-publicatiereeks «Milieustrategie 1996/16».	Nee	Ja
Besluit diverse subsidies milieube-heer (Stb. 1996, 158)	05.15.01 05.15.03 05.16.01 05.16.02 05.16.03 05.16.04 05.17.01 05.17.02 05.17.03	214* 4 372* 600* 200* 100* 250* 286* 300* 250*	164* 3 380* 1 875* - * 100* 300* - * 350* 65*	Het door middel van bijdragen stimuleren van projecten of activiteiten op milieugebied.	Bedrijven, particulieren maat-schap-pelijke organi-saties en gemeenten (ook interna-tionaal)	Nee	Nog niet voorzien, gezien karakter van de regeling		Nee	Ja
Regeling niet-industriële restwarmte-infrastructuur (NIRIS) (St.crt. 1998, 166)	05.16.03	0	11 000	Als onderdeel van het CO ₂ -reductieplan bevorderen van de aanleg van infrastructuur voor distributie van niet-industriële restwarmte	Energie-distributiebedrijven	Nee			Nee	Ja

* Verplichtingenbudgetten i.p.v. uitgavenbudgetten.

2. SUBSIDIES, NIET GEBASEERD OP EEN REGELING

(Bedragen (x f 1 000))

Naam subsidie (formele vindplaats begroting 1999)	Artikel (onder- deel)	Bedrag 1998 (uitgaven)	Bedrag 1999 (uitgaven)	Doelstelling	Doel- groep	Ex ante eva- luatie	Laatste/ Voorgenomen ex post evaluatie	Vindplaats laatste ex post evaluatie	Nr. in over- zicht	Accountantsklaring verplicht
Scholing van woonconsumenten	03.06.02	621	621	Het verhogen van de deskundigheid van het kader van woon- consumentenorganisaties op het gebied van volkshuisvesting.	Bewoners- organisa- ties	N.v.t.	1998		3	Ja
Subsidies aan bewonersorganisaties	03.06.03	2 870	2 690	Het ondersteunen van landelijke organisaties die gericht zijn op de belangen- behartiging van de woonconsument.	Bewoners- organisa- ties	N.v.t.			N.v.t.	Ja
Sanering woning- beheerders	03.39	8 000	0	Het saneren van in ernstige financiële problemen geraakte niet- winstbeoogende instellin- gen, welke geen toegelaten instelling zijn	Niet- winst- beoogde instel- lingen die geen toege- laten instel- ling zijn	N.v.t.			N.v.t.	Ja
Leerlingen op de bouwplaats	04.08	1 930	1 930	Het stimuleren van een voldoende gekwalificeerde instroom in de bouwrijver- heid.	Bedrijven	N.v.t.	1994	«Het rendement van de opleiding op leerlingbouwplaats- sen», mei 1994, van het Economisch Instituut voor de Bouwnijverheid (zie ook kamervraag 133 bij de parlementaire behandeling van de VROM-begroting 1995 voor de resultaten van de evaluatie (TK, vergaderjaar 1994–1995, 23 900 XI, nr 19, blz. 46)	N.v.t.	Ja

Horizonbepaling

Omdat de in dit overzicht gepresenteerde subsidies hun grondslag vinden in de begroting 1999 en niet in wet- of regelgeving geldt als horizon het betreffende begrotingsjaar.

DE BIJLAGE INZAKE ECONOMISCHE EN FUNCTIONELE CLASSIFICATIES

Op grond van artikel 7, onderdeel g, van de Comptabiliteitswet bevat de artikelsgewijze toelichting bij de begroting per artikel (onderdeel) een economische en een functionele code, overeenkomstig de door de minister van Financiën gegeven classificatie (zie bijlage 16 bij de Memorie van Toelichting bij de begroting 1999). De classificatievoorschriften zijn gepubliceerd in Hafir.

Overzichten naar (macro-)economische classificatie geven inzicht in de economische aard (bijvoorbeeld consumptie, investeringen) en de bestemming (bijvoorbeeld sector bedrijven, sector gezinnen) van uitgaven en ontvangsten.

Overzichten naar functionele classificatie geven inzicht in de verdeling van uitgaven en ontvangsten over onderwerpen van staatszorg.

De hierna volgende overzichten a en b geven voor de onderhavige begroting een totaalbeeld van de uitgaven en de ontvangsten per economische hoofdgroep respectievelijk functionele categorie. Geaggregeerde overzichten voor de gehele Rijksbegroting naar zowel economische als functionele classificatie zijn in de desbetreffende bijlagen van de Miljoenennota gepresenteerd.

Overzicht a Uitgaven en ontvangsten per (macro-)economische categorie met totalen per economische hoofdgroep (bedragen x f 1000)

Code	Omschrijving	Uitgaven			Ontvangsten		
		1997	1998	1999	1997	1998	1999
01	Niet verdeeld	827	14 347	8 776			
03	Interne verrichtingen	71 404	75 721	227 398			
08	Interne verrichtingen				6 894	172 840	50 200
0	Transacties die niet of niet onmiddellijk worden verdeeld	72 231	90 068	236 174	6 894	172 840	50 200
11	Beloning van werknemers	316 717	336 981	331 183	10 341	7 060	29 690
12	Overige goederen en diensten	414 526	578 354	547 827			
16	Verkopen van goederen en diensten				18 787	3 703	3 703
1	Output, intermediair verbruik, afschrijvingen en beloning van werknemers	731 243	915 335	879 010	29 128	10 763	33 393
21	Rente	57 676	27 402	54 717			
26	Rente				6 923	6 884	6 150
2	Inkomen uit vermogen	57 676	27 402	54 717	6 923	6 884	6 150
41	Sociale uitkeringen (exclusief sociale overdracht in natura)	3 103 570	3 391 259	3 397 300	94 428	99 900	128 400
43A	Overige inkomensoverdrachten aan/van centrale overheid	9 939	9 189	9 085			
43C	Overige inkomensoverdrachten aan/van lokale overheid	283 225	629 948	956 070	39 173	15 000	5 000
43D	Overige inkomensoverdrachten aan/van ondernemingen in de vorm van vennootschappen	74 953	102 423	104 248			
43F	Overige inkomensoverdrachten aan/van instellingen zonder winstoogmerk ten behoeve van gezinnen	35 993	37 916	35 611			
43G	Overige inkomensoverdrachten aan/van het buitenland	16 083	16 576	15 213			
4	Secundaire inkomensoverdrachten	3 523 763	4 187 311	4 517 527	133 601	114 900	133 400
61	Aankopen grond	14 309	12 023	12 023			
62C	Investeringsbijdragen aan/van lokale overheid	2 656 016	2 725 087	2 556 287	21 309	3 567	2 950
62D	Investeringsbijdragen aan/van ondernemingen in de vorm van vennootschappen	16 872	10 682	6 218			
63C	Overige kapitaaloverdrachten aan/van lokale overheid	406 868	91 279	190 540	31 540	88 589	
63D	Overige kapitaaloverdrachten aan/van ondernemingen in de vorm van vennootschappen	14 670	14 989	11 824		5 623	6 389
69D	Ontvangen overige kapitaaloverdrachten				3 263		
6	Kapitaaloverdrachten en aan- en verkopen van niet-geproduceerde niet-financiële activa	3 108 735	2 854 060	2 776 892	56 112	97 779	9 339
72C	Verstreking van langlopende leningen aan lokale overheid		3 100				
77C	Aflossing van langlopende leningen door lokale overheid				17 805	15 453	6 793
78D	Verkoop van aandelen en overige deelnemingen in de vorm van vennootschappen					17 000	50 000
7	Mutaties in financiële activa met een lange looptijd		3 100		17 805	32 453	56 793
Totaal		7 493 648	8 077 276	8 464 320	250 463	435 619	289 275

Overzicht b Uitgaven en ontvangsten per functionele categorie (bedragen x f 1000)

Code	Omschrijving	Uitgaven			Ontvangsten		
		1997	1998	1999	1997	1998	1999
06.2	Sociale bijstand	2 744 865	3 137 459	3 189 602	94 428	99 900	128 400
06.43	Werkgelegenheid	1 544	2 316	1 930			
06	Sociale voorzieningen	2 746 409	3 139 775	3 191 532	94 428	99 900	128 400
07.0	Algemeen	193 367	267 263	419 345	5 884	3 149	77 649
07.1	Volkshuisvesting	2 408 271	2 649 875	2 840 643	118 080	136 437	32 837
07.11	Toegepast wetenschappelijk onderzoek Volkshuisvesting	15 810	12 610	20 182			
07.2	Ruimtelijke Ordening	1 133 336	839 852	902 169	2 689	568	398
07.21	Toegepast wetenschappelijk onderzoek Ruimtelijke Ordening	7 611	7 832	8 181			
07.30	Algemeen milieu	343 648	280 276	265 114	2 457	1 599	3 399
07.301	Toegepast wetenschappelijk onderzoek algemeen milieu	106 044	109 481	112 459			
07.34	Vuilafvoer en verwerking	18 185	13 387	13 717			
07.35	Overig milieubeheer	520 712	756 687	690 750	26 925	193 966	46 592
07.5	Natuur en landschapsbehoud	255	238	228			
07	Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en milieu	4 747 239	4 937 501	5 272 788	156 035	335 719	160 875
Totaal		7 493 648	8 077 276	8 464 320	250 463	435 619	289 275

Inleiding

Ook voor 1999 is de missie van VROM – «het bevorderen van de duurzame kwaliteit van de leefomgeving» – uitgangspunt voor het communicatiebeleid van het ministerie.

De vijf centrale uitgangspunten voor de communicatie-strategie van de centrale Directie Voorlichting en Externe Betrekkingen (DVEB) zijn: samenwerken, open, deskundig, betrokken en resultaat. Het realiseren van missie en communicatie-strategie vereist samenhang: in beleid en ook – uit de aard der zaak – in communicatie. Rol en functie van communicatie veranderen, maar ook vorming, vaststelling en uitvoering van beleid veranderen. Daarom is vernieuwing van het communicatiebeleid onderdeel van de voorbereidingen die (DVEB) voor 1999 treft. Evenzeer gaat dat op voor organisatie en bedrijfsvoering van de directie.

Een aantal ontwikkelingen heeft direct of indirect effect op de communicatiedoelen van VROM. De rol van de rijksoverheid verschuift steeds meer naar die van «intermediair in het maatschappelijk verkeer». Dit uit zich ook in een toename van interactieve beleidsvorming en -uitvoering, waarbij direct met – andere – belanghebbenden in het proces wordt afgestemd. Ook de veranderingen bij de media leiden tot een breder en diverser aanbod; naast publieke komen er steeds meer commerciële omroepen. Het «grote publiek» is hierdoor moeilijker te bereiken. Technologische vernieuwing leidt tot meer communicatiemogelijkheden. Inter- en intranet zijn daar voorbeelden van. De Europese eenwording vraagt om verhoogde inzet van het Europese milieubeleid en het monetaire beleid, waaronder de invoering van de Euro doen appél op de communicatie-inspanningen van de EU-lidstaten.

Specifiek voor VROM is de beleidsintegratie binnen het departement. Dat geldt ook voor de wens tot een resultaat gerichter management, de vraag van beleidsdirecties om ondersteuning van interactieve beleidsprocessen (procescommunicatie) en het betrekken van ambtelijke medewerkers bij ontwikkeling en uitwerking van normen en waarden binnen VROM.

Als communicatiedoelen zijn geformuleerd:

- het toelichten en verklaren van voorgenomen en vastgesteld beleid (media- en publieksvoorlichting);
- het voeren van een pro-actieve communicatiestrategie gericht op het effectief benaderen van doelgroepen en het realiseren van een positief imago van bewindslieden en departement; onderzoek en monitoring zijn hierbij een belangrijk instrument;
- het voeren van een mediastrategie; het onderzoeken van nieuwe communicatiemiddelen – zoals inter- en intranet – om doelgroepen steeds effectief te kunnen bereiken (instrumentenmix);
- het verbeteren van de interne communicatie, mede om de beleidsintegratie binnen VROM te versterken;
- het versterken van de corporate communicatie, gericht op een samenhangende inzet van interne en externe communicatiemiddelen en ontwikkeling van strategieën;
- het versterken van integrale advisering: samenhang vanuit pers-, publieks- en interne voorlichting;
- positieversterking in netwerken vanwege noodzakelijke samenwerking met andere departementen, intermediaire organisaties, potentiële partners in beleid, alsmede vanwege nieuwe ontwikkelingen in de media-wereld.

Persvoorlichting, externe contacten bewindslieden en internationale betrekkingen

Kerntaak van deze functie is het adequaat (stelselmatig, volledig en betrouwbaar) informeren van journalisten, alsmede het organiseren van de externe contacten van bewindslieden. Nationaal en internationaal. Het medialandschap verandert voortdurend van samenstelling en wordt steeds breder. De communicatie via de media verloopt vaak onvoorspelbaar en is niet zonder risico's; vandaar ook het grote belang van stelselmatige, volledige en betrouwbare informatie aan media-vertegenwoordigers. Persvoorlichting gaat in 1999 meer energie steken in evaluatie van media-exposure en andere externe optredens. Als het gaat om de inhoudelijke kant van het werk, is het van groot belang inhoudelijke prioriteiten te stellen, zo mogelijk in een werkprogramma bewindslieden. Het «managen» van de agenda en relevante dossiers is daarbij van bepalend belang. Persvoorlichting moet hierin – in overleg met de ambtelijke top – een voortrekkersrol spelen. Er wordt, om te beginnen in 1999, een halfjaars-plan opgesteld, waarin de bewindslieden wordt geadviseerd zich op een aantal prioriteiten te richten. Deze prioriteiten dienen mede op onderzoek gebaseerd te zijn en elk half jaar geëvalueerd te worden.

Interne en corporate communicatie

Door interne en corporate communicatie op elkaar af te stemmen, draagt interne en corporate communicatie (ICC) zorg voor VROM-brede (corporate) communicatie. Beoogd resultaat hiervan is het ministerie van VROM duidelijk in de samenleving te positioneren en het bestaande imago te verbeteren. Zowel de eenheid van het ministerie als geheel, als de verscheidenheid in doelen en taken van delen van het departement krijgen daarbij een plaats. Daarnaast zorgt ICC voor adequate interne communicatie tussen de onderdelen van VROM. Informatievoorziening – verticaal in beide richtingen – en advisering bij grote projecten zoals de bedrijfsvoering staan daarbij centraal. ICC stelt jaarlijks in overleg met diensten, centrale directies en departementsleiding een projectenprogramma op. Bij de uitvoering hiervan worden naast reguliere- ook projectspecifieke, vaak nieuwe middelen ingezet. In 1998 heeft ICC een start gemaakt met de vernieuwing van de VROM-huisstijl. Verdere ontwikkeling gebeurt mede op basis van image-onderzoek van het ministerie. Andere belangrijke communicatiespeerpunten zijn de interne (resultaatgericht management) en externe sturing (interactieve beleidsvorming) van het ministerie. ICC verzorgt vier «vaste» media:

- *VROM-Visie* is de nieuwsbrief voor beleidsmedewerkers en het hoger management van het ministerie dat informeert over actuele beleidsmatige en politieke ontwikkelingen. Bewindslieden en ambtelijke top schrijven in *VROM-Visie* bij toerbeurt een column.
- *VROM-Venster* is het twee-wekelijks personeelsblad voor alle medewerkers; in dit blad staat de samenhang tussen de onderdelen van het ministerie centraal.
- *VROM-Infonet* is de kabelkrant van het ministerie; medewerkers worden dagelijks van actuele ontwikkelingen op de hoogte gehouden.
- *VROM entree* en *de roltrap-entree* zijn de tentoonstellingsruimten van het departementsgebouw in Den Haag. De afdeling organiseert er frequent tentoonstellingen over ruimte, milieu en wonen.

Publieksvoorlichting

Veranderingen in het beleid van VROM zullen ook in 1999 steeds adequaat moeten worden toegelicht en verklaard aan – delen van – het «grote publiek».

In algemene zin kan daarnaast worden geconstateerd dat voorlichting en communicatie in toenemende mate worden gezien als *instrumenten bij de beleidsontwikkeling* én ter vergroting van het draagvlak voor VROM-beleid. Beleidsmakers ontwikkelen beleid en betrekken bij de ontwikkeling de voorlichter. Dat laatste gebeurt bij VROM – meestal – in een pril stadium. Vergroting van draagvlak is geen typische VROM-doelstelling, dit streven past bij een overheid die zich communicatief wil en ook moet opstellen. Beleidsmakers en voorlichters bepalen, in toenemende mate mét intermediairen hoe het beleid vorm moet worden gegeven. In extremo kan de situatie zich voordoen dat een voorlichter de beleidsmaker adviseert een voorstel verder te ontwikkelen, omdat het nog ongeschikt is er doelgroepen mee te benaderen.

Voor 1999 zal de functie van voorlichting zich verder verbreden naar communicatie. Communicatie wordt vast onderdeel in de zogeheten interactieve beleidsprocessen. Communicatie beperkt zich niet meer het uitdragen van beleid, of «een van de instrumenten in de mix», maar wordt daarmee een tastbaar «top of mind onderwerp» van politici, beleidsmakers en managers.

Afhankelijk van de inhoudelijke prioriteiten van de nieuwe VROM-bewindslieden is een aantal thema's richtingbepalend voor de communicatie-strategie '99 van publieksvoorlichting:

- absolute ontkoppeling van milieudruk en economische groei;
- duurzame economische ontwikkeling;
- verbetering leefomgevingskwaliteit;
- stedelijke vernieuwing en verbetering woonomgeving («complete stad»);
- verbetering leefomgevingsbeleid door natuurontwikkeling en -bescherming (biodiversiteit);
- milieubelasting van wonen, werken en vervoer;
- adequaat beheer van ruimte.

Doel van de inzet van communicatie zal vaak zijn het verrichten van consultatie, het creëren van draagvlak en het bevorderen van actieve participatie. Deze inzet komt voort uit de openheid en samenwerking die VROM als overheidsorganisatie nastreeft.

Campagnes Postbus 51 publieksvoorlichting

De volgende grote campagnes, in 1998 al door VROM bij de Voorlichtingsraad aangemeld, lopen door in het begrotingsjaar 1999:

- Huur- en huursubsidiebeleid: in deze massamediale campagne worden huurders en verhuurders gewezen op veranderingen in het beleid en zij krijgen informatie over de rechten en plichten die daar voor hen uit voortvloeien. De campagne vult activiteiten aan die door koepel-/belangenorganisaties en intermediaire kaders wordt uitgevoerd.
- Duurzaam Bouwen: in samenwerking met de doe-het-zelfbranche en andere betrokken marktpartijen worden milieu-aspecten van het (ver)bouwen en onderhoud onder de aandacht gebracht. Gedrags- en gebruiksalternatieven worden aangereikt. Doel van de campagne is het bevorderen van duurzaam bouwen en onderhoud bij de woon-consumenten, zoals in het Tweede Plan van Aanpak Duurzaam Bouwen staat geformuleerd.
- Afval: deze massamediale campagne start naar alle waarschijnlijkheid in januari 1999. Alle voorlichting rondom het scheiden van huishoudelijk afval (groente-, fruit- en tuinafval, papier, karton, glas, batterijen en textiel) wordt in de campagne geïntegreerd.

- Milieukeur: om de bekendheid van producten met het Milieukeur te vergroten, wordt met de Stichting Milieukeur een voorlichtingscampagne uitgevoerd. VROM heeft een adviserende en bindende rol. De campagne wordt afgestemd met de LNV-campagne voor het EKO-Keurmerk.
- Klimaat/CO₂: met EnergieNed en het Wereldnatuurfonds wordt de in 1996 gestarte voorlichtingscampagne voortgezet. Doel van de campagne is het aangeven van concrete consumentenbijdragen aan de oplossing van het broeikasprobleem, het aantonen van concrete resultaten en te wijzen op de noodzakelijke extra inspanningen om de CO₂-productie terug te brengen.

Verantwoording van campagnes

De verantwoording van door VROM gevoerde publiekscampagnes zal deel uitmaken van de algehele – rijksbrede – evaluatie, die aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal wordt aangeboden.

Voorlichtingsmiddelen

Voor 1999 en verdere jaren staan voor de afdeling Voorlichtingsmiddelen de volgende zaken centraal:

- verregaande integratie van direct marketing binnen de mix van communicatie-methoden;
- professionalisering van de inkoop en selectie van media;
- verbeteren van afstemming tussen interne en externe middelen;
- het kunnen aanbieden van direct-mail en «printing on demand».

Speerpunt in de uitvoering is de invoering van een nieuwe huisstijl van VROM. Qua organisatie is Voorlichtingsmiddelen in het afgelopen begrotingsjaar klantgericht gaan werken. Voordeel van deze aanpak is ook dat de samenwerking met andere afdelingen binnen DVEB verbeterd en de verantwoordelijkheden duidelijker werden.

Persoonlijke voorlichting

De medewerkers van het bureau Persoonlijke Voorlichting informeren jaarlijks 25 á 30 000 mensen, die VROM met een vraag benaderen. Een nieuwe telefooncentrale zorgt voor verbetering van de bereikbaarheid; het voice-response systeem voor een goede kanalisering naar de Postbus 51 Infolijn en het Vrom-distributiecentrum. Het elektronisch zoekstelsel maakt het de voorlichters mogelijk om interactief telefonische vragen te beantwoorden. Op 1 juli 1998 is gestart met elektronisch registreren van vragen om de maatschappelijke antenne-functie van Persoonlijke Voorlichting voor «beleid en communicatie» tastbaar te maken.

Mensen en budget

De centrale Directie Voorlichting en Externe Betrekkingen bestond per 1 augustus 1998 uit de volgende aantallen mensen:

- Directie (1, ad interim)
- Bedrijfsbureau (6)
- Secretariaat (6)
- Onderzoek en Monitoring (1)
- Persvoorlichting, Externe Contacten en Internationale Betrekkingen (12)
- Publieksvoorlichting (23)
- Interne en Corporate Communicatie (5)
- Voorlichtingsmiddelen (11)
- Bureau Persoonlijke Voorlichting (7)

Budget

De sturing op voorlichtingsprojecten en de hiermee samenhangende financiële en personele middelen geschiedt op basis van de gehele voorlichtingsprogrammering. Het bedrijfsbureau van DVEB heeft in de tweede helft van 1998 een belangrijke taak in de financiële planning en control van de directie gekregen. Speerpunten binnen deze taak zijn de verbetering van de begrotingsvoorbereiding, sturing van financiële verplichtingen, het uitsluitend aangaan van duidelijke, schriftelijke opdrachten en het tijdig aangaan van Europese aanbesteding bij grote contracten. Het beschikbare budget voor 1999 bedraagt: 27,643 miljoen gulden. Dit bedrag is als volgt onderverdeeld:

Publiekscommunicatie:	f 14,091 mln
Persvoorlichting	– 0,200 mln
Interne en corporate communicatie	– 1,365 mln
Algemeen (middelen en distributie)	– 4,400 mln
Personele uitgaven	– 6,731 mln
Materiële uitgaven	– 0,856 mln
Totaal	f 27,643 mln

In dit bedrag zijn de voorlichtingsuitgaven, die niet apart worden geadministreerd buiten beschouwing gelaten. Binnen de geldende voorlichtingsdefinitie is afgesproken dat aan exploitatie gekoppelde uitgaven in 1999 zullen worden overgeheveld van de algemene naar de materiële uitgaven.

Daarnaast is in het beschikbare bedrag nog geen rekening gehouden met de in het regeerakkoord afgesproken doelmatigheidstaakstelling. Zie hiervoor paragraaf 7.9 van het Algemeen deel van de Memorie van Toelichting en de toelichting bij de artikelen 01.07 «Voorlichting» en 01.11 «Nog nader te verdelen».

Gesloten convenanten (periode 1-6-1997 tot 1-6-1998)

Doelstelling	Betrokken partijen	Datum van ondertekening	Inwerkingtreding
Volkshuisvesting Duurzaam Bouwen : met het convenant verbinden partijen zich aan de inspanningsverplichting om duurzaam bouwen bij nieuwbouw en beheer van sociale huurwoningen te bevorderen (vierjarig).	VROM en EZ met de (toenmalige) koepels van woningcorporaties (NWR en NCIV) en de Nederlandse Woonbond. Ook de gezamenlijke waterleidingbedrijven (VEWIN), energiedistributiebedrijven (EnergieNed) en Novem hebben het convenant ondertekend.	19-11-1997	1-1-1998
Brutering beleggers : met de overkoepelende organisaties van beleggers (ROZ en IVBN) en individuele beleggers zijn convenanten afgesloten inzake de afkoop van DKP-subsidies.	VROM met ROZ en IVBN; op 12 december 1997 is een basisconvenant getekend door deze partijen. In de periode mei t/m juli 1998 hebben ca. 225 individuele beleggers een gelijklopend convenant ondertekend. Daarmee is op dit moment ca. 99% van het bedrag van de afkoop van deze subsidies afgedekt.	12-12-1997	12-12-1997
Ruimtelijke ordening Beleidsconvenant ROM-Rijnmond : partijen streven naar een verantwoord evenwicht tussen de versterking van de mainport Rotterdam en de verbetering van de leefomgeving. Zij streven naar het tot stand laten komen van projecten en andere initiatieven die op die ontwikkeling zijn gericht en zullen zich inspannen voor de verwezenlijking daarvan. Partijen het bevorderen van de verdere ontwikkeling van de mainport in samenhang met de verbetering van de leefbaarheid in het projectgebied. Als sub-doelstellingen zijn geformuleerd: – het scheppen van ruimte voor de mainport – het verbeteren van de bereikbaarheid van de mainport – het zoveel mogelijk terugdringen van de nadelige milieu-effecten die met de mainport samenhangen – het bevorderen van een met de mainport samenhangend zuinig en efficiënt gebruik van energie en grondstoffen – het bevorderen van de ruimtelijke kwaliteit	De Staat der Nederlanden (VROM, V&W, LNV, EZ), Provinciaal Bestuur van Zuid-Holland, Stadsregio Rotterdam, Gemeenten Rotterdam, Albrandswaard, Barendrecht, Bergschenhoek, Berkel en Rodenrijs, Bernisse, Bleiswijk, Brielle, Capelle aan den IJssel, Hellevoetsluis, Krimpen aan den IJssel, Maassluis, Ridderkerk, Rozenburg, Schiedam, Spijkenisse, Vlaardingen, Stichting Europoort Botlek Belangen, Kamer van Koophandel Rotterdam, SVZ Havenondernemersvereniging Rotterdam	28-04-1998	28-04-1998 (vervangt het beleidsconvenant ROM-project Rijnmond van 9-12-1993)
Milieubeheer Convenant Glastuinbouw en Milieu : de realisatie van de integrale milieutaakstelling met betrekking tot de primaire productie in de glastuinbouwsector.	Ministers van LNV, VROM, V&W en EZ, IPO, VNG, Stadsgewest Haaglanden, Unie van Waterschappen en Land- en Tuinbouworganisatie Nederland.	13-11-1997	13-11-1997
Convenant Verpakkingen II : in 2001 bedraagt de totale hoeveelheid te verbranden en te storten verpakkingafval van papier of karton, glas, kunststof en metaal maximaal 940 kiloton, vermeerderd met de hoeveelheid verpakkingafval van metaal, die na verbranding als materiaal wordt hergebruikt.	Minister VROM, VNO-NCW, Stichting Verpakking en Milieu en MKB-Nederland.	15-12-1997	25-12-1997

**OVERZICHT PRIJSKLASSEN EN INKOMENSGROEPEN BINNEN
HET VOLKSHUISVESTINGSBELEID (PRIJZEN PER 1-7-1998 EN
1-1-1999)**
Huurprijsgrenzen bij woningtoewijzing per 1-7-1998 (ongewijzigd)

goedkope huur	betaalbare huur	dure huur
< f 600,-	f 600,- tot f 810,-	> f 810,-

Inkomensgrenzen doelgroep van het volkshuisvestingsbeleid
**Inkomensgrenzen doelgroep Huursubsidiewet per 1-7-1998 en BBSH en
Huisvestingsbesluit per 1-1-1999**

Belastbaar huishoudinkomen per jaar

éénpersoonshuishoudens < 65 jaar	< f 36 500,-
éénpersoonshuishoudens > 65 jaar	< f 30 750,-
meerpersoonshuishoudens < 65 jaar	< f 48 600,-
meerpersoonshuishoudens > 65 jaar	< f 40 500,-

**Vermogensgrenzen doelgroep van het volkshuisvestingsbeleid
per 1-7-1998**
Vermogensgrenzen doelgroep Huursubsidiewet per 1-7-1998

Belastbaar huishoudinkomen per jaar*

éénpersoonshuishoudens < 65 jaar	< f 38 850,-
éénpersoonshuishoudens > 65 jaar	< f 66 450,-
meerpersoonshuishoudens < 65 jaar	< f 57 250,-
meerpersoonshuishoudens > 65 jaar	< f 92000,-

Prijscategorieën woningbouw per 1-1-1999
**Stichtingskosten (exclusief toeslag voor plaatselijk verschillende omstandighe-
den (pvo) en meerwerk)**

goedkoop	middelduur	duur
< f 183 000,-	f 183 000,- tot f 261 000,-	> f 261 000,-

INHOUDSOPGAVE

1.	Inleiding	51
2.	Stedelijke vernieuwing	51
3.	Stand van de stadsvernieuwing	51
3.1	Verslaglegging budgethouders	51
3.2	Voortgang: landelijk niveau/gemeentecategorie	52
3.3	Bestedingen per hoofdgroep (uitgaven verwerving, wonen, etc.)	54
4.	Toezicht- en controlebeleid WSDV	55
4.1	Indiening verslaglegging en uitvoering sanctiemaatregel	55
4.2	Protocol accountantsverklaringen	56
4.3	Toezicht en controle verslaglegging	56
5.	Wijzigingen WSDV/BSDV	56
Bijlage A	Investerings per gemeentecategorie (in mln geëxtrapoleerd)	57

1. INLEIDING

Op grond van artikel 3 van de Wet op de stads- en dorpsvernieuwing (WSDV) wordt jaarlijks verslag uitgebracht over het gevoerde stadsvernieuwingsbeleid. In deze bijlage wordt achtereenvolgens ingegaan op stedelijke vernieuwing, het verslag over de stand van de stadsvernieuwing (jaarbudget 1996), het gevoerde toezicht- en controlebeleid en mededelingen over doorgevoerde en/of voorgestelde wijzigingen van de Wet op de stads- en dorpsvernieuwing of het Besluit op de stads- en dorpsvernieuwing (BSDV).

2. STEDELIJKE VERNIEUWING

Op 18 december 1997 heeft de Tweede Kamer de nota «Stedelijke vernieuwing» (Kamerstukken II, 1996/1997, 25 427 nrs. 1 en 2) behandeld. Over de daarbij aangenomen moties, alsmede de meest actuele informatie ten aanzien van beleid en instrumenten op het terrein van stedelijke vernieuwing en aanverwante beleidsterreinen, is de Kamer bij brief van 12 juni 1998 geïnformeerd. De nota Stedelijke vernieuwing vormt het beleidskader voor de afronding van de stadsvernieuwing en het op gang brengen van de herstructureringsopgave voor de periode 1998 t/m 2010. Voor de toekomstige instrumentering van de beleidsvoornemens is besloten tot bundeling van de huidige geldstromen per 2000 in het Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing (ISV). In de brief van 28 november 1997 aan de Tweede Kamer (Kamerstukken II, 1997/1998, 25 427, nr. 3) zijn de contouren van het ISV kenbaar gemaakt. Zolang de huidige afzonderlijke regelingen nog van kracht zijn, blijven de daaraan gebonden verantwoordingsvormen gelden. In deze rapportage wordt dan ook op de gebruikelijke wijze verslag gedaan over de besteding van de stadsvernieuwingsgelden.

Voor het voorgenomen beleid in het kader van de stedelijke vernieuwing en de voorbereiding van het Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing wordt verwezen naar hoofdstuk 5 (Wonen) van het algemene deel van deze Memorie van Toelichting.

3. STAND VAN DE STADSVERNIEUWING

3.1. Verslaglegging budgethouders

Als gevolg van de wijzigingen in de verantwoordingsstructuur per 1995 op grond van de Wet op de stads- en dorpsvernieuwing brengen 60 budgethouders rechtstreeks aan het Rijk verslag uit over de besteding van de stadsvernieuwingsgelden, voorzien van een accountantsverklaring. Voor de indiening van de verslaglegging hebben de budgethouders gebruik gemaakt van het in het Besluit op de stads- en dorpsvernieuwing voorgeschreven verslagleggingsformulier (artikel 13, eerste lid) en het accountantsprotocol (artikel 13, derde lid).

De stadsvernieuwingsactiviteiten waarover door de budgethouders verslag wordt gedaan sluiten aan bij de posten in de BELSTATO-raming, waarvan de herijking is opgenomen in deel B van de nota Stedelijke vernieuwing. De verslaglegging van de budgethouders omvat de bestedingen van de in 1996 ontvangen stadsvernieuwingsgelden en de stand van de stadsvernieuwing per 31 december 1996. Het merendeel van de budgethouders heeft de verslaglegging bij het Rijk ingediend vóór 15 september 1997.

In de volgende hoofdstukken wordt nader ingegaan op de stand van de stadsvernieuwing en het bestedingspatroon.

3.2 Voortgang: landelijk niveau/gemeentecategorie

De rijksbijdrage voor de voeding van de gemeentelijke (f 934,4 mln.) en provinciale (f 161,9 mln.) stadsvernieuwingsfondsen is voor het begrotingsjaar 1996 bepaald op totaal f 1 096,3 mln. De verdeling van dit budget is geregeld bij Ministeriële circulaires MG 95–29 van 2 oktober 1995 en MG 96–20 van 24 september 1996 en omvat de verdeling van het stadsvernieuwingsbudget voor de 48 rechtstreekse gemeenten en de 12 provincies ten behoeve van de niet-rechtstreekse gemeenten. Voor de laatstgenoemde gemeenten worden de gelden via de provinciale stadsvernieuwingsfondsen op grond van daartoe strekkende verordeningen overwegend op projectbasis verstrekt.

De door de budgethouders in de verslaglegging verantwoorde aan stadsvernieuwing besteedde gelden op landelijk niveau over de afgelopen jaren zijn vermeld in tabel 1.

Tabel 1: landelijk overzicht uitgaven, inkomsten, eigen bijdragen en saldi x f 1 mln.)¹

	1991	1992	1993	1994	1995	1996
beginsaldo	644	651	725	872	1 136	1 464
inkomsten	2 119	2 087	2 007	1 732	1 327	1 307
(waarvan gem. bijdrage)	(516)	(521)	(409)	(430)	(173)	(124)
uitgaven	2 116	2 015	1 851	1 687	1 002	988
inkomsten min uitgaven	3	72	156	45	325	319
eindsaldo op kasbasis	647	723	882	917	1 515	1 838

¹ Niet alle gemeenten hebben een bestedingsverslag ingediend. Per jaar zijn de aantallen en de daarbij behorende sleutelaandelen als volgt:

1991: 634 gemeenten en 99,7%

1992: 633 gemeenten en 98,8%

1993: 616 gemeenten en 93,3%

1994: 466 gemeenten en 72,0%

1995: alle budgethouders (48 rechtstreekse gemeenten en 12 provincies) en 100%

1996: idem als in 1995

De sleutelaandelen zijn gebaseerd op het aandeel per gemeente in het totale budget volgens de stadsvernieuwingsleutel. Met weging van de onderscheiden groepen van gemeenten zijn de gegevens tot 100% opgehoogd.

NB: In principe is het eindsaldo van een bepaald jaar gelijk aan het beginsaldo van het daarop volgende jaar. Omdat de gegevens niet ieder jaar van precies dezelfde groep gemeenten zijn verkregen, kunnen de begin- en eindsaldi verschillen. Het grote verschil tussen het eindsaldo van 1994 en het begin saldo van 1995 wordt veroorzaakt door het verschil in indieningsdiscipline in beide jaren.

De tabel laat zien dat er sprake is van toegenomen kasvoorschotten. Het ministerie van VROM zal de oorzaken hiervan nader analyseren. Overigens moet bij het «eindsaldo» de kanttekening worden gemaakt dat het hier gaat om bedragen die de gemeenten nog in kas hebben maar die al wel verplicht kunnen zijn.

Tabel 2 geeft een overzicht van het inkomsten- en uitgavenpatroon per gemeentecategorie voor 1996.

Vanwege de vergelijkbaarheid met gegevens uit voorgaande jaren wordt ook in deze rapportage uitgegaan van de gemeentecategoriën: 4 grote steden (behorend tot de groep van 22 MPS-gemeenten), 18 MPS-gemeenten, overige rechtstreekse gemeenten (26) en niet-rechtstreekse gemeenten. Het begrip MPS-gemeenten is destijds ingevoerd om de grote en middelgrote gemeenten als groep te onderscheiden in het toentertijd

jaarlijks uitgebrachte Meerjarenplan Stadsvernieuwing (MPS). De indeling komt overigens vrijwel overeen met de eigen groepsbenadering van de desbetreffende (MPS-)gemeenten: 4 grote steden en 23 (samenwerkende stadsvernieuwings-)gemeenten.

Tabel 2: Overzicht 1996 per gemeentecategorie, uitgaven, inkomsten, eigen bijdragen en saldi (x f 1 mln.)

	4 grote steden	MPS-gem.	overige rechtstr. gem.	niet rechtstr. gem.	landelijk
beginsaldo	741	205	150	367	1 464
inkomsten (in %)	710 (54%)	275 (21%)	134 (10%)	188 (15%)	1 307 (100%)
(w.v. gem. bijdrage)	(29)	(25)	(41)	(29)	(124)
uitgaven (in %)	438 (44%)	219 (22%)	135 (14%)	196 (20%)	988 (100%)
inkomsten min uitgaven	272	56	- 1	- 8	319
eindsaldo	1 012	266	165	395	1 838

Om een vergelijking met voorgaande jaren te kunnen maken is in bijlage A een overzicht opgenomen van de investeringen per gemeentecategorie over een reeks van jaren.

In tabel 3 is een overzicht gegeven van de eigen gemeentelijke bijdragen aan de stadsvernieuwingsfondsen per gemeentecategorie, zowel in absolute bedragen als in percentages van de uitgaven.

Tabel 3: Eigen bijdragen gemeenten in verhouding tot de totale uitgaven per jaar per gemeentecategorie

	1991	1992	1993	1994	1995	1996
4 grote steden	117 (13%)	98 (12%)	112 (13%)	93 (14%)	45 (12%)	29 (7%)
overige MPS	54 (15%)	41 (13%)	8 (2%)	27 (9%)	34 (15%)	25 (11%)
over. rechtstr.	108 (31%)	103 (31%)	78 (23%)	72 (33%)	33 (31%)	41 (30%)
niet-rechtstr.	242 (45%)	279 (51%)	211 (43%)	238 (48%)	69 (28%)	29 (15%)
totaal:	516 (26%)	521 (27%)	409 (20%)	430 (25%)	181 (19%)	124 (13%)

De gerapporteerde gemeentelijke eigen bijdragen over 1996 liggen volgens tabel 3 voor alle gemeentecategorieën, uitgezonderd de overige rechtstreekse gemeenten, op een lager niveau dan dat in voorgaande jaren. Met name bij de niet-rechtstreekse gemeenten en de grote steden is sprake van een vermindering. Bij de niet-rechtstreekse gemeenten bedraagt het aandeel eigen middelen 15% van de uitgaven. Het eigen middelen-aandeel van de grote steden is gedaald naar 7%. De gemiddelde eigen bijdrage van de gezamenlijke gemeenten ligt op 13% en komt daarmee ongeveer overeen met de 15%, zoals opgenomen in de herijkte BELSTATO-raming in de nota Stedelijke vernieuwing. Overigens kan hierbij worden opgemerkt dat een aantal gemeenten in hun verslagen aangeeft de eigen bijdragen aan de stadsvernieuwing niet (meer) aan het Rijk te verantwoorden. De eigen bijdrage van die gemeenten is dus ook niet in de gepresenteerde cijfers verwerkt.

3.3 Bestedingen per hoofdgroep (uitgaven verwerving, wonen, etc.)

In tabel 4 zijn de landelijke uitgaven per hoofdgroep weergegeven. In de tabel worden 10 hoofdgroepen onderkend, waaronder de budgethouders de bestedingen kunnen verantwoorden. Tot en met 1994 kende het verslagleggingsformulier 9 hoofdgroepen. Sinds 1995 wordt voor de verslaglegging gebruik gemaakt van een gewijzigd formulier, waar 10 hoofdgroepen van bestedingscategoriën op voorkomen. Hierdoor is een verschuiving in de verantwoording opgetreden, die meer recht doet aan de werkelijke situatie.

Onder de toegevoegde post «overige» vallen zaken als verbouw scholen, sociale maatregelen, gebouwde parkeervoorzieningen niet-wonen etc. Deze uitgaven werden vóór 1995 weggeschreven bij andere bestedingscategoriën, waardoor een vertekend beeld in sommige hoofdgroepen ontstond. Aan deze nieuwe hoofdgroep is over 1996 f 123 mln. besteed, ca. 13% van de uitgaven.

Tabel 4: De absolute en relatieve verdeling van de landelijke uitgaven over de hoofdgroepen voor de bestedingsjaren 1991 t/m 1996, (bedragen x f 1 mln.)

Bestedingen	1991		1992		1993		1994		1995		1996	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
1. verw.etc.	577	27	533	27	509	27	484	29	329	33	338	34
2. wonen	448	21	404	20	346	19	282	17	132	13	119	12
3. infrastr.	115	5	123	6	121	6	102	6	75	8	68	7
4. procesk.	152	7	166	8	171	9	201	12	95	10	88	9
5. wo.omg.	333	16	344	17	289	16	269	16	134	13	136	14
6. mon.z.	103	5	109	5	106	6	92	5	66	7	70	7
7. bedr.	116	6	93	5	66	4	43	2	14	1	13	1
8. milieu	162	8	136	7	146	8	112	7	21	2	14	1
9. welzijn	110	5	107	5	97	5	102	6	23	2	19	2
10. overige	–	–	–	–	–	–	–	–	113	11	123	13
totaal	2 116	100	2 015	100	1 851	100	1 687	100	1 002	100	988	100

In de hoofdgroepen zijn de volgende stadsvernieuwingsactiviteiten, zoals toegelicht in de «Handleiding» bij de verslaglegging WSDV bij de circulaire MG 95-16 van 31 mei 1995, ondergebracht:

1. Verwerving, sloop, grondkosten en -opbrengsten:

verwervingskosten woningen, sloopkosten woningen, verwervingskosten bedrijven c.a., sloopkosten bedrijven c.a., grondwerk en overige infrastructuur.

2. Woningverbetering en -verbouw:

verbetering eigen woningen, verbetering particuliere huurwoningen, verbouwing van woningen

3. Infrastructuur:

herinrichting verkeersgebieden

4. Proceskosten:

voorbereiding en planontwikkeling, inspraak, begeleiding en voorlichting

5. Woonomgevingsverbetering:

verbetering (historische) woonomgeving en groenvoorzieningen

6. Monumentenzorg:

restauratie woonhuismonumenten (rijks- en gemeentelijke monumenten)

7. Bedrijvensteun:

bijdragen aan ondernemers bij verplaatsing/opheffing, voortzetting of realisatie van bedrijfshuisvesting

8. Milieuhinderlijke bedrijven:

onrendabele kosten sanering milieuhinderlijke bedrijven

9. Welzijn:

onrendabele kosten welzijnsvoorzieningen

10. Overig:

kosten verbouw scholen, sociale maatregelen, gebouwde parkeervoorzieningen niet-wonen etc.

Uit de tabel kan worden afgeleid dat t.o.v. 1995 de grootste toename van de uitgaven heeft plaatsgevonden bij de hoofdgroepen «verwerving, sloop en grondwerk» en «overige»; de grootste afname betrof de hoofdgroep «wonen». Maar ook «infrastructuur», «proceskosten», «milieu» en «welzijn» zijn verder gedaald. De uitgaven voor «woonome-

ving», monumentenzorg» en «bedrijven» liggen ongeveer op het niveau van 1995. In relatief opzicht zijn de verschuivingen in het uitgavenpatroon in vergelijking met 1995 niet noemenswaardig groot. Opvallend daarbij is wel dat aan «verwervingen, sloop, grondwerk» – door de jaren heen de grootste uitgavenpost – een derde van de uitgaven wordt besteed. Dit is vooral een gevolg van de gestegen verwervingskosten als gevolg van het aantrekken van de vastgoedmarkt. Dit wordt door het onderzoek «Grond-productiekosten c.a.» (KOLPRON, 1996), dat in het kader van de herijking BELSTATO is uitgevoerd, bevestigd. Daarnaast, zo blijkt uit tabel 5, besteden de 4 grote steden naar verhouding een groot deel van de gelden aan de post «overige», de overige MPS-gemeenten aan «wonen», de overige rechtstreekse gemeenten aan «monumentenzorg» en de niet-rechtstreekse gemeenten aan «woonomgeving». Uitgaven aan «milieu» en «welzijn» vinden vooral plaats in de kleinere gemeenten, terwijl «proceskosten» in de grotere steden hoger scoren. Passend in de beleidslijn van BELSTATO geven gemeenten in hun verslaglegging aan dat de gelden ook in naoorlogse wijken worden ingezet, waarmee de gemeenten voorsorteren op de stedelijke vernieuwing.

Tabel 5: Absolute (bedragen x f 1 mln.) en relatieve verdeling (in %) van de uitgaven over de 10 hoofdgroepen in 1996

	4 gr. steden	Overige MPS	Overige rechtstr.	niet-rechtstreeks	landelijk
1. verwerv. etc.	161 (37)	68 (31)	45 (33)	64 (33)	338 (34)
2. wonen	49 (11)	40 (18)	11 (8)	19 (10)	119 (12)
3. infrastructuur	13 (3)	17 (8)	15 (11)	23 (2)	68 (7)
4. proc. kosten	50 (12)	26 (12)	8 (6)	3 (2)	88 (9)
5. woonomg.	49 (11)	25 (11)	15 (12)	46 (23)	136 (14)
6. mon.zorg	29 (7)	13 (6)	19 (14)	10 (5)	70 (7)
7. bedrijven	9 (2)	4 (2)	–	–	13 (1)
8. milieu	–	–	2 (1)	13 (6)	14 (1)
9. welzijn	2 (0)	1 (0)	2 (2)	14 (7)	19 (2)
10. overige	76 (17)	25 (12)	18 (13)	4 (2)	123 (13)
totaal:	438 (100)	219 (100)	135 (100)	196 (100)	988 (100)

4. Toezicht- en controlebeleid WSDV

De Wet op de stads- en dorpsvernieuwing (WSDV) voorziet in de verplichting aan de budgethouders (48 rechtstreekse gemeenten en 12 provincies) tot tijdige en volledige (met accountantsverklaring) indiening van de verslaglegging over de besteding van de stadsvernieuwings-gelden. Op deze wijze (achteraf) brengen de budgethouders verslag uit over de stadsvernieuwingsuitgaven en het beheer van de gelden. In deze paragraaf wordt ingegaan op het door het Rijk gevoerde toezichten controlebeleid over de verslaglegging over 1996.

4.1 Indiening verslaglegging en uitvoering sanctiemaatregel

De budgethouders worden geacht de bestedingsverslagen tijdig en volledig bij het Rijk in te dienen. Indien dat niet het geval is, wordt door het Rijk aan de rechtstreekse gemeenten en door de provincies aan de niet-rechtstreekse gemeenten, op grond van artikel 42 van de WSDV, een sanctie opgelegd; 20% van de te betalen rijksbijdrage wordt opgeschort en bij in gebreke blijven wordt deze 20% definitief ingehouden op het desbetreffende jaarbudget.

In het verslagjaar 1996 is aan één gemeente door het Rijk een sanctie opgelegd. Omdat deze gemeente naderhand alsnog aan de verplichting heeft voldaan, zal worden overgegaan tot uitbetaling van het opgeschorte

bedrag. Overigens geldt met ingang van 1998 de sanctiemaatregel ook voor de provinciale verslaglegging over het begrotingsjaar 1997.

4.2 Protocol accountantsverklaringen

Alle budgethouders hebben zich aan het in het Besluit op de stads- en dorpsvernieuwing, artikel 13, derde lid, voorgeschreven protocol gehouden. In het protocol zijn richtlijnen voor de accountantsverklaring opgenomen ten behoeve van het vaststellen van de rechtmatige besteding van de stadsvernieuwingsgelden.

4.3 Toezicht en controle verslaglegging

In het kader van het toezicht door het Rijk op de rechtmatige besteding van de stadsvernieuwingsgelden zijn controles uitgevoerd op de verslaglegging over het begrotingsjaar 1996 en het beheer van de stadsvernieuwingsfondsen. De bevindingen zijn in het voorjaar van 1998 aan de budgethouders meegedeeld.

Het toezicht- en controlebeleid van het Rijk heeft zich toegespitst op de verslagleggingsdiscipline (compleetheid, tijdigheid), eventuele strijdigheid met de WSDV, juiste weergave van de ontvangen rijksbijdrage, opgave toevoeging gespaarde rente, saldi- en spaargrensoverschrijding, accountantsverklaring conform protocol, strekking accountantsverklaring en de afronding van openstaande punten uit voorgaande jaren. Bij alle budgethouders kon de controle over 1996 als afgerond worden beschouwd.

5. Wijzigingen WSDV/BSDV

In 1997 zijn geen wijzigingen in de Wet op de stads- en dorpsvernieuwing doorgevoerd. Wel is, bij ministeriële regeling, een wijziging van het Besluit op de stads- en dorpsvernieuwing, artikel 4, negende en tiende lid, tot stand gebracht. Deze wijziging houdt een bijstelling in van de «regeling percentages stads- en dorpsvernieuwing», en betreft de 4 grote steden en een 23-tal gemeenten, waarvoor per 1998 gewijzigde percentages van de uit 's Rijks kas te verdelen bedragen gelden.

Verder is in 1997 het protocol voor de accountantsverklaring bij besluit van 6 oktober 1997, Staatsblad 470, gewijzigd. De wijzigingen betroffen het vervallen van het artikel over misbruik en oneigenlijk gebruik en de verruiming van de definitie van de te verantwoorden gelden. Voor de verslaglegging over 1997 dienen de budgethouders van dit protocol gebruik te maken.

Bijlage A**Investerings per gemeentecategorie (in mln. geëxtrapoleerd)****Vier grote steden**

	1991	1992	1993	1994	1995	1996
beginsaldo	179	153	193	307	446	741
inkomsten	852	848	842	814	679	710
(waarvan gem. bijdrage)	(117)	(98)	(112)	(93)	(45)	(29)
uitgaven	877	808	728	676	384	438
inkomsten min uitgaven	- 25	40	114	138	295	272
eindsaldo	154	193	307	445	741	1 012

Overige MPS-gemeenten

	1991	1992	1993	1994	1995	1996
beginsaldo	121	118	139	159	156	205
inkomsten	379	347	343	303	264	275
(waarvan gem. bijdrage)	(54)	(41)	(8)	(27)	(34)	(25)
uitgaven	372	326	328	293	225	219
inkomsten min uitgaven	7	21	15	10	39	56
eindsaldo	128	139	154	169	195	266

Overige rechtstreekse gemeenten

	1991	1992	1993	1994	1995	1996
beginsaldo	200	216	219	148	134	150
inkomsten	347	334	336	208	121	134
(waarvan gem. bijdrage)	(103)	(103)	(78)	(72)	(33)	(41)
uitgaven	332	330	324	220	105	135
inkomsten min uitgaven	15	4	12	- 12	16	- 1
eindsaldo	215	220	231	136	150	165

Niet-rechtstreekse gemeenten

	1991	1992	1993	1994	1995	1996
beginsaldo	145	164	174	258	401	367
inkomsten	542	558	486	407	272	188
(waarvan gem. bijdrage)	(242)	(279)	(211)	(238)	(69)	(29)
uitgaven	533	551	471	500	244	196
inkomsten min uitgaven	9	7	15	- 93	28	- 8
eindsaldo	154	171	189	165	428	395

Op centraal niveau maakt klantgerichtheid een integraal onderdeel uit van het beleid bij het Ministerie van Volkshuisvesting Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer. Onder publiekscontacten worden verstaan mondelinge en schriftelijke contacten die het ministerie direct heeft met burgers en burgerlijke bedrijven.

Bij het Ministerie van VROM en haar zelfstandige bestuursorganen (ZBO's) is de zorg voor de kwaliteit van de publieke dienstverlening in het bijzonder gericht op die sectoren waar de dagelijkse contacten met het publiek plaats vinden.

1. Milieu

Jaarlijks ontvangt het Directoraat-Generaal Milieubeheer ongeveer zeshonderd brieven van burgers en bedrijven met vragen, opmerkingen, kritiek en suggesties over zaken die het milieubeleid betreffen. Bij de beantwoording daarvan wordt bijzondere zorgvuldigheid betracht aangezien deze reacties worden gezien als een van de mogelijkheden om het milieubeleid een zo breed mogelijk draagvlak te geven in de maatschappij.

2. Volkshuisvesting

De directe publiekscontacten bij het Directoraat van de Volkshuisvesting vinden plaats bij de Hoofdafdeling Huurgeschillen (HHG) en de onderdelen van de afdeling Uitvoering Volkshuisvestings Regelingen (UVR) die de Eigen Woningen-regelingen uitvoeren en de Hoofdafdeling Individuele huursubsidie (HIS).

2.1 HHG + onderdelen UVR

Naar aanleiding van het onderzoek van de Algemene Rekenkamer naar de klantgerichtheid van HHG zijn in 1997 een aantal voornemens geformuleerd ter verbetering van de dienstverlening. Deze voornemens zijn in 1997 en 1998 omgezet in een breed gedragen visie, die onderdeel vormt van het project Toekomst (Secretariaten) Huurcommissies. Vooral binnen het kader van dit project worden door de medewerkers van de elf SHC-kantoren op experimentele basis concrete ervaringen opgedaan en geëvalueerd. De resultaten van een en ander in 1998 zullen daarna kunnen leiden tot structurele inpassing in de beoogde nieuwe organisatie en werkwijze c.q. kwaliteitssysteem. Inhoudelijk gaat het om de volgende items:

- vergroten van de effectiviteit van de voorlichting over huurprijs-wetgeving en geschillenbeslechting (naamsbekendheid, inhoud, Postbus 51);
- verbeteren van de telefonische bereikbaarheid (bedrijfstijden en flexibele inzet, voice-respons systemen);
- klantgericht leren plannen (op basis van toezeggingen aan klanten over het te doorlopen traject);
- verkorten van de doorlooptijden;
- toegankelijker maken voor de klanten van de uitspraken van huurcommissies (binnen juridisch verantwoorde grenzen);
- klanttevredenheidsonderzoek (herhaling van eerder onderzoek en leren zelf dit soort onderzoeken uit te voeren).

2.2 Eigen Woningen-regelingen

De afdeling binnen het ministerie die de diverse Eigen Woningen-regelingen uitvoert, heeft een eigen beleid op gebied van publieke

dienstverlening. Deze dienstverlening valt in twee onderdelen uiteen, te weten: directe en de indirecte dienstverlening.

2.2.1 Directe dienstverlening

Het grootste deel van de directe dienstverlening bestaat uit telefonische publiekscontacten. In 1998 bedroeg het aantal telefonische contacten $\pm$ 40 000. Voorts zijn ongeveer 900 schriftelijke vragen van burgers afgedaan.

2.2.2 Indirecte dienstverlening

De indirecte dienstverlening bestaat uit het structureel verbeteren van de bedrijfsvoering, dit is met name bereikt door middel van vernieuwingen op automatiseringsgebied. Om de afhandeling van de voorraden van de diverse mutaties (verhuizingen, verkopen en echtscheidingen) sneller en efficiënter te kunnen verwerken, is gekozen voor een aansluiting op de Gemeentelijk Basis Administratie (GBA), waardoor gegevens ons snel en accuraat bereiken.

Ook in 1998 is tijd geïnvesteerd in het scholen en opleiden van medewerkers om de werkzaamheden op een correcte wijze uit te voeren.

Verder wordt in 1998 een klantgerichtheidsonderzoek uitgevoerd dat tot doel heeft de klant nog beter van dienst te kunnen zijn. Dit onderzoek maakt deel uit van een breed onderzoek naar de klanttevredenheid inzake de dienstverlening van het Reken- en Administratiecentrum.

2.3 HIS

Ook bij HIS zijn in 1997, op basis van het rapport van de Algemene Rekenkamer, alle aspecten van klantgerichtheid onder de loep genomen en zijn in 1998 activiteiten ondernomen, die moeten leiden tot verbetering van het contact met de klant. Een en ander zal zich verder moeten ontwikkelen, maar de reële verwachting is dat de hieronder genoemde maatregelen in 1999 merkbare effecten zullen opleveren voor zowel de klant als de organisatie.

2.3.1 Telefonische bereikbaarheid

Van de mogelijkheden van de nieuwe telefooncentrale wordt optimaal gebruik gemaakt. Hiervoor zijn binnen HIS speciale telefoonteams in het leven geroepen. Deze teams zijn er om de eerste telefonische klantcontacten op te vangen. Dit heeft geleid tot een verbeterde telefonische bereikbaarheid en een ongestoorde voortgang van het primaire proces. Thans worden de eventuele meerwaarde van een centrale telefoon-unit onderzocht. In 1998 zijn diverse externe bedrijven bezocht die ervaring hebben met een centrale telefoon-unit c.q. call-center en zijn gesprekken gevoerd met bedrijven die gespecialiseerd zijn in het opzetten van een centrale telefoon-unit. Aan een werkgroep is de opdracht gegeven om het opzetten van een centrale telefoon-unit verder uit te werken, waarbij rekening moet worden gehouden met de toekomstige organisatiestructuur.

2.3.2 Kwaliteit bezwaarschriften

In 1998 zijn enkele speciale medewerkers aan de organisatie toegevoegd die zich specifiek bezig houden met de controle op het volgen van de AWB-procedure met betrekking tot beslissingen op bezwaarschriften. Hiertoe is overgegaan naar aanleiding van een toename van rechterlijke uitspraken waarin HIS-beslissingen ongegrond werden verklaard vanwege het niet correct volgen van deze procedure. Deze uitspraken leiden

enerzijds tot kosten voor HIS (proces- en herstellkosten) en anderzijds wordt bij de klant de indruk gewekt dat hij in het gelijk is gesteld, terwijl na het volgen van de juiste procedure de uiteindelijke beslissing meestal hetzelfde is als de voorgaande uitkomst. De controle vooraf door genoemde medewerkers leidt tot kostenreductie en voorkomt frustratie bij de klant. Verder heeft een groot aantal medewerkers een AWB-cursus gevolgd.

2.3.3 Algemene kwaliteit

Later dit jaar zal een apart cluster worden ingesteld dat zich bezig zal houden met het toetsen van de kwaliteit van de HIS-producten in het algemeen en de wijze waarop de klachtenprocedure binnen HIS is opgezet en wordt uitgevoerd. Het cluster zal de benaming «Interne en Externe kwaliteit en Klachtenbehandeling (IEK)» gaan krijgen en medio september 1998 van start gaan met haar werkzaamheden. De kwaliteitstoetsen, die nu nog binnen de diverse regio's worden uitgevoerd, zullen dan centraal geleid en uitgevoerd worden. De te verwachten winstpunten zijn: meer aandacht voor kwaliteit; meer uniformiteit; betere vergelijkingen; goede analyses en gerichte vervolgacties om de kwaliteit te verbeteren. Daarnaast zal binnen de regio's, uit preventief oogpunt, meer de nadruk komen te liggen op de coaching en begeleiding van medewerkers. Vooruitlopend en aansluitend op het klachtrecht zoals dat in de AWB zal worden opgenomen (mogelijk per 1 januari 1999), is in 1998 een klachtenprocedure voor HIS geschreven. Naast het feit dat klanten op basis daarvan kunnen rekenen op een zorgvuldige behandeling van hun klacht, is de klachtenprocedure voor HIS een instrument om de interne kwaliteit en de klanttevredenheid te meten en, waar mogelijk, acties in gang te zetten om hierin verbetering te brengen.

3. Algemeen

Andere middelen die gebruikt worden om het publiek optimaal van dienst te kunnen zijn betreffen de VROM-site op het Internet. Hier wordt algemene informatie verstrekt over het werkgebied van en de ontwikkelingen bij VROM, maar ook specifieke zaken zoals het zelf kunnen berekenen van het recht op en de hoogte van individuele huursubsidie. Daarnaast wordt via Internet geëxperimenteerd met zgn. discussieplatforms. Daarmee wil VROM stimuleren dat het publiek in een vroeg stadium meedenkt over beleidsvragen. Meedenkt over problemen, over ideeën en over oplossingsrichtingen vanuit het eigen perspectief, wensen, verlangens en creativiteit op het gebied van milieu, ruimte en/of wonen. Ook voor meer persoonlijke contacten met het publiek staat het Ministerie van VROM open. Jaarlijks bezoeken ongeveer 3500 mensen de bibliotheek van VROM. Om de beschikbare informatie van de VROM- en andere rijksbibliotheken toegankelijker te kunnen maken zijn de catalogi van deze departementale bibliotheken opgenomen op de CD-ROM «InformatieRijk» die in vele openbare bibliotheken door het publiek geraadpleegd kan worden. Daarnaast zijnde archieven van VROM toegankelijk voor archiefonderzoekers, met name historici, die met deskundige begeleiding de bescheiden kunnen opzoeken en raadplegen.

1. INLEIDING

Deze bijlage bevat een systematisch overzicht van de zelfstandige bestuursorganen (ZBO's) die taken uitvoeren die onder de verantwoordelijkheid van de minister van VROM vallen. De vaste commissie VROM van de Tweede Kamer heeft hier bij het begrotingsonderzoek 1998 om verzocht.

De doelstelling van de bijlage is inzicht te verschaffen in de huidige stand van zaken en te verwachten toekomstige ontwikkelingen. Belangrijke aspecten hierbij zijn o.a. de toezichtrelatie tussen VROM en de ZBO's en de activiteiten die zijn en worden ondernomen om te voldoen aan de Aanwijzingen inzake ZBO's van de minister-president¹. Inzake dit laatste aspect wordt door de minister van Binnenlands Zaken naar verwachting omstreeks de indiening van de begroting tevens een afzonderlijke voortgangsrapportage aan de Tweede Kamer aangeboden als vervolg op de rapportage «Doorlichting Zelfstandige Bestuursorganen» d.d. 10 maart 1997². In de rapportage van de minister van Binnenlands Zaken zal gedetailleerd worden ingegaan op de voortgang van de verbeterpunten uit de doorlichting per ZBO, in deze begrotingsbijlage wordt volstaan met de hoofdlijnen.

Onder de ministeriële verantwoordelijkheid van VROM vallen de volgende (clusters van) ZBO's:

1. het Kadaster
2. de Huurcommissies
3. het Centraal Fonds voor de Volkshuisvesting
4. keuringsinstanties op het gebied van milieubeheer:
 - KIWA NV
 - Stichting Aboma+Keboma
 - Dienst Landbouwkundig Onderzoek, Instituut voor Milieu- en Agritechniek (IMAG-DLO)
5. de Stichting Bureau Architectenregister
6. de Reconstructiecommissie «Midden Delfland»

In het vervolg van deze bijlage wordt per ZBO aangegeven welke (wettelijke) taken de ZBO uitvoert, wat de huidige stand van zaken is met betrekking tot een aantal relevante aspecten en welke toekomstige ontwikkelingen worden verwacht. Hierbij is relatief de meeste aandacht besteed aan die ZBO's waar de taken die onder de ministeriële verantwoordelijkheid vallen het zwaarste financieel-economische en/of beleidsmatige belang hebben.

2. KADASTER

2.1 Wettelijke en overige taken

Kerntaken

De Kadasterwet (Stb. 1989/186), de Organisatiewet Kadaster (Stb. 1994/125) en de Landinrichtingswet (Stb. 1985/299) vormen het wettelijke kader voor de taken van het Kadaster. De kerntaken zijn:

1. Het bevorderen van de rechtszekerheid bij het rechtsverkeer inzake registergoederen in Nederland en het bevorderen van een optimale informatievoorziening daarover aan de samenleving.
2. Ondersteuning bij de landinrichting. Het gaat hier om registratieve en landmeetkundige werkzaamheden en werkzaamheden ten behoeve van de herverkaveling van gronden.

¹ Aanvulling van de Aanwijzingen voor de regeling met Aanwijzingen inzake zelfstandige bestuursorganen, Regeling van 5 september 1996, nr. 96M006572, van de minister-president, minister van Algemene Zaken

² Kamerstukken II 1996–1997, 25 268, nr. 1

3. De rijksdriehoeksmeting: beheer en onderhoud van een landelijk dekkende verzameling van coördinaatpunten die gebruikt worden bij landmeetkundige metingen.

Het Kadaster moet het geheel van deze taken – en zo mogelijk de drie verschillende onderdelen – bezien over de planperiode van het Meerjaren-beleidsplan, kostendekkend uitvoeren. Het geheel van de activiteiten van het Kadaster is kostendekkend.

De in 1996 doorgevoerde verlaging van de budgetten voor de Kadasterkosten voor landinrichtingsactiviteiten hebben, in combinatie met een blijvend hoog werkaanbod in de landinrichting, er toe geleid dat de kerntaak landinrichting pas na 2005 kostendekkend zal kunnen worden uitgevoerd. Tussen het Ministerie van Landbouw Natuurbeheer en Visserij (LNV) en het Kadaster zijn afspraken gemaakt over een pakket van maatregelen om de kostendekkendheid in de toekomst te kunnen realiseren. De maatregelen betreffen enerzijds aanpassing van de landinrichtingswet, waardoor een daling van de te herverkavelen oppervlakte in de landinrichtingsprojecten optreedt en anderzijds een doorlichting van de werkprocessen van het Kadaster en verdere efficiëncymaatregelen binnen het Kadaster.

In het jaarverslag 1997, dat eind juni naar de Tweede Kamer is gezonden, wordt een verdere toelichting gegeven op deze drie kerntaken, waarbij ook informatie wordt verstrekt over de omvang van de productie en de actuele ontwikkelingen.

Uitbreiding en verbreding van de wettelijke taken

Naast bovengenoemde taken is er sprake van een uitbreiding of verbreding van het aantal wettelijke taken van het Kadaster. Hieronder zijn de gerealiseerde uitbreidingen en nieuwe ontwikkelingen op hoofdlijnen weergegeven.

- Sedert 1997 behoort het branden van schepen tot de wettelijke taken. In deze wordt samengewerkt met de HISWA.
- Vooruitlopend op een wettelijke regeling voor de registratie van publiekrechtelijke beperkingen kan sedert 1996 op basis van een tijdelijke regeling een selectie van bestaande publiekrechtelijke beperkingen van gemeenten en van andere overheden in de Kadastrale registratie worden signaleerd. Het gaat daarbij o.a. om onteigening, aanwijzing tot monument en sanering van vervuilde (water)bodems.
- Inschrijving van stukken op basis van de Wet splitsing rechtspersonen.
- Inschrijving van de koopovereenkomst op basis van een aanpassing van Boek 7 BW.
- Vermelding in de registraties van het geregistreerd partnerschap en inschrijving van dit feit op basis van een aanpassing van Boek 1 BW.
- Sinds medio 1997 kent het Burgerlijk Wetboek bepalingen over de koop van rechten van gebruik in deeltijd van onroerende zaken, de zogenoemde time-sharing. Het Kadaster registreert time-share overeenkomsten. Het voornemen is er om ook de kadastrale aanduiding van time-share objecten te gaan vaststellen.
- De teboekstelling van buitenlandse zeeschepen op basis van een hiertoe strekkende nieuwe wet.

Nevenactiviteiten

Naast de wettelijke taken voert het Kadaster ook activiteiten uit die een relatie hebben met deze taken, de zogenaamde nevenactiviteiten. Deze

activiteiten worden verricht als ze de toegankelijkheid en uitwisselbaarheid van kadastrale gegevens bevorderen en de aanwezige gegevens en bedrijfsmiddelen beter benutten.

Het Kadaster dient ook deze activiteiten tegen tenminste kostendekkende tarieven te verrichten, zonder daarbij concurrentie verstorend op te treden tegenover andere aanbieders van vastgoedinformatie. Subsidiering vanuit de wettelijke taken mag daarbij niet plaatsvinden.

De gewenste strikte scheiding tussen nevenactiviteiten en de wettelijke taken heeft vorm gekregen in Kadata B.V. Deze honderd procent dochteronderneming van het Kadaster biedt de commerciële diensten en producten aan.

Het gaat hier om de volgende activiteiten.

Het toepasbaar maken van kadastrale vastgoed informatie voor derden

In 1997 is begonnen met de ontwikkeling en verkoop van informatieproducten op het terrein van vastgoed objecten, de hypotheekmarkten en de geografische ligging.

International Consultancy

De bij het Kadaster aanwezige kennis en deskundigheid op het terrein van vastgoedregistratie, landmeting en kadasterorganisatie worden ingezet in landen die zelf nog niet in staat zijn om dergelijke systemen te ontwikkelen. Door inschrijving op internationale tenders worden projecten zowel in Europa als in Latijns Amerika verworven.

Levering van geocodingsproducten

Dit zijn bestanden die worden gebruikt in ruimtelijk onderzoek, waaronder milieu-risicoanalyses door het RIVM. Deze producten worden door Bridgis B.V. op de markt gebracht. In 1997 heeft Kadata B.V. het minderheidsbelang dat het Kadaster in Bridgis B.V. hield overgenomen.

Daarbuiten wordt door het Kadaster in een samenwerkingsverband met gemeenten en nutsbedrijven gewerkt aan het vervaardigen, houden en bijwerken van de grootschalige basiskaart van Nederland (GBKN). De GBKN is voor het Kadaster een bedrijfsmiddel voor het verrichten van de wettelijke taken op het gebied van de kaartvervaardiging en de landinrichting.

Het Nationaal Woning Instituut

Sinds 1998 neemt het Kadaster deel in Het Nationaal Woninginstituut (NWI). Dit een samenwerking met o.a. de Nationale Woningraad, Vereniging Eigen Huis en een commerciële uitgeverij.

Deze organisatie brengt het aanbod van woningen in beeld d.m.v. een krant en via Internet.

Deze samenwerking is een vervolg op het in 1996 op initiatief van de Vereniging Eigen Huis opgerichte Koophuisnet (officiële naam: Vasgonet BV) waarin het Kadaster en de Vereniging Eigen Huis deelnamen. Met de verbreding van het aantal deelnemers en het opnemen van de huurwoningen in de informatievoorziening is beoogd een nieuwe impuls te geven aan het streven naar meer transparantie in de vastgoedmarkt. Het Kadaster neemt voor 20% deel in NWI.

Toekomstige ontwikkelingen

Naar aanleiding van het rapport «Markt en Overheid» (rapport commissie Cohen) en de nota «Naar toegankelijkheid van overheidsinformatie» (nota Kohnstamm) is in het kader van het evaluatieonderzoek «Verzelfstandiging Kadaster» in beeld gebracht welke gevolgen voor de nevenactiviteiten van het Kadaster hieruit zouden kunnen voortvloeien.

Het kabinet heeft zich op het standpunt gesteld dat het toegankelijk maken van kadastrale data tot de wettelijke taken van het Kadaster behoort. Het opnemen van het breder toegankelijk maken van de kadaster-informatie

als wettelijke taak maakt het vanuit het oogpunt van bestuurlijke integriteit en legitimiteit niet wenselijk dat het verrichten van deze activiteit wordt ondergebracht in een afzonderlijke vennootschap.

Overige nevenactiviteiten worden door het kabinet beschouwd als marktactiviteiten. Voor deze activiteiten geldt dat het regime van de werkgroep «Markt en Overheid» zal worden toegepast om te komen tot een «level playing field». In het geval van de activiteiten van International Consultancy, die niet in de Nederlandse markt worden uitgevoerd, zal nader onderzoek moeten uitwijzen of deze eveneens onder het «Markt en Overheid» regime moeten vallen.

2.2 Huidige stand van zaken en toekomstige ontwikkelingen

Ministeriële verantwoordelijkheid

De ministeriële verantwoordelijkheid is beperkt tot de kwaliteit van de wijze waarop het Kadaster uitvoering geeft aan de wettelijke taken en tot de continuïteit van die taken en het Kadaster als organisatie. In de Organisatiewet Kadaster worden de bevoegdheden van de minister (lees: staatssecretaris) omschreven en toegelicht. In het informatie- en controle-profiel wordt nader uitgewerkt op welke wijze en op welk moment het Kadaster de minister zal informeren ten behoeve van de uitoefening van de ministeriële verantwoordelijkheid. Periodiek vindt overleg tussen de minister en de Raad van Bestuur van het Kadaster plaats.

In dit kader zijn de volgende activiteiten vermeldenswaardig:

- beoordeling en goedkeuring van het Meerjarenbeleidsplan 1998–2002;
- beoordeling en goedkeuring verlaging kadastrale tarieven met gemiddeld 25% per 1/10/1998;
- beoordeling en goedkeuring jaarrekening 1997;
- (her) benoeming van leden van de Raad van Bestuur en de Raad van Toezicht.

Evaluatie verzelfstandiging Kadaster

In 1998 is het evaluatieonderzoek verzelfstandiging Kadaster afgerond. In het evaluatieonderzoek is nagegaan in hoeverre de bij verzelfstandiging geformuleerde doelstellingen ten aanzien van het verzelfstandigde Kadaster zijn gerealiseerd en in hoeverre de in de Organisatiewet gekozen uitgangspunten voor wat betreft opbouw van de vermogensstructuur, nevenactiviteiten van het Kadaster e.a. juist en realistisch zijn gebleken. Daarnaast zijn de actuele ontwikkelingen die mogelijk aanleiding geven om de uitgangspunten te herzien en/of te herdefiniëren in beeld gebracht. De Tweede Kamer is in juli 1998 geïnformeerd over de resultaten van het evaluatieonderzoek en de reactie van het Kabinet op de bevindingen en aanbevelingen uit het evaluatierapport¹.

Kort samengevat is de conclusie in het evaluatierapport dat de externe verzelfstandiging van het Kadaster daadwerkelijk een bijdrage heeft geleverd aan het vergroten van de doelmatigheid bij de uitvoering van de wettelijke taken door het Kadaster en het vergroten van de bestuurlijke stroomlijning.

Tegelijkertijd zijn er voldoende waarborgen blijven bestaan voor een adequate invulling van de ministeriële verantwoordelijkheid.

De actuele ontwikkelingen op informatietechnologisch terreinen geven aanleiding tot het bijstellen van het uitgangspunt van een beleidsarme sturingsrelatie in die zin dat naast de beheersmatige invalshoek, de beleidsmatige component in de sturingsrelatie een belangrijkere rol zal gaan spelen. Met name het kabinetsbeleid met betrekking tot «Markt en Overheid» en «Naar toegankelijkheid van overheidsinformatie» en de op

¹ Kamerstukken II 1996–1997, 25 600 XI, nr. 59.

te stellen strategische beleidsvisie op het gebied van de geo-informatie zullen het referentiekader worden voor beoordeling van voorstellen en rapportages van het Kadaster en in het algemeen voor het beleid met betrekking tot het Kadaster. Zoals onder punt 3 aangegeven geeft het Kabinetsbeleid tevens aanleiding om de verbetering van toegankelijkheid van kadaster informatie als een wettelijke taak op te nemen. In de komende periode zal de implementatie van de door het kabinet onderschreven aanbevelingen ter hand worden genomen.

3. HUURCOMMISSIES

3.1 Wettelijke taken

De huurcommissies zijn bij de Wet op de huurcommissies (Stb 1979/16) opgericht. De huurcommissies zijn onafhankelijke arbitrerende colleges ondersteund door een onder VROM ressorterend ambtelijke apparaat. De huidige taken zijn limitatief opgesomd in de genoemde wet.

3.2 Huidige stand van zaken en toekomstige ontwikkelingen

De Wet op de huurcommissies (WHC) dateert van 1979, evenals de Huurprijzenwet woonruimte (HPW). Omdat de huurwetgeving in het Burgerlijk Wetboek (BW) opgenomen gaat worden en de overige wetgeving op het gebied van het huurrecht aan vernieuwing toe was, is een traject gestart om de regeling van de huurovereenkomst in het algemeen en de regelingen betreffende de huur van woonruimte tezamen te vernieuwen. Daarnaast is in de loop der jaren een steeds grotere behoefte gebleken aan een vereenvoudiging van de huur(prijs-) regelgeving, zoals deze is neergelegd in de Huurprijzenwet woonruimte- (HPW), de Wet op de huurcommissie en de diverse uitvoeringsregelingen. Het resultaat van dit traject is dat de thans in de HPW opgenomen huurprijsregelgeving wordt overgebracht naar titel 7.4 van het BW, voorzover de regeling privaatrechtelijk van aard is. De overige bepalingen van de HPW en de WHC zijn omgevormd tot een Uitvoeringswet bij het BW, de Uitvoeringswet Huurprijzen Woonruimte (UHW). Titel 7.4 BW en de UHW zijn, na advies van de Raad van State verkregen te hebben, in juni 1998 naar de Kamer gestuurd voor parlementaire behandeling. Over de geplande invoeringsdatum daarvan kan op dit moment nog niets gezegd worden.

Algemeen Overleg op 16 april 1996 met de vaste commissie VROM van de Tweede Kamer der Staten-Generaal heeft ertoe geleid dat enkele onderdelen van het wetgevingstraject in een afzonderlijk wetsvoorstel zijn opgenomen. Dit wetsvoorstel 25 445 «Wijziging van de Huurprijzenwet woonruimte, de Wet op de Huurcommissies en enkele ander wetten»¹ biedt een nadere regeling voor vier onderwerpen:

1. de invoering van een aparte procedure bij de huurcommissie in verband met onderhoudsgebreken en -tekortkomingen;
2. de wijziging van de procedure bij de huurcommissie tot toetsing van de aanvangshuurprijs;
3. de tweezijdige legesheffing;
4. de overdracht van het toezicht op de huurcommissie van Gedeputeerde Staten naar het rijk.

Dit wetsvoorstel is reeds door de Tweede Kamer goedgekeurd en ligt voor behandeling bij de Eerste Kamer. De verwachte invoeringsdatum was 1 januari 1999.

Tijdens de formatieperiode is wetsvoorstel 25 445 controversieel verklaard door het College van Senioren van de Eerste Kamer. Dit heeft consequenties voor de verwachte invoeringsdatum, momenteel valt niet meer te

¹ Kamerstukken II 1996–1997, 25 445, nr. 1 e.v.

zeggen wanneer het wetsvoorstel zal worden ingevoerd, duidelijk is wel dat de beoogde invoeringsdatum van 1 januari 1999 niet gehaald zal worden.

4. CENTRAAL FONDS VOOR DE VOLKSHUISVESTING (CFV)

4.1 Wettelijke taken

De huidige taken van het CFV zijn de volgende:

- het saneren van toegelaten instellingen die in de financiële gevarenzone zijn gekomen; zulks kan onder meer blijken uit het feit dat de instelling niet langer door het Waarborgfonds Sociale Woningbouw geborgd wordt;
- ten behoeve van het toezicht op toegelaten instellingen door het Rijk het beoordelen van de financiële positie van elke toegelaten instelling.

De laatste taak is aan de orde vanaf de wijziging van het Besluit CFV van 18 mei 1998 (Stb 98/135).

4.2 Huidige stand van zaken en toekomstige ontwikkelingen

Wijziging wet- en regelgeving

In overeenstemming met de afspraken zal de wet- en regelgeving inzake het CFV in overeenstemming worden gebracht met de aanwijzingen inzake ZBO's. Een daartoe strekkend wijzigingsvoorstel van de Woningwet zal nog in het najaar bij de Tweede Kamer aanhangig worden gemaakt. Hierbij wordt verwezen naar de in de inleiding genoemde uitgebreidere rapportage terzake van de minister van Binnenlandse Zaken.

Toezicht

In de wet- en regelgeving betreffende het CFV wordt een aantal zaken opgenomen die waarborgen dat op essentiële punten de minister invloed heeft op de taakuitoefening van het CFV. Het toezicht heeft met name betrekking op:

- de begroting (goedkeuringsbevoegdheid);
- de heffing (wordt door de minister vastgesteld);
- de jaarstukken (goedkeuringsbevoegdheid);
- het bestuursreglement (goedkeuringsbevoegdheid).

Tevens benoemt de minister de bestuursleden van het CFV.

De facto heeft deze nieuwe wijze van toezicht, zoals hierboven beschreven, op moment van schrijven nog niet plaatsgevonden. Deels komt dit doordat de wetwijziging nog niet is gerealiseerd, deels doordat de momenten die hiervoor in aanmerking komen (zoals vaststelling van de heffing en vaststelling van de begroting) nog niet aan de orde zijn geweest.

5. KEURINGSINSTANTIES OP HET GEBIED VAN MILIEUBEHEER

5.1 Wettelijke taken

KIWA NV

KIWA NV is een privaatrechtelijke rechtspersoon, opgericht in 1948 met het oog op samenwerking tussen de centrale overheid, de Vereniging van Exploitanten van Waterleidingbedrijven in Nederland en de Vereniging voor Waterleidingbedrijven in Nederland op het terrein van de kwaliteitszorg, het verrichten van wetenschappelijk onderzoek en het bevorderen van samenwerking tussen waterleidinglaboratoria.

Aan KIWA NV zijn diverse bestuurlijke taken opgedragen. Deze taken hebben betrekking op de certificatie van producten, processen, diensten en systemen alsmede het afgeven van keurverklaringen, meetrapporten en garantieverklaringen. De taken zijn opgedragen op basis van de volgende wetten:

- Besluit opslaan in ondergrondse tanks (Stb. 1993/46);
- Lozingenbesluit bodembescherming (Stb. 1990/217);
- Besluit melkrundveehouderijen milieubeheer (Stb. 1993/42).

Stichting Aboma+Keboma

De stichting Aboma+Keboma is op grond van de Regeling geluidsproductie bouwmachines (Stb. 1994/36) door de minister van VROM erkend als een instantie die is gerechtigd tot het uitvoeren van EEG-typeonderzoek van verschillende soorten bouwmachines. Bij dit typeonderzoek wordt vastgesteld of het onderzochte type voldoet aan de eisen inzake het uitgestraalde geluid zoals die in verschillende richtlijnen van de Raad van de Europese Gemeenschappen zijn vastgelegd.

Dienst Landbouwkundig Onderzoek, Instituut voor Milieu- en Agritechniek (IMAG-DLO)

De Dienst Landbouwkundig Onderzoek (DLO) Instituut voor Milieu- en Agritechniek (IMAG-DLO) is op grond van het Besluit geluidproductie gazonmaaimachines (Stb. 1988/123) door de minister van VROM aangewezen als Nederlands instituut belast met de geluidskeuringen van gazonmaaimachines

5.2 Huidige stand van zaken en toekomstige ontwikkelingen

KIWA NV

In het afgelopen jaar is bij het binnen VROM uitwerken van de aanpak van de activiteiten naar aanleiding van de doorlichting gebleken dat er, ten aanzien van de regelingen op basis waarvan KIWA als ZBO is aangemerkt, een alternatieve mogelijkheid is. Deze alternatieve mogelijkheid sluit aan bij de modelbepalingen die op dit moment door een werkgroep van de Interdepartementale Commissie Harmonisatie Wetgeving (ICHW) voor normalisatie en certificatie worden onderzocht. Hierbij wordt gelijktijdig bekeken welke uitstraling normalisatie en certificatie hebben voor de aspecten Marktwerving Deregulering en Wetgevingskwaliteit. De resultaten van de werkgroep ICHW en de eerder genoemde uitwerking van de aanpak binnen VROM zullen gebruikt worden om te bepalen of normalisatie en certificatie geschikt is voor toepassing in de regelingen waarin KIWA is aangewezen als keuringsinstantie.

Overige keuringsinstanties (Aboma-Keboma; IMAG-DLO)

Door de Europese Commissie is al geruime tijd geleden aangekondigd dat zij voornemens was een voorstel te doen aan het Parlement en de Raad van de Europese Unie inzake de geluidsemissies van machines die buitenshuis worden gebruikt. Op 18 februari 1998 heeft de Commissie dit voorstel gepubliceerd. Naar verwachting zal het voorstel begin 1999 leiden tot een Europese richtlijn. Deze richtlijn zal grote consequenties hebben voor zowel de Regeling geluidsproductie bouwmachines als voor het Besluit geluidsproductie gazonmaaimachines. Immers, bij inwerking-treding van de nieuwe richtlijnen zullen de vigerende richtlijnen die door de regeling en het besluit ten uitvoering worden gebracht worden ingetrokken en zal een nieuwe regeling de nieuwe richtlijn tot uitvoering moeten brengen.

Een wezenlijk verschil met de vigerende regeling zal zijn de wijze waarop de conformiteit van de machines met de eisen van de richtlijn zal worden vastgesteld. Voorzien het huidige besluit en de huidige regeling per soort machine slechts in één instantie tot wie men zich binnen Nederland kan wenden; het voorstel voorziet conform de «modulenrichtlijn» en zoals ook eerder reeds bij de «machinerichtlijn» toegepast en geheel passend in de huidige ontwikkeling van bedrijfscertificatie in een serie mogelijkheden waaruit gekozen zal kunnen worden.

De nieuwe Europese richtlijn zal mogelijk gevolgen kunnen hebben voor de ZBO-status van beide organen.

6. STICHTING BUREAU ARCHITECTENREGISTER (SBA)

6.1 Wettelijke taken

De SBA is in 1988 opgericht op basis van de Wet op de architectentitel (Stb. 1987/347) SBA is belast met de registratie van individuele architecten en het beheer en de bewaking van de kwaliteit van het register. Verder geeft SBA attesten af aan architecten die in het buitenland willen werken. Het bestuur van SBA wordt benoemd, geschorst en ontslagen door de minister van VROM. De begroting wordt geheel gefinancierd uit inschrijfgelden, jaarlijkse bijdragen van de ingeschrevenen en examengelden.

6.2 Huidige stand van zaken en toekomstige ontwikkelingen

Per juli 1998 waren in totaal 9700 ontwerpers ingeschreven, waaronder 7103 architecten, 522 stedenbouwkundige, 507 tuin- en landschapsarchitecten en 1498 interieurarchitecten. In de afgelopen jaren zijn er ten aanzien van de uitvoering van de publieke taak door SBA nauwelijks klachten ontvangen en hebben zich geen problemen voorgedaan. In de loop van 1999 zal een evaluatie van het functioneren van SBA worden uitgevoerd.

7. RECONSTRUCTIECOMMISSIE «MIDDEN DELFLAND»

7.1 Wettelijke taken

Op grond van de Reconstructiewet Midden-Delfland (Stb. 1977/233) is de Reconstructiecommissie belast met de voorbereiding en uitvoering van het Reconstructieplan.

7.2 Huidige stand van zaken en toekomstige ontwikkelingen

In december 1996 is het laatste van de drie deelplannen voor de reconstructie vastgesteld. Daarmee is de voorbereiding van de reconstructie afgesloten en is het gehele gebied in uitvoering genomen. Naar verwachting zal de uitvoering omstreeks het jaar 2005 kunnen worden afgerond en zal alsdan de Reconstructiecommissie van zijn taak kunnen worden ontheven. Met het afsluiten van de voorbereidingsfase en het in uitvoering nemen van de reconstructie is de directe betrokkenheid van de minister van VROM allengs minder geworden.

Inleiding

De Staatssecretaris van VROM is Coördinerend Bewindspersoon voor Geo-informatie. Geo-informatie (geografische informatie) werd in het verleden wel aangeduid als Vastgoedinformatie. Het gaat hierbij om informatie die een ruimtelijke component bevat, anders gezegd: informatie die in de vorm van kaarten kan worden gepresenteerd. De coördinerende taak van VROM vloeit voort uit het Besluit Informatievoorziening Rijksdienst 1990.

De Coördinerend Bewindspersoon is binnen het kabinet verantwoordelijk voor de samenhang en consistentie in beleid en uitvoering ten aanzien van Geo-informatie. Hierbij is gekozen voor een opzet waarbij een deel van de coördinatietaak wordt uitgevoerd in de vorm van zelfregulering door het veld. Het veld wordt gevormd door producenten en gebruikers van geo-informatie in Nederland. Deze zijn voor een belangrijk deel verenigd in het overlegorgaan Ravi. Het gaat hierbij zowel om partijen binnen de Rijksoverheid, als om gemeenten, waterschappen, provincies, bedrijven en instellingen. Daarnaast neemt de Europese dimensie op dit moment toe in belang.

De Coördinerend Bewindspersoon geeft invulling aan zijn taak door:

- Het fungeren als politiek aanspreekpunt binnen de Rijksoverheid voor kwesties die geo-informatie raken en het zorgen voor afstemming.
- Het ondersteunen van een coördinatie- en overlegplatform, in dit geval de Ravi, middels een jaarlijkse doelsubsidie.
- Het beschikbaar zijn om knopen door te hakken in het algemeen belang.

Aandachtspunten

De belangrijkste aandachtspunten zijn:

- De ontwikkeling en instandhouding van een adequate geo-informatie-infrastructuur. Het gaat hierbij om de beschikbaarheid van een aantal basisbestanden die voor meerdere gebruikers van belang zijn. Voorbeelden zijn: de Topografische Kaart, de Grootchalige Basiskaart Nederland en de Kadastrale Registratie.
- Het vertalen van generiek beleid naar de specifieke situatie van het geo-informatieveld, alsmede het in het Kabinet vragen om aandacht voor het veld, indien generiek beleid ongewenste consequenties heeft. Voorbeelden zijn het beleid rond toegankelijkheid van overheidsinformatie, de verhouding tussen markt en overheid en kennisinfrastructuur.
- Het optimaal laten functioneren van de coördinatietaak waarbij de verhouding tussen wat middels zelfregulering kan en wat tussenkomst van de Bewindspersoon behoeft centraal staat. Aandachtspunten zijn de participatie van partijen in de Ravi en de rolverdeling tussen Coördinerend Bewindspersoon en Ravi.

Ontwikkelingen in het veld

Het gebruik van Geo-informatie neemt een steeds grotere vlucht. Informatiegebruik blijft niet beperkt tot de organisatie die deze informatie ook produceert. Gegevensuitwisseling, samenwerking en klant-leverancier-verhoudingen worden steeds belangrijker. Hierdoor neemt echter ook de onderlinge afhankelijkheid van organisaties toe. Deze ontwikkelingen passen in de evolutie van de informatiemaatschappij. Het is dan ook belangrijk dat deze ontwikkelingen in Nederland plaatsvinden,

niet alleen met het oog op de informatievoorziening van de overheid, maar ook gezien het economisch potentieel.

Het stimuleren van gewenste ontwikkelingen, het stellen van kaders en het borgen van geo-informatie die van infrastructureel belang is vormen de beleidsinhoudelijke kant van de coördinatie.

Ontwikkelingen waarbij het departement actief is betrokken zijn:

Markt en Overheid (Commissie Cohen)

De commissie Cohen (Economische Zaken) heeft een visie ontwikkeld op de vraag welke taken de overheid zelf behoort uit te voeren en welke aan de markt dienen te worden overgelaten. Aangezien de aanbieders van geo-informatie voor een belangrijk deel tot de overheid behoren is een vertaling van dit beleid naar het veld Geo-informatie de komende jaren van groot belang. In de afgelopen periode hebben discussies gespeeld rond de marktactiviteiten van bijvoorbeeld Kadaster en TDN. Het beleid rond markt en overheid staat in het veld geo-informatie niet op zichzelf maar is sterk verweven met beleid rond kostendekkendheid van overheidsdiensten en toegankelijkheid van overheidsinformatie.

Naar Toegankelijkheid van Overheidsinformatie (Commissie Kohnstamm)

In de afgelopen kabinetsperiode is veel aandacht besteed aan dit aspect. In het kort houdt deze visie in dat om een aantal redenen overheidsinformatie laagdrempelig beschikbaar moet zijn (om niet of tegen verstrekkingskosten). Binnen het veld geo-informatie doen zich vragen voor als: welke informatie valt hieronder, hoe verhoudt zich e.e.a. tot de eis kostendekkend te opereren en hoe wordt de inspanning om informatie in de gewenste vorm beschikbaar te stellen gefinancierd?

De wet kenbaarheid publiekrechtelijke beperkingen op onroerende zaken.

Deze wet beoogt de burger een beter inzicht te geven in beperkende besluiten van de overheid. Dit voorjaar is een eerste aanzet voor een wetsontwerp gereed gekomen. Dit stuitte echter nog op weerstand van enkele betrokken partijen. Om deze reden is op dat moment afgezien van aanbidding aan de ministerraad en wordt eerst een nieuwe gespreksronde met partijen georganiseerd. Naar verwachting vindt najaar 1998 besluitvorming plaats over de voortzetting van dit project.

Overheidsloket 2000 (OL 2000)

Dit initiatief van Binnenlandse Zaken beoogt een betere dienstverlening aan de burger door het in samenhang aanbieden van overheidsdiensten, aansluitend op de vraagpatronen van deze burger. Een van de initiatieven in dit kader is het Loket Bouwen en Wonen. Staatssecretaris Tommel heeft aangegeven dat hij voor VROM ten aanzien van dit loket een trekkersrol ziet weggelegd. Dit voorjaar is een haalbaarheidsonderzoek uitgevoerd. De resultaten hiervan zijn inmiddels beschikbaar. In het najaar van 1998 kan besluitvorming plaatsvinden.

Nationaal Clearinghouse Geo-Informatie (NCGI)

Het NCGI beoogt een markt te zijn waar vraag en aanbod van geo-informatie elkaar kunnen vinden. Met behulp van een NAP-subsidie (Nationaal Actieplan Electronische Snelwegen) is een organisatie opgezet die een internet-toepassing beheert. Het Clearinghouse heeft nu een catalogus- en doorverwijsfunctie. Het is de bedoeling dat ook levering en betaling in de toekomst mogelijk zullen zijn. De aandacht van VROM voor Clearinghouse vloeit enerzijds voort uit de verantwoording voor de subsidie, anderzijds uit de onderkenning van het belang van continuïteit.

Het Kadaster

Het Kadaster is verzelfstandigd. VROM heeft uit hoofde van de ministeriële verantwoordelijkheid voor het ZBO Kadaster een toezichthoudende rol (zie bijlage 13). Naar aanleiding van de wens de toezichtrelatie een beleidsrijker karakter te geven is om betrokkenheid vanuit de meer algemene invalshoek van Coördinatie Geo-informatie gevraagd.

De Topografische Dienst Nederland (TDN) en het Kernbestand

De TDN vervult een belangrijke rol binnen de Geo-informatie als producent van de bekende topografische kaarten en het digitale Top-10 000-bestand (Kernbestand 1:10 000). Deze producten dienen onder andere voor beleidsondersteuning bij departementen en provincies. Defensie beoogt de TDN af te stoten. Op dit moment worden de mogelijke opties hiervoor onderzocht. VROM is sedert het voorjaar bij dit proces betrokken.

Grootschalige Basiskaart Nederland (GBKN)

De GBKN is een digitaal product (schaal 1:1000 of 1:2000). De kaart dient met name voor beheersdoelen bij gemeenten en nutsbedrijven. Op dit moment is de kaart nagenoeg landelijk dekkend, maar allerm minst uniform. Het eerder genoemd Landelijk Samenwerkingsverband beoogt dit probleem op te lossen. Op dit moment werkt men aan een beleidsplan voor de komende jaren.

Rol Coördinerend Bewindspersoon

De coördinatietaak wordt uitgevoerd deels door de coördinerend bewindspersoon en zijn ambtelijke ondersteuning, deels door het overlegorgaan Ravi. Binnen de coördinatietaak is steeds veel ruimte gegeven aan de zelfregulering door het veld. Deze zelfregulering vindt voor een belangrijk deel plaats in het overlegorgaan Ravi. De rol van de bewindspersoon was afstandelijk. De eerder geschetste ontwikkelingen hebben ten gevolge dat niet alles in zelfregulering kan worden opgelost. In steeds meer gevallen wordt een actieve opstelling van de Coördinerend Bewindspersoon gevraagd.

Dit voorjaar is een onderzoek uitgevoerd om te komen tot een advies over de invulling van de rol van Coördinerend Bewindspersoon in de toekomst. Deze visie is in juni met Staatssecretaris Tommel besproken. Hij heeft verzocht alvorens tot besluitvorming over te gaan nog een gespreksronde met vertegenwoordigers van het veld te houden. Deze wordt binnenkort afgerond. Dit najaar kan hierover besluitvorming plaatsvinden.

Uitgaven en verplichtingen

In deze bijlage is per artikel(onderdeel) of voor een clustering van artikel(onderdeel)en informatie opgenomen over de grondslagen. Bovendien is in deze bijlage de informatie opgenomen, die minder beleidsrelevant is.

Aan de in deze bijlage opgenomen informatie kunnen geen rechten worden ontleend. Met name de vermelde bedragen hebben een indicatief karakter.

Concreet betekent dit dat in deze bijlage de volgende informatie is opgenomen:

1. het artikel(onderdeel)nummer of een clustering van artikel(onderdeel)-nummers;
2. de omschrijving van het artikel(onderdeel);
3. alle wettelijke regelingen en/of besluiten, waarop nog verplichtingen worden aangegaan of uitgaven worden verricht in 1999;
4. de formele vindplaats van de wettelijke regeling en/of het besluit;
5. de vindplaats van de laatste wijziging van de wettelijke regeling en/of het besluit;
6. de doelstelling, die de wetgever resp. de minister wil bereiken;
7. de doelgroep, die de wetgever resp. de minister wil bereiken;
8. de aard van de financiële stimulans of het soort instrument volgens de wettelijke regeling en/of het besluit;
9. de aan te gane verplichtingen en **(met uitzondering van Milieubeheer)** de te verrichten uitgaven in 1999 op basis van de wettelijke regeling en/of besluit.

Deze bijlage beoogt met name de rechtmatigheid van de in 1999 aan te gane verplichtingen en te verrichten uitgaven **(met uitzondering van Milieubeheer)**, uit oogpunt van de betaaltitel, te waarborgen. Voor de artikelen 03.73 t/m 03.77 zou dit betekenen dat circa 50 regelingen in deze bijlage opgenomen zouden moeten worden. In verband met de toegankelijkheid van deze bijlage is er voor gekozen bij de artikel(onderdeel)en die deel uitmaken van het «Niet-actieve deel» van de Volkshuisvesting-begroting de qua budgettaire omvang grote of (beleids)relevante regelingen te vermelden.

ALGEMEEN**De artikelonderdelen «Ambtelijk personeel»**

Op deze artikelonderdelen worden de verplichtingen en uitgaven geraamd, die verband houden met de loonkosten van het ambtelijk personeel.

Onder de loonkosten dient hier verstaan te worden: salarissen, belastbare toelagen en vergoedingen (incl. bovenmatige vergoedingen), sociale lasten, inhoudingen/kortingen, en dergelijke.

Op onderhavig artikelonderdeel worden de loonkosten voor de volgende personen geraamd:

- personeel met een vast dienstverband bij VROM;
- personeel met een tijdelijk dienstverband bij VROM.

De basis voor het aangaan van verplichtingen en het verrichten van uitgaven is de begrotingswet 1999.

De artikelonderdelen «Overige personele uitgaven»

Op deze artikelonderdelen worden de overige personele uitgaven, met uitzondering van de uitgaven ten behoeve van het post-actief personeel geboekt (zie de artikelonderdelen «Post-actieven»).

Dit betekent dat de volgende uitgaven op onderhavig artikelonderdeel geraamd worden:

- externe medewerkers;
- de uitgaven voor woon-werkverkeer, inclusief de kosten persoonlijke vervoersbewijzen in het kader van het vervoersmanagementplan VROM;
- kosten in het kader van de studiefaciliteitenregeling (tegemoetkomingen in opleidingen en reiskosten medewerkers);
- belastingvrije en belastbare gratificaties;
- onbelaste vergoeding bewust belonen;
- kosten Regeling Ziektekosten Overheidspersoneel (ZVO)
- uitgaven t.b.v. binnen VROM gedetacheerde medewerkers;
- à priori groepen:
 - * honoraria voor (plaatsvervangende) voorzitters van raden en commissies
(opmerking: vacatiegelden voor personeel dat niet in dienst van VROM is, waarvoor VROM niet inhoudingsplichtige is, worden op het materiële artikel verantwoord);
 - * personeel t.l.v. derden buiten de rijksoverheid;
 - * personeel o.b.v. werkgelegenheidsmaatregelen;
 - * stagiaires en practicanten.

De basis voor het aangaan van verplichtingen en het verrichten van uitgaven is de begrotingswet 1999.

De artikelonderdelen «Post-actieven»

Op deze artikelonderdelen worden alle uitgaven aan post-actief personeel geraamd en verantwoord. De uitgaven worden verricht in het kader van de volgende uitkeringsregelingen:

- Sociaal Beleidskader VROM;
- (afgekochte) wachtgelden uit hoofde van de volgende regelingen:
 - * Wachtgeldgarantieregeling 1987;
 - * Rijkswachtgeldbesluit 1959;
 - * Uitkeringsregeling 1966, artikel 8 lid 1 en 2;
 - * WWV-vervangende uitkering Overheidspersoneel;
 - * Uitkering wegens functioneel leeftijdsontslag.

Ook de kosten van het afkopen van wachtgeld en kosten van de aanvullende maatregelen in het kader van het Sociaal Beleidskader VROM (opleidingen, outplacement, e.d.), bedoeld om te voorkomen dat herplaatsers van VROM van de wachtgeld-regeling gebruik moeten maken, komen t.l.v. deze artikelonderdelen.

De basis voor het aangaan van verplichtingen en het verrichten van uitgaven is de begrotingswet 1999.

De artikelonderdelen «Algemene materiële uitgaven»

Materiële uitgaven zijn uitgaven voor duurzame en niet duurzame consumptieve bestedingen van het Rijk, die noodzakelijk zijn voor het functioneren van het ambtelijk apparaat van VROM. Het gaat hierbij om de aanschaf van producten of diensten.

Op het artikelonderdeel «Algemene materiële uitgaven» worden alle materiële uitgaven, m.u.v. uitgaven t.b.v. automatisering, geboekt. De algemene materiële uitgaven worden onderverdeeld in de volgende drie uitgavenclusters:

- uitgaven voor huisvesting, ondersteunende diensten en bureaunkosten;
- uitgaven voor reis- en verblijfkosten, vorming en opleiding, management development en representatie.
De uitgaven voor vorming en opleiding zijn exclusief de uitgaven in het kader van de studiefaciliteitenregeling en het Sociaal Beleidskader VROM. De uitgaven voor reiskosten zijn exclusief de kosten voor woon-werkverkeer.
- overige uitgaven.
Dit zijn uitgaven voor o.a. bibliotheek- en documentatiekosten, externen vallend onder de produktvariant, rentekosten en schadeclaims en kosten betalingsverkeer.

De basis voor het aangaan van verplichtingen en het verrichten van uitgaven is de begrotingswet 1999.

De artikelonderdelen «Automatiseringsuitgaven»

Op de artikelonderdelen «Automatiseringsuitgaven» worden de materiële uitgaven geraamd, die in het kader van automatisering gedaan worden. Als voorbeelden van automatiseringsuitgaven kunnen genoemd worden uitgaven voor:

- exploitatie en beheer van bestaande geautomatiseerde informatiesystemen;
- onderhoud van bestaande geautomatiseerde informatiesystemen;
- ontwikkeling, bouw en implementatie van nieuwe geautomatiseerde informatiesystemen;
- werkplekautomatisering;
- infrastructurele voorzieningen.

De basis voor het aangaan van verplichtingen en het verrichten van uitgaven is de begrotingswet 1999.

Het artikelonderdeel 01.02.08 «Huisvestingskosten aan agentschap RGD»

Op dit artikelonderdeel worden de huisvestingskosten c.q. de huren aan het agentschap Rijksgebouwendienst geraamd.

Het artikel 01.07 «Voorlichting»

Op het artikel «Voorlichting» dienen alle uitgaven geraamd te worden die door de directie Voorlichting en Externe Betrekkingen (DVEB) in het kader van het voorlichtingsprogramma worden verricht om het (voorgenomen) beleid van VROM, voorzien van een «vertaalslag» uit te dragen naar de externe doelgroepen en het algemene publiek, met het doel de doelgroep te stimuleren om te participeren in het beleid en/of om het gedrag van de doelgroep te beïnvloeden. Bovendien is er pas sprake van voorlichting, indien de directie Voorlichting en Externe Betrekkingen (DVEB) een inhoudelijke inbreng of toegevoegde waarde heeft gehad.

De basis voor het aangaan van verplichtingen en het verrichten van uitgaven is de begrotingswet 1999.

Onder voorlichting vallen: (niet uitputtend vermeld)

- nieuwsbrieven bedoeld voor derden (niet-VROM), alsmede bewerkingen van onderzoeksrapporten in de vorm van een samenvatting en/of persbericht;

- audiovisueel materiaal;
- advertenties/dia's/sheets in het kader van grote instrumentele campagnes;
- het ontwikkelen van communicatiestrategieën ten behoeve van het beleidsproces;
- herdrukken van zowel ongewijzigd als gewijzigd voorlichtingsmateriaal;
- uitgaven ten behoeve van de organisatie van de uitreiking van prijzen (zoals de Milieuprijs, Bronzen Bever e.d. (niet de kosten van de prijs zelf)).

De artikel(onderdel)en «Onderzoek»

Op de artikel(onderdel)en onderzoek worden uitgaven verantwoord, die gedaan worden voor onderzoek dat is uitbesteed aan externen. De basis voor het aangaan van verplichtingen en het verrichten van uitgaven is de begrotingswet 1999.

DGM

Voor het hoofdbeleidsterrein 05. «Milieubeheer» gelden voor de algemene grondslagen de volgende aanvullingen.

In de overzichten is gelet op het specifieke karakter van dit hoofd-beleidsterrein in plaats van de kolom «financiële stimulans/soort instrument» een kolom «categorie uitgaven» opgenomen. In dit kader worden de volgende categorieën onderscheiden.

Stimuleringsuitgaven

Uitgaven die enerzijds nuttig kunnen zijn bij nieuw te ontwikkelen beleid, dat nog niet geheel is uitgekristalliseerd, en die anderzijds gedaan worden om activiteiten, die gericht zijn op het bevorderen van duurzame ontwikkelingen, te stimuleren. In het algemeen gaat het daarbij om door DGM verstrekte bijdragen (subsidies) die, zoals aangegeven, een stimulerende en/of gedragsbeïnvloedende werking hebben als het gaat om het bereiken van zaken bij het ontwikkelen of verder uitwerken van beleid. Hieronder vallen ook bijdragen aan fondsen, indien deze tot doel hebben gedragsbeïnvloeding te bewerkstelligen, danwel bepaalde doelen te bereiken. Tevens vallen uitgaven terzake van demonstratieprojecten onder deze definitie, namelijk in die gevallen waarbij er sprake is van het verlenen van een bijdrage op grond van een bepaalde stimulerings-regeling als juridische titel.

Apparaatsuitgaven andere overheden

Uitgaven die er voor zorgen dat het ambtelijk apparaat van andere overheden (provincies, gemeenten, waterschappen, etc., zowel afzonderlijk als verenigd via instanties, zoals IPO, VNG en UvW) kan functioneren. Hierbij gaat het dan om bijdragen die DGM verstrekt in de apparaatskosten van andere overheden voor het uitvoeren van bepaalde (specifieke) milieutaken door die andere overheden. In beginsel zal het daarbij structurele werkzaamheden betreffen, maar ook gevallen, waarbij voor een beperkt aantal jaren een bijdrage voor bepaalde taken wordt gegeven vallen onder deze definitie.

Schadevergoedingen

Uitgaven die gedaan worden in die gevallen waarbij regelgeving (het treffen van milieumaatregelen) tot kennelijke onredelijkheid leidt of

waarbij DGM (bijvoorbeeld door een gerechtelijke uitspraak) wordt veroordeeld tot het betalen van schadevergoedingen.

Saneringsuitgaven

Uitgaven die op basis van een wettelijke rijkstaak worden gedaan om milieumaatregelen, die het gevolg zijn van vaststaande normen en vaststaand beleid, te effectueren. Het gaat daarbij voornamelijk om het wegnemen van milieuhygiënische knelpunten in bestaande situaties, die naar verwachting niet danwel in onvoldoende mate vrijwillig of via regelgeving en een volledige toepassing van het principe «de vervuiler betaalt» worden opgeheven.

Ondersteuningsuitgaven

Uitgaven die er voor zorgen dat het «milieu-bouwwerk» (de milieu-infrastructuur) in stand wordt gehouden. Onder milieu-infrastructuur kan worden verstaan het net van organisaties (en eventueel personen) waarvan DGM het gewenst of noodzakelijk acht dat deze hun (coördinerende) werkzaamheden kunnen blijven uitvoeren. Ook bijdragen op grond van (internationale) verdragen vallen hier onder. Indien bepaalde bijdragen aan fondsen tot doel hebben de instandhouding/ondersteuning van een organisatie en/of bepaalde taken/werkzaamheden, vallen deze bijdragen ook onder de definitie van ondersteuningsuitgaven. *Niet* onder deze definitie vallen de uitgaven aan het RIVM. Deze worden als onderzoeksuitgaven aangemerkt.

Uitvoeringskosten (materiële uitgaven ten behoeve van de beleidsuitvoering)

Projectgebonden uitgaven met een materieel karakter, in die zin dat door DGM opdracht wordt gegeven tot het leveren van goederen of diensten of het inhuren van personeel, waarbij een en ander echter niet het uitvoeren van onderzoek betreft en evenmin het functioneren van het eigen (VROM) ambtelijk apparaat. Deze materiële uitgaven worden gedaan ten behoeve van de uitvoering van het beleid en hebben dan ook een directe relatie met het beleidsterrein waarvoor uitgaven worden geraamd op het betreffende artikel(onderdeel). Ook onder deze definitie vallen die uitgaven die betrekking hebben op onderzoek dat wordt gedaan *ter uitvoering* van bestaand en uitgekristalliseerd beleid, als onderdeel van (de uitvoering van) een al dan niet wettelijke taak van DGM. Overigens kunnen op dit «uitvoeringsonderzoek» in voorkomende gevallen wel de Algemene Onderzoeksvoorwaarden van VROM (AOV) van toepassing zijn. Daarnaast worden de uitgaven die door de Inspectie Milieuhygiëne worden gedaan en die veelal een materieel karakter hebben ook in totaliteit beschouwd als onderdeel van de «materiële uitgaven ten behoeve van de beleidsuitvoering».

Subsidies

Hier onder worden verstaan de stimulerings- en ondersteuningsuitgaven.

Naar verwachting zal met ingang van 1999 de formele juridische basis van de subsidieverstreking binnen het hoofdbeleidsterrein 05. «Milieubeheer» wijzigen. De reden hiervan is gelegen in het (ontwerp-)Besluit milieusubsidies (Bm). Met deze, op de Wet milieubeheer gebaseerde Algemene maatregel van bestuur wordt beoogd een harmonisatie en stroomlijning op procedureel gebied tot stand te brengen van alle tot op heden bij diverse wettelijke voorschriften geregelde subsidiestromen. Tevens biedt het Bm een juridische basis voor alle subsidieverstreking

vanuit Milieubeheer. Het ontwerp-besluit is in juli 1998 toegezonden aan de Raad van State, met het verzoek hierover via een spoedprocedure advies uit te brengen. Volgens de huidige planning zou het Bm vervolgens per 1 januari 1999 in werking kunnen treden. Dat betekent dat op dat moment de thans vigerende (en derhalve nu nog in de tabel bij deze bijlage opgenomen) subsidieregelingen worden ingetrokken. Te weten:

- het Besluit diverse subsidies milieubeheer;
- het Subsidiebesluit maatschappelijke organisatie en milieu;
- het Subsidiebesluit milieugerichte technologie en
- het Subsidiebesluit openbare lichamen milieubeheer.

Deze laatste overigens met uitzondering van dat deel dat in verband met de afwikkeling van de subsidieverstrekking in het kader van de geluidsanering, pas met ingang van 1 januari 2003 zal worden ingetrokken.

Met de beoogde inwerkingtreding van het Bm (dat immers uitsluitend van procedurele en technisch/juridische aard is) vindt overigens geen inhoudelijke wijziging plaats ten aanzien van de te subsidiëren activiteiten. De subsidiëring zal voortaan echter niet meer plaatsvinden op basis van specifieke subsidieregelingen, maar op basis van op de Wet milieubeheer en het Besluit milieusubsidies gebaseerde programma's (in de vorm van ministeriële regelingen).

Het artikelonderdeel 05.01.06 «Algemene materiële uitgaven»

Onder de cluster «Overige uitgaven» vallen bijvoorbeeld ook de inkoop van gegevens, uitgaven ten behoeve van de attachés/gedetacheerden te Washington, Brussel en Parijs en de apparaatskosten met betrekking tot het interdepartementaal programmabureau «Duurzame Technologische Ontwikkeling».

Het artikel «Onderzoek»

Hierop worden de uitgaven verantwoord met betrekking tot die activiteiten, die tot doel hebben voor de beleidsvoorbereiding, -ontwikkeling en/of -uitvoering van DGM gegevens te verzamelen, kennis te vermeerderen en/of technologische ontwikkeling tot stand te brengen.

Het betreft onderzoek dat door derden wordt uitgevoerd. Uitgaven terzake van demonstratie-projecten vallen eveneens onder deze definitie, indien (de uitkomsten van) het betreffende demonstratieproject nodig zijn voor de ontwikkeling van het eigen beleid en de uitgaven niet worden gedaan in de vorm van een bijdrage op grond van een bepaalde stimuleringsregeling. *Niet* onder de definitie van onderzoek vallen die uitgaven die betrekking hebben op onderzoek dat wordt gedaan *ter uitvoering* van bestaand en uitgekristalliseerd beleid, als onderdeel van (de uitvoering van) een al dan niet wettelijke taak van DGM.

Voorbeelden van dit «uitvoeringsonderzoek» dat niet onder de definitie van onderzoek valt, maar wordt beschouwd als «uitvoeringskosten», zijn:

- door provincies uit te voeren onderzoek bij bodemsaneringsgevallen (is voor DGM onderdeel van de saneringsuitgaven);
- door provincies uit te voeren akoestisch onderzoek bij de sanering van geluidhinder (is voor DGM onderdeel van de saneringsuitgaven);
- stoffenonderzoek als onderdeel van de DGM-taak «uitvoering wet milieugevaarlijke stoffen» (is voor DGM onderdeel van de uitvoeringskosten);
- inspectie-onderzoek als onderdeel van de uitvoering door de Inspectie van haar taken op het gebied van handhaving, toezicht, etc.

Voorts kent DGM de constructie dat een groot deel van het onderzoeksbudget via afspraken in het kader van het zogenoemde «Meerjaren

Activiteiten Programma (MAP) wordt opgedragen aan het RIVM. Dit betreft de jaarlijkse structurele bijdrage aan het RIVM (artikel 05.19).

De basis voor het aangaan van verplichtingen is de begrotingswet 1999.

Wettelijke regeling en/of besluit	Formele vindplaats	Vindplaats laatste wijziging	Beoogde doelstelling	Beoogde doelgroep	Aard van stimulans/ soort instrument	Verplichtingen 1999	Uitgaven 1999
Hoofdbeleidssterrein 01. Algemeen							
01.02 Personeel en materieel gemeenschappelijke diensten							
Begrotingswet 1999			Leveren van een basisvoorzieningspakket door de gemeenschappelijke diensten ten behoeve van de overige VROM-diensten, alsmede het verrichten van gemeenschappelijke VROM-activiteiten ten behoeve van geheel VROM. In voorkomende gevallen om administratief technische redenen het verrichten van dienstspecifieke activiteiten.			134 938	140 074
01.03 Prijsbijstelling							
art. 5, lid 7, 8 en 9 van de Comptabiliteitswet	Stb. 1992, 351		Administratief artikel voor het stallen van de nog over de artikelen te verdelen prijsbijstelling				
01.04 Loonbijstelling							
art. 5, lid 7, 8 en 9 van de Comptabiliteitswet	Stb. 1992, 351		Administratief artikel voor het stallen van de nog over de artikelen te verdelen loonbijstelling				
01.05 Onvoorzijene uitgaven							
art. 5, lid 6 van de Comptabiliteitswet	Stb. 1992, 351		Het verrichten van onvoorzijene uitgaven				
01.11 Nog nader te verdelen							
Begrotingswet 1999			Het zichtbaar maken van nog in te vullen ombuigingstaakstellingen en/of andere over de hoofdbeleidssterreinen/artikelen te verdelen posten				
01.13 VROM-raad							
Wet op de Ruimtelijke Ordening, artikel 52; Begrotingswet 1999	Stb. 1985, 626		Het adviseren van de Minister gevraagd en ongevraagd inzake aangelegenheden betreffende volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en milieubeheer	De Minister van VROM	Vergoeding personele en materiële uitgaven	4 172	4 172

Wettelijke regeling en/of besluit	Formele vindplaats	Vindplaats laatste wijziging	Beoogde doelstelling	Beoogde doelgroep	Aard van stimulans/ soort instrument	Verplichtingen 1999	Uitgaven 1999
01.14 Stichting Advisering Bestuursrechtspraak							
Wet tot wijziging van de Wet op de Ruimtelijke Ordening en de Wet Milieubeheer (onafhankelijkheid adviseurs inzake beroepen)	Stb. 1995, 270		Onafhankelijke advisering aan bij de administratieve rechter ingestelde beroepen op grond van de Wet Ruimtelijke Ordening en milieuwetgeving	Stichting advisering bestuursrechtspraak	Bijdrage in de exploitatielasten van de stichting	9 170	9 085
01.15 Duurzaam bouwen							
Begrotingswet 1999			Duurzaamheidsaspecten een sterkere en op termijn een vaste positie geven in de besluitvorming over de inrichting en het gebruik van de gebouwde omgeving	Consumenten, marktpartijen en overheden	Onderzoek, kennisoverdracht en bijdrage infopunt DuBo	1 050	1 060
Hoofdbeleidsterrein 02. Rijkshuisvesting							
02.01 Inputfinanciering buiten de huur-verhuur relatie							
Begrotingswet 1999			De afzonderlijke financiering van een aantal huisvestingsobjecten, -projecten en werkzaamheden waarbij geen sprake is van een huur-verhuurrelatie of van een vergoeding voor advies of services	Koninklijk Huis, Hoge Colleges van Staat, ministeries (incl. agentschappen, exclusief zelfstandige Bestuursorganen)	Bijdrage aan uitgaven agentschap Rgd waar tegenover geen huurverhuurrelatie geldt.	153 796	153 796
Hoofdbeleidsterrein 03. Volkshuisvesting							
03.05.01 Volkshuisvestingsinstellingen							
Begrotingswet 1999			Het bevorderen van activiteiten van volkshuisvestingsinstellingen	Volkshuisvestingsinstellingen	Bijdrage ter dekking van exploitatie-tekorten en/of ter financiering van bijzondere projecten	1 310	1 350
03.05.02 Experimenten en kennisoverdracht							
Begrotingswet 1999			Het stimuleren van kennisoverdracht, samenwerking t.b.v. innovatieprocessen en het beproeven van nieuwe gedachten d.m.v. experimenten	Professionele organisaties	Bijdrage ter dekking van exploitatie-tekorten en/of ter financiering van bijzondere projecten	3 077	7 807

Wettelijke regeling en/of besluit	Formele vindplaats	Vindplaats laatste wijziging	Beoogde doelstelling	Beoogde doelgroep	Aard van stimulans/ soort instrument	Verplichtingen 1999	Uitgaven 1999
03.05.03 Internationale volkshuisvestingsinstellingen							
Begrotingswet 1999			Het bevorderen van kennisoverdracht danwel samenwerking op het volkshuisvestingssterrein in internationaal perspectief	Non-profit en profit organisaties	Bijdrage ter dekking van exploitatie-tekorten en/of ter financiering van bijzondere projecten	3 037	3 036
03.06.02 Scholing van woonconsumenten							
Begrotingswet 1999			Het verhogen van de deskundigheid van het kader van woonconsumentenorganisaties op het gebied van de volkshuisvesting	Bewonersorganisaties	Bijdragen in de scholingskosten	621	621
03.06.03 Subsidies aan bewonersorganisaties							
Begrotingswet 1999			Het ondersteunen van landelijke organisaties die gericht zijn op de belangenbehartiging van de woonconsument	Bewonersorganisaties	Bijdrage in de exploitatiekosten tot een vastgesteld maximum bedrag	2 690	2 690
03.12 Garanties							
Regeling deelneming in garanties woninggebonden subsidies	St.crt 1992, 213	St.crt 1995, 89 St.crt 1994, 231	Het bevorderen van het eigen woningbezit	Eigenaar/bewoners	Vast percentage van verlies. Per woning zal hoogte van het verlies worden bepaald	0	0
Begrotingswet 1999			Het bevorderen van het eigen woningbezit	Waarborgfonds Eigen Woningen	Bijdrage in eventueel tekort bij garantie-verstreking		
03.15.01 Huisvesting gehandicapten							
Regeling Geldelijke Steun Huisvesting Gehandicapten 1992	St.crt 1992, 145	St.crt 1994, 51	Het geschikt maken van een woning voor bewoning door een gehandicapte	Eigenaar, bewoner, verhuurder, keuringsinstanties	Verstreking en uitbetaling vindt plaats aan gemeenten, o.b.v. door gemeenten verstrekte subsidies aan eindontvangers	0	68 728
03.15.02 Woonwagenbewoners							
Besluit werk en kosten woonwagencentra	Stb. 1985, 68	Stb. 1993, 663	Het bijdragen in de door gemeenten (of woonwagenschappen) gedane uitgaven voor oprichting en instandhouding van een centrum	Gemeenten, woonwagenschappen	Exploitatiebijdrage	0	32 300 ¹

Wettelijke regeling en/of besluit	Formele vindplaats	Vindplaats laatste wijziging	Beoogde doelstelling	Beoogde doelgroep	Aard van stimulans/ soort instrument	Verplichtingen 1999	Uitgaven 1999
Regeling geldelijke steun huurwoningwagens	St.crt 1991, 187	St.crt 1995, 140	Het zorgdragen voor betaalbare huisvesting voor woonwagenbewoners	Woonwagenbewoners	Exploitatatiebijdrage en leningen ter financiering van huurwoningwagens		
03.15.06 Knelpunten ouderenbeleid							
Tijdelijke regeling geldelijke steun liftplaatsing bij bestaande woongebouwen Begrotingswet 1999	St.crt. 1993, 37	St.crt 1997, 144	Het vergroten van de algemene fysieke toegankelijkheid van bestaande woongebouwen Het stimuleren van ontwikkelingen (en bijdragen aan) het oplossen van specifieke knelpunten op het terrein van ouderenhuisvesting (bv. kennisoverdracht)	Ouderen Ouderen	Bijdragen in de kosten van het plaatsen van liften Bijdragen in de kosten van specifieke projecten	0	11 500 ¹
03.16.01 Huursubsidie							
Huursubsidiewet	Stb. 1997, 197	Stb. 1998, 289	Het garanderen van betaalbaar wonen voor de lagere inkomensgroepen	Huurders	Genormeerde bijdrage in de kosten rechtstreeks aan de huurder of huurmatiging via de verhuurder	3 065 950	3 065 950
03.16.02 Huurgewenningsbijdragen							
Overgangsregeling huurgewenningsbijdrage domeinwoningen	St.crt 1992, 71		Het tot stand brengen van een geleidelijke huurverhoging in het kader van stadsvernieuwing of woningverbetering	Huurders	Genormeerde bijdrage in de kosten rechtstreeks aan de huurder of huurmatiging via de verhuurder	50	50
03.16.03 Vergoeding verhuurders							
Huursubsidiewet	Stb. 1997, 197	Stb. 1998, 289	Het vergoeden van kosten van verhuurders die via het stelsel van huurmatiging actief betrokken zijn bij de uitbetaling van de huursubsidie, alsmede van gemeenten aan huurders die voorschotten aan huursubsidie verstrekken	Verhuurders, gemeenten	Een vaste vergoeding per toegekende aanvraag aan verhuurders en gemeenten	30 402	30 402
03.16.04 Bijdrage huurlasten							
Besluit vangnetregeling	Stb. 1998, 321		Het creëren van een vangnet voor huurders die een aanzienlijke inkomensdaling hebben gehad	Huurders	Genormeerde bijdrage in de kosten rechtstreeks aan de huurder	51 200	51 200

Wettelijke regeling en/of besluit	Formele vindplaats	Vindplaats laatste wijziging	Beoogde doelstelling	Beoogde doelgroep	Aard van stimulans/ soort instrument	Verplichtingen 1999	Uitgaven 1999
03.16.05 Gewenningssubsidie eigen woning-bezit							
Gewenningssubsidie-regeling eigen woning-bezit	St.crt 1997, 130	St.crt 1997, 245	Stimulering van het eigenwoningbezit onder de midden en lagere inkomensgroepen	Eigenaar/bewoners	Inkomensafhankelijke bijdrage in de kosten rechtstreeks aan de eigenaar/bewoner	42000	42000
03.18.01 Hoofdinfrastructuursubsidie							
Regeling Hoofdinfrastructuur 1992 (m.i.v. 1-1-1994)	St.crt 1992, 210		Stimuleren van de voortgang van de Volkshuisvesting binnen het door het Rijk gewenste Verstedelijkspatroom	Aangewezen groei-kernen en gemeenten	Een bijdrage in de kosten van aanleg en verbetering van de hoofdinfrastructuur	6 500	10 000
03.18.02 Locatiesubsidie							
Locatiesubsidieregeling 1993 (m.i.v. 1-1-1994)	St.crt 1992, 210 St.crt 1994, 241	St.crt. 1993, 206	Het verlenen van geldelijke steun voor de ontwikkeling van bouwlocaties	Gemeenten	Eén of meerdere bijdragen in de grondkosten voor een nieuwe-uitleg-locatie	0	10 474
03.18.03 Subsidie grote bouwlocaties (SGB)							
Locatiesubsidieregeling 1993 (m.i.v. 1-1-1994)	St.crt 1992, 210 St.crt 1994, 241	St.crt. 1993, 206	Het verlenen van geldelijke steun voor de ontwikkeling van bouwlocaties	Gemeenten	Bijdrage ineens (Lump-sum)	0	0
03.19 Stadsvernieuwing							
Wet op de Stads- en Dorpsvernieuwing	Stb. 1984, 406	Stb. 1997, 226	Het beschikbaar stellen van middelen voor Stads- en dorpsvernieuwing	Gemeenten en provincies	Stortingen van middelen in de provinciale en gemeentelijke stadsvernieuwingsfondsen	929 535	807 732
Besluit op de Stads- en Dorpsvernieuwing	Stb. 1990, 531	Stb. 1997, 562					
03.35 Budget besluit locatiegebonden subsidies							
Besluit locatiegebonden subsidies	Stb. 1994, 57	Stb. 1998, 233	Het verlenen van geldelijke steun voor de ontwikkeling van bouwlocaties	Regionale samenwerkingsverbanden en provincies	Lump-sum	0	269 690

Wettelijke regeling en/of besluit	Formele vindplaats	Vindplaats laatste wijziging	Beoogde doelstelling	Beoogde doelgroep	Aard van stimulans/ soort instrument	Verplichtingen 1999	Uitgaven 1999
03.37 Budget besluit woninggebonden subsidies 1995							
Besluit woninggebonden subsidies 1995	Stb. 1994, 744	Stb. 1997, 562	Stimulering van een gedifferentieerd woningaanbod	Budgetbeherende bestuursorganen	Stortingen van middelen in de BWS-budgetten van de budgethouders	21 610	311 638
03.39 Sanering woningbeheerders							
Begrotingswet 1999			Het saneren van in ernstige financiële problemen geraakte niet-winstbeoogende-instellingen, welke geen toegelaten instelling zijn	Niet winstbeoogende-instellingen, die geen toegelaten instelling zijn	Bijdrage ineens	0	0
03.40.01 Duurzaam bouwen							
Tijdelijke stimuleringsregeling duurzaam bouwen Begrotingswet 1999	St.crt. 1995, 249	St.crt 1998, 52	Het bewegen van de marktpartijen tot het toepassen van duurzaam bouwen, ervan uitgaande dat het niet haalbaar is dat de totale meer-kosten van duurzaam bouwen in de exploitatie wordt opgevangen.	Budgetbeherende bestuursorganen	Bijdrage ineens	0	49 545
03.40.02 Voorbeeldplannen duurzaam bouwen							
Voorbeeldplannen duurzaam bouwen Begrotingswet 1999	St.crt. 1995, 249	St.crt 1998, 52	Het hebben van een voorbeeld-functie bij het overdragen van praktijkkennis over duurzaam bouwen.	Budgetbeherende bestuursorganen	Bijdrage ineens	1 000	5 495
03.40.03 Innovatief bouwen							
Tijdelijke stimuleringsregeling innovatief bouwen (m.i.v. eind 1998) Begrotingswet 1999			Het – in het kader van een duurzame stedelijke vernieuwing – op gang brengen van het duurzaam en betaalbaar renoveren, verbeteren en/of veranderen van bestaande woningen, wooncomplexen en wijken door het initiëren van voorbeeldplannen.	Opdrachtgevers in de bouw		7 000	3 000
03.41 Planologische- en woningbouwknelpunten VINEX							
Begrotingswet 1999			Ten behoeve van de ontwikkeling van VINEX locaties kunnen aanvullende financiële bijdragen worden verstrekt ter oplossing van voorkomende knelpunten. Deze bijdragen kunnen niet op grond van bestaande regelingen worden verstrekt.	Lagere overheden	Lump-sum	0	12 500

Wettelijke regeling en/of besluit	Formele vindplaats	Vindplaats laatste wijziging	Beoogde doelstelling	Beoogde doelgroep	Aard van stimulans/ soort instrument	Verplichtingen 1999	Uitgaven 1999
03.42 Stimulering herstructurering van de woningvoorraad							
Tijdelijke stimuleringsregeling herstructurering goedkope woningvoorraad	St.crt. 1996, 244	St.crt. 1998, 93	Het treffen van duurzame ingrepen in het beheer of de samenstelling van de woningvoorraad, gericht op differentiatie van de sociale structuur	Gemeenten en sociale verhuurders	Lump-sum	75 000	33 050
03.68 Leningen woningwet							
Begrotingswet 1999						0	0
03.73 Afkoop jaarlijkse bijdragen op grond van de wet «Balansverkortings geldelijke steun volkshuisvesting»							
Wet Balansverkortings geldelijke steun Volkshuisvesting	Stb. 1995, 313	Stb. 1998, 231	Verdere verzelfstandiging van de sociale huursector, beheersing van de overheidsuitgaven en een verantwoorde huurontwikkeling	Sociale verhuurders	Afkoop van de jaarlijkse bijdrage op voet van de voor 1992 geldende regelingen, bijdragen flankerend beleid en rentebijdragen in herfinancieringsverliezen	155 000	155 000
03.74.01 Jaarlijkse bijdragen huurwoningen oude regelingen							
Beschikking Geldelijke Steun Particuliere Huurwoningen 1968	St.crt 1967, 124		Het bevorderen van het beschikbaar komen van goedkope woningen door het subsidiëren van nieuwbouw en verbouw in de sociale huursector	Particuliere verhuurders	Bijdrage in het exploitatietekort	0 ¹	35 189 ¹
Beschikking Geldelijke Steun Verbetering Particuliere Woningen 1977	St.crt 1976, 242		Het stimuleren van verbeteringen van huurwoningen in de particuliere sector	Particuliere verhuurders	bijdrage in het exploitatietekort		
Beschikking Geldelijke Steun Verbetering Particuliere Woningen 1979 I	St.crt 1979, 34		Het stimuleren van verbeteringen van huurwoningen in de particuliere sector	Particuliere verhuurders	bijdrage in het exploitatietekort		
Beschikking Geldelijke Steun Verbetering Particuliere Woningen 1979 II	St.crt 1979, 163	St.crt 1983, 140	Het stimuleren van verbeteringen van huurwoningen in de particuliere sector	Particuliere verhuurders	bijdrage in het exploitatietekort		
Beschikking Geldelijke Steun Voorzieningen Particuliere Huurwoningen 1985	St.crt 1984, 242		Het stimuleren van verbeteringen van huurwoningen in de particuliere sector	Particuliere verhuurders	bijdrage in het exploitatietekort		
Regeling Geldelijke Steun Voorzieningen Huurwoningen	Stb. 1990, 195		Het stimuleren van verbeteringen van huurwoningen in de sociale en particuliere sector	(Ver)huurders/ bewoners	jaarlijkse bijdrage in het exploitatietekort		

Wettelijke regeling en/of besluit	Formele vindplaats	Vindplaats laatste wijziging	Beoogde doelstelling	Beoogde doelgroep	Aard van stimulans/ soort instrument	Verplichtingen 1999	Uitgaven 1999
03.74.02 Jaarlijkse bijdragen huurwoningen DKP-systeem							
Beschikking geldelijke steun huurwoningen 1975	St.crt 1975, 134		Het bevorderen van het beschikbaar komen van goedkope woningen door het subsidiëren van nieuwbouw en verbouw in de sociale huursector	Sociale en particuliere verhuurders	procentuele bijdrage in het exploitatie-tekort	0 ¹	5 512 ¹
Regeling geldelijke steun huurwoningen norm-kostensysteem 1988	St.crt 1988, 254		Het bevorderen van het beschikbaar komen van goedkope woningen door het subsidiëren van nieuwbouw en verbouw in de sociale huursector	Sociale verhuurders	procentuele bijdrage in het exploitatie-tekort		
03.75.01 Subsidies marktgerichte huur- en koopwoningen en jaarlijkse bijdragen huurwoningen beleggers							
Beschikking bijdrage ineens nieuwe vrije sectorwoningen	Stb. 1990, 189		Het bevorderen van de doorstroming c.q. evenwichtige woningverdeling d.m.v. het stimuleren van het bouwen van huur- en koopwoningen met een max. stichtingskostengrens	Eigenaar/bewoners, verhuurders	bijdrage ineens van f 5000,-	0 ¹	6 218 ¹
Regeling premiehuurwoningen 1989	Stb. 1990, 195 St.crt 1991, 187		Het bevorderen van de doorstroming c.q. evenwichtige woningverdeling d.m.v. het stimuleren van het bouwen van huurwoningen met een max. stichtingskostengrens	Institutionele beleggers/ verhuurders en woningbouwverenigingen met ABR > 50%	5 jaarlijkse bijdragen van f 2000,-		
03.75.02 Bijdragen eigen woningen							
Beschikking geldelijke steun eigen woningen 1979	St.crt 1979, 76	St.crt 1995, 131	Het bevorderen van het eigen woningbezit	Eigenaar/bewoners	Inkomensafhankelijke bijdrage	0 ¹	238 100 ¹
Beschikking geldelijke steun eigen woningen 1984	St.crt 1983, 30 St.crt 1984, 6	St.crt 1995, 131	Het bevorderen van het eigen woningbezit	Eigenaar/bewoners	Inkomensafhankelijke bijdrage		
03.76 Budgetten Besluit woninggebonden subsidies 1992-1994							
Besluit woninggebonden subsidies	Stb. 1991, 440 Stb. 1992, 554		Het bevorderen van nieuwbouw en ingrijpende verbetering	Sociale en particuliere verhuurders	o.a. genormeerde bijdrage in de exploitatie, inkomensafhankelijke bijdrage, bijdrage ineens	0	382 439
03.77 Overige niet-actieve uitgaven							
Begrotingswet 1999			Beëindigen van de Stadsmeesterrechten	Gemeente Groningen	Lump-sum	0	2 800

Wettelijke regeling en/of besluit	Formele vindplaats	Vindplaats laatste wijziging	Beoogde doelstelling	Beoogde doelgroep	Aard van stimulans/ soort instrument	Verplichtingen 1999	Uitgaven 1999
03.78.01 Afkoop jaarlijkse bijdragen DKP-systeem							
Begrotingswet 1999			Beheersing van overheidsuitgaven	Particulieren en beleggers	Afkoop middels bijdrage ineens	0	478 000
03.78.02 Bijdrage overdracht ABP-planwoningen							
Begrotingswet 1999			Behoud goedkope huurwoningen voor doelgroep	Huurders en sociale verhuurders	Bijdrage ineens	0	0
03.78.03 Vergoedingen belastingsschade en belastingnadeel							
Begrotingswet 1999			Compensatie belastingnadeel voor beleggers en particulieren	Particulieren en beleggers	Bijdrage ineens	0	124 000
03.79.01 Afkoop jaarlijkse bijdragen en overnamebijdragen							
Beschikking geldelijke steun huurwoningen 1975	St.crt 1975, 134		Het bevorderen van het beschikbaar komen van goedkope woningen door het subsidiëren van nieuwbouw en verbouw in de sociale huursector	NWI's	Bijdrage in het exploitatietekort	0	53 132
Afkoop/sanering	Stb. 1998, publ. verwacht 2e helft 1998		Beheersing overheidsuitgaven NWI's en TI's.		Bijdrage ineens	332 500	332 500
03.79.02 Jaarlijkse bijdragen oude regelingen							
Beschikking Geldelijke Steun Particuliere Huurwoningen 1968	St.crt 1967, 124		Het bevorderen van het beschikbaar komen van goedkope woningen door het subsidiëren van nieuwbouw en verbouw in de sociale huursector	NWI's	Bijdrage in het exploitatietekort	0	1 311
Hoofdbeleidsterrein 04. Ruimtelijke Ordening							
04.03.02 Planvorming en stimulering ruimtelijk beleid							
Wet op de Ruimtelijke Ordening, artikelen 50 t/m 50d	Stb. 1997, 154		Het realiseren van projecten die vanuit de optiek van de ruimtelijke ordening van essentieel belang zijn	diverse samenwerkingsverbanden tussen het Rijk, de provincies, gemeenten en private instellingen (bedrijven en particulieren)	bijdragen in de kosten van uitvoeringsprojecten	30 723	41 898

Wettelijke regeling en/of besluit	Formele vindplaats	Vindplaats laatste wijziging	Beoogde doelstelling	Beoogde doelgroep	Aard van stimulans/ soort instrument	Verplichtingen 1999	Uitgaven 1999
04.05 Uitvoering planologische kernbeslissing waddengebied							
Wet op de Ruimtelijke Ordening, artikel 156a	Stb. 1985, 626		Het creëren van een mogelijkheid voor maatschappelijke organisaties, die belangen hebben in het waddengebied, om hun oordeel te geven over de vele aspecten van bestuur en beheer van de Waddenzee	De Waddenadviesraad	vergoeden materiële kosten secretariaat	228	228
04.06 Veiligstelling van bufferzones							
Begrotingswet 1999 en deels Reconstructiewet Midden Delfland 1977	Stb. 1977, 233		Het verwerven van strategisch gelegen gronden in bufferzones, landelijk gelegen gebieden tussen stadsgewesten, waarin de kwaliteit van de groene functies wordt bedreigd door verstedelijking	(agrarische) bedrijven en particulieren	grondvererving	12 023	12 023
04.08 Leerlingbouwplaatsen							
Beschikking Geldelijke Steun Leerlingen op de Bouwplaats			Het stimuleren van een voldoende gekwalificeerde instroom in de bouwrijverheid	Bedrijven en Stichting Vakopleiding Bouwbedrijf	bijdrage in de kosten	1 930	1 930
04.09 Stichting Overlegorgaan Ravi							
Begrotingswet 1999			Het zorgdragen voor het uitvoeren van onderzoek op het gebied van vastgoed, topografie en leidingen en het verstrekken van informatie hierover binnen de overheid	Overheid	Bijdrage t.b.v. secretariaat Stichting	0	500

¹ Inclusief de verplichtingen en uitgaven van de hierna genoemde regeling(en) en/of besluit(en) waar geen bedragen zijn opgenomen.

Wettelijke regeling en/of besluit	Formele vindplaats	Vindplaats laatste wijziging	Beoogde doelstelling	Beoogde doelgroep	Aard van stimulans/ soort instrument	Verplichtingen 1999
Hoofdbeleidssterrein 05. Milieubeheer						
05.13 Garanties						
Overeenkomst kredietverlening vrijwillige bodemsanering 1993 (in aansluiting op de Regeling Bijzondere Financiering 1971)	St.crt. 1993, 239		Het vergroten van de financieringsmogelijkheden teneinde bodemsaneringen in eigen beheer mogelijk te maken.	(Middel)grote ondernemingen	Saneringsuitgaven	89 600
Besluit borgstelling midden- en kleinbedrijfskredieten (Koninklijk besluit inwerkingtreding hoofdstuk II)	Stb. 1994, 225 Stb. 1994, 650		Het vergroten van de financieringsmogelijkheden teneinde bodemsaneringen in eigen beheer mogelijk te maken.	Midden- en kleinbedrijf	Saneringsuitgaven	144 000
05.15.01 Milieutechnologie en -infrastructuur						
Wet Milieubeheer						
	Stb. 1992, 551	Stb. 1993, 31	Het voorkomen van versterking van concurrentievervalsingen door middel van het vergoeden van exceptionele kosten als gevolg van het opleggen van milieumaatregelen.	Bedrijven	Schadevergoedingen	926
Regeling bijdragen ROM-gebieden	St.crt. 1992, 235	St.crt. 1995, 232	Het bevorderen van gebiedsgericht milieubeleid teneinde de gewenste ruimtelijke- en milieukwaliteit te bereiken.	Provincies	Stimuleringsuitgaven	0
Subsidiebesluit openbare lichamen milieubeheer	Stb. 1990, 174	Stb. 1996, 342	Het (mede-)financieren van projecten als eenmalige bijdrage met een ROM-achtig karakter buiten de aangewezen ROM-gebieden, alsmede experimenten Stad en Milieu.	Provincies, gemeenten en waterschappen	Stimuleringsuitgaven	500
Subsidiebesluit openbare lichamen milieubeheer (§ 8.1. Bijdragen in de kosten voor gebieden waarin de kwaliteit van het milieu bijzondere aandacht behoeft)	Stb. 1990, 174	Stb. 1996, 342	Het stimuleren van het gebiedsgericht milieubeleid in de zogenaamde milieu-aandachtsgebieden en het bevorderen van een integrale aanpak van dit beleid bij de uitvoering door met name andere overheden.	Provincies	Stimuleringsuitgaven	30 945
Besluit subsidies maatschappelijke organisaties en milieu	Stb. 1995, 423		Het bevorderen van de bewustwording voor milieuvraagstukken en de vergroting van het maatschappelijk draagvlak voor een duurzame samenleving.	Non-profit instellingen met domicilie in Nederland	Ondersteuningsuitgaven	10 893
Subsidiebesluit milieugerichte technologie	Stb. 1995, 84		Het verlenen van bijdragen ter stimulering van de ontwikkeling en maatschappelijke implementatie van milieugerichte technologie	Alle maatschappelijke belangstellenden	Stimuleringsuitgaven	5 500

Wettelijke regeling en/of besluit	Formele vindplaats	Vindplaats laatste wijziging	Beoogde doelstelling	Beoogde doelgroep	Aard van stimulans/ soort instrument	Verplichtingen 1999
Besluit diverse subsidies milieubeheer	Stb. 1996, 158	Stb. 1998, 99	Het door middel van bijdragen stimuleren van projecten of activiteiten samenhangend met het beleid op het gebied van bestuurlijke coördinatie en strategische planning (kennisoverdracht).	Bedrijven en maatschappelijke organisaties	Stimuleringsuitgaven	164
Begrotingswet 1999 (nog te maken subsidieregeling t.b.v. decentrale initiatieven duurzame ontwikkeling)			Het stimuleren van lokale en regionale initiatieven op het gebied van duurzame ontwikkeling	Provincies, gemeenten	Stimuleringsuitgaven	900
Begrotingswet 1999			Het ondersteunen van de Commissie voor de Milieu-effectrapportage (MER)	Commissie MER	Ondersteuningsuitgaven	3 805
Begrotingswet 1999			Het ondersteunen van de Raad voor Milieu en Natuuronderzoek (RMNO)	RMNO	Ondersteuningsuitgaven	669
Begrotingswet 1999			Inzet Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) ten behoeve van het uitvoeren van een faciliterende rol en het flankerend beleid richting gemeenten	VNG	Ondersteuningsuitgaven	0
Begrotingswet 1999			Het laten uitvoeren van de Bijdragenregeling milieugerichte technologie (inclusief uitgaven die samenhangen met de activiteiten op het programma BMT, maar daar geen onderdeel van vormen)	NOVEM c.a.	Uitvoeringskosten	1 800
Begrotingswet 1999			Het via opdrachtverlening (laten) uitvoeren van projecten of activiteiten samenhangend met de uitvoering van het beleid op het gebied van bestuurlijke coördinatie en strategische planning.	Diverse	Uitvoeringskosten	4 643
05.15.03 Internationaal milieubeleid						
Besluit diverse subsidies milieubeheer	Stb. 1996, 158	Stb. 1998, 99	Het door middel van bijdragen stimuleren van het internationaal milieubeleid	Bedrijven, internationale organisaties, particulieren, buitenlandse overheden	Stimuleringsuitgaven	3 380
Begrotingswet 1999			Het ondersteunen van het International Reference Centre for Community Water Supply and Sanitation (IRC)	IRC	Ondersteuningsuitgaven	0

Wettelijke regeling en/of besluit	Formele vindplaats	Vindplaats laatste wijziging	Beoogde doelstelling	Beoogde doelgroep	Aard van stimulans/ soort instrument	Verplichtingen 1999
Begrotingswet 1999			Het ondersteunen van (internationale) organisaties/programma's/verdragen, te weten – vrijwillige bijdrage milieu-programma: – Antarcisch onderzoeks-programma i.h.k.v. Consultatieve Status: – ondersteuning landen met een overgangseconomie, gericht op deelname aan internationale bijeenkomsten: – Environmental Action Programme for Central and Eastern Europe (secretariaat Task Force); – Environmental Action Programme for Central and Eastern Europe (projecten Trustfunds); Het via opdrachtverlening (laten) uitvoeren van projecten of activiteiten samenhangend met de uitvoering van het internationaal milieubeleid.	UNEP GOA UN/ECE OESO EBRD Diverse	Ondersteunings- uitgaven Ondersteunings- uitgaven Stimuleringsuitgaven Stimuleringsuitgaven Stimuleringsuitgaven Uitvoeringskosten	1 360 740 300 400 500 3 377
05.16.01 Bodem						
Wet bodembescherming	Stb. 1986, 374	Stb. 1994, 374	Het verstrekken van bijdragen voor onderzoek en sanering van die gevallen, waarin de bodem zodanig is of dreigt te worden verontreinigd dat de functionele eigenschappen die de bodem voor mens, plant of dier heeft, ernstig zijn of dreigen te worden verminderd. Bijdragen voor onderzoek en sanering van verontreinigde regionale waterbodems.	Provincies, 4 grote steden	Saneringsuitgaven	364 854
Begrotingswet 1999 (over te boeken naar provinciefonds)			Bijdragen aan de stichtingen BSB ten behoeve van de ondersteuning van de operatie vrijwillige bodemsanering op in gebruik zijnde bedrijfsterrinen	Provinciale stichtingen BSB	Ondersteunings- uitgaven	4 000
Besluit diverse subsidies milieubeheer	Stb. 1996, 158	Stb. 1998, 99	Het door middel van bijdragen ondersteunen en stimuleren van bredere bekendheid van technologie en beleid met betrekking tot (water)bodemsanering en bodembescherming (kennisoverdracht)	Bedrijven en maatschappelijke organisaties	Ondersteunings- uitgaven	1 875
Begrotingswet 1999			Het ondersteunen van de Landelijke Stuurgroep BSB	Landelijke Stuurgroep BSB	Ondersteunings- uitgaven	200

Wettelijke regeling en/of besluit	Formele vindplaats	Vindplaats laatste wijziging	Beoogde doelstelling	Beoogde doelgroep	Aard van stimulans/ soort instrument	Verplichtingen 1999
Begrotingswet 1999			Het ondersteunen van de Technische Commissie Bodembescherming (TCB)	TCB	Ondersteunings- uitgaven	430
Begrotingswet 1999			Het laten uitvoeren van de kostenverhaalsacties bodemsanering en het in dat kader laten verlenen van juridische ondersteuning.	Landsadvocaat	Uitvoeringskosten	3 500
Begrotingswet 1999			Het via opdrachtverlening (laten) uitvoeren van projecten of activiteiten samenhangend met de uitvoering van het beleid op het gebied van bodembescherming en -sanering.	Diverse	Uitvoeringskosten	2 060
05.16.02 Drinkwater, water, landbouw						
Begrotingswet 1999			Het ondersteunen van de Raad voor de Drinkwatervoorziening	Raad voor de Drink- watervoorziening	Ondersteunings- uitgaven	0
Begrotingswet 1999			Het via opdrachtverlening (laten) uitvoeren van projecten of activiteiten samenhangend met de uitvoering van het beleid op het gebied van (drink)water en landbouw.	Diverse	Uitvoeringskosten	1 259
Besluit diverse subsidies milieubeheer	Stb. 1996, 158	Stb. 1998, 99	Het door middel van bijdragen stimuleren van projecten of activiteiten samenhangend met het beleid op het gebied van drinkwater, water, landbouw (kennisoverdracht).	Bedrijven en maatschappelijke organisaties	Stimuleringsuitgaven	0

Wettelijke regeling en/of besluit	Formele vindplaats	Vindplaats laatste wijziging	Beoogde doelstelling	Beoogde doelgroep	Aard van stimulans/ soort instrument	Verplichtingen 1999
05.16.03 Lucht en energie						
Subsidiebesluit milieugerichte technologie	Stb. 1995, 84		1. Programma «KWS 2000»: het bevorderen van de praktische maatregelen waardoor de uitworp van vluchtige organische stoffen wordt beperkt 2. Programma «Reductie verzurende emissies bedrijven en broeikasgassen»: het bevorderen van technisch-economische maatregelen waardoor de uitworp van NO_x, SO₂ en NH₃ en broeikasgassen door de industrie wordt beperkt 3. Programma «NO_x-reductie»: het bevorderen van de introductie van nageschakelde technieken ter bestrijding van NO_x-emissies 4. Programma «Vermindering luchtmissies»: het bevorderen van de introductie van biomassa bij de opwekking van duurzame energie ter vermindering van luchtmissies	Bedrijven en non-profit organisaties	Stimuleringsuitgaven	0
				Bedrijven en non-profit organisaties	Stimuleringsuitgaven	0
				Raffinaderijen, industrie, elektriciteitsproducenten en diensten/ MKB-sector	Stimuleringsuitgaven	20 000
				Bedrijven en non-profit organisaties	Stimuleringsuitgaven	500
Besluit diverse subsidies milieubeheer	Stb. 1996, 158	Stb. 1998, 99	Het door middel van bijdragen stimuleren van projecten of activiteiten samenhangend met het beleid op het gebied van lucht, energie en klimaat (kennisoverdracht). Als onderdeel van het CO₂-reductieplan bevorderen van de aanleg van infrastructuur voor distributie van niet-industriële restwarmte Het uitvoeren van het demonstratieproject Life-style c.a. Het ondersteunen van de Klimaatcommissie	Non-profit organisaties	Stimuleringsuitgaven	100
Regeling niet-industriële restwarmte-infrastructuur (NIRIS)	St.crt. 1998, 166			Energie-distributiebedrijven	Stimuleringsuitgaven	0
Begrotingswet 1999				Bedrijven en particulieren	Stimuleringsuitgaven	400
Begrotingswet 1999				Klimaatcommissie	Ondersteuningsuitgaven	0
Begrotingswet 1999			Het in het kader van het klimaatbeleid tot uitvoering (laten) brengen van het Reductieplan «overige broeikasgassen», alsmede het bevorderen van demonstratieprojecten in dat verband	Bedrijven	Uitvoeringskosten en stimuleringsuitgaven	6 000

Wettelijke regeling en/of besluit	Formele vindplaats	Vindplaats laatste wijziging	Beeoogde doelstelling	Beeoogde doelgroep	Aard van stimulans/ soort instrument	Verplichtingen 1999
Begrotingswet 1999			Het in het kader van de uitvoering van het klimaatbeleid bevorderen en laten uitvoeren van «joint implementation-projecten» in Midden- en Oost Europa en capacity-building (opbouw infrastructuur voor JI-projecten)	Bedrijven, internationale organisaties, buitenlandse overheden	Uitvoeringskosten, ondersteunings-uitgaven en stimuleringsuitgaven	25 000
Begrotingswet 1999			Detachering ambtelijke ondersteuning bij het Institute for Prospective Technological Studies te Sevilla in het kader van de Nederlandse bijdrage van BAT-documenten in Europees verband	Provincie Gelderland	Apparaatskosten andere overheden	104
Begrotingswet 1999			Bijdrage in het kader van het Weens Verdrag 1985 en het Montreal Protocol 1997.	UNEP	Ondersteunings- uitgaven	232
Begrotingswet 1999			Medefinanciering van de bijdrage van werkgroep III «Technical Support Unit» van het IPCC aan het Third Assessment Report van het IPCC.	IPCC	Ondersteunings- uitgaven	707
Begrotingswet 1999			Medefinanciering van het IEA-Greenhouse Gas R&D Programme (IEA-GHG) inzake afvangst, hergebruik en opslag van broeikasgassen.	IEA	Ondersteunings- uitgaven	110
Begrotingswet 1999			Bijdrage aan het secretariaat van het internationale onderzoeksprogramma Eurotrac	EU/ISS	Ondersteunings- uitgaven	12
Begrotingswet 1999			Nederlandse bijdrage aan de monitoringsactiviteiten vallend onder het EMEP-Protocol (Trb. 1984, 157).	EMEP	Ondersteunings- uitgaven	135
Begrotingswet 1999			Contributie in verband met UNECE-CLRTAP.	UN/ECE	Ondersteunings- uitgaven	100
Begrotingswet 1999			Bijdrage aan de Annex 1 expert group van de OESO/IEA.	OESO/IEA	Ondersteunings- uitgaven	150
Begrotingswet 1999			Het laten uitvoeren van het Bijdragenbesluit milieugerichte technologie, het project Koolwaterstoffen 2000 en werkzaamheden met betrekking tot de NER, BEM, EUROBAT en NO _x -beleid	NOVEM, Infomil	Uitvoeringskosten	2 850
Begrotingswet 1999			Het via opdrachtverlening (laten) uitvoeren van projecten of activiteiten samenhangend met de uitvoering van het beleid op het gebied van lucht, energie en klimaat.	Diverse	Uitvoeringskosten	4 676

Wettelijke regeling en/of besluit	Formele vindplaats	Vindplaats laatste wijziging	Beoogde doelstelling	Beoogde doelgroep	Aard van stimulans/ soort instrument	Verplichtingen 1999
05.16.04 Geluid en verkeer						
Begrotingswet 1999 (nog te maken subsidieregelingen t.b.v. uitvoering Nota Voertuigtechniek en Brandstof)			Het stimuleren van de in de nota Voertuigtechniek en Brandstof aan- gekondigde maatregelen «schonere vrachtauto's», «bussen in het stads- en streekvervoer op LPG of aardgas» en «demonstratieprogramma's».	Bedrijven en non- profit instellingen	Stimuleringsuitgaven	61 672
Bijdragerregeling schone en lawaai-arme vrachtauto's en bussen	St.crt. 1990, 152	St.crt. 1994, 116	Het stimuleren van (de aanschaf van) schone en/of lawaai-arme vrachtwagens en bussen.	Bedrijven	Stimuleringsuitgaven	0
Regeling saneringsprogramma verkeer- slawaai, waaronder vallen: – Saneringsbesluit geluidhinder weg- verkeer	Stb. 1993, 397	St.crt. 1993, 246 St.crt. 1995, 150 St.crt. 1997, 95 Stb. 1998, 108 St.crt. 1993, 583 St.crt. 1997, 95	Het bestrijden van geluidhinder door het wegverkeer	Gemeenten	Saneringsuitgaven	73 963
– Besluit geluidhinder spoorweg- lawaai	Stb. 1993, 396		Het bestrijden van geluidhinder door railverkeer	Gemeenten, NS	Saneringsuitgaven	7 200
Art. 125 Wet Geluidhinder	St.crt. 1992, 625		Het incidenteel verstrekken van bijdragen in de kosten van overdrachtsmaatregelen n.a.v. saneringsprogramma's industrielawaai.	Provincies	Saneringsuitgaven	0
Subsidiebesluit openbare lichamen milieubeheer	Stb. 1993, 174	Stb. 1995, 328 Stb. 1997, 141	Het verstrekken van de bijdragen t.b.v. de sanering Industrielawaai (bestuursvereenkomst met de provincies in 1994)	Provincies	Saneringsuitgaven	0
Besluit zonering buitenlandse lucht- vaartterreinen Noord- en Midden- Limburg	Stb. 1983, 657	Stb. 1990, 121 Stb. 1993, 150 Stb. 1995, 132	Het verstrekken van bijdragen in de kosten van zonebewaking en afrondding sanering.	Roermond en omliggende gemeenten, provin- cie Limburg	Apparaatsuitgaven andere overheden	133
Besluit zonering buitenlandse lucht- vaartterreinen Zuid-Limburg	St.crt. 1993, 225	Stb. 1994, 38	Het verstrekken van bijdragen in de kosten van zonebewaking	Provincie Limburg	Apparaatsuitgaven andere overheden	0
Subsidiebesluit openbare lichamen milieubeheer	Stb. 1993, 174	Stb. 1994, 649 Stb. 1997, 141	Het vergoeden van akoestisch onderzoek t.b.v. saneringskosten industrielawaai.	Provincies	Saneringsuitgaven	0
Besluit diverse subsidies milieubeheer	Stb. 1996, 158	Stb. 1998, 99	Het door middel van bijdragen stimuleren van projecten of acti- viteiten samenhangend met het beleid op het gebied van geluid en verkeer (kennisoverdracht).	Bedrijven en maat- schappelijke orga- nismen	Stimulerings- uitgaven	300

Wettelijke regeling en/of besluit	Formele vindplaats	Vindplaats laatste wijziging	Beoogde doelstelling	Beoogde doelgroep	Aard van stimulans/ soort instrument	Verplichtingen 1999
Begrotingswet 1999			Het laten uitvoeren van de regelingen in het kader van verkeerslawai en de nog te maken bijdrageregelingen t.b.v. de uitvoering van de Nota Voertuigtechnieken en Brandstoffen	Bureau Sanering Verkeerslawai, Sight, Senter en NOVEM.	Uitvoeringskosten	3 183
Begrotingswet 1999			Het via opdrachtverlening (laten) uitvoeren van projecten of activiteiten samenhangend met de uitvoering van het beleid op het gebied van geluid en verkeer.	Diverse	Uitvoeringskosten	6 345
05.16.05 Bodemsanering Vinex						
Wet Bodembescherming	Stb. 1986, 374	Stb. 1994, 374	Het verstrekken van bijdragen voor onderzoek en sanering van die gevallen, waarin de bodem zodanig is of dreigt te worden verontreinigd dat de functionele eigenschappen die de bodem voor mens, plant of dier heeft, ernstig zijn of dreigen te worden verminderd.	Provincies en gemeenten	Saneringsuitgaven	0
05.17.01 Afvalstoffen						
Subsidiebesluit milieugerichte technologie	Stb. 1995, 84		Het bevorderen van de ontwikkeling van technologische vernieuwingen bij de afvalverwijdering.	Bedrijven	Stimuleringsuitgaven	5 200
Subsidiebesluit openbare lichamen milieubeheer	Stb. 1990, 174	Stb. 1991, 432	Het bevorderen van de sanering van auto sloopbedrijven. In 1998/1999 gaat het nog om de afhandeling van gevallen waar beroepszaken aan de orde zijn.	Provincies	Saneringsuitgaven	0
Besluit diverse subsidies milieubeheer	Stb. 1996, 158	Stb. 1998, 99	Het door middel van bijdragen stimuleren van projecten of activiteiten samenhangend met het beleid op het gebied van Afvalstoffen (kennisoverdracht). Het in het kader van het Verdrag van Basel ten behoeve van de beheersing van grensoverschrijdende afvalstoffen ondersteunen van internationale organisaties	Bedrijven en maatschappelijke organisaties UNEP OESO	Stimuleringsuitgaven Ondersteuningsuitgaven Ondersteuningsuitgaven	0 140 50

Wettelijke regeling en/of besluit	Formele vindplaats	Vindplaats laatste wijziging	Beoogde doelstelling	Beoogde doelgroep	Aard van stimulans/ soort instrument	Verplichtingen 1999
Begrotingswet 1999			Het laten uitvoeren van de EG-verordening Overbrenging Afvalstoffen (EVOA), het bijdragen besluit milieugerichte technologie, het landelijk afvalstoffenbeleid (via het Afval overlegorgaan, AOO) en het (laten) verwijderen van gevaarlijk afval, voor zover de saneringskosten niet te verhalen zijn op de vervuiler.	Meurs, De Roever, NOVEM, AOO, Landsadvocaat, etc.	Uitvoeringskosten	4 732
Begrotingswet 1999			Het via opdrachtverlening (laten) uitvoeren van projecten of activiteiten samenhangend met de uitvoering van het beleid op het gebied van afvalstoffen.	Diverse	Uitvoeringskosten	2 716
Begrotingswet 1999			Het instellen van een leerstoel afvalstoffen management.	IHE Delft	Stimuleringsuitgaven	150
05.17 02 Industrie- en consumentenbeleid						
Bijdragenbesluit bedrijfsinterne milieuzorg	Stb. 1994, 796		Het stimuleren van bedrijfsinterne milieuzorgsystemen bij groepen van vergelijkbare bedrijven en bij overheidsorganisaties	Branche-vertegenwoordigers bedrijfsleven, bedrijfsmilieudiensten en overheidsbedrijven	Stimuleringsuitgaven	0
Subsidiebesluit milieugerichte technologie	Stb. 1995, 84		Het stimuleren van de toepassing van alternatieve stoffen in producten en produktgerichte milieuzorgsystemen	Bedrijven en branche-vertegenwoordigers	Stimuleringsuitgaven	2000
Besluit diverse subsidies milieubeheer	Stb. 1996, 158		Het door middel van bijdragen stimuleren van projecten of activiteiten van intermediaire organisaties i.h.k.v. de realisatie van het doelgroepenbeleid.	Intermediaire organisaties doelgroepen	Stimuleringsuitgaven	350
Begrotingswet 1999 (over te boeken naar Economische Zaken)			Het via (overboeking naar) de begroting van Economische Zaken stimuleren van milieugerichte produktontwikkeling en van het schoner produceren in het midden- en kleinbedrijf	Midden- en kleinbedrijf	Stimuleringsuitgaven	7 400
Begrotingswet 1999			Het verlenen van ondersteuning in de bedrijfsvoering van keurmerkverlening	Stichting Milieukeur	Ondersteuningsuitgaven	1 950
Begrotingswet 1999			Het verlenen van ondersteuning in de bedrijfsvoering van milieuprodukten consumenteninformatie	Stichting Milieu Centraal	Ondersteuningsuitgaven	1 210
Begrotingswet 1999			Het ondersteunen van het Centrum voor Industriële Duurzame Product Innovatie	TNO/TUD	Ondersteuningsuitgaven	375

Wettelijke regeling en/of besluit	Formele vindplaats	Vindplaats laatste wijziging	Beoogde doelstelling	Beoogde doelgroep	Aard van stimulans/ soort instrument	Verplichtingen 1999
Begrotingswet 1999			Het via opdrachtverlening (laten) uitvoeren van projecten of activiteiten samenhangend met de uitvoering van het beleid op het gebied van industrie, detailhandel en consumenten en het milieugerichte overheidsaanscherffingen en investeringsbeleid.	Diverse	Uitvoeringskosten	7 315
05.17.03 Stoffen, veiligheid, straling						
Besluit diverse subsidies milieubeheer	Stb. 1996, 158	Stb. 1998, 99	Het door middel van bijdragen stimuleren van projecten of activiteiten samenhangend met het beleid op het gebied van stoffen, veiligheid en straling (kennisoverdracht).	Bedrijven en maatschappelijke organisaties	Stimuleringsuitgaven	65
Begrotingswet 1999			Het ondersteunen van de Gezondheidsraad	Gezondheidsraad	Ondersteuningsuitgaven	1 265
Begrotingswet 1999			Het ondersteunen van de Stichting Nederlands Normalisatie Instituut (NNI)	NNI	Ondersteuningsuitgaven	1 050
Begrotingswet 1999			Het ondersteunen van de Commissie Genetische Modificatie (COGEM)	COGEM	Ondersteuningsuitgaven	575
Begrotingswet 1999			Het ondersteunen van de Organisation for Economic Co-operation and Development	OECD	Ondersteuningsuitgaven	185
Begrotingswet 1999			Het via opdrachtverlening (laten) uitvoeren van projecten of activiteiten samenhangend met de uitvoering van het beleid op het gebied van stoffen, veiligheid en straling.	Diverse	Uitvoeringskosten	7 684

¹ Inclusief de verplichtingen en uitgaven van de hierna genoemde regeling(en) en/of besluit(en) waar geen bedragen zijn opgenomen.

**GRONDSLAGEN ARTIKEL(ONDERDEEL)EN EN OVERIGE
(ACHTERGROND)INFORMATIE****Ontvangsten**

In deze bijlage is per artikel(onderdeel) of voor een clustering van artikel(onderdeel)en informatie opgenomen over de grondslagen. Bovendien is in deze bijlage de informatie opgenomen, die minder beleidsrelevant is.

Concreet betekent dit dat in deze bijlage de volgende informatie is opgenomen:

1. het artikel(onderdeel)nummer of een clustering van artikel(onderdeel)-nummers;
2. de omschrijving van het artikel(onderdeel);
3. alle wettelijke regelingen en/of besluiten, waarop nog gelden worden ontvangen in het begrotingsjaar 1999;
4. de formele vindplaats van de wettelijke regeling en/of het besluit;
5. de vindplaats van de laatste wijziging van de wettelijke regeling en/of het besluit;
6. de doelstelling, die door de wetgever resp. de minister wordt beoogd;
7. de doelgroep, die de wetgever resp. de minister wil bereiken;
8. de aard van de ontvangst of het soort instrument volgens de wettelijke regeling en/of het besluit;
9. de ontvangsten in 1999 op basis van de wettelijke regeling en/of besluit.

Deze bijlage beoogt met name de rechtmatigheid van de in 1999 te ontvangen gelden te waarborgen.

De artikelonderdelen «Ontvangsten personeel en materieel»

Op deze artikelonderdelen worden de personele en materiële ontvangsten verantwoord. De personele ontvangsten omvatten:

- de eigen bijdrage van de deelnemers aan het vervoersmanagement-plan VROM;
- de bijdrage uit het Arbeids- en Opleidingsfonds m.b.t. prioritaire groepen;
- de AAW-bijdragen;
- ontvangsten van deelnemers aan PC-privé projecten;
- terugbetalingen van personeel op in vorige jaren gedane uitgaven.

De materiële ontvangsten bestaan uit:

- abonnementsgelden en verkoop van literatuur en informatie;
- terugbetalingen van derden op in vorige jaren gedane uitgaven;
- door personeel terugbetaalde kosten voor vorming en opleiding, niet vallende onder de studiefaciliteitenregeling;
- bijdragen van derden voor door VROM geleverde informatie of door VROM ontwikkelde software(pakketten).

Wettelijke regeling en/of besluit	Formele vindplaats	Vindplaats laatste wijziging	Beeoogde doelstelling	Beeoogde doelgroep	Aard van ontvangst/ soort instrument	Ontvangsten 1999
Hoofdbeleidssterrein 03. Volkshuisvesting						
03.03.01 Restituties objectsubsidies						
zie hiervoor m.n. de genoemde regelingen en besluiten bij bijlage 15a, art. 03.74			De terugbetaling van teveel betaalde subsidies voor nieuwbouw en woningverbetering	Gemeenten, (sociale) verhuurders, eigenaar/bewoners	restituties	5 000
03.03.02 Restituties subjectsubsidies						
Wet individuele huursubsidie	Stb. 1992, 316		Het terugbetalen van ten onrechte uitgekeerde individuele huursubsidie, huurwenningsbijdragen en kostenvergoedingen verhuurders	Huurders, sociale verhuurders	restituties	128 400 ¹
Overgangsregeling huurgewenningsbijdrage domeinwoningen	St.crt 1992, 71		Het tot stand brengen van een geleidelijke huurverhoging in het kader van stadsvernieuwing of woningverbetering	Huurders	restituties	0
03.03.03 Overige restituties						
Regeling overgangsbepalingen locatiegebonden subsidies	St.crt 1994, 241		Terugbetalingen van teveel betaalde locatiesubsidies	Gemeenten	restituties	2 950
03.05.02 Overige ontvangsten						
art. 10.2, 13.1, 17.2 van de Huurprijs-wet	St.crt 1992, 184		Het ontvangen van leges bij verschillen omtrent huurprijswijzigingen	Huurders	legesgelden	200 ¹
Begrotingswet 1999			Het ontvangen van gelden voor met name onderzoekspublicaties	Geïnteresseerden	vergoedingen	
03.05.03 Rente						
Beschikking leningen toegelaten instellingen	St.crt 1977, 81		Het innen van rente/aflossingen van rijksleningen voor domeinwoningen	Gemeenten en toegelaten instellingen	rente	6 150 ¹
Regeling geldelijke steun huurwoningens	St.crt 1991, 187		Het innen van rente/aflossingen van rijksleningen	Gemeenten	rente	
Beschikking eigen woningen in de beschutte sfeer	St.crt 1976, 241	St.crt 1977, 54	Het innen van rente/aflossingen van rijksleningen	Eigenaren / bewoners	rente	
03.05.04 Aflossingen						
Beschikking leningen toegelaten instellingen	St.crt 1977, 81		Het innen van rente/aflossingen van rijksleningen voor domeinwoningen	Gemeenten en toegelaten instellingen	aflossingen	6 793 ¹
Regeling geldelijke steun huurwoningens	St.crt 1991, 187		Het innen van rente/aflossingen van rijksleningen	Gemeenten	aflossingen	

Wettelijke regeling en/of besluit	Formele vindplaats	Vindplaats laatste wijziging	Beoogde doelstelling	Beoogde doelgroep	Aard van ontvangst/ soort instrument	Ontvangsten 1999
Beschikking eigen woningen in de beschutte sfeer	St.crt 1976, 241	St.crt 1977, 54	Het innen van rente/aflossingen van rijkssleningen	Eigenaren / bewoners	aflossingen	
03.07 Rente en aflossingen a.g.v. de wet «Balansverkortings geldelijke steun volkshuisvesting»						
Wet Balansverkortings geldelijke steun Volkshuisvesting	Stb. 1995, 313	Stb. 1998, 231	Het innen van rente/aflossingen van rijkssleningen en terugvorderingen in samenhang met de uitvoering van de balansverkortings	Gemeenten en toegelaten instellingen	rente, aflossingen en restituties	0
03.08 Impuls voor de ruimtelijke economische structuur						
Begrotingswet 1999			Inzet vanuit het fonds economische structuurversterking beschikbaar gestelde middelen (zie uitgaven artikel 03.41)	Lagere overheden	fonds economische structuurversterking	10 000
Hoofdbeleidsterrein 04. Ruimtelijke Ordening						
04.01.02 Overige ontvangsten						
Begrotingswet 1999			Het ontvangen van gelden voor met name uitgebrachte onderzoekspublicaties en incidentele verkoop van grond en onroerend goed verworven in het kader van het bufferzonebeleid	diverse	diversen	P.M.
Hoofdbeleidsterrein 05. Milieubeheer						
05.03 Overige ontvangsten						
Overeenkomst tussen de Minister van VROM en de Hoogovens Groep B.V.			Het beschikbaar stellen door VROM van een krediet voor vernietiging en vervanging van PCB bevattende transformatoren. Het dekken van kosten van de behandeling van kennisgevingen en andere gegevensverstrekking voor nieuwe stoffen en gemodificeerde organismen.	Hoogovens	Terugbetalingen	1 673
Wet milieubeheer (regeling retributies milieugevaarlijke stoffen; nog niet van kracht)			Het ontvangen van winstuitkeringen uit hoofde van de deelneming in de AVR Chemie C.V.	Industrie en universiteiten	Retributies	1 800
Begrotingswet 1999			Het ontvangen van vergoedingen, terugbetalingen, etc. op het terrein van personeel en materieel en afrekeningen op bijdragen.	AVR Chemie	winstuitkering	P.M.
Begrotingswet 1999				Diverse	vergoedingen, terugbetalingen	1 629

Wettelijke regeling en/of besluit	Formele vindplaats	Vindplaats laatste wijziging	Beoogde doelstelling	Beoogde doelgroep	Aard van ontvangst/ soort instrument	Ontvangsten 1999
05.06 Ontvangsten bodemsanering						
Wet Bodembescherming	Stb. 1986, 374	Stb. 1994, 374	Het verhalen van gemaakte kosten aan onderzoek en sanering van gevallen, waarin de bodem zodanig is of dreigt te worden verontreinigd dat de functionele eigenschappen die de bodem voor mens, plant of dier heeft, ernstig zijn of dreigen te worden verminderd. Het verhaal betreft ook kosten voor onderzoek en sanering van verontreinigde waterbodems.	Gebruikers, veroorzakers, eigenaren, erfpachters	Verhaalsontvangsten	P.M.
Wet Bodembescherming	Stb. 1986, 374	Stb. 1994, 374	Het verstrekken van bijdragen voor onderzoek en sanering van die gevallen, waarin de bodem zodanig is of dreigt te worden verontreinigd dat de functionele eigenschappen die de bodem voor mens, plant of dier heeft, ernstig zijn of dreigen te worden verminderd.	Provincies, 4 Grote Steden	Ontvangsten FES-fonds	38 500
Overeenkomst kredietverlening vrijwillige bodemsanering 1993 (in aansluiting op de Regeling Bijzondere Financiering 1971)	St.crt 1993, 239		Het vergroten van de financieringsmogelijkheden teneinde bodemsanering in eigen beheer mogelijk te maken.	(Middel)grote ondernemingen	provisie-ontvangsten en restituties	1 589
Besluit borgstelling middelen en kleinbedrijfkredieten (koninklijk besluit inwerkingtreding hoofdstuk II)	Stb. 1994, 225 Stb. 1994, 650		Het vergroten van de financieringsmogelijkheden teneinde bodemsanering in eigen beheer mogelijk te maken.	Midden- en kleinbedrijf	provisie-ontvangsten en restituties	4 800

DE CONVERSIETABEL UITGAVEN EN ONTVANGSTEN EN DE ECONOMISCHE EN FUNCTIONELE CLASSIFICATIES PER ARTIKEL(ONDERDEEL)

In onderhavige bijlage zijn in overzicht A. de wijzigingen aangegeven tussen de artikelstructuur van de begroting 1998 en de begroting 1999. In overzicht B. zijn alle artikel(onderdeel)en in de begroting 1999 opgenomen met een verplichtingen- en/of uitgavenraming, danwel een ontvangstenraming voor de begrotingsjaren 1999 en verder.

Overzicht A. Wijzigingen artikelstructuur begroting 1998 versus begroting 1999 per artikel(onderdeel)

Uitgaven

Begroting 1998		Begroting 1999	
Art.nr.	Omschrijving	Art.nr.	Omschrijving
–	–	01.02.08	Huisvestingskosten aan agentschap Rgd
–	–	02.	Rijkshuisvesting
–	–	02.01	Inputfinanciering buiten huur-verhuurrelatie
–	–	03.03.03	Onderzoek op het gebied van bouwregelgeving en duurzaam bouwen
03.40	Tijdelijke stimuleringsregeling en subsidiëring voorbeeldplannen duurzaam bouwen	03.40	Stimulering duurzaam en innovatief bouwen
–	–	03.40.01	Duurzaam bouwen
–	–	03.40.02	Voorbeeldplannen
–	–	03.40.03	Innovatief bouwen
03.41	Planologische knelpunten Vinex	03.41	Planologische en woningbouw-knelpunten Vinex
–	–	03.78	Afkoop jaarlijkse bijdragen huurwoningen DKP-systeem op grond van het basisconvenant met de sector Beleggers en Particulieren
–	–	03.78.01	Afkoop jaarlijkse bijdragen DKP-systeem
–	–	03.78.02	Bijdrage overdracht ABP-planwoningen
–	–	03.78.03	Vergoedingen belastingschade en belastingnadeel
–	–	03.79	Afkoop subsidies en overnamebijdragen niet-winstbeogende instellingen
–	–	03.79.01	Afkoop jaarlijkse bijdragen en overnamebijdragen
–	–	03.79.02	Jaarlijkse bijdragen oude regelingen

Ontvangsten

Begroting 1998		Begroting 1999	
Art.nr.	Omschrijving	Art.nr.	Omschrijving
–	–	02.	Rijkshuisvesting
–	–	02.01	Ontvangsten inputfinanciering buiten huur-verhuurrelatie
–	–	03.08	Impuls voor de ruimtelijk-economische structuur
05.03	Overige ontvangsten milieubeheer	05.03	Overige ontvangsten
–	–	05.03.03	Retributies
–	–	05.06	Ontvangsten bodemsanering
05.02	Kostenverhaal bodemsanering	05.06.01	Kostenverhaal bodemsanering
05.03.04	Ontvangsten garantieregelingen	05.06.02	Ontvangsten garantieregelingen
05.05	Bodemsanering Vinex	05.06.03	Bodemsanering Vinex

Als gevolg van het verkrijgen van de agentschapstatus door de Rijksgebouwendienst zijn de uitgavenartikelen 01.01 tot en met 02.01 en de ontvangstenartikelen 01.01 tot en met 02.01 (van voormalig onderdeel XI-B) niet meer in de ontwerp-begroting 1999 opgenomen.

Overzicht B. Artikelstructuur begroting 1999 en de economische en functionele classificaties per artikel(onderdeel)

Uitgaven

Art.nr	Omschrijving	Econ. Code	Funct. Code
01.01.01	Ambtelijk personeel	11	07.0
01.01.02	Overige personele uitgaven	12	07.0
01.01.03	Post-actieven	11	07.0
01.01.06	Algemene materiële uitgaven	12	07.0
01.01.07	Automatiseringsuitgaven	12	07.0
01.02.01	Ambtelijk personeel	11	07.0
01.02.02	Overige personele uitgaven	12	07.0
01.02.03	Post-actieven	11	07.0
01.02.06	Algemene materiële uitgaven	12	07.0
01.02.07	Automatiseringsuitgaven	12	07.0
01.02.08	Huisvestingskosten aan agentschap Rgd	12	07.0
01.03	Prijsbijstelling	01	07.0
01.04	Loonbijstelling	01	07.0
01.05	Onvoorziene uitgaven	01	07.0
01.07	Voorlichting	12	07.0
01.11	Nog nader te verdelen	01	07.0
01.13.01	Ambtelijk personeel	11	07.0
01.13.02	Overige personele uitgaven	12	07.0
01.13.06	Algemene materiële uitgaven	12	07.0
01.14	Stichting advisering bestuursrechtspraak	43A	07.0
01.15	Duurzaam bouwen	12	07.0
02.01	Inputfinanciering buiten huur-verhuurrelatie	03	07.0
03.01.01	Ambtelijk personeel	11	07.1
03.01.02	Overige personele uitgaven	12	07.1
03.01.03	Post-actieven	11	07.1
03.01.06	Algemene materiële uitgaven	12	07.1
03.01.07	Automatiseringsuitgaven	12	07.1
03.03.01	Onderzoek op het gebied van wonen	12	07.11
03.03.02	Onderzoek naar de woningbehoefte en de kwaliteit van de woningvoorraad	12	07.11
03.03.03	Onderzoek op het gebied van bouwregelgeving en duurzaam bouwen	12	07.11
03.05.01	Volkshuisvestingsinstellingen	12	07.1
03.05.02	Experimenten en kennisoverdracht	12	07.1
03.05.03	Internationale volkshuisvestingsinstellingen	43G	07.1
03.06.02	Scholing van woonconsumenten	43F	07.1
03.06.03	Subsidies aan woonconsumentenorganisaties	43F	07.1
03.12	Garanties	63D	07.1
03.15.01	Huisvesting gehandicapten	62C	07.1
03.15.02	Woonwagenbewoners	43F	07.1
03.15.06	Knelpunten ouderenbeleid	62C	07.1
03.16.01	Huursubsidie	41	06.2
03.16.02	Huurgewenningsbijdragen	41	06.2
03.16.03	Vergoeding verhuurders	12	06.2
03.16.04	Bijdrage huurlasten	41	06.2
03.16.05	Gewenningssubsidie eigen woningbezit	41	06.2
03.18.01	Hoofdinfrastructuursubsidie	62C	07.1
03.18.02	Locatiesubsidie	62C	07.1
03.19.01	Stadsvernieuwingsfonds	62C	07.2
03.35	Budget Besluit locatiegebonden subsidies	62C	07.1
03.37	Budget Besluit woninggebonden subsidies 1995	62C	07.1
03.39	Sanering woningbeheerders	63D	07.1
03.40.01	Duurzaam bouwen	63C	07.1
03.40.02	Voorbeeldplannen	63C	07.1
03.40.03	Innovatief bouwen	63C	07.1
03.41	Planologische en woningbouw-knelpunten Vinex	63C	07.1
03.42	Stimulering herstructurering van de woningvoorraad	62C	07.1
03.43	Investerings stedelijke vernieuwing	62C	07.2
03.73.02	Flankerend beleid balansverkort	21/63C	07.1
03.74.01	Jaarlijkse bijdragen huurwoningen oude regelingen	62C	07.1
03.74.02	Jaarlijkse bijdragen huurwoningen DKP-systeem	43C	07.1
03.75.01	Subsidies marktgerichte huur- en koopwoningen en huurwoningen van beleggers	62D	07.1
03.75.02	Bijdragen eigen woningen 1984 en daarvoor geldende regelingen	41	07.1
03.76	Budgetten Besluit woninggebonden subsidies 1992-1994	62C	07.1
03.77	Overige niet-actieve uitgaven	01	07.1
03.78.01	Afkoop jaarlijkse bijdragen DKP-systeem	21/43C	07.1

Art.nr	Omschrijving	Econ. Code	Funct. Code
03.78.02	Bijdrage overdracht ABP-planwoningen	21/43C	07.1
03.78.03	Vergoedingen belastingschade en belastingnadeel	21/43C	07.1
03.79.01	Afkoop jaarlijkse bijdragen en overnamebijdragen	21/43C	07.1
03.79.02	Jaarlijkse bijdragen oude regelingen	21/62C	07.1
04.01.01	Ambtelijk personeel	11	07.2
04.01.02	Overige personele uitgaven	12	07.2
04.01.03	Post-actieven	11	07.2
04.01.06	Algemene materiële uitgaven	12	07.2
04.01.07	Automatiseringsuitgaven	12	07.2
04.03.01	Onderzoek	12	07.21
04.03.02	Planvorming en stimulering ruimtelijk beleid	12	07.2
04.05	Uitvoering Planologische Kernbeslissing Waddengebied	43D	07.5
04.06	Veiligstelling van bufferzones	61	07.2
04.08	Leerlingbouwplaatsen	43D	06.43
04.09	Stichting Overlegorgaan RAVI	43D	07.2
05.01.01	Ambtelijk personeel	11	07.30
05.01.02	Overige personele uitgaven	12	07.30
05.01.03	Post-actieven	11	07.30
05.01.06	Algemene materiële uitgaven	12	07.30
05.01.07	Automatiseringsuitgaven	12	07.30
05.13	Garanties en deelnemingen	63D	07.35
05.14	Onderzoek en monitoring	12	07.301
05.15.01	Milieutechnologie en -infrastructuur	43D	07.30
05.15.03	Internationaal milieubeleid	43G	07.30
05.16.01	Bodem	62C	07.35
05.16.02	Drinkwater, water, landbouw	12	07.35
05.16.03	Lucht en energie	12	07.35
05.16.04	Geluid en verkeer	62C	07.35
05.16.05	Bodemsanering Vinex	62C	07.35
05.17.01	Afvalstoffen	12	07.34
05.17.02	Industrie- en consumentenbeleid	43D	07.30
05.17.03	Stoffen, veiligheid, straling	12	07.35
05.19	Structurele bijdrage aan Volksgezondheid, Welzijn en Sport (XVI) ten behoeve van het RIVM	03	07.301

Overzicht B. Artikelstructuur begroting 1999 en de economische en functionele classificaties per artikel(onderdeel)

Ontvangsten

Art.nr	Omschrijving	Econ. Code	Funct. code
01.01.01	Ontvangsten personeel en materieel	11	07.0
01.01.02	Overige ontvangsten	16/78D	07.0
02.01	Ontvangsten inputfinanciering buiten huur-verhuurrelatie	08	07.0
03.03.01	Restituties objectsubsidies	43C	07.1
03.03.02	Restituties subjectsubsidies	41	06.2
03.03.03	Overige restituties	62C	07.1
03.05.01	Ontvangsten personeel en materieel	11	07.1
03.05.02	Overige ontvangsten	16	07.1
03.05.03	Rente	26	07.1
03.05.04	Aflossingen	77C	07.1
03.07.03	Restituties in samenhang met de uitvoering van de wet balansverkortings geldelijke steun volkshuisvesting	63C	07.1
03.08	Impuls voor de ruimtelijk-economische structuur	08	07.1
04.01.01	Ontvangsten personeel en materieel	11	07.2
04.01.02	Overige ontvangsten	16	07.2
05.03.01	Ontvangsten personeel en materieel	11	07.30
05.03.02	Overige ontvangsten	16	07.35
05.03.03	Retributies	16	07.30
05.06.01	Kostenverhaal bodemsanering	69D	07.35
05.06.02	Ontvangsten garantieregelingen	63D	07.35
05.06.03	Bodemsanering Vinex	08	07.35

Hieronder volgt het Werkprogramma van de VROM-raad voor 1999. Het Werkprogramma is gebaseerd op de voornemens tot adviesaanvragen van het ministerie van VROM.

1 Inleiding

De Raad voor de volkshuisvesting, de ruimtelijke ordening en het milieubeheer (VROM-raad) is tot stand gekomen als gevolg van de algemene herziening van de adviesstructuur van de rijksoverheid. De Raad is ingesteld per 1 januari 1997 en op 12 mei 1997 geïnstalleerd door de Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke ordening en Milieubeheer.

De Raad streeft naar sectoroverstijgende, niet-verkokerde adviezen. Hij legt de nadruk bij gedegen schriftelijke adviezen over strategische keuzen voor de middellange termijn, aan het begin van de beleidscyclus. Deze werkwijze vraagt niet zelden om clustering van onderwerpen waarover de minister advies wil vragen. Dit heeft consequenties voor het werkprogramma van de Raad. Zo zal in het ene geval een aantal onderwerpen waarover afzonderlijk advies is gevraagd in één advies kunnen worden behandeld. In een ander geval zal tijdens de voorbereiding de wenselijkheid kunnen blijken over te gaan tot deeladvisering. Bijgaand werkprogramma beoogt dan ook op basis van de huidige inzichten aan te geven met welke onderwerpen de Raad zich in de nabije en verdere toekomst zal bezighouden, alsmede een zeer voorlopige fasering in de tijd.

Het streven van de Raad is een flexibel en meerjarig programma, waarbij rekening is gehouden met de wensen van de minister omtrent de aan te pakken onderwerpen en het tijdstip van advisering. Daarnaast is getracht zoveel mogelijk aansluiting te houden bij de bestuurlijke agenda zoals die uit de kabinetsformatie voortkomt. Daarbij is ook ruimte gelaten voor onderwerpen die thans niet zijn voorzien, maar eveneens uit de kabinetsformatie kunnen voortvloeien.

Met dit stuk voldoet de Raad aan het vereiste van artikel 25 van de Wet op de VROM-raad, jaarlijks vóór 1 september een ontwerp voor een werkprogramma voor het volgende kalenderjaar aan de minister te zenden. Bij brief van 16 juni 1998, opgenomen als bijlage 1, verstrekte de minister de Raad een overzicht van de voornemens om advies te vragen.

Dit werkprogramma is op 2 september 1998 door de Minister van VROM vastgesteld.

2 Het werkprogramma van de Raad

2.1 De ruimtelijke inrichting van Nederland

Blijkens de brief van de minister over de adviesvoornemens zal de Raad in 1999 een aantal adviesaanvragen ontvangen die in meer of mindere mate met elkaar verband houden en die betrekking zullen hebben op de ruimtelijke inrichting van Nederland. Het gaat dan om een adviesaanvraag over de uitgangspunten voor de **Vijfde Nota Ruimtelijke ordening**, een adviesaanvraag over **ruimtelijke kwaliteit** en een adviesaanvraag over een **Strategische visie op verkeer en vervoer in relatie tot het VROM-beleid**. Bovendien zal de Raad medio 1998 een adviesaanvraag ontvangen over de **Leefomgevingsbalans**, een studienota van het Rijksinstituut voor volksgezondheid en milieu (RIVM).

In april 1998 heeft de Raad het advies «Stedenland-Plus» uitgebracht, dit naar aanleiding van een adviesaanvraag over de «Discussienota Nederland 2030, verkenning ruimtelijke perspectieven» en over de «Woonverkenningen 2030». De Raad acht het advies «Stedenland-Plus» een belangrijke bouwsteen voor de **Vijfde Nota Ruimtelijke Ordening**, die blijkens de adviesvoornemens naar verwachting nog voor het jaar 2000 zal worden uitgebracht. De ambitie is om in de Vijfde Nota een op de ruimtelijke en maatschappelijke dynamiek toegesneden beleid te formuleren, waarbij wordt vastgehouden aan de missie van duurzame ontwikkeling. Aldus kan het ruimtelijke relevante milieubeleid worden versterkt en kunnen nieuwe verhoudingen worden gezocht voor de verantwoordelijkheidsverdeling tussen overheidslagen en tussen overheid en maatschappij.

In de houtskoolschets, die in 1998 zal worden uitgebracht, zullen de hoofdpunten van dat nieuwe beleid worden geformuleerd. De VROM-raad zal worden gevraagd te adviseren over de wijze waarop de houtskoolschets in de Vijfde Nota, in relatie tot de andere ruimtelijke relevante departementale nota's, gestalte kan krijgen. De Raad hecht aan deze adviesaanvraag veel gewicht.

Wat de **ruimtelijke kwaliteit** betreft bestaat het voornemen de Raad begin 1999 te vragen om een advies waarin wordt aangegeven welke concrete ruimtelijke kwaliteiten door (velen in) de Nederlandse samenleving essentieel worden gevonden, en hoe die wortelen in onze cultuur. Daarbij zal het vooral gaan om fundamentele verschillen van mening rond thema's als individueel-collectief, overheid-markt, natuur-cultuur, technologische oplossingen-grenzen aan groei (krimp), spreiding-concentratie, historie-toekomst, grootschalig-kleinschalig. Een definitieve keuze van thema's zal bij de uiteindelijke adviesaanvraag worden bepaald. Van de Raad wordt verwacht om in zijn advies profielen te schetsen van de meest relevante stromingen in de Nederlandse samenleving voor wat betreft hun concrete invulling en onderbouwing van ruimtelijke kwaliteit. Een advies wordt, gegeven de gewenste diepgang, niet eerder dan in de tweede helft van 1999 verwacht.

Het is de bedoeling dat een verbinding wordt gelegd met het in 1999 voor te bereiden advies over de inrichting en het beheer van de openbare ruimte (zie hierna paragraaf 2.2), dat voor het deelgebied van de woonomgeving als een uitdieping kan worden gezien van wat hierin in bredere zin aan de orde is. De door de minister aan te geven meer precieze relatie tussen de twee onderwerpen zal te zijner nader worden bepaald in de adviesaanvraag.

In het werkprogramma voor 1998 werd nog uitgegaan van de bundeling van een Vijfde Nota Ruimtelijke Ordening en een vierde Nationaal Milieubeleidsplan in één nota over de leefomgeving. Nu is afgezien van deze bundeling is een daarop gerichte advisering niet meer aan de orde. Blijkens mondelinge mededelingen van het ministerie zal de Raad wel medio 1998 een adviesaanvraag ontvangen over de **Leefomgevingsbalans**, een studienota van het Rijksinstituut voor volksgezondheid en milieu (RIVM).

Voorts zal de Raad in 1999 advies worden gevraagd over het vraagstuk van mobiliteit en infrastructuur, dit naar aanleiding van de eind 1998 te verwachten Perspectievennota Verkeer en Vervoer, die wordt uitgebracht ter voorbereiding van het Nationaal Verkeers- en Vervoersplan. De totstandkoming van de Perspectievennota is zo georganiseerd dat vele maatschappelijke partijen aan de voorbereiding ervan deelnemen. Op basis van de Perspectievennota zal in 1999 een concrete adviesaanvraag **Strategische visie verkeer en vervoer in relatie tot VROM-beleid** worden opgesteld. Daarbij wordt het van belang geacht dat ten aanzien

van dit onderwerp zowel de ministeries als de raden tot optimale afstemming en samenwerking komen.

De Raad is van mening dat de hiervoor genoemde onderwerpen nauw met elkaar verband houden en waar mogelijk op basis van hun onderlinge samenhang moeten worden benaderd. Zo zou bijvoorbeeld een advies over een «Strategische visie op verkeer en vervoer in relatie tot het VROM-beleid» de problematiek zowel vanuit het oogpunt van ruimtelijke inrichting als vanuit de relatie met het milieubeleid moeten benaderen. Een dergelijke, meer integrale benadering van de problematiek zal consequenties hebben voor de fasering van het adviesproces, het aantal adviezen en de wijze waarop de adviezen vorm wordt gegeven. Welke die consequenties zijn, kan de Raad in dit stadium nog niet overzien.

2.2 Wonen en (woon)omgeving

In zijn advies «Stedenland-Plus», dat gaat over de «Discussienota Nederland 2030, verkenning ruimtelijke perspectieven» en over de «Woonverkenningen 2030», heeft de Raad een oordeel gegeven over de voor de volkshuisvesting gepresenteerde agenda. De Raad constateert daarbij dat de pretentie van de «Woonverkenningen 2030», namelijk te onderzoeken wat op de agenda voor de volkshuisvesting moet komen te staan, zeker wordt waargemaakt, maar vervolgdiscussie behoeft waaraan ook de Raad van harte wil bijdragen. Dit laatste in antwoord op de aankondiging van de minister in de adviesaanvraag over de verkenningen, dat in 1998 aan de Raad een uitgebreider advies zal worden gevraagd over het beleidsvervolg van de woonverkenningen, de **Woonverkenningen follow-up**.

De Raad wacht die adviesaanvraag gaarne af. Voortvloeiend uit een retraite van de Raad in januari 1998, is door een aantal raadsleden gezamenlijk inmiddels een **Notitie Volkshuisvesting** ter behandeling in de Raad voorbereid. De Raad wil ingaan op de kwaliteit, de positie van de huur- en eigen woningsector en – in relatie hiermee – de rol van de overheid, woningcorporaties en andere marktpartijen. De Raad verwacht dat deze interne bezinning op het volkshuisvestingsbeleid waardevolle bouwstenen oplevert voor een advies «Woonverkenningen follow-up».

Een ander onderwerp van stedenbouwkundige en volkshuisvestelijke aard betreft een in de brief over de adviesvoornemens voor 1999 aangekondigde adviesaanvraag over **de inrichting en het beheer van de openbare ruimte**, toegespitst op de woonomgeving. Doel van de adviesaanvraag is meer zicht te krijgen op de definitie van openbare ruimte als belangrijkste component van de woonomgeving en het beeld dat bij de verschillende partijen bestaat over de inrichting en de structurering daarvan. Belangrijk daarbij is dat recht wordt gedaan aan de verschillende functies die openbare ruimte heeft. Worden tekortkomingen onderkend? Hoe blijven de sterke punten behouden? Op welke wijze kunnen aanpassingen plaatsvinden? Hoe kan dat worden georganiseerd en wat is de rol van de verschillende partijen daarbij? De Raad onderkent hier een zekere relatie met het meerjarige adviesthema «Visie op de stad». Hij neemt zich dan ook voor in het najaar van 1999, parallel aan de voorbereiding van het advies «Visie op de stad II» (zie hierna in paragraaf 2.3), met de voorbereiding van een advies over dit onderwerp te beginnen.

2.3 Visie op de stad

In het werkprogramma 1998 is het onderwerp «Visie op de stad» opgenomen als een meerjarig thema. In de brief over de advies-

voornemens voor 1999 wordt melding gemaakt van een tweede advies-aanvraag in 1999. De Raad hecht aan advisering over dit onderwerp veel gewicht. Binnen het brede thema «Visie op de stad» doet zich een veelheid aan mogelijke onderwerpen voor. De Raad is inmiddels met de voorbereiding van een eerste advies – **Visie op de stad I** – begonnen. Voor dat advies wil de Raad een algemene visie op de stad ontwikkelen en daarnaast meer in het bijzonder ingaan op de verhouding tussen de fysieke en de sociale problematiek van de stad. Dit betekent dat stad en stedelijkheid, concentratie- en deconcentratieontwikkelingen en de identiteit van steden aan de orde zullen kunnen komen. Bij de verhouding tussen de fysieke en de sociale problematiek zullen vooral de mogelijkheden en risico's van concepten als de ongedeelde stad, van stedelijke herstructurering en vernieuwing nader worden gezien. Daarnaast zal aansluiting worden gezocht met problemen en kansen van stedelijke werkgelegenheidsbevordering.

In het advies «**Visie op de stad II**», met de voorbereiding waarvan de Raad naar verwachting in het najaar van 1999 een begin zal maken, wil de Raad de fysieke problematiek vooral plaatsen in de vereisten die vanuit de economie en vanuit de ecologie gelden. Welke fysieke ingrepen zijn gewenst vanuit het streven naar een stad die duurzame woonmilieus biedt en die het streven naar duurzaamheid ook opvat als motor van economische ontwikkeling in die stad?

2.4 Strategisch beleid voor het landelijk gebied

In het werkprogramma voor 1998 heeft de Raad aangegeven dit onderwerp van groot belang te achten. In de brief van de minister over de adviesvoornemens voor 1999 wordt opgemerkt dat de Raad medio 1998 een adviesaanvraag zal ontvangen. De Raad zal worden gevraagd om – parallel aan de ontwikkeling van een Strategische Visie Landelijk Gebied door het ministerie van VROM – een advies uit te brengen over een nader te bepalen inhoudelijk thema. Inmiddels is binnen de Raad met de voorbereiding van een advies begonnen: **Strategisch beleid voor het landelijk gebied I**. In een eerste raadsvergadering zijn voor wat betreft een analyse van de beleidsopgaven voor het landelijk gebied drie gebiedstypen onderscheiden: landelijk gebied met overdruk, landelijk overloopgebied en perifeer landelijk gebied met onderdruk. Per gebiedstype wil de Raad een analyse van ruimtelijke vraagstukken verrichten, waarbij het begrip leefbaarheid zal worden benaderd vanuit vier kwaliteitscriteria: een economisch, een sociaal, een cultureel en een ecologisch criterium. In de analyse zal aparte aandacht worden besteed aan de grondpolitieke aspecten. De Raad wil zich vooralsnog beperken tot de uitwerking van de analyse voor het perifere gebiedstype.

In de brief over de adviesvoornemens voor 1999 wordt opgemerkt dat het onderwerp «strategisch beleid voor het landelijk gebied» van groot belang wordt geacht voor de komende jaren en derhalve is te beschouwen als een meerjarig thema. Ook in 1999 is behoefte aan advisering door de Raad (**Strategisch beleid voor het landelijk gebied II**).

2.5 Concretisering instrumentarium VROM-beleid, waarin opgenomen handhaving van het VROM-beleid

In de brief over de adviesvoornemens voor 1999 wordt de vraag gesteld of de overheid nog wel voldoende zicht heeft op de effectiviteit van beleid en desgewenst nog wel adequaat kan interveniëren. Bij het beantwoorden van deze vraag spelen naast veranderende maatschappelijke opvattingen over handhaving, tevens nieuwe mogelijkheden van informatietechnolo-

gie (ICT-ontwikkelingen) een rol. Ook is relevant de wisselwerking tussen enerzijds de beleidsintegratie van de verschillende onderdelen van VROM-beleid (duurzame kwaliteit van de leefomgeving) en anderzijds de integratie van toezicht- en handhavingsfuncties.

De Raad meent dat een advies waarin het **VROM-instrumentarium** aan een nadere beschouwing wordt onderworpen goed aansluit bij zijn in 1998 uitgebracht advies over de sturing van een duurzame samenleving en daarvan een nadere uitwerking kan zijn. De Raad stelt zich voor in een dergelijk advies niet alleen op de effectiviteit en de legitimiteit, maar ook op de efficiency van het (juridisch) instrumentarium in te gaan en daarbij vooral niet voorbij te gaan aan de procedures in de ruimtelijke ordening.

2.6 Uitgangspunten NMP4, waarin opgenomen herijking van het milieubeleid

Uit de brief over de adviesvoornemens voor 1999 blijkt dat de Raad in de loop van 1999 een adviesaanvraag tegemoet kan zien over het onderwerp **«herijking van het milieubeleid»**. Gesteld wordt dat de hoofdvraag bij dit onderwerp is: wat zouden de belangrijkste strategische wijzigingen voor het milieubeleid kunnen zijn uitgaande van het NMP3 en de discussie rond het leefomgevingsbeleid? Twee onderwerpen worden daarbij in het bijzonder genoemd: voorraadbeheer en marktwerking.

Bij voorraadbeheer gaat het dan vooral om de vraag wat voorraadbeheer betekent voor het milieubeleid. Welke soort instrumenten moeten worden ingezet als meer gestuurd wordt op de inputkant bij economische activiteiten. De onderwerpen «energiebeleid op lange termijn» en «duurzaam bouwen» die in het werkprogramma voor 1998 door de Raad zelf zijn voorgesteld als onderwerpen voor 1999, passen in het onderwerp voorraadbeheer (verantwoorde transitie van fossiele bronnen naar duurzame bronnen en duurzaam omgaan met grondstoffen, energie en ruimte). Politiek aandachtspunt bij voorraadbeheer is het begrip «factor 4», dat nader geconcretiseerd zou moeten worden.

Bij marktwerking speelt de vraag wat meer marktwerking betekent voor het milieubeleid. Hoe kunnen zogenoemde marktimperfecties, waarbij milieukosten niet worden meegenomen in de werkelijke kosten, worden verholpen? Waar liggen kansen en bedreigingen? Welke instrumenten staan ter beschikking?

De Raad is voornemens de herijking van het milieubeleid te behandelen in het verband van een advies over **de uitgangspunten voor een NMP4**, dat in de komende kabinetsperiode zal worden uitgebracht. De prioriteitsstelling zal daarop worden afgestemd.

2.7 Internationaal milieubeleid

Zowel in het resterende deel van 1998, als in 1999 zal de Raad zich bezighouden met advisering over een aantal milieuonderwerpen met een internationaal karakter. Zo heeft de Raad, hoewel niet voorzien in het werkprogramma voor 1998, op 28 mei jl. een verzoek ontvangen advies uit te brengen ten behoeve van de **uitvoeringsnota klimaatbeleid**. Aan de hand van een optiedocument zullen keuzen moeten worden voorbereid, zodat Nederland met gepaste zekerheid kan voldoen aan de internationaal overeengekomen reductieverplichtingen. De Raad zal ernaar streven te voldoen aan het verzoek van de Minister om vóór 1 november 1998 advies uit te brengen.

Blijkens de brief over de adviesvoornemens zal voorts binnen afzienbare termijn een adviesaanvraag worden ontvangen over aspecten van het **Europese Milieubeleid**. Het gaat daarbij om de vraag hoe Nederland

zich moet opstellen ten aanzien van de ontwikkeling van het Europees Milieubeleid in een groter wordende Europese Unie, in het bijzonder waar het betreft de acceptatie van regionale verschillen versus een strak centralistisch beleid. Wat is belangrijker: dat (Midden- en Oost-Europese) landen bij toetreding geheel voldoen aan de milieu-eisen van de Europese Unie, of dat de landen snel toetreden?

De vraagstelling voor een advies in 1999 zal blijken dezelfde brief het **mondiale milieubeleid** betreffen en betrekking hebben op het volgende: kan Nederland een relatie leggen tussen de uitputting van de natuurlijke hulpbronnen (in de breedste zin van het woord) in de wereld enerzijds en het karakter van de eigen nationale economie anderzijds? Anders gezegd: moet Nederland de ontkoppeling tussen economische activiteit en milieubelasting niet alleen op nationale schaal doorvoeren, maar ook naar het mondiale kader vertalen? Hoe zou dat het best kunnen gebeuren, gegeven het feit dat de Nederlandse «ecologische voetafdruk» vooral zichtbaar is in het beslag op ruimte (landbouwareaal) en grondstoffen, en in mindere mate in vervuiling buiten onze landsgrenzen?

Conform de bestaande praktijk zal de Raad in 1999 zijn bijdrage continueren aan de **internationale samenwerking tussen een aantal Europese nationale adviesraden** op het terrein van milieu-vraagstukken. De ervaringen van de laatste twee jaren laten zien dat de uitwisseling van kennis en ervaringen tussen de raden vaste vorm begint te krijgen en een rol kunnen gaan spelen bij de toetsing van nationale voorstellen aan de internationale haalbaarheid. De verwachting is dat de aansluiting van de verschillende raden op Internet een steeds belangrijker rol zal gaan spelen bij de uitwisseling van gegevens. In september 1998 zal in Helsinki een conferentie van de raden plaatsvinden, met als onderwerp beleidsintegratie. Tijdens die bijeenkomst zal een besluit worden genomen over de lokatie en het onderwerp van een in 1999 te houden conferentie.

3 Spreiding in de tijd van de in 1998 en 1999 uit te brengen adviezen

Blijkens het vorenstaande is het niet eenvoudig thans een overzicht in de tijd van een aantal adviezen aan te geven: de adviesaanvragen zijn er in de meeste gevallen nog niet, de bestuurlijke agenda is nog onvoldoende bekend, diverse onderwerpen lenen zich mogelijk voor clustering in één advies. Het volgende overzicht is hierdoor nog uitermate tentatief. Niettemin is een spreiding in de tijd van de start en de afronding van een advies gewenst in verband met de interne werkplanning van de Raad en de capaciteit van het secretariaat.

Adviesonderwerp	Start Raad	Adviesaanvraag	Advies
1 Uitvoeringsnota klimaatbeleid/Kyoto	mei 1998	mei 1998	november 1998
2 Visie op de Stad I	mei 1998	–	december 1998
3 Strategisch beleid Landelijk Gebied I	mei 1998	–	januari 1999
4 Raadsnotitie volkshuisvesting/Woonverkenningen follow-up	juni 1998	n.v.t./-	februari 1999
5 Leefomgevingsbalans	juli 1998	–	januari 1999
6 Strategische visie verkeer en vervoer	september 1998	–	mei 1999
7 Uitgangspunten 5 ^e Nota RO/Ruimtelijke kwaliteit	november 1998	–	juni 1999
8 Europees Milieubeleid	december 1998	–	juni 1999
9 Uitgangspunten NMP4/ Herijking Milieubeleid	april 1999	–	november 1999
10 Strategisch Beleid Landelijk Gebied II	mei 1999	–	november 1999
11 Concretisering instrumentarium/Handhaving VROM-beleid	juni 1999	–	januari 2000
12 Mondiaal Milieubeleid	augustus 1999	–	maart 2000
13 Visie op de Stad II	september 1999	–	april 2000
14 Inrichting en beheer van de openbare ruimte	oktober 1999	–	mei 2000

4 Programma voor latere jaren/meerjarige thema's

In vorige werkprogramma's zijn als mogelijke (meerjarige) thema's genoemd:

- Energiebeleid op langere termijn;
- Visie op de stad;
- Marktwerving en milieu;
- Mobiliteit;
- Duurzaam bouwen.

Een nieuw meerjarig thema betreft:

- Strategisch beleid voor het landelijk gebied.

Zoals uit de onderwerpen voor het werkprogramma voor 1999 blijkt, zullen aspecten van «**Energiebeleid op langere termijn**», «**Duurzaam bouwen**» en «**Marktwerving en Milieu**» aan de orde kunnen komen bij een advies over de uitgangspunten voor het NMP4.

Het onderwerp «**Mobiliteit**» zal aan de orde komen in het advies «Strategische visie verkeer en vervoer in relatie tot het VROM-beleid».

Aan het onderwerp «**Visie op de stad**» zullen zowel in 1998 als in 1999 adviezen worden gewijd.

Over het «**Strategisch beleid voor het landelijk gebied**» zal de Raad zowel in 1998 als in 1999 adviesaanvragen ontvangen.

BIJLAGE 18**WERKPROGRAMMA WADDEN-ADVIESRAAD**

Het werkprogramma van de Wadden-adviesraad is nog in bewerking. Zodra dit werkprogramma door de Minister is vastgesteld, zal dit aan de Voorzitters van de Eerste en Tweede Kamer worden toegezonden.

ACTIEPLAN SCHONERE, STILLERE EN ZUINIGER WEGVOERTUIGEN

Actieplan schonere, stillere en zuiniger wegvoertuigen 1999

Perspectieven voor het milieu

1. Inleiding

Bij de behandeling van de nota Voertuigtechniek en Brandstoffen (Tweede Kamer, vergaderjaar 1995–1996, 24 884, nrs. 1 en 2) tijdens notaoverleg in de Tweede Kamer heeft de Minister van VROM toegezegd jaarlijks aan de Kamer een overzicht te geven van hetgeen in de afgelopen periode is gedaan en wat voor de komende periode aan acties op de rol staat (zie Tweede Kamer, vergaderjaar 1996–1997, 24 884, nr. 5). In een daaropvolgend debat is door de Kamer in een motie verzocht jaarlijks een actieplan uit te voeren om zuiniger en schoner rijden te bevorderen middels onder andere fiscale maatregelen, demonstratieprojecten, onderzoek en ontwikkeling (zie Tweede Kamer, vergaderjaar 1996–1997, 214 884 nr. 3).

Dit tweede actieplan geeft invulling aan het bovengestelde voor 1999. Het plan gaat als bijlage bij de VROM begroting 1999. Het is de bedoeling dat jaarlijks een bijgewerkte versie van dit plan als aparte bijlage bij de VROM begroting wordt gepubliceerd.

2. Resultaten

De nota Voertuigtechniek en brandstoffen hanteert als basisjaar 1994 en als zichtjaar 2010.

Deze ijkpunten worden ook in dit actieplan gebruikt. Als kwantitatieve graadmeter voor het beleid ten aanzien van luchtmissies wordt uitgegaan van parkemissiefactoren. Parkemissiefactoren drukken de gemiddelde hoeveelheid emissie in gram per afgelegde voertuigkilometer (g/mk) uit van het total wagenpark. Voor geluid wordt de gemiddelde geluidemissie van alle auto's volgens de typegoedkeuring gehanteerd. De in de nota Voertuigtechniek en brandstoffen genoemde parkemissiefactoren over 1994 zijn door het CBS nadien herberekend hetgeen leidt tot enkele statistische verschillen tussen de cijfers. In tabel I zijn zowel de oude als herziene parkemissiefactoren over 1994 opgenomen.

Tabel voor- en na herberekening

In tabel I wordt een overzicht gegeven van de parkemissiefactoren in 1994 en in 1997. Hieruit kan worden afgeleid dat over de gehele linie een afname is opgetreden. Echter, voor CO₂ is in deze periode geen verandering opgetreden.

In de tabel wordt getoond hoe de in de nota Voertuigtechniek geprognosticeerde procentuele afnamen van de parkemissiefactoren in 2010 ten opzichte van 1994 verlopen. In het vorig jaar verschenen Actieplan bij de begroting van 1998 is bij de berekening van parkemissiefactoren uitgegaan van de gegevens uit de medio 1997 verschenen Milieuverkenningen 4 (MV4). Daarin berekent het RIVM de emissies van het wegverkeer in 2010 en 2020 onder diverse veronderstellingen over de effectiviteit van het voorgenomen beleid. De analyse van MV4 leert dat de in de nota Voertuigtechniek voor 2010 geprognosticeerde parkemissiefactoren voor NO_x, CO, VOS en deeltjes haalbaar zijn, mits het voorgenomen beleid daadwerkelijk wordt geëffectueerd.

Zoals in het NMP 3 is vermeld, verwacht het kabinet dat met het huidige en nieuwe beleid in de planperiode de emissies van verkeer en vervoer in

2010 lager kunnen liggen dan in MV4 is aangegeven. In tabel I is daarom uitgegaan van een berekening die is gebaseerd op het voorgenomen beleid uit het NMP 3.

Tabel I. Beoogde resultaten van volledige uitvoering van het in de nota Voertuigtechniek en brandstoffen geformuleerde beleid, uitgedrukt in parkemissiefactoren (gram emissie/kilometer) in 2010 t.o.v. 1994

CO ₂ (g/km)	1994 (oud)	1994 (herzien)	1997	2010 (vlgs NMP3)	% afname 2010 tov 1994
personenauto	186	189	189	129	32%
bestelauto	256	256	257	200	22%
vrachtauto		876	876	817	7%
trekker		974	974	906	7%
bus	877	876	874	815	7%
NO _x (g/km)	1994 (oud)	1994 (herzien)	1997	2010 (vlgs NMP3)	% afname 2 010 tov 1994
personenauto	1,40	1,35	1,03	0,13	90%
bestelauto	1,50	1,34	1,13	0,6	55%
vrachtauto	13,00	11,20	9,67	4,16	63%
trekker	19,90	15,53	12,66	5,53	64%
bus	16,00	14,42	13,28	5,1	65%
VOS (g/km)	1994 (oud)	1994 (herzien)	1997	2010 (vlgs NMP3)	% afname 2 010 tov 1994
personenauto	0,72	0,72	0,54	0,12	83%
bestelauto	0,61	0,58	0,43	0,15	74%
vrachtauto	1,75	1,8	1,73	0,71	61%
trekker	3,43	3,34	3,26	1,35	60%
bus	3,44	3,84	3,54	1,46	62%
Deeltjes (g/km) alleen diesel	1994 (oud)	1994 (herzien)	1997	2010 (vlgs NMP3)	% afname 2 010 tov 1994
personenauto	0,20	0,14	0,11	0,11	21%
bestelauto	0,23	0,22	0,15	0,15	32%
vrachtauto	0,91	0,54	0,36	0,18	67%
trekker	1,40	0,57	0,32	0,18	68%
bus	1,50	1,02	0,72	0,31	70%

In het NMP 3-maatregelenpakket is nog niet verwerkt de onlangs tussen de EU-commissie en het EU-parlement bereikte overeenstemming over de emissie-eisen voor 2005 over personenauto's en bestelauto's en brandstoffen.

3. Terugblik

Tijdens het Nederlandse EU voorzitterschap in 1997 is in de Milieuraad overeenstemming bereikt over een tweetal Europese richtlijnen. Deze richtlijnen hebben betrekking op respectievelijk de maximaal toegestane emissie voor auto's en de milieuspecificaties van benzine en diesel. De afspraak over personenauto's bestond uit de volgende elementen:

- emissie-eisen voor CO, VOS, NO_x en deeltjes voor 2000;
- indicatieve emissie-eisen voor 2005;
- brandstofsspecificaties voor 2000;
- (enkele) indicatieve brandstofsspecificaties voor 2005;
- eisen voor inbouw van «On Board Diagnostics»;
- afspraken over «In Use Compliance»;
- aparte koude start limieten voor CO en VOS voor 2002;
- mogelijkheid tot fiscale stimulering

Definitief pakket emissie-eisen en brandstofsspecificaties

Na ons voorzitterschap is een onderhandelings situatie ontstaan tussen de Milieuraad en het Europees Parlement (conciliatieprocedure) over de vraag of de indicatieve eisen voor 2005 moesten worden omgezet in definitieve eisen. Wat betreft de auto's was daarmee vanaf het begin al rekening gehouden (ook door de industrie), maar voor de brandstoffen niet. Op 29 juni 1998 is een compromis gesloten tussen Milieuraad en Europees Parlement, inhoudende dat oliemaatschappijen en de auto-industrie ervoor moeten zorgen dat de uitstoot van schadelijke stoffen van nieuwe auto's en bestelauto's in 2005 met 70% wordt teruggedrongen. Die verplichting vloeit voort uit het «Auto-Oil» programma van de Europese Unie.

In voornoemde conciliatieprocedure is daarnaast ook overeenstemming bereikt over de emissie-eisen voor bestelauto's. De eisen voor deze categorie voertuigen voor de jaren 2000 en 2005 zijn geheel in overeenstemming met de eisen voor personenauto's.

On Board Diagnostics

Onderdeel van de eisen vanaf 2000 (voor dieselauto's vanaf 2003) is dat de voertuigen moeten worden uitgerust met een boorddiagnosesysteem, dat continu de goede werking van alle voor de uitstoot relevante parameters van de motor bewaakt, en de bestuurder signaleert zodra de uitstoot meer dan in een bepaalde mate toeneemt. De oorzaak van die toename (foutcode) wordt daarbij in het systeem opgeslagen, en kan door het garagebedrijf worden uitgelezen. Dit zal naar verwachting diagnose en reparatie vereenvoudigen.

Koude start en In Use Compliance

Aparte eisen zijn gesteld voor de uitstoot bij de starten warmloophase van benzinemotoren bij min 7 graden Celsius, de zogenaamde «koude starteisen». Door invoering van de nieuwe maatregel zullen er vooral minder koolwaterstoffen, die mede smog veroorzaken, vrijkomen bij de eerste kilometers van een autorit.

Tenslotte is nu voor het eerst in de richtlijn expliciet bepaald dat voertuigen niet alleen aan de eisen moeten voldoen als zij nieuw zijn, maar gedurende de gehele effectieve levensduur. Deze is gedefinieerd als 5 jaar of 80 000 km. Vanaf 2005 geldt zelfs 100 000 km (of 5 jaar). Indien niet aan deze eis wordt voldaan kan de fabrikant worden verplicht tot een terugroepactie.

Emissie-eisen zware vrachtwagens

Met vertraging is in april 1998 door de Europese Commissie het richtlijnvoorstel ingediend voor een verdere aanscherping van de emissie-eisen voor zware vrachtwagens per 2000–2001. Anders dan bij de personenauto's bevat dit voorstel geen normstelling voor een tweede stap in 2005–2006. In het voorstel zijn ook nieuwe voorschriften voor de emissies van motoren die op aardgas of LPG lopen opgenomen.

Emissie-eisen binnenvaartschepen

Voorjaar 1998 heeft een vergadering van een werkgroep van de Centrale Rijnvaart Commissie plaatsgevonden, waarin de mogelijkheden tot het stellen van eisen aan de uitlaatgasemissies voor de eerste maal zijn besproken. Najaar 1998 is het onderwerp voor de tweede maal geagendeerd.

Fiscale stimulering

De plannen tot verruiming van de BPM vrijstelling voor elektrische voertuigen tot hybride voertuigen die mede worden aangedreven door een elektromotor van tenminste 10 kW en de gedeeltelijke MRB-

vrijstelling van deze voertuigen wat betreft het extra gewicht in verband met de elektrische aandrijving zijn het afgelopen jaar gerealiseerd.

Besluit typekeuring motoren voor mobiele machines

Eind 1997 is na een conciliatieprocedure tussen Milieuraad en Europees Parlement de richtlijn vastgesteld die emissie-eisen bevat voor motoren bestemd voor installaties in niet voor de weg bestemde mobiele machines. De eerste fase van de normstelling op grond van deze richtlijn treedt 31 december 1998 in werking. Hiertoe is het besluit typekeuring motoren voor mobiele machines in werking getreden.

APK

Op 1 januari 1998 is in de APK de viergasmeting voor benzineauto's met geregelde katalysator gerealiseerd. Met deze test wordt beoogd zowel de werking van de katalysator als van de goede werking van de lambdaregeling te verifiëren.

Optimale brandstofmix

In het NMP 3 is de mix van de toepassing van benzine, diesel en LPG voor het wegverkeer beschreven waarmee aan de realisatie van de milieudoelen op de meest kosteneffectieve een bijdrage wordt geleverd. Eind 1998 zal de Kamer worden geïnformeerd over de fiscale en niet-fiscale beleidsinstrumenten die kunnen worden ingezet om de gewenste mix te realiseren.

Convenant Bussen op Gas

Uitkomst van de notificatieprocedure volgens richtlijn 83/189 is een groen licht voor het convenant bussen op gas. Ondertekening van dit convenant zal spoedig plaatsvinden. Vooruitlopend op de ondertekening van het eigenlijke convenant is op 24 april 1998 tussen de betrokken partijen een intentieverklaring overeengekomen en getekend. Daarin geven partijen aan het over de inhoud van het convenant eens te zijn, en tot ondertekening te zullen overgaan nadat de notificatieprocedure is afgerond.

Derogatie voor lagere LPG-accijns voor bussen in het openbaar vervoer

Eind april werd van Brussel het groene licht verkregen voor een nationale verlaagde accijns op LPG voor gebruik in bussen in het openbaar vervoer.

Op 15 juni 1998 is de aangepaste MIBU-bekendmaking in de Staatscourant (nr. 109) gepubliceerd. Hiermee is de MIBU regeling beter toegesneden op de bevordering van de toepassing van LPG en aardgas in autobussen. De maximale bijdrage in de meerkosten van een LPG- of aardgasbus bedraagt f 25 000, Tezamen met de toekomstige verlaagde accijns op LPG, het nihil tarief voor gasbussen in de motorrijtuigenbelasting en de plaatsing van de meerkosten van een gasmotor op de VAMIL-lijst is naar verwachting een situatie ontstaan waarin het rijden met gasbussen ook in economisch opzicht kan concurreren met dieselbussen.

Subsidieregeling Demonstratieprojecten Motorvoertuigen (DEMO)

De subsidieregeling voor grootschalige demonstratieprogramma's is ondergebracht als deelprogramma onder de bijdragenregeling milieugerichte technologie (Besluit van 3 februari 1995, houdende regels met betrekking tot bijdragen voor milieugerichte technologie, Staatsblad 1995, nr. 84) van VROM. Het deelprogramma stimulering van milieutechnische innovaties in het wegverkeer is op 31 maart 1998 gepubliceerd in Staatscourant nr. 50.

Inmiddels is de inschrijftermijn, die aanvankelijk 1 juli 1998 zou sluiten, verlengd tot 1 december 1998.

Proefproject Hoogwaardig Openbaar Vervoer (HOV) Eindhoven

Door de ministeries van VROM, V&W en EZ wordt bijgedragen aan het initiatief van het Samenwerkingsverband Regio Eindhoven (SRE) tot een proefproject met een nieuw concept bussen. De innovaties van dit concept hebben betrekking op vervoersaspecten en op milieuaspecten. Voor de milieuaspecten wordt daarbij uitgegaan van een hybride aandrijflijn die voldoet aan zeer scherpe milieueisen. In 1998 is de aanbestedingsprocedure gestart. Getracht wordt nog voor het einde van dit jaar een contract gereed te hebben, opdat de ontwikkeling en constructie van bussen in 1999 kan starten.

4. Vooruitblik

Etikettering personenauto's

Het komende jaar zullen diverse voorbereidingen worden getroffen om te komen tot een etiketteringsmaatregel voor nieuwe personenauto's. Deze maatregel houdt in dat nieuwe personenauto's, die voor verkoop worden tentoongesteld, van een energie-etiket moeten worden voorzien, waarop het brandstofverbruik en de zuinigheid van het voertuig in zijn grootte-klasse moet worden vermeld. Voor de invoeringsdatum van deze maatregel wordt momenteel 1 januari 2000 of uiterlijk 1 april 2000 voorzien. Het ligt in de bedoeling om voorafgaand aan de invoering van de maatregel campagne te voeren gericht op de stimulering van aankoop van zuinige auto's. De campagne zal worden gevoerd door de ANWB, de Consumentenbond en de Novem in het kader van het programma Koop Zuinig Rij Zuinig.

N₂O-emissie wegvoertuigen

In 1998 wordt gestart met een nationaal onderzoek dat is gericht op het vergaren van inzichten over de N₂O-emissie door wegvoertuigen. Vervolgens ligt het in de bedoeling dit onderwerp in Brussel te agenderen opdat N₂O deel gaat uitmaken van EU-emissieregulering. Het kabinet streeft naar formalisatie van N₂O-eisen in het begin van de volgende eeuw, zodat rond 2006–2008 in EU-verband emissie-eisen t.a.v. de N₂O uitstoot kunnen worden ingevoerd.

APK

In de loop van 1999 zal de APK worden uitgebreid met een meting van het gehalte koolwaterstoffen in de uitlaatgassen van benzinemotoren. Dit lijkt, in aanvulling op de CO-meting, met name voor de wat oudere auto's een adequaat middel om auto's met onderhoudsgebreken en bovenmatige slijtage te identificeren. Deze meting is mogelijk geworden door de invoering van de viergastest, waardoor de keuringsinstanties beschikken over een instrument waarmee het koolwaterstoffengehalte kan worden gemeten.

Schonere brandstoffen

In 1999 zullen de mogelijkheden worden onderzocht voor de introductie van schonere brandstoffen op de Nederlandse markt, teneinde de introductie van schonere en zuiniger voertuigen, die zulke brandstoffen voor een goed functioneren nodig hebben (emissie-eisen 2005) en die naar verwachting kort na de eeuwwisseling op de markt zullen komen, te faciliteren.

In 1999 zullen de reikwijdte en de criteria van de DEMO-regeling worden aangepast teneinde ook de marktintroductie van schonere technologie bij scheepsmotoren te kunnen ondersteunen.

Fiscale maatregelen

In overleg met Financiën wordt momenteel gezien of met het oog op de stimulering van schone en zuinige voertuigen en op het bereiken van de optimale brandstofmix de grondslag en/of de tarieven van de BPM en MRB kunnen worden aangepast. Als mogelijke maatregelen voor stimulering van zuinige auto's zijn hiervoor in beeld het omzetten van de grondslag van de MRB van gewicht naar verbruik, respectievelijk een differentiatie van de tarieven van de BPM afhankelijk van de relatieve zuinigheid. Eind 1998 zal de Kamer over de resultaten van deze studie worden geïnformeerd.

Schonere motorvoertuigen

In 1999 zal worden getracht met de gebruikers van huisvuilwagens e.d. tot een convenant over de toepassing van gasvormige brandstoffen te komen, naar analogie van het convenant over de gasbussen.

Emissie-eisen binnenvaartschepen

Naar verwachting zal in 1999 (op Nederlands initiatief) in de Centrale Rijnvaart Commissie overeenstemming worden bereikt over normen voor de uitlaatgassen van binnenvaartschepen. Deze normen zullen in een later stadium naar verwachting door de Europese Unie worden overgenomen voor het hele Europese vaargebied. De normen hebben tot doel het milieuvoordeel van vervoer over water ten opzichte van vervoer over de weg ook voor de toekomst zeker te stellen.

Geluidemissies

In 1999 wordt doorgesgaan met het stiller maken van voertuigen. Een EU-richtlijn voor typekeuringseisen met het oog op geluid voor banden is in de maak. Initiatieven worden ontplooid om de EU-typekeuring voor de geluidproductie door wegvoertuigen meer in overeenstemming te brengen met stedelijk verkeer.

*Algemeen***Inleiding**

In deze bijlage wordt kort teruggeblikt op resultaten van de inspecties uit de afgelopen periode. Verder wordt op de voornemens voor 1999 ingegaan.

De handhaving van en het toezicht op de uitvoering van VROM-regelgeving door anderen, wordt uitgeoefend door de drie inspecties: de Inspectie van de Volkshuisvesting (IVH), de Inspectie van de Ruimtelijke Ordening (IRO) en de Inspectie van de Volksgezondheid voor de Milieuhygiëne (IMH).

Organisatie

De inspecties vallen alle onder directoraten-generaal. Zij worden niet tot de bestuurskern gerekend, maar wel tot de kerntaken van het ministerie. Op die manier blijft de essentiële relatie tussen beleidsontwikkeling en de uitvoering/handhaving gewaarborgd, dit in lijn met het Kabinetsstandpunt over de positionering van de rijksinspecties.

De IVH kent acht regionale vestigingen, de IRO vier en de IMH vijf, waarvan er twee met satellietkantoren.

Vanwege de samenwerking vormen de regionale inspecteurs van de diverse inspecties regionale managementteams (RMT's). De RMT's maken afspraken over inhoudelijke en beheersmatige samenwerking. In Den Haag vormt de leiding van de drie inspecties (voor de IVH de directeur Marktdiensten van het DGVH, voor de IRO de plaatsvervangend directeur-generaal RO en voor de IMH de hoofdinspecteur van de Volksgezondheid voor de Milieuhygiëne) het centraal managementteam VROM-Inspecties (CMT). Het CMT heeft tot taak: oplossen van de problemen waar de RMT's op regionaal niveau niet uitkomen, bemiddelen tussen RMT's en de Haagse beleidsdirecties bij gebleken onoplosbare problemen, initiatief nemen om eigen VROM-Inspectie(s)-visies onderling af te stemmen en op de politieke agenda te plaatsen, inspelen op inspectierelevante in- en externe ontwikkelingen en het daarover informeren van de regio's.

Taken

Alle inspecties hebben tot taak: handhaving van wet- en regelgeving, toezicht op de uitvoering en verbindende schakel zijn tussen beleid en uitvoering. De mate waarin deze taken worden uitgevoerd loopt (sterk) uiteen.

Samenwerking

De inspecties werken goed samen. Dat blijkt uit de gemeenschappelijke aandachtsvelden op gebied van de ruimtelijke inrichting (Stad & Milieu, verstedelijking, restrictief beleid, kwaliteit op lokatie, bestemmingsplannen buitengebied, uitvoering gemeentelijk milieubeleid, duurzaam bouwen, gebiedsgericht beleid, VINEX, grote infrastructurele projecten), de uitvoering van de Reconstructiewet veehouderijen en handhaving (gemeentelijke handhavingsonderzoeken).

Ontwikkelingen

Integrerende beleidsontwikkelingen roepen een nog intensievere samenwerking op, waarbij evenwel in ogenschouw dient te worden genomen dat de betrokkenheid c.q. samenhang bij beleidsontwikkeling en handhaving/toezicht per inspectie verschilt.

Er is een tendens merkbaar dat, naast intensivering van de handhavings-taak, ook een groter beroep wordt gedaan op de verbindende schakel-functie van de inspecties en dan met name op feedback- en onderhandelaarsfunctie.

Binnen het ministerie worden momenteel drie (pilot)projecten uitgevoerd waar de inspecties nauw bij betrokken zijn:

- pilotproject verbetering samenwerking inspecties
- pilotproject VROM-visie op samenwerking in de handhaving
- project verbetering kenbaarheid VROM-beleid(sinformatie).

Steeds meer maatschappelijke problemen vragen om een integraal rijksantwoord, dus géén sectoraal antwoord per departement of onderdeel van een departement. Op dit niveau is er een tendens naar integratie merkbaar en de politieke interesse voor inspectiewerk neemt toe. Er is een ontwikkeling naar interactieve coalities merkbaar binnen de samenleving tussen departementen, bestuurslagen en doelgroepen.

Vanwege de geschetste in- en externe ontwikkelingen zal een verkennend advies worden ingewonnen over de vertaling van de consequenties van de integratie van beleidsontwikkeling zowel binnen het departement als in de regio en met name over de effecten op de beleidsdiensten en de inspecties en de daarbijbehorende aansturingsmechanismen.

Inspecties

Inspectie van de Volkshuisvesting (IVH)

Het programma handhaving volkshuisvesting is erop gericht de rechtmatigheid en doelmatigheid van handelingen van betrokken partijen te controleren. Daarbij is vooral aandacht voor nieuw ingevoerde wet- en regelgeving en voor regelgeving waar de maatschappelijke risico's van niet-naleving het grootst zijn.

Ten aanzien van de Huisvestingswet was de handhaving de afgelopen periode vooral gericht op de totstandkoming van de huisvestings-verordeningen. De bepalingen ten aanzien van vrije vestiging worden op grote schaal niet nageleefd; bij gemeenten en provincies ontbreekt in hoge mate draagvlak. Dit heeft de handhaving in de praktijk belemmerd. Het vertrouwen bestaat dat de onlangs door de Tweede Kamer goedgekeurde wijziging hiervoor een betere basis biedt. Na inwerkingtreding van de gewijzigde Huisvestingswet zal bij de handhavingsactiviteiten bijzondere aandacht zijn voor de acceptatie en doorwerking van de nieuwe normen voor vrije vestiging. Verwacht wordt dat deze vanaf eind 1999 zullen gaan plaatsvinden.

Bij uitvoering van het inspectieprogramma bouwregelgeving is gebleken dat in incidentele gevallen niet voldoende zorgvuldig met de bouwregelgeving wordt omgegaan. Niet is gebleken dat de rechtmatigheid structureel in het geding is. In 1999 zal verdere controle op naleving van de bouwregelgeving plaatsvinden bij circa twintig gemeenten in het kader van integrale onderzoeken. In een aantal gevallen gebeurt dat door de Inspecties Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieuhygiëne gezamenlijk.

Voor de Huursubsidiewet bestaat een nagenoeg integrale controle op de subsidiebepalende factoren huurprijs, bewoningssituatie, inkomen en vermogen, waaraan bijdragen worden geleverd door gemeenten, huurcommissies en de Belastingdienst. Een scherpere controle is mogelijk door een verbetering van de kwaliteit van externe bronnen zoals het bevolkingsregister en de gegevens van de Belastingdienst. De commissie

Zwart heeft in haar rapport «Onrechtmatige bewoning en het raadplegen van bestanden» geconstateerd dat onrechtmatige bewoning in een substantieel aantal situaties plaatsvindt in combinatie met andere vormen van onrechtmatigheid of fraude. Hetzelfde rapport bevat een aantal aanbevelingen om onrechtmatige bewoning tegen te gaan en de betrouwbaarheid van de bevolkingsregisters te verbeteren. Naast een reactie van de grote steden wordt in overleg met de Ministeries van Binnenlandse Zaken en Justitie thans een standpunt ten aanzien van deze aanbevelingen voorbereid.

In 1999 wordt bij de handhaving van de Huursubsidiewet de nadruk gelegd op de resultaten ten aanzien van de prestatienormen.

Vanaf 18 mei 1998 is het Rijk primair verantwoordelijk voor het toezicht op de woningbouwcorporaties. De IVH treedt meer naar voren in het volkshuisvestelijk toezicht en het handhaven van de rechtmatigheid terwijl het Centraal Fonds Volkshuisvesting (CFV) een nieuwe (adviserende) rol vervult in het financiële toezicht. De toezichthoudende rol van de gemeente is vervallen.

Het rijkstoezicht is in drie onderdelen opgedeeld: het periodieke, het reguliere en het incidentele toezicht.

Periodiek, eens per jaar, wordt op grond van de jaarstukken en kerngegevens van elke toegelaten instelling (TI) een individueel oordeel gevormd over het doelmatig handelen, het rechtmatig handelen en de financiële continuïteit. In dit verband wordt per TI een doelmatigheidstoets en een rechtmatigheidstoets uitgevoerd. Net als in 1998 zullen vanaf 1 juli 1999 deze toetsen worden toegepast op elke instelling. Bezien wordt of de instelling zich aan de voorschriften van het BBSH heeft gehouden. Daarbij wordt primair afgegaan op het oordeel van de accountant. Te denken valt aan: opereert de TI binnen het speelveld van het BBSH, is er overleg met de huurders, is er een klachtencommissie, heeft de TI al haar verbindingen gemeld en opereren deze verbindingen binnen het speelveld van het BBSH (worden er bijvoorbeeld investeringen buiten Nederland gepleegd?), blijven de TI's met het bouwen van woningen binnen de gestelde grens voor de gemiddelde koop/aanneemsom, komen batige saldi ten goede aan de volkshuisvesting, vragen corporaties bij de verkoop van huurwoningen negentig procent van de prijs van de woning in onbewoonde staat. Twee onderdelen worden in 1998 in een apart project nader uitgediept: het functioneren van de klachtencommissies en het bepalen van de afbakening tussen acceptabele en niet-acceptabele verbindingen. Dit zal overlopen in 1999.

In het beoordelen van de doelmatigheid wordt met gebruikmaking van een aantal indicatoren (nieuwbouw, sloop, verkoop, aankoop, onderhoud, verbetering, woningtoewijzing etc.) de geleverde prestatie van corporaties afgezet tegen de op hoofdlijnen verwachte prestatie.

Het CFV geeft een individueel financieel oordeel per TI. Dit wordt geïntegreerd in het jaarlijks te geven prestatieoordeel. In het kader van het Toezichtsverslag zal gerapporteerd worden over financieel zwakke corporaties.

Het Toezichtsverslag wordt voor 1 december opgesteld voor de Tweede Kamer en het bijhorende rapport wordt ook aan de sector zelf aangeboden. Vanaf 1998 vinden geen huur- en leegstandsenquêtes meer plaats. In de vernieuwde kerngegevens wordt integraal naar deze gegevens gevraagd en zal in het Toezichtverslag aandacht besteed worden aan deze ontwikkelingen. Tevens wordt in het verslag een overzicht gegeven van de situatie van financieel zwakke instellingen en de niet-winstbeogende instellingen.

In het zogenaamde reguliere toezicht beoordeelt VROM bepaalde zaken vooraf: fusies, nieuwe toelatingen, uitbreidingen van de toelating en

overige statutenwijzigingen. Nieuw in dit verband is het beoordelen van voornemens tot verkoop van huurwoningen en van het vestigen van beperkte zakelijke rechten (de zogenaamde meldingsplichtige besluiten).

Incidenteel gaat het Rijk over tot het treffen van maatregelen of reageren op signalen van huurders, gemeenten, intern toezichthouders, etc., indien de handelwijze van corporaties daartoe aanleiding geven. Nu VROM eerstelijns toezichthouder is en de gemeente geen rol meer vervult in het toezicht, kan een toename van deze signalen bij het Rijk verwacht worden. Gestart in 1998 en overlopend in 1999, loopt het project waarbij nieuwe ontwikkelingen binnen de sector worden beoordeeld, met name de vele vormen van samenwerking, al dan niet met het oogmerk op de vrijwillige inzet van overtollige middelen door rijke TI's ten behoeve van de te leveren prestaties van financieel zwakkere TI's. In dit verband wordt ook gekeken naar samenwerkingsvormen tussen corporaties en organisaties buiten de sector.

In 1999 wordt een review gedaan op de beoordeling van corporaties door accountants. Accountants beoordelen de jaarrekening en de kerngegevens van alle toegelaten instellingen. Ze geven vanaf 1998 ook een oordeel op het volkshuisvestingsverslag en besteden daarin aandacht aan zaken die in het protocol omschreven staan. Het Rijk gaat in hoge mate af op dit oordeel.

In de loop van 1998 en in 1999 zullen naar verwachting de zogenaamde BTW-kwesties die vanaf 1995 in procedure gebracht zijn bij de Raad van State, tot uitspraken leiden (dit is in enkele gevallen reeds gebeurd). Naar aanleiding van de uitspraak in een aantal proefprocedures, moet gezien worden hoe in alle andere gevallen zal worden opgetreden.

Eind 1998 zal nogmaals gezien worden wat de stand van zaken is met betrekking tot het privatiseren dan wel overnemen door TI's van gemeentelijk woningbedrijven.

Inspectie van de Ruimtelijke Ordening (IRO)

De rijksinzet op het gebied van de handhaving van het ruimtelijk beleid begint vruchten af te werpen. Er zit verbetering in de handhavingspraktijk van de primair verantwoordelijke gemeenten, maar het gewenste niveau is nog lang niet overal bereikt. Over de resultaten van een thans lopend landsdekkend onderzoek naar het handhavingsbeleid en de handhavingsorganisatie van de gemeenten op het gebied van de ruimtelijke ordening wordt de Tweede Kamer in de loop van het najaar van 1998 geïnformeerd. De toezichtsfunctie van de IRO's blijft in ieder geval noodzakelijk. Om de plannen voor de toekomst waar te kunnen maken en gebleken knelpunten bij het vervullen van de toezichtsfunctie weg te nemen, is de toezichtscapaciteit van de IRO uitgebreid en de centrale coördinatie versterkt. De toezichtsfunctie van de provincie, met name in correctieve zin, staat momenteel in de rechtspraak ter discussie: de (lagere) rechter ziet het uitoefenen van toezicht op de naleving van de Wet op de Ruimtelijke Ordening als een exclusieve taak van het Rijk. Mocht deze opvatting in hoger beroep worden bevestigd dan is een herbezinning op het toezichtsinstrumentarium noodzakelijk.

Het is van evident belang dat belangrijke onderdelen van het nationaal ruimtelijk beleid doorwerken in het ruimtelijk beleid van de andere overheden.

Hiervoor zal blijvend energie worden ingezet. Waar nodig zal, conform het advies van de VROM-Raad over de sturing van een duurzame samenwerking, niet geaarzeld worden gebruik te maken van de beschikbare wettelijke instrumenten. Een voorbeeld hiervan is de aanwijzing, die in juli 1998 is gegeven aan de Provinciale Staten van Gelderland met betrekking tot het streekplan.

Het thans bij de Tweede Kamer aanhangige voorstel tot wijziging van de

Wet op de Ruimtelijke Ordening voorziet in de mogelijkheid om onderdelen van het nationaal of provinciaal ruimtelijk beleid aan te merken als concrete beleidsbeslissing. Een dergelijke beslissing is bindend voor ruimtelijke plannen van de lagere overheden en bevordert een adequate doorwerking van belangrijke en reeds afgewogen onderdelen van het ruimtelijk beleid.

Inspectie van de Volksgezondheid voor de Milieuhygiëne (IMH)

Het Jaarverslag 1997 van de IMH, dat bij brief van 20 juli 1998, kenmerk IMH/HI/IL/DI/100798004L aan de Eerste en Tweede Kamer is aangeboden, gaat op enkele belangrijke resultaten van het werk uit 1997 in. De IMH heeft een reorganisatie achter de rug. Zij is van elf inspectie-onderdelen teruggegaan naar vijf regionale vestigingen waarvan twee met een satellietkantoor, waar de uitvoering van het werk plaats vindt en een hoofdinspectie voor strategiebepaling en sturing van de totale organisatie. Hiermee kan de IMH slagvaardiger en efficiënter tewerk gaan, waarbij partnership met andere inspecties en betrokken partijen hoog in het vaandel staat.

Bij Handhaving lagen de prioriteiten bij de controle van de Europese verordening overbrenging afvalstoffen (EVOA), het Cadmiumbesluit en de scheepsbrandstoffen.

De Toezichtsprioriteiten in 1997 waren gericht op de andere overheden en behandelde de uitvoering van de bijdrageregelingen door provincies en gemeenten. Verder werd aandacht besteed aan afval en veehouderijen. Op gebied van de Verbindende Schakelfunctie tussen beleidsmakers en -uitvoerders werd in 1997 veel aandacht besteed aan de activiteiten van de Landelijke Coördinatie Commissie Milieuwethandhaving (LCCM) en het internationale handhavingsnetwerk (IMPEL = Implementation and Enforcement of Environmental Law).

Een belangrijk rapport dat in mei van dit jaar werd uitgebracht, is het rapport «Gevaarlijk-afvalverwerkende bedrijven onder de aandacht». Het is de weergave van de belangrijkste resultaten van een onderzoek gericht op de naleving van milieuwet- en regelgeving en de kwaliteit van de verleende milieuvergunningen bij bedrijven die gevaarlijk afval be- en of verwerken. Het is een van de acties die naar aanleiding van de Tank-cleaning Rotterdam (TCR)-affaire zijn uitgevoerd in opdracht van de ministers van VROM, Verkeer en Waterstaat en van Justitie.

In 1998 richt de IMH bij de Handhaving haar aandacht op de versterking van het ketentoezicht, op de samenwerking met andere handhavers en op de regie van de handhaving bij risicobedrijven, vooral in de afvalsector en de afstemming van de regionale en landelijk opsporing. Op gebied van Toezicht op de uitvoering kijkt de IMH of op provinciaal en gemeentelijk niveau de doelen van de financiële bijdrageregelingen zijn bereikt en worden projecten uitgevoerd die tot een visie op de kwaliteit van het milieubeleid en de uitvoering daarvan moeten leiden, of concreter: Wat is een goede (moderne) vergunning, bedrijfsmilieuplan en een behoorlijke naleving? Over deze onderwerpen wordt nog gerapporteerd.

Het Kabinet wil door een betere handhaving, de uitvoering van het beleid verbeteren en de milieucriminaliteit verminderen. Aandacht wordt besteed aan de volgende onderwerpen.

Verbetering samenwerking handhavende instanties

In het NMP-3 is aangegeven dat de rijksoverheid en de andere overheden het beleid zullen richten op een algemene verbetering van de regie en de samenwerking tussen de handhavende instanties. De rijksoverheid en de andere overheden moeten daarvoor een gezamenlijke handhavings-

strategie ontwikkelen en, voor bepaalde handhavingstaken, de samenwerking op uitvoerend niveau en de informatie-uitwisseling tussen de handhavende instanties structureel verbeteren. Hiertoe werken de rijksoverheid en de andere overheden in de planperiode van NMP-3 een aantal beleidsvoornemens verder uit.

Onder regie van het provinciale bestuur worden in alle provincies bestuursovereenkomsten voorbereid. Naar verwachting zullen de overeenkomsten voor 1 januari 1999 tot stand komen. Hierin zullen in ieder geval afspraken worden gemaakt over onderlinge samenwerking van de handhavingspartners, gezamenlijke prioriteitstelling, informatie-uitwisseling en verslaglegging. Het provinciaal bestuur heeft het voortouw bij de voorbereiding van de afspraken en zal ook de uitvoering daarvan bewaken. Voortgebouwd wordt op de inventarisatie van de handhavingssamenwerking die iedere provincie heeft uitgevoerd en de uitvoering van de gezamenlijke handhavingsstrategie, die in de LCCM is afgesproken.

De intentie van de bestuursovereenkomsten is dat vrijblijvendheid vermindert, en effectiviteit en kwaliteit van de handhaving worden vergroot. In ieder geval zullen de verantwoordelijke instanties voor de bestuurlijke handhaving (provincies, gemeenten, waterschappen en regionale vertegenwoordigers van de Rijksoverheid) aan de bestuurs-overeenkomsten deelnemen. De strafrechtelijke handhavers (politie en Openbaar Ministerie) zullen zich hieraan zoveel mogelijk conformeren. De samenwerking tussen bestuurlijke en strafrechtelijke handhaving zal de komende jaren verder worden uitgebouwd.

Daarnaast zal de IMH een bijdrage leveren aan de samenwerking door het uitvoeren van ketenonderzoek en het handhaven van landelijke regelgeving. Voor 1999 geeft de IMH daarbij prioriteit aan ketenonderzoek afvalstoffen en aan handhaving van de regelgeving ten aanzien van cadmium en asbest. Dit zal in samenwerking met andere landelijk opererende handhavende instanties gebeuren.

Verder geeft de IMH prioriteit aan de aanpak van de zware milieu-criminaliteit, conform de Strategienotitie Aanpak zware milieucriminaliteit van het Ministerie van Justitie.

Stimulering opzet internationale handhavingsnetwerken

Om nationaal en internationaal de milieudoelstellingen te bereiken hecht Nederland veel waarde aan de opbouw van internationale handhavingsnetwerken. Dat maakt het mogelijk om in concrete internationale handhavingsgevallen met collega-handhavers in andere landen snel tot handhavingsacties te besluiten. Deze netwerken functioneren onder andere op het gebied van grensoverschrijdend vervoer van afvalstoffen, genetisch gemodificeerde organismen en kennisgeving van nieuwe stoffen. Deze internationale handhavingsnetwerken zullen verder worden versterkt en waar nodig worden uitgebreid.

Daarnaast wordt gewerkt aan het verder verbreden van internationale handhavingsnetwerken door deel te nemen aan en door het stimuleren van het International Network for Environmental Compliance and Enforcement (INECE). In november 1998 zal in Monterey, Californië, de vijfde internationale milieuwethandhavingsconferentie georganiseerd worden. Belangrijk aandachtspunt van deze conferentie is de verbetering van de handhaving van de milieuwetgeving door het bieden van informatie en het overdragen van kennis en praktische hulpmiddelen. Daarnaast is het stimuleren van de ontwikkeling van regionale handhavingsnetwerken een bijzonder aandachtspunt. Voor de Europese Unie functioneert bijvoorbeeld het IMPEL-netwerk.

I. Overzicht van afgeronde decentralisatieprojecten**Wet voorkeursrecht gemeenten**

De in juli 1996 in werking getreden wijziging van de Wet voorkeursrecht gemeenten bevat een tweetal bepalingen waarin het toezicht op het gemeentelijk handelen is geschrapt. Dit betreft ten eerste het laten vervallen van het goedkeuringsvereiste van gedeputeerde staten in geval een gemeente een tijdelijk voorkeursrecht op basis van een structuurplan met een jaar wil verlengen. Ten tweede is vestiging van een tijdelijk voorkeursrecht door de Kroon op verzoek van de gemeenteraad niet meer aan de orde. De gemeenteraad zal in de toekomst zelfstandig een tijdelijk voorkeursrecht kunnen vestigen.

Door een amendement van de Tweede Kamer is op dit oorspronkelijke voorstel van de regering evenwel een beperking aangebracht. Slechts gemeenten die zelfstandig of samen met andere gemeenten blijkens nationaal of provinciaal ruimtelijk beleid uitbreidingscapaciteit is toegedacht of gegeven, mogen het voorkeursrecht toepassen. In gevallen waarin een zodanige capaciteit (nog) niet is toegedacht of toegekend, kan geen voorkeursrecht worden gevestigd dan nadat van gedeputeerde staten vooraf een verklaring van geen bezwaar is verkregen.

Stankbeleid

Na vooroverleg met IPO en VNG zijn met de Tweede Kamer afspraken gemaakt over het stankbeleid voor inrichtingen in het kader van de Wet milieubeheer.

In 1995 is in overleg met de Tweede Kamer gekozen voor het laten vervallen van de generieke normstelling. Hiervoor in de plaats is gekozen voor meer maatwerk en een aanpak uit te werken op lokaal niveau. Om de nodige ondersteuning te verschaffen is voor ca. 80% van de gevallen een Bijzondere regeling in de Nederlandse emissierichtlijnen lucht tot stand gekomen en is een advies voor het toepassen van de geurhinderbepalingsmethode toegevoegd.

Dit hele pakket was voorjaar 1996 gereed en bij brief van 15 juli 1996 is de Tweede Kamer geïnformeerd over de volledige overdracht van taken en verantwoordelijkheden naar het bevoegd gezag.

Diverse evaluaties zijn voorzien, waarvan de belangrijkste in 1999 zal plaatsvinden.

Sanering industrielawaai

In 1994 is een bestuursovereenkomst afgesloten tussen VROM en het IPO. Bij die overeenkomst is vastgelegd, dat de provincies de saneringsprogramma's industrielawaai opstellen. VROM toetst die programma's slechts marginaal en geeft vervolgens de formele beschikkingen af (wettelijke taak van de Minister VROM). De provincies dragen aansluitend zorg voor de feitelijke sanering. Voor deze activiteiten van de provincies is door VROM geld beschikbaar gesteld: f 1 mln voor de financiering van het IPO-projectbureau, f 33 mln voor het opstellen van de saneringsprogramma's en f 71 mln voor een bijdrage aan het realiseren van de sanering zelf. De saneringsprogramma's moeten uiterlijk 31 december 1997 bij VROM zijn ingediend. Op enkele uitzonderingen na is die termijn gehaald. Daarom is een herziening van de wet – teneinde de ministeriële bevoegdheid te kunnen decentraliseren – niet meer aan de orde. In 2002 moeten de saneringsmaatregelen zijn uitgevoerd.

Overheveling milieubijdragen naar het Gemeentefonds en het Provinciefonds

Per 1 januari 1998 is de stimuleringsregeling voor de ontwikkeling van het gemeentelijk milieubeleid geëindigd. Het daarmee gemoeide bedrag is, gecorrigeerd met de decentralisatie-korting, overgeheveld naar het Gemeentefonds (f 84 mln). Daarmee is een periode geëindigd waarin d.m.v. specifieke sturing de ontwikkeling van het gemeentelijk milieubeleid is gestimuleerd. In het kader van de Decentralisatie-impuls werd reeds eerder, per 1 januari 1994, een aantal bijdrageregelingen overgeheveld van de VROM-begroting naar de begroting van het Provinciefonds (ca. f 35 mln).

II. Overzicht van lopende decentralisatieprojecten

MDW-project Inrichtingen- en vergunningenbesluit milieubeheer

In het kader van het project Marktwerving, deregulering en wetgevingskwaliteit (MDW) verscheen in juni 1995 een rapport van de werkgroep Inrichtingen- en vergunningenbesluit milieubeheer. Daarin werd onder andere aanbevolen een deel van de bedrijven waarvoor de gemeenten bevoegd gezag zijn en die nu nog vergunningplichtig zijn, onder de werking van algemene regels te brengen, waardoor de vergunningplicht komt te vervallen en alleen een meldingsplicht resteert. Het aandeel van de vergunningplichtige bedrijven zal daarbij dalen van 45% tot 25%. Een andere aanbeveling was om de algemene regels te flexibiliseren om de gemeenten meer ruimte te geven voor een op de lokale omstandigheden toegesneden aanpak.

De minister van VROM heeft de Tweede Kamer bij brief van 10 juli 1995 (Tweede Kamer, 1994–1995, 24 036, nr. 6) meegedeeld dat het kabinet de aanbevelingen van de werkgroep overneemt. De vaste commissie voor VROM heeft op 8 november 1995 hiermee ingestemd. Inmiddels is begonnen met de implementatie van de genomen besluiten. Daarbij worden bestaande a.m.v.b.'s grondig herzien en nieuwe a.m.v.b.'s opgesteld. De gemeenten worden regelmatig over de voortgang geïnformeerd.

Een aantal besluiten zal in de loop van 1998 in werking treden. Het betreft het Besluit detailhandel en ambachtsbedrijven en het Besluit horeca, sport en recreatiebedrijven.

Besluit geluidbelasting grote en kleine luchtvaartterreinen

In 1996 resp. 1997 zijn de Besluiten geluidbelasting grote en kleine luchtvaartterreinen gewijzigd. De zogenaamde hogere waardebesluiten zijn komen te vervallen en besluitvorming over woningbouw in de nabijheid van vliegvelden wordt nu in eerste instantie beoordeeld door gemeente en provincie in de ruimtelijke lijn.

Het Besluit zonering buitenlandse luchtvaartterreinen en het Besluit buitenlands luchtvaartterrein Zuid-Limburg zullen zo spoedig mogelijk hiermee in overeenstemming worden gebracht.

Stad & milieu

De Tweede Kamercommissie voor VROM heeft op 14 februari 1996 ingestemd met het voorstel van de minister van VROM over de Stad & Milieu-benadering, die een antwoord wil geven op de «paradox van de compacte stad»: compacte verstedelijking heeft op macroniveau milieuvoordelen zoals ruimtebesparing en mobiliteitsbeperking, maar kan op microniveau op gespannen voet staan met de kwaliteit van het woon- en leefmilieu.

De Stad & Milieu-benadering legt in belangrijke mate de verantwoordelijkheid bij de gemeenten voor het in een zo vroeg mogelijk stadium integreren van de milieu-aspecten in het planproces en voor het maximaal benutten van de beleidsruimte die de bestaande milieuregels reeds bieden. Indien desondanks een optimale stedelijke kwaliteit door milieuregels wordt belemmerd, kan afwijking van die regels onder bepaalde omstandigheden en voorwaarden acceptabel zijn.

De Tweede Kamer is via de brief van 18 maart 1997 (kamerstukken 25 000 XI, nr. 57) door de Minister van VROM geïnformeerd over het vervolg van het project Stad & Milieu. Op 29 mei 1997 is de uitvoeringsfase van het project Stad & Milieu officieel van start gegaan. Gedurende een periode van 5 jaar zullen 25 gemeenten met behulp van de Stad & Milieu-benadering de mogelijkheden nagaan voor compact bouwen in bestaand stedelijk gebied met behoud van een goede leefkwaliteit. Een Experimentenwet, die inmiddels de Tweede Kamer is gepasseerd, vormt het juridische kader voor eventuele afwijking van bestaande normen en procedures.

Wijziging Wet op de Ruimtelijke Ordening

Op 17 april 1997 is een wetsvoorstel voor de wijziging van de Wet op de Ruimtelijke Ordening bij de Tweede Kamer ingediend. Het belangrijkste onderdeel van dit wetsvoorstel betreft het voorzien in een zelfstandige projectprocedure op gemeentelijk niveau. Na inwerkingtreding van dat wetsvoorstel kan een gemeente op basis van een vernieuwd artikel 19 van de Wet op de Ruimtelijke Ordening in combinatie met een eveneens vernieuwd artikel 50 van de Woningwet vrijstelling en vergunning verlenen voor de realisering van een project, indien dat project is voorzien van «een goede ruimtelijke onderbouwing».

Verder is aangekondigd dat wordt overwogen in de Wet op de Ruimtelijke Ordening op het niveau van rijk en provincie te voorzien in een algemene regeling voor de besluitvorming over projectrealisering met als centraal element een goede ruimtelijke en milieuhygiënische afweging op strategisch niveau, inclusief afweging van nut en noodzaak en een zo zorgvuldig mogelijke inpassing van het te realiseren project.

Sanering geluidhinder verkeerslawaaai

De inventarisatie van de nog te saneren woningen, waarvoor als saneringsmaatregel slechts geluidwerende maatregelen in aanmerking komen, zal voor wat betreft de zogenaamde A-lijst-woningen (dit zijn woningen die op 1 maart 1986 een geluidsbelasting vanwege een weg ondervonden van ten minste 65 dB(A)) is per 31 december 1998 afgerond. Tevens is op die datum de inventarisatie van overeenkomstige woningen langs spoorwegen (de raillijst) beëindigd. De inventarisatie heeft voor de A-lijst en de raillijst totaal geleid tot ca. 100 000 woningen die in deze saneringscategorie nog moeten worden aangepakt. Deze omvang en de daarbij geraamde kosten lijken een afronding van de uitvoering vóór 2008 overeenkomstig het NMP-3 niet haalbaar te maken. Voor wat betreft de B-lijst-woningen (woningen die op 1 maart 1986 een geluidsbelasting vanwege een weg ondervonden van ten minste 60 dB(A)) moet de inventarisatie op grond van artikel 9a van het BBOL vóór 1 januari 2001 zijn afgerond.

Bij Koninklijk Besluit van 7 februari 1998 (Stb. 108) is het Saneringsbesluit geluidhinder wegverkeer 1998 (SGW'98) van kracht geworden, dat het uit 1985 daterende Saneringsbesluit geluidhinder wegverkeer vervangt. In het SGW'97 worden de inhoudelijke eisen voor een groot aantal saneringsprogramma's aanzienlijk vereenvoudigd. Hierdoor wordt bevorderd dat deze saneringsprogramma's vlotter door burgemeester en

wethouders kunnen worden vastgesteld. Op basis van het gewijzigde besluit zal het komende jaar voor alle woningen op de A-lijst en de raillijst op sterk vereenvoudigde wijze de saneringsprocedure worden afgerond (zgn. Mega-beschikking).

Beleidsvernieuwing Bodemsanering (BEVER)

Op 19 juni 1997 heeft de minister van VROM een kabinetsstandpunt over de beleidsvernieuwing bodemsanering naar de Tweede Kamer gezonden. Op 11 september 1997 heeft de Tweede Kamer met de beleidsvernieuwing ingestemd. De basis van dit standpunt wordt gevormd door de resultaten van het in 1996–1997 uitgevoerde Interdepartementale Beleidsonderzoek Bodemsanering en het in de periode 1995–1997 met provincies en gemeenten gevolgd BEVER-proces. In het kabinetsstandpunt zijn afspraken geformuleerd die een nadere uitwerking aan de beleidsvernieuwing geven. Het gaat daarbij om een totaal pakket van maatregelen die de keuze van het saneringsresultaat, de financiering van de sanering en de juridische positie van betrokken partijen betreft. Daarnaast is een belangrijk nader uit te werken onderwerp de verdeling van taken en bevoegdheden van de diverse overheidslagen. Met de verdere ontwikkeling van actief bodembeheer, het opstellen van een strategie door de bevoegde gezagen (provincies en de vier grote steden) die moet leiden tot realisatie van de nieuwe NMP-doelstelling voor bodemsanering en een heroriëntatie op de wijze van inzet van de rijksmiddelen wordt aan verdere decentralisatie van het bodemsaneringsbeleid gewerkt. Op 11 juni 1998 heeft de minister de Tweede Kamer geïnformeerd over de stand van zaken bij de nadere uitwerking van de actiepunten, incl. de planning. Eind 1998 worden de eerste resultaten daarvan verwacht.

Investeringsbudget stedelijke vernieuwing

Mede naar aanleiding van de motie Hofstra (Kamerstukken II 1996–1997, 25 000 XI, nr. 29) wil het kabinet komen tot een bundeling van de verschillende volkshuisvestingsregelingen, zoals de Wet op de Stads- en Dorpsvernieuwing, de herstructureringsregeling, het BWS, het BLS en zo mogelijk de bodemsanering, in één budget voor investeringen in stedelijke vernieuwing. De ruimere bestedingsvrijheid die dat investeringsbudget gemeenten biedt, geeft meer mogelijkheden om te komen tot een werkelijk samenhangende aanpak van de stedelijke vernieuwing. Het kabinet streeft ernaar het Investeringsbudget stedelijke vernieuwing zo snel mogelijk maar uiterlijk in 2000 in te voeren; de afzonderlijke regelingen houden alsdan op te bestaan.

Modernisering instrumentarium geluidhinder

Op 28 mei 1998 is de nota Modernisering instrumentarium geluidbeleid aan de Tweede Kamer aangeboden. Onderdeel van de voorstellen is een decentralisatie van de bevoegdheid om normen te stellen voor de geluidbelasting van activiteiten, waarvoor provincies en gemeenten het bevoegd gezag zijn. Het gaat hierbij dan met name om woningbouw, gemeentelijke en provinciale wegen en industrieterreinen. In combinatie daarmee krijgen de andere overheden de verplichting een eigen geluidbeleid te formuleren, waarin doelstellingen, gebiedsgerichte normen en in te zetten maatregelen in hun onderlinge samenhang worden aangegeven. Geluidsaspecten van rijksobjecten, zoals hoofdinfrastructuur, zee- en luchthavens en defensie-activiteiten blijven een nationale verantwoordelijkheid.

Na behandeling in de Tweede Kamer zullen de voornemens nader worden uitgewerkt in de vorm van aanpassingen van wet- en regelgeving. Invoering is omstreeks 2002 voorzien.

III. Overzicht van voorgenomen decentralisatieprojecten

Wijziging Luchtvaartwet

In voorbereiding is een algehele herziening van de Luchtvaartwet. Ten aanzien van het onderdeel aanwijzing luchtvaartterreinen wordt bezien of de bevoegdheid tot aanwijzing van de kleine luchtvaartterreinen kan worden toegekend aan de provincies in plaats van aan de ministers van Verkeer en Waterstaat en van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu. Met name bij de kleine luchtvaart pleegt het (bestuurlijk) oordeel van de regio zwaar te tellen.

Totaalbeeld uitgaven

Rijkshuisvesting (voormalig XI-B)

(x f 1000)	1998	1999	2000	2001	2002
Stand ontwerp-begroting 1998	1 545 784	1 133 165	1 052 360	988 603	990 424
1 ^e suppletore begroting 1998	94 359	58 071	29 968	14 247	4 050
nieuwe wijzigingen					
Generale mutaties	1 013	- 904 308	- 921 645	- 928 054	- 926 169
Overboekingen	116 846	- 227 267	- 111 888	- 39 058	- 32 907
Desalderingen	22 823	- 59 661	- 48 795	- 35 738	- 35 398
Stand ontwerp-begroting 1999	1 780 825	0	0	0	0

In de onderhavige begroting zijn de volgende artikeloverstijgende zaken verwerkt:

1. Prijsbijstelling

De prijsbijstelling tranche 1998 is over de verschillende artikelen verdeeld. Hierbij is dekking van de indexerings van artikel 01.08 «Huren en andere vergoedingen betreffende onroerend goed» deels gevonden op het artikel 01.10 «Investeringskosten rijkshuisvesting». Dekking voor de huren op het artikelonderdeel 01.11.04 «Justitie/JR-huren» is gevonden binnen het artikelonderdeel 01.11.03 «Justitie/JR-investeringen». De verdeling over de diverse artikelen is als volgt:

Overzicht verdeling prijsbijstelling 1998 over de diverse artikelen Rgd (bedragen x f 1000)

Artikel	Verplichtingen	Uitgaven
01.01 Personeel en Materieel	84	84
01.06 Onderzoek	28	28
01.07 Functionele kosten van het Koninklijk Huis	31	31
01.08 Huren en andere vergoedingen betreffende onroerende goederen	7 902	7 902
01.09 Onderhoud en Exploitatie	1 871	1 871
01.10 Investeringskosten rijkshuisvesting	- 4 986	- 4 986
01.11 Justitie/JR	3 355	3 355
Totaal	8 285	8 285

2. Desalderingen

In de begroting zijn mutaties als gevolg van de regelgeving inzake het bruto boeken van uitgaven en ontvangsten opgenomen. Het betreft hier ontvangsten ter verrekening van projectuitgaven van o.a. Rijkswaterstaat (6,4 mln. op artikel 01.10), LNV in Assen (1,6 mln artikel 01.10), project Den Haag (2,0 mln artikel 01.09 en 01.10), yellow cabins Haarlem (1,6 mln artikel 01.10), pand BuZa (2,0 mln artikel 01.10), PLC Mesdag Groningen (0,8 mln artikel 01.10), Centraal Belasting Kantoor Rotterdam (1,0 mln artikel 01.10) en pand Cascade Groningen (0,7 mln artikel 01.10)

Overzicht desalderingen artikelen Rgd (bedragen x f 1000)

Artikel	Verplichtingen	Uitgaven
01.01 Personeel en Materieel	297	297
01.07 Functionele kosten van het Koninklijk Huis	742	742
01.08 Huren en andere vergoedingen betreffende onroerende goederen	609	609
01.09 Onderhoud en Exploitatie	2 406	2 406
01.10 Investeringskosten rijkshuisvesting	19 407	19 407
01.11 Justitie/JR	- 638	- 638
Totaal uitgaven artikelen	22 823	22 823
01.02 Diverse Ontvangsten	22 823	22 823
Totaal ontvangsten artikelen	22 823	22 823

3. Afstemming tussen de artikelen

In de begroting zijn de volgende mutaties als gevolg van een programmatische afstemming tussen de artikelen van de Rijksgebouwendienst opgenomen:

Overzicht afstemmingsmutaties tussen diverse artikelen Rgd (bedragen x f 1000)

Artikel	Verplichtingen	Uitgaven
01.01 Personeel en Materieel	328	328
01.08 Huren en andere vergoedingen betreffende onroerende goederen	430	430
01.09 Onderhoud en Exploitatie	3 272	3 272
01.10 Investeringskosten rijkshuisvesting	- 1 832	- 2 007
01.11 Justitie/JR	- 2 198	- 2 023
Totaal	0	0

01. Huisvesting rijksdiensten (eigen dienst)

01.01 Personeel en materieel

Opbouw verplichtingen en uitgaven vanaf de stand ontwerp-begroting (x f 1000)

	Verplichtingen	Uitgaven
Stand ontwerp-begroting 1998	128 205	128 205
1e suppletore begroting 1998	29 719	23 929
Nieuwe wijzigingen:		
Overboekingen van/naar andere begrotingen:		
a. Aanvullende post loonbijstelling 1998	2 358	2 358
b. Naar VROM/RPD t.b.v. MIPIM	- 30	- 30
c. Aanvullende post prijsbijstelling 1998	84	84
d. Van aanvullende post t.b.v. kosten millennium	69 900	69 900
Desalderingen:		
e. Actualisering ontvangsten	297	297
Specifieke mutaties:		
f. Compensatie t.b.v. VROM-brede problematiek	- 1 320	- 1 320
g. Afstemmingsmutatie tussen diverse artikelen Rgd	328	328
Stand ontwerp-begroting 1999	229 541	223 751

De onderverdeling naar artikelonderdelen van de verplichtingen en de uitgaven (x f 1000)

	Verplichtingen			Uitgaven	
	Openstaande stand verplichtingen t/m 1997	Realisatie 1997	1998	Realisatie 1997	1998
01.01.01 Ambtelijk personeel		85 928	93 033	85 928	93 033
01.01.02 Overige personele uitgaven	4 665	13 524	7 090	11 652	7 130
01.01.03 Post-actieven	16	4 914	4 431	4 943	4 431
01.01.06 Algemene materiële uitgaven	5 613	24 594	30 003	21 151	30 003
01.01.07 Automatiseringsuitgaven	6 580	6 288	94 984	8 736	89 154
Totaal	16 874	135 248	229 541	132 410	223 751

Overboekingen van/naar andere begrotingen

ad d.

Ten behoeve van onderzoek en inventarisatie van de millennium-problematiek in rijksgebouwen veroorzaakt door gebouwgebonden-systemen is door het Kabinet f 69,9 mln. beschikbaar gesteld.

Specifieke mutaties

ad f.

Zie algemene deel VROM

01.02 Prijsbijstelling

Opbouw verplichtingen en uitgaven vanaf de stand ontwerp-begroting (x f 1000)

	Verplichtingen	Uitgaven
Stand ontwerp-begroting 1998		
1e suppletore begroting 1998	0	0
Nieuwe wijzigingen:		
Overboekingen van/naar andere begrotingen:		
a. prijsbijstelling 1998	8 285	8 285
b. verdeling prijsbijstelling 1998	- 8 285	- 8 285
Stand ontwerp-begroting 1999	0	0

Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar het algemeen deel van de artikelsgewijze toelichting.

01.03 Loonbijstelling

Opbouw verplichtingen en uitgaven vanaf de stand ontwerp-begroting (x f 1000)

	Verplichtingen	Uitgaven
Stand ontwerp-begroting 1998		
1e suppletore begroting 1998	622	622
Nieuwe wijzigingen:		
Overboekingen van/naar andere begrotingen:		
a. Van 01.04 Algemeen, loonbijstelling 1998 Rgd-deel	1 736	1 736
b. Aanvullende post loonbijstelling 1998	- 2 358	- 2 358
Stand ontwerp-begroting 1999	0	0

01.05 Garanties

Opbouw verplichtingen en uitgaven vanaf de stand ontwerp-begroting (x f 1000)

	Verplichtingen	Uitgaven
Stand ontwerp-begroting 1998=		
Stand ontwerp-begroting 1999	101	101

Verplichtingen 1997: 1 760
Openstaande stand verplichtingen t/m/ 1997: 0
Uitgaven 1997: 4 047

01.06 Onderzoek

Opbouw verplichtingen en uitgaven vanaf de stand ontwerp-begroting (x f 1000)

	Verplichtingen	Uitgaven
Stand ontwerp-begroting 1998	8 580	8 580
1e suppletore begroting 1998	– 170	– 170
Nieuwe wijzigingen:		
Overboekingen van/naar andere begrotingen:		
a. Van LNV t.b.v. architectenbeleid brief 30-05-1997		
Nederlands Architectuur Instituut	119	119
b. Aanvullende post prijsbijstelling 1998	28	28
Specifieke mutaties:		
c. Rekening 1997	– 3 997	
Stand ontwerp-begroting 1999	4 560	8 557

Verplichtingen 1997: 22 856

Openstaande stand verplichtingen t/m/ 1997: 15 511

Uitgaven 1997: 8 459

01.07 Functionele kosten van het Koninklijk Huis

Opbouw verplichtingen en uitgaven vanaf de stand ontwerp-begroting (x f 1000)

	Verplichtingen	Uitgaven
Stand ontwerp-begroting 1998	9 539	9 539
1e suppletore begroting 1998	– 9 301	0
Nieuwe wijzigingen:		
Overboekingen van/naar andere begrotingen:		
a. Aanvullende post prijsbijstelling 1998	31	31
Desalderingen:		
b. Actualisering ontvangsten	742	742
Stand ontwerp-begroting 1999	1 011	10 312

Verplichtingen 1997: 19 173

Openstaande stand verplichtingen t/m/ 1997: 9 300

Uitgaven 1997: 9 873

01.08 Huren en andere vergoedingen betreffende onroerende goederen

Opbouw verplichtingen en uitgaven vanaf de stand ontwerp-begroting (x f 1000)

	Verplichtingen	Uitgaven
Stand ontwerp-begroting 1998	247 416	318 854
1e suppletore begroting 1998	115 458	16 818
Nieuwe wijzigingen:		
Overboekingen van/naar andere begrotingen:		
a. Van OCW t.b.v. CEVO Utrecht Muntkade 8	65	65
b. Van aanvullende post prijsbijstelling 1998	7 902	7 902
c. Van Justitie t.b.v. diverse tijdelijke huisvestingsprojecten	408	408
d. Naar 05.01 VROM/DGM voor huisvestingskosten IRC	- 291	- 291
Desalderingen:		
- niet beleidsrelevant	609	609
Specifieke mutaties:		
e. Afstemmingsmutatie tussen diverse artikelen Rgd	430	430
Stand ontwerp-begroting 1999	371 997	344 795

Verplichtingen 1997: 249 098

Openstaande stand verplichtingen t/m/ 1997: 2 366 454

Uitgaven 1997: 319 817

Overboekingen van/naar andere begrotingen

ad d.

Met DGM is overeengekomen dat de stichting IRC naast subsidie voor exploitatiekosten ook de bij de Rgd beschikbare huisvestingsmiddelen krijgt voor de herhuisvesting van deze stichting.

01.09 Onderhoud en exploitatie

Opbouw verplichtingen en uitgaven vanaf de stand ontwerp-begroting (x f 1000)

	Verplichtingen	Uitgaven
Stand ontwerp-begroting 1998	247 349	267 375
1e suppletore begroting 1998	- 20 568	- 14 383
Nieuwe wijzigingen:		
Overboekingen van/naar andere begrotingen:		
a. Van OCW t.b.v. exploitatie luchtzuivering rijksarchieven	745	745
b. Aanvullende post prijsbijstelling 1998	1 871	1 871
Desalderingen:		
- niet beleidsrelevant	2 406	2 406
Generale mutaties:		
c. Doorwerking 1997	- 5 777	- 2 126
Specifieke mutaties:		
d. Afstemmingsmutatie tussen diverse artikelen Rgd	3 272	3 272
Stand ontwerp-begroting 1999	229 298	259 160

Verplichtingen 1997: 305 345

Openstaande stand verplichtingen t/m/ 1997: 161 168

Uitgaven 1997: 263 356

01.10 Investeringskosten rijks huisvesting

Opbouw verplichtingen en uitgaven vanaf de stand ontwerp-begroting (x f 1000)

	Verplichtingen	Uitgaven
Stand ontwerp-begroting 1998	166 721	258 702
1e suppletore begroting 1998	– 33 553	51 889
Nieuwe wijzigingen:		
Overboekingen van/naar andere begrotingen:		
a. Van Justitie t.b.v. diverse projecten	3 779	3 779
b. Van Biza t.b.v. Landelijk Coördinatie Centrum Den Haag	2 850	2 850
c. Van Hoge Colleges van Staat t.b.v. toegangscontrole 1 ^e fase	68	68
d. Van OCW t.b.v. eenmalige investering Utrecht, Muntkade 8	199	199
e. Van Buza t.b.v. 2 ^e zittingszaal Joegoslavië tribunaal te Den Haag	3 253	3 253
f. Van VWS tbv nieuwbouw Den Haag	948	948
g. Aanvullende post prijsbijstelling 1998	– 4 986	– 4 986
Desalderingen:		
h. Van V&W t.b.v. Haarlem, Boerhavelaan en Dordrecht Papegat	5 592	5 592
– Niet beleidsrelevant	13 815	13 815
Generale mutaties:		
i. Doorwerking 1997, eindejaarsmarge	4 810	2 369
Specifieke mutaties:		
j. Afstemmingsmutatie tussen diverse artikelen Rgd	– 1 832	– 2 007
Stand ontwerp-begroting 1999	161 664	336 471

Verplichtingen 1997: 584 306

Openstaande stand verplichtingen t/m 1997: 357 556

Uitgaven 1997: 460 310

Overboekingen van/naar andere begrotingen

ad a

Justitie hevelt budget over ten behoeve van diverse huisvestingsprojecten, onder andere voor het ressortgebouw Zutphen ad f 1,385 mln en Zoetermeer ad f 2,024 mln.

01.11 Justitie/JR

Opbouw verplichtingen en uitgaven vanaf de stand ontwerp-begroting (x f 1000)

	Verplichtingen	Uitgaven
Stand ontwerp-begroting 1998	407 475	544 428
1e suppletore begroting 1998	– 12 855	21 449
Nieuwe wijzigingen:		
Overboekingen van/naar andere begrotingen:		
a. Uitkoop projectontwikkelaar Burginvest. Penitentiaire Inrichting Lelystad	26 000	26 000
b. Aanvullende post prijsbijstelling	3 355	3 355
c. Van Justitie t.b.v. diverse huisvestingsprojecten	132	132
Desalderingen:		
– Niet beleidsrelevant	– 638	– 638
Generale mutaties:		
d. Doorwerking 1997, eindejaarsmarge	1 658	– 3 040
e. Doelmatigheidswinst a.g.v. uitkoop projectontwikkelaar Penitentiaire Inrichting Lelystad	– 20	– 20
Specifieke mutaties:		
f. Afstemmingsmutatie tussen diverse artikelen Rgd	– 2 198	– 2 023
g. Actualisering Vught – Penitentiaire Inrichting Lelystad omzetting huur	117 934	10 025
h. Omzetting ABP II project Vught HC 7617 eenmalig	60 927	
i. Actualisering verplichting Penitentiaire Inrichting Lelystad omzetting huur	– 10 025	– 10 025
Stand ontwerp-begroting 1999	591 745	589 643

De onderverdeling naar artikelonderdelen van de verplichtingen en de uitgaven (x f 1000)

	Verplichtingen			Uitgaven	
	Openstaande stand verplichtingen t/m 1997	Realisatie 1997	1998	Realisatie 1997	1998
01.11.03 Justitie/JR-investeringen	254 711	324 335	292 752	243 038	447 153
01.11.04 Justitie/JR-huren	315 451	94 689	181 059	101 478	132 465
01.11.05 Justitie/JR-hypothecaire lening			117 934		10 025
Totaal	570 162	419 024	591 745	344 516	589 643

Overboekingen van/naar andere begrotingen

ad a, f, h en j.

Ten behoeve van de omzetting van een huurcontract in een koop met hypotheekfinanciering heeft uitkoop van de eigenaar plaatsgevonden. De door de eigenaar gesloten lening voor dit project is door de Rijksgebouwendienst overgenomen. Voor de uitkoop dient f 26 mln a fonds perdu aan de begroting te worden toegevoegd. In het licht van het baten- en lastenstelsel valt structureel f 0,02 mln als doelmatigheidswinst vrij. De nieuwe financieringsvorm leidt ertoe dat de verplichting over de totale looptijd in 1998 dient te worden verantwoord. Voorts dienen de uit de hypotheekfinanciering voortvloeiende verplichtingen- en kasbedragen 1998 te worden verantwoord ten laste van een nieuw te creëren artikelonderdeel 01.11.05 « Justitie/JR hypothecaire lening ». De grondslag van dit artikelondereel zal zowel in de 2^e suppletore begroting als in de verantwoording over 1998 adequaat worden toegelicht.

Specifieke mutaties

ad i.

De uit de ABP contracten voortvloeiende lease-verplichtingen dienen op projectniveau voor de verplichting over de gehele looptijd te worden verantwoord in het jaar waarin de projectovereenkomst wordt gesloten. Voor onderhavig project was een één op één kas/verplichting raming opgenomen.

01.13 Nog nader te verdelen

Opbouw verplichtingen en uitgaven vanaf de stand ontwerp-begroting (x f 1000)

	Verplichtingen	Uitgaven
Stand ontwerp-begroting 1998	0	0
1e suppletore begroting 1998	- 3 924	- 3 924
Nieuwe wijzigingen:		
Generale mutaties:		
a. invulling stalling eindejaarsmarge 1997	3 924	3 924
Stand ontwerp-begroting 1999	0	0

02.01 Huisvestingskosten ten behoeve van derden

Opbouw verplichtingen en uitgaven vanaf de stand ontwerp-begroting (x f 1000)

	Verplichtingen	Uitgaven
Stand ontwerp-begroting 1998	10 000	10 000
1e suppletore begroting 1998	- 3 581	- 1 871
Nieuwe wijzigingen:		
Generale mutaties:		
a. Doorwerking 1997, eindejaarsmarge	- 1 705	- 94
Stand ontwerp-begroting 1999	4 714	8 035

Verplichtingen 1997: 15 286
Openstaande stand verplichtingen t/m/ 1997: 8 188
Uitgaven 1997: 21 965

Totaalbeeld ontvangsten

Rijkshuisvesting (voormalig XI-B)

(x f 1000,-)	1998	1999	2000	2001	2002
Stand ontwerp-begroting 1998	53 112	36 308	36 483	34 911	34 911
1 ^e suppletore begroting 1998	74 251	23 353	12 312	827	487
nieuwe wijzigingen					
Desalderingen		- 59 661	- 48 795	- 35 738	- 35 398
Stand ontwerp-begroting 1999	148 866	0	0	0	0

01. Huisvesting rijksdiensten (eigen dienst)

01.01 Vergoeding van apparaatskosten

Opbouw verplichtingen en uitgaven vanaf de stand ontwerp-begroting (x f 1000)

	Ontvangsten
Stand ontwerp-begroting 1998	1 000
1e suppletore begroting 1998	– 142
Nieuwe wijzigingen:	
Generale mutaties:	
a. Doorwerking 1997, eindejaarsmarge	– 6
Stand ontwerp-begroting 1999	852
Ontvangsten 1997: 792	

01.02 Diverse ontvangsten

Opbouw verplichtingen en uitgaven vanaf de stand ontwerp-begroting (x f 1000)

	Ontvangsten
Stand ontwerp-begroting 1998	42 112
1e suppletore begroting 1998	75 393
Nieuwe wijzigingen:	
Desalderingen:	
a. Van V&W t.b.v. Dordrecht, Papegat	996
b. Van V&W/Rijkswaterstaat t.b.v. Haarlem, Boerhaavelaan	4 596
c. Actualisering ontvangsten in relatie tot diverse werkartikelen	17 162
e. Bijstelling vordering vwb Nationaal natuurhistorisch museum te Leiden	69
Generale mutaties:	
f. Doorwerking 1997, eindejaarsmarge	– 1 853
Stand ontwerp-begroting 1999	138 475

De onderverdeling naar artikelonderdelen van de ontvangsten (x f 1000)

	Ontvangsten	
	Realisatie 1997	1998
01.02.01 Ontvangsten personeel en materieel	4 112	1 976
01.02.02 Overige ontvangsten	54 129	136 499
Totaal	58 241	138 475

02.01 Huisvesting ten behoeve van derden

Opbouw verplichtingen en uitgaven vanaf de stand ontwerp-begroting (x f 1000)

	Ontvangsten
Stand ontwerp-begroting 1998	10 000
1e suppletore begroting 1998	– 1 000
Nieuwe wijzigingen:	
Generale mutaties:	
a. Doorwerking 1997, eindejaarsmarge	539
Stand ontwerp-begroting 1999	9 539
Ontvangsten 1997: 20 461	

Afkorting	Omschrijving
A&O-fonds	Arbeidsvoorwaarden- en Opleidingsfonds
ABP	Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds
ADL	Algemene dagelijkse levensverrichtingen
AMvB	Algemene Maatregel van Bestuur
AO	Algemeen Overleg
ARBO	Arbeidsomstandigheden
ARP	Uitvoering Ammoniakreductieplannen
AVR	Afvalverwerking Rijnmond
AWB	Algemene Wet Bestuursrecht
BAT	Best Available Technologies
BBG	Bijdrageregeling bodembeschermingsgebieden
BBOL	Bijdragenbesluit Openbare lichamen
BBSH	Besluit beheer sociale sector
BCFV	Besluit Centraal Fonds Volkshuisvesting
BDIV	Beleidsplan Drink- en Industriewatervoorziening
Belstato	Beleid voor stadsvernieuwing in de toekomst
BEM	Bureau Energie in Milieuvergunningen
BEVER	Beleidsvernieuwing Bodemsanering
BGGL	Besluit geluidsbelasting grote luchtvaart
BGKL	Besluit geluidsbelasting kleine luchtvaart
BGM	Bijdrageregeling gebiedsgericht milieubeleid
BiZa	Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
BLS	Besluit locatiegebonden subsidies
BMP	Bedrijfsmilieuplannen Chemie
BPM	Belasting op personenauto's en motorrijwielen
BPW	Bestuursovereenkomst Plaatsingsproblematiek Wind-energie
BRZO	Besluit risico's zware ongevallen
BSB	Bodemsanering van in gebruik zijnde bedrijfs-terreinen
BTW	Belasting toegevoegde waarde
BTZR	Besluit tegemoetkoming ziektekosten rijkspersoneel
Buza	Buitenlandse Zaken
BVO	Bruto vloeroppervlak
BW	Burgerlijk Wetboek
BWS	Besluit woninggebonden subsidies
CBS	Centraal bureau voor de statistiek
CCPT	Centraal Coördinatiepunt ter bevordering van de toegankelijkheid voor gehandicapten
CDM	Clean Development Mechanism
CDO	Commissie duurzame ontwikkeling
CFV	Centraal Fonds Volkshuisvesting
Cie	Commissie
CLRTAP	Convention on long range transboundary air pollution
CMT	Centraal managementteam VROM-inspecties
COVRA	Centrale Organisatie voor Radio-actief Afval
CPR	Commissie Preventie Rampen
CRE	Corporate real estate
CS	Centrale sector
CSB	Commission on Sustainable Development
CSR	Centrum voor stoffen en risico-beoordeling
CTB	College voor de Toelating van Bestrijdingsmiddelen
DECIDO	Decentrale initiatieven duurzame ontwikkeling
DEMO	Demonstratieprojecten Motorvoertuigen

Afkorting	Omschrijving
DG XVI	Directoraat-Generaal 16 (EU/Brussel)
DGM	Directoraat Generaal Milieubeheer
DGVH	Directoraat Generaal van de Volkshuisvesting
DJZ	Directie Juridische Zaken
DKP	Dynamische kostprijs
Dubo	Duurzaam bouwen
DVEB	Directie Voorlichting en Externe Betrekkingen
ECE	Economic Commission for Europe
ECU	European Currency Unit
ECW	Evaluatiecommissie Wet Milieubeheer
EER	Emancipatie Effect Rapportage
EER	Energie Efficiencyprogramma Rijkshuisvesting
EHS	Ecologische hoofdstructuur
EINECS	European Inventory of Existing Commercial Chemical Substances
EK	Eerste Kamer
EMEP	Cooperative Programme for Monitoring and Evaluation of the Long-range Transmission of Air Pollutants in Europe
EMU	Europese monetaire unie
EnergieNed	Energiedistributiebedrijven in Nederland
EPC	Energieprestatiecoëfficiënt
EPL	Energieprestatie op locatie
EROP	Eerste Europees Ruimtelijk Ontwikkelingsperspectief
EU	Europese Unie
EUROBAT	Europese richtlijnen voor Best Available Technologies
EVOA	Europese richtlijn voor in-, uit- en doorvoer van gevaarlijke afvalstoffen
EZ	Economische zaken
FES	Fonds economische structuurversterking
FD	Facilitaire dienst
GBA	Gemeentelijke Basisadministratie
GBKN	Grootschalige Basiskaart van Nederland
GES	Gezondheidskundige Evaluatie Schiphol
GEW	Gewenningssubsidieregeling eigen woningbezit
GHG	Greenhouse GAS R&D Programma
GIHA	Gescheiden inzameling huishoudelijk afval
GIS	Geografische informatiesystemen
GGO's	Genetisch gemodificeerde organismen
GRP	Gemeentelijke rioleringsplannen
GUW	Gebiedsuitwerking
HABOG	Hoog radio-actief afvalbehandelings- en opslaggebouw
HAM	Handavingsinstrumentarium Milieubeleid
HGIS	Homogene Groep Internationale Samenwerking
HHG	Hoofdafdeling huurgeschillen
HIS	Hoofdafdeling Individuele Huursubsidie
HOV	Hoogwaardig Openbaar Vervoer
HPW	Huurprijzenwet
HS	Huursubsidie
HSL	Hoge snelheidslijn
I&A	Informatie en automatisering
IAV	Interimwet Ammoniak en Veehouderijen
ICC	Interne en corporate communicatie

Afkorting	Omschrijving
ICES	Interdepartementale Commissie Economische Structuurversterking
ICHW	Interdepartementale Commissie Harmonisatie Wetgeving
ICT	Informatie- en communicatietechnologie
IEA	International Energy Agency
IEK	Interne en externe kwaliteit en klachtenbehandeling
IFHP	International Federation for Housing and Planning
IKB	Individuele koopbijdrage
IMA	Internationaal Meldpunt Afvalstoffen
IMAG-DLO	Dienst Landbouwkundig Onderzoek, Instituut voor Milieu- en Agritechniek
IMH	Inspectie Milieuhygiëne
IMPEL	Implementation and Enforcement of Environmental Law
INFOMIL	Informatiecentrum Milieuvergunningen
INS	Integrale normstelling stoffen
INTA	International Association for the Development and Management of Existing and New Towns
INTERREG	Programma voor transnationale samenwerking op het gebied van de ruimtelijke ordening
IPCC	Intergovernmental panel on Climate Change
IPO	Interprovinciaal Overlegorgaan
IRC	International Reference Centre for Community Water Supply and Sanitation
IRMA	Interreg Rijn-Maas Activiteiten-programma
IRO	Inspectie van de Ruimtelijke Ordening in de provincies
ISO	International Standard Organisation
ISS	International Scientific Secretariat
ISV	Investerings stedelijke vernieuwing
IVBN	Vereniging van Institutionele Beleggers in Vastgoed Nederland
IVH	Inspectie van de Volkshuisvesting in de provincies
JI	Joint Implementation
KAN	Knooppunt Arnhem-Nijmegen
KIS	Kennisinfrastructuur
KIWA	Keuringsinstituut voor Waterleidingsartikelen
KOL	Kwaliteit op locatie
KWR	Kwalitatieve woningregistratie
KWS	Koolwaterstoffen
LAP	Landelijk Afvalbeheersplan
LCA	Levenscyclusanalyse
LCCM	Landelijk Coördinatie Commissie Milieuwet-handhaving
LVN	Landbouw, Natuurbeheer en Visserij
LPG	Liquified Petrol Gas
M&O-beleid	Beleid inzake bestrijding misbruik en oneigenlijk gebruik van subsidieregelingen
MATRA	Maatschappelijk Transformatie Programma
MBO	Milieubeleidsovereenkomst
MDW	Marktwerking, deregulering en wetgevingskwaliteit
Mibu	Bijdrageregeling milieuvriendelijke technieken in bussen
MIG	Modernisering Instrumentarium Geluidbeleid

Afkorting	Omschrijving
MIT	Meerjarenprogramma Infrastructuur Transport 1999–2003
MJA	Meerjarenafpraak
MKB	Midden- en Kleinbedrijf
MOAB	Milieugericht Overheidsaanschaffingenbeleid
MoU	Memorandum of Understanding
MR	Ministerraad
MRB	Motorrijtuigenbelasting
Mton	Megaton
MV4	Milieuverkenningen 4
NAP	Nationaal Actieplan Elektronische snelwegen
NCGI	Nationaal Clearinghouse Geo-Informatie
NCIV	Nederlands Christelijk Instituut voor Volkshuisvesting
NCW	Netto contante waarde
NCW	Nederlands Christelijk Werkgeversverbond
NDCRO	Nederlands-Duitse Commissie voor de Ruimtelijke Ordening
NECE	Network for Environmental Compliance and Enforcement
NEPROM	Vereniging voor Nederlandse projectontwikkelingsmaatschappijen
NER	Nederlandse Emissie Richtlijn
NETHUR	Netherlands Graduate School of Housing and Urban Research
NIDO	Nationaal initiatief voor duurzame ontwikkeling
NIRIS	Niet industriële restwarmte infrastructuur
NIROV	Nederlands Instituut voor Ruimtelijke Ordening en Volkshuisvesting
NIVRO	Nieuwe infrastructuur VROM
NME	Nota Milieu en Economie
NMP-3	Derde Nationaal Milieu Beleidsplan
NMP-4	Vierde Nationaal Milieu Beleidsplan
NNI	Nederlands Normalisatie-Instituut
NOGEPA	Nederlandse Olie en Gas Exploitatie en Productie Associatie
NOV	Nationaal Onderzoeksprogramma Verdroging
NOVEM	Nederlandse Onderneming voor Economie en Milieu
NU-ROM	Nadere Uitwerking Ruimtelijke Ordening en Milieu
NUBL	Nadere uitwerking Brabant-Limburg
NS	Nederlandse spoorwegen
NVB	Nederlandse vereniging van bouwondernemingen
NWI	Niet-winstbeogende instelling
NWI	Nationaal Woninginstituut
NWMA	Noord-west Metropolaan Gebied of North-West Metropolitan Area
NWR	Nationale Woningraad
OEI/EPL	Optimalisering Energie Infrastructuur/ Energieprestatie op Locatie
OESO	Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling
OL 2000	Overheidsloket 2000
OM	Openbaar Ministerie
OMR	Overzicht Meerjarenramingen Rijkshuisvesting
OS	Ontwikkelingssamenwerking
OPB	Overlegplatform bouwregelgeving

Afkorting	Omschrijving
OV	Openbaar vervoer
OZB	Onroerende zaakbelasting
P&M	Personeel en materieel
PEGO	Projectbureau Energiebesparing Gebouwde Omgeving
PEMBA	Premiedifferentiatie en marktwerking bij arbeidsongeschiktheidsverzekeringen
PHW	Particuliere Huurwoningen
PKB	Planologische kernbeslissing
PMR	Project mainportontwikkeling Rotterdam
R&D	Research and development
RAC	Reken- en administratiecentrum
RAVI	Raad voor de vastgoedinformatievoorziening
RBH	Regeling Bijdrage Huurlasten
REB	Regulerende Energiebelasting
Rgd	Rijksgebouwendienst
RHB	Rijkshoofdboekhouding
RHP	Rijkshuisvestingsplan
RHS	Ruimtelijke hoofdstructuur
RIVM	Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu-hygiëne
RMT	Regionaal Managementteam Inspecties
RO	Ruimtelijke ordening
ROA	Regionaal Orgaan Amsterdam
ROM	Ruimtelijke Ordening en Milieu
ROZ	Raad voor onroerende zaken
RPD	Rijksplanologische Dienst
RTB	Regeling Taakverdeling Beheer
RTR	Regeling Taakverdeling Rijkshuisvesting
RvST	Raad van State
SAB	Stichting scheepsafvalstoffen Binnenvaart
SBA	Stichting bureau architectenregister
SBB	Systeem begrotingsbeheer
SBK	Stichting Bouwkwiteit
SCP	Sociaal Cultureel Planbureau
SCR	Selectieve Catalytische Reductie
SER	Sociaal Economische Raad
SEV	Stuurgroep Experimenten Volkshuisvesting
SGR	Structuurschema Groene Ruimte
SHC	Secretariaat Huurcommissie
SHP	Stichting Habitat Platform
SIVR	Standaard Interne Huurovereenkomst Rijksgebouwendienst
SKB	Stichting kennisontwikkeling en kennistransfer bodem
SoZaWe	Sociale Zaken en Werkgelegenheid
SPA	Strategisch plan van aanpak biodiversiteit
SRE	Samenwerkingsverband Regio Eindhoven
SRR	Sectie Ruimtelijk beleid en Recht
St.crt.	Staatscourant
Stb.	Staatsblad
STIR	Stimuleringsprogramma Intensief Ruimtegebruik
STIVAM	Stichting contractpartners VAM
STUBOWA	Stuurgroep Bodem en Water
SV-fonds	Stadsvernieuwingsfonds
SVS	Stoffen, veiligheid en straling

Afkorting	Omschrijving
SVV	Structuurschema Verkeer en vervoer
TCR	Tank Cleaning Rotterdam
TDN	Topografische Dienst Nederland
TI	Toegelaten Instelling
TK	Tweede Kamer
TNLI	Toekomst Nederlandse Luchtvaartinfrastructuur
UHW	Uitvoeringswet Huurprijzen Woonruimte
UNCHS	United Nations Centre for Human Settlements
UN/ECE-CLRTAP	Internationaal verdrag grensoverschrijdende luchtverontreiniging over lange afstand
UVR	Uitvoering Volkshuisvestingsregelingen
UVV	Uitvoering Verstedelijking Vinex
V&W	Verkeer en Waterstaat
V&O	Vorming en opleiding
VAC's	Vrouwenadviescommissies voor de woningbouw
VAM	Vuilafvoer maatschappij
Vamil-regeling	Vervroegde Afschrijving Milieu-investeringen
VEWIN	Vereniging van exploitanten van waterleidingbedrijven in Nederland
Vinex	Vierde Nota over de Ruimtelijke Ordening Extra
VIR	Voorschrift Informatiebeveiliging Rijksdienst
VNG	Vereniging van Nederlandse Gemeenten
VNO	Vereniging van Nederlandse Ondernemers
VOGM	Vervolg-bijdrageregeling Ontwikkeling Gemeentelijk Milieubeleid
VOS	Vluchtige organische stoffen
VROM	Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer
VWS	Volksgezondheid, Welzijn en Sport
WAR	Waddenadviesraad
WBO	Woningbehoefte-onderzoek
Wbv	Woningbouwvereniging
WENS	Werkgroep Emancipatie Nieuwe Stijl
WEW	Waarborgfonds Eigen Woningen
WHC	Wet op de huurcommissies
Wms	Wet milieugevaarlijke stoffen
WOZ	Wet onroerende zaken
WRO	Wet op de Ruimtelijke Ordening
WRR	Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid
WSDV	Wet op de Stads- en Dorpsvernieuwing
WSW	Waarborgfonds Sociale Woningbouw
WUBO	Wet uitkering burger-oorlogsslachtoffers
WUV	Wet uitkeringen vervolgingsslachtoffers
WWV	Wet Werkloosheidsvoorziening
ZBO's	Zelfstandige bestuursorganen
Zoab	Zeer open asfalt beton

TREFWOORDENREGISTER

Verklaring van de afkortingen:

Hfdst.	Het hoofdstuk van het Algemeen deel van de Memorie van Toelichting
Par.	De paragraaf van het Algemeen deel van de Memorie van Toelichting
Art. uitgaven	De artikelsgewijze toelichting, onderdeel uitgaven en verplichtingen
Art. ontvangsten	De artikelsgewijze toelichting, onderdeel ontvangsten
Agentschap RGD	De paragrafen van de agentschapsbegroting Rijksgebouwendienst
Bijl.	De bijlage bij de Memorie van Toelichting

Trefwoorden	Vindplaats
Aanbestedingen/aanschaffingen	Par. 2.4, 3.2, 3.3, 6.4, 7.7; Art. uitgaven: 05.17; Agentschap RGD: 9.2.1, 11.1; Bijlage: 6
ABC-locatiebeleid	Par. 4.5
Afkoop subsidies	Par. 5.1, 5.7; Art. uitgaven: 03.39, 03.73, 03.78, 03.79; Art. ontvangsten 03.07; Bijlage: 3, 15
Afvalstoffen	Par. 3.4, 4.5 Art. uitgaven: 05.01, 05.15, 05.17; Bijlage: 2, 3, 6, 7, 8, 9, 15, 20
Afvalverwijdering	Par. 3.4, 4.5; Art. uitgaven: 05.13, 05.17; Bijlage: 2, 15, 20
Agentschap rijksgebouwendienst	Hfdst. 1, 6; Art. uitgaven en ontvangsten 02.01; Agentschap RGD; Bijlage: 1, 3
Ammoniak	Par. 3.1, 3.4; Art. uitgaven: 05.16; Bijlage: 2, 6, 15
Arbeidsomstandigheden	Par. 6.1, 6.3, 7.6; Art. ontvangsten: 05.03; Bijlage: 2, 6
Architectuur	Par. 2.3, 2.4, Hfdst. 6; Agentschap RGD: 2.4.1; Bijlage: 1, 3
Armoede	Par. 2.3, 5.3; Bijlage: 6
Aruba	Zie Nederlandse Antillen
Asbest	Art. uitgaven: 05.17; Agentschap RGD: 6, 9; Bijlage: 6
Asfalt	Par. 3.4
Asielzoekers/statushouders	Par. 5.4; Art. uitgaven: 03.01
Auto	Par. 3.3, 6.3; Agentschap RGD: 9.2.1; Bijlage: 6, 15, 19
AVR-chemie	Art. uitgaven: 05.13; Art. ontvangsten: 05.03; Bijlage: 15
Balans agentschap Rijksgebouwendienst	Art. uitgaven: 02.01; Agentschap RGD: 1, 3.2, 4.4, 4.5, 4.8, 5.2, 6.9, 10.2
Balansverkortings/brutering	Par. 5.7; Art. uitgaven: 01.01, 03.73, Art. ontvangsten: 03.07; Bijlage: 2, 6, 9, 15
Baten en lasten	Par. 6.1, 6.6; Art. uitgaven: 02.01; Agentschap RGD
Bedrijfsvoering/organisatie	Hfdst. 1, Par. 2.4, 3.3, 7.2, 7.6, 7.8; Agentschap RGD: 2.2, 2.4, 4.5, 6, 9.2.1, 10.3; Bijlage: 6, 8
Belasting (fiscaal) (groen beleggen/ontgroenen/ aftrek/OZB/Motorrijtuigenbelasting, Energiebelasting)	Par. 2.2, 2.4, 3.1, 3.2, 3.3, 3.4, 4.3, 5.3, 6.3; Art. uitgaven: 03.78, 05.15, 05.16, 05.17; Agentschap RGD: 4.3, 4.5, 4.6, 4.7, 7, 10.3; Bijlage: 3, 6, 15, 19, 20
Belastingdienst	Par. 5.3; Art. uitgaven: 03.16; Bijlage: 20
Beleidskader Rijkshuisvesting	Par. 6.1, 6.2, 6.3; Agentschap RGD: 2.2, 4.6
BELSTATO	Art. uitgaven: 03.19
Beschikbaarheid van woningen	Par. 5.1, 5.4; Art. uitgaven: 03.03
Bestuurlijke Commissie Randstand	Par. 4.5
Betaalbaarheid van woningen	Par. 5.1, 5.3; Art. uitgaven: 03.03, 03.40; Bijlage: 6
Bewonersorganisaties	Zie woonconsumenten
Biodiversiteit	Par. 2.2, 3.1, 3.2, 3.3, 5.1

Trefwoorden	Vindplaats
Bodem	Par. 3.1, 3.3, 3.4, 5.2; Art. uitgaven: 05.01, 05.13, 05.14, 05.16; Art. ontvangsten: 05.02, 05.05, 05.06; Agentschap RGD: 6, 9.2.2; Bijlage: 2, 3, 6, 13, 15, 21
Bos	Par. 3.3; Bijlage: 3
Bouw (innovatief, ondergronds, coördinatie)	Par. 2.3, 2.4, 4.5, 6.4; Art. uitgaven: 01.01, 03.12, 03.37, 03.40, 05.01; Bijlage: 15
Bouwbesluit	Par. 2.4, 5.4, 5.5; Bijlage: 2, 3, 4, 6
Bufferzones	Art. uitgaven: 04.06; Art. ontvangsten 04.01; Bijlage: 15
Centraal Fonds voor de Volkshuisvesting (CFV)	Par. 5.6; Bijlage: 3, 6, 13, 20
Centrale Rijnvaart Commissie	Bijlage: 19
CO ₂ (koolstofdioxide)	Par. 3.1, 3.3, 3.4; Art. uitgaven: 05.14, 05.16; Bijlage: 3, 8, 15, 19
Commissie Bodembescherming	Bijlage: 15
Commissie Brinkman	Par. 2.3
Commissie Cohen	Bijlage: 13, 14
Commissie Duurzame Ontwikkeling	Art. uitgaven: 05.16
Commissie Epema	Art. uitgaven: 05.17; Bijlage: 2
Commissie Genetische Modificatie	Bijlage: 15
Commissie Glasz	Bijlage: 6
Commissie Groenman	Par. 7.5
Commissie Harmonisering Wetgeving	Bijlage: 13
(Tijdelijke) commissie Klimaatverandering	Bijlage: 3
Commissie Kohnstamm	Bijlage: 14
Commissie Preventie Rampen	Bijlage: 6
Commissie voor de Milieu-effectrapportage	Bijlage: 15
Commissie voor de Rijksuitgaven	Par. 7.2
Commissie voor Menselijke Nederzettingen van de Verenigde Naties	Par. 5.8
Commissie Zwart	Bijlage: 20
Communicatie	Hfdst. 1, Par. 3.2, 4.2, 7.4, 7.7, 7.8; Art. uitgaven: 03.03, 04.01, 04.03, 05.17; Agentschap RGD: 3.2; Bijlage: 6, 8, 12, 13, 14
Convenanten	Par. 2.3, 2.4, 3.3, 4.3, 4.5, 4.7, 5.7; Art. uitgaven: 02.01, 03.35, 03.43, 04.06; Agentschap RGD: 10.2; Bijlage: 3, 6, 9
Corporate real estate	Par. 6.4; Agentschap RGD: 2.2, 2.4.3; Bijlage: 3
Corporaties	Par. 2.4, 5.1, 5.2, 5.3, 5.4, 5.6; Art. uitgaven: 03.03, 03.12, 03.37, 03.73, 03.78; Art. ontvangsten: 03.05, 03.07; Bijlage: 6, 8, 9, 20
Cultuur/beeldende kunst	Par. 4.3, 4.5, 6.2, 6.3, 6.6; Agentschap RGD: 3.2, 2.4.1, 2.4.2
Decentralisatie	Par. 4.3, Art. uitgaven: 03.16, 03.36, 05.15
Deelnemingen	Art. uitgaven: 05.13; Art. ontvangsten: 05.13
Demonstratie(projecten)	Par. 3.3; Art. uitgaven: 05.16; Bijlage: 19
Dienstverlening (publieke)/klanten	Par. 5.3, 6.1, 6.6; Art. uitgaven: 03.01; Agentschap RGD: 2.3, 2.4.1, 2.4.2, 2.4.3, 3, 4.6, 9.2.1, 10.2; Bijlage: 6, 8, 12, 14
Doelmatigheid(staakstelling)/efficiënt/efficiency	Par. 2.2, 3.1, 3.3, 4.1, 6.6, 7.2, 7.8, 7.9; Art. uitgaven: 01.01, 01.02, 01.07, 01.11, 01.13, 01.14, 02.01, 03.01, 03.05, 03.06, 03.15, 03.16, 03.19, 03.37, 03.79, Overige niet-actieve artikelen, 04.01, 04.03, 05.01, 05.14, 05.15, 05.16, 05.17, 05.19; Agentschap RGD: 1, 2.3, 3.1, 3.2, 4.2, 4.3, 4.5, 10.2; Bijlage: 1, 6, 9, 12, 13, 17, 20
Doelstellingen	Zie resultaatgericht management
Duurzaam bouwen	Par. 2.3, 2.4, 5.1, 5.5, 5.8, 6.2, 6.4; Art. uitgaven: 01.01, 01.07, 01.15, 02.01, 03.03, 03.05, 03.40, 03.42, 05.15; Agentschap RGD: 10.2; Bijlage: 3, 4, 6, 8, 9, 15, 17, 21
Eco-efficiency	Par. 3.3, Art. uitgaven: 05.17,
Economische groei	Hfdst. 1, Par. 3.1, 3.2, 4.1, 4.5, 5.3; Art. uitgaven: 05.17
Economische structuurversterking (ICES)	Par. 2.2, 3.1, 3.3, 4.5; Art. uitgaven: 03.41, 04.03, 05.16; Art. ontvangsten: 03.08, 05.05, 05.06; Bijlage: 3

Trefwoorden	Vindplaats
Effectief/effectiviteit	Par. 2.2, 2.4, 3.1, 3.3, 3.4, 7.3; Art. uitgaven: 01.01, 03.03, 03.06, 03.16, 04.01, 04.03, 04.08, 05.16; Art. ontvangsten: 03.03; Agentschap RGD: 2.4.1; Bijlage: 6, 8, 12, 17, 19, 20
Efficiency/efficiënt	Zie doelmatigheid
Eigen woning(bezit)	Par. 5.3, 5.5; Art. uitgaven: 03.03, 03.12, 03.16, Overige niet-actieve artikelen; Bijlage: 3, 12, 15
Emissies	Par. 2.2, 3.1, 3.3, 3.4, 4.2; Art. uitgaven: 05.01, 05.14, 05.15, 05.16, 05.17; Art. ontvangsten: 05.05, 05.06; Bijlage: 3, 15, 19
Energie	Par. 2.2, 2.4, 3.1, 3.3, 3.4, 5.1, 5.3, 5.5, 6.3, 6.4; Art. uitgaven: 01.01, 02.01, 03.16, 04.03, 05.01, 05.14, 05.15, 05.16, 05.17; Agentschap RGD: 4.3, 10.2; Bijlage: 2, 3, 4, 6, 9, 15, 17
EURO	Par. 5.8, 7.8, 7.9; Art. uitgaven: 01.02, 03.01, 04.01, 05.01
Europa/europese	Par. 2.4, 3.3, 4.2, 4.3, 4.4, 5.5, 5.8, 7.7; Art. uitgaven: 01.01, 04.03, 05.01, 05.15, 05.16, 05.17; Art. ontvangsten: 05.03; Bijlage: 3, 6, 8, 9, 13, 15, 17, 20
Europese Commissie	Bijlage: 3, 6, 13, 19
Europese Monetaire Unie	Par. 4.3; Bijlage: 8
Evaluatie	zie «Onderzoek»
Evaluatiecommissie	Bijlage: 6
Experimenten	Par. 2.4, Art. uitgaven: 03.05, 04.03, 05.15; Bijlage: 2, 3, 15, 21
Fosfaat	Par. 3.4
Garanties	Par. 5.7, 6.4; Art. uitgaven: 03.13, 05.13; Art. ontvangsten: 05.03, 05.06; Agentschap RGD: 4.8, 6, 9.2.2, 10.2, 10.3, 11.2; Bijlage: 15
Gebiedenbeleid	Par. 3.3; Art. uitgaven: 05.15, 05.16; Bijlage: 6, 15
Gebiedsuitwerkingen	Par. 4.5
Gehandicapten	Par. 5.3, 5.4, 7.6; Art. uitgaven: 03.05, 03.06, 03.15; Bijlage: 6, 15, 21
Geïntegreerd subsidiebeleid (M&O-beleid)	Par. 7.7
Geluid	Par. 3.1, 3.3, 3.4, 5.2, 5.5, 7.7; Art. uitgaven: 03.03, 05.01, 05.16; Bijlage: 2, 6, 13, 15, 19, 21
Gemeentefonds	Art. uitgaven: 03.36; Bijlage: 21
Genetisch gemodificeerde planten/organismen	Par. 3.4; Art. uitgaven: 05.17; Bijlage: 3, 6, 15
GEO-informatie	Art. uitgaven: 04.03; Bijlage: 13, 14
Geschillencommissie(s)	Agentschap RGD: 4.6
Gezondheid	Par. 2.2, 3.3, 3.4, 5.2, 5.5, 7.7; Art. uitgaven: 05.14, 05.15; Agentschap RGD: 3.2
Groene Hart	Par. 4.5, 4.7; Art. uitgaven: 04.01, 04.03
Groene ruimte	Par. 4.3, 4.5; Art. uitgaven: 04.06
Grondslagen artikel(onderdel)en	Bijlage: 15
Habitat	Par. 5.8; Art. uitgaven: 03.05; Bijlage: 3
Handhaving	Par. 2.1, 2.5, 2.6, 3.1, 3.3, 5.3, 5.6, 6.4, 7.1; Art. uitgaven: 04.01, 04.03, 05.01, 05.15; Bijlage: 2, 6, 17, 20, 21
Havens	Par. 2.2, 4.5; Art. uitgaven: 03.18, 05.16; Bijlage: 3, 6, 15, 21
Herstructurering woningvoorraad/woonmilieu's	Par. 5.2; Art. uitgaven: 03.42, 03.43
Hoge snelheidslijn (HSL)	Par. 4.5; Art. uitgaven: 04.03, 05.16
Houtskoolschets	Par. 2.2, 4.3, 4.5, 4.6
Huisvesting rijksdiensten/rijkshuisvesting	Hfdst. 1, Par. 2.1, 2.4, Hfdst 6; Art. uitgaven: 01.02, 02.01; Art. ontvangsten: 02.01; Agentschap RGD; Bijlage: 22
Huisvestingsprojecten	Par. 6.1; Agentschap RGD: 2.4.3, 3.2, 4.4, 4.8, 10.1, 10.3, 11.2; Bijlage: 6
Huur/verhuur agentschap rijksgebouwendienst	Par. 6.1, 6.6; Art. uitgaven: 02.01; Art. ontvangsten: 02.01; Agentschap RGD: 2.3, 3.1, 3.2, 4.2, 4.5, 4.6, 4.7, 4.8, 6, 7, 9, 10.2, 10.3, 10.4, 11.2

Trefwoorden	Vindplaats
Huurcommissie	Par. 5.3; Art. uitgaven: 03.01; Bijlage: 3, 4, 12, 13
Huurlasten	Art. uitgaven: 03.01, 03.16
Huurprijs/huurpijzen	Par. 5.3; Bijlage: 2, 3, 4, 6
Huurstijging	Par. 5.3; Art. uitgaven: 03.16; Bijlage: 3
Huursubsidie	Par. 5.3, 7.9; Art. uitgaven: 01.01, 03.01, 03.16; Art. ontvangsten: 03.03; Bijlage: 2, 3, 5, 6, 8, 10, 12, 15, 20
Hypotheek	Par. 5.3; Bijlage: 3, 13
Impulsbrief	Par. 2.2; Art. uitgaven: 05.16
Industrie	Par. 2.2, 2.4, 3.3, 4.5, 5.5; Art. uitgaven: 03.40, 04.09, 05.01, 05.15, 05.16, 05.17; Bijlage: 6, 15, 21
Inflatie	Par. 3.3, 5.3; Bijlage: 3
Informatie (automatisering/ICT), informatie-beveiliging	Par. 2.2, 3.2, 4.2, 5.4, 6.6, 7.8; Art. uitgaven: 01.01, 01.02, 03.01, 04.01, 04.03, 05.01; Bijlage: 3, 15, 17
Informatie (communicatie/voorlichting)	Hfdst. 1, Par. 2.4, 2.5, 3.2, 3.3, 4.4, 4.5, 5.4, 6.6, 7.2, 7.4; Art. uitgaven: 01.01, 01.02, 01.07, 01.11, 01.15, 03.01, 03.03, 04.01, 04.03, 04.08, 04.09, 05.16, 05.17; Art. ontvangsten: 01.01, 04.01; Agentschap RGD: 3.2; Bijlage: 6, 8, 1, 13, 14
Inkomensgroepen volkshuisvesting	Par. 5.1; Bijlage: 10
Inkomensoverdrachten	Bijlage: 7
Inkoop/inkopen	Par. 3.3, 7.9; Art. uitgaven: 01.11, 03.16; Agentschap RGD: 3.2; Bijlage: 8
Innovatie	Par. 2.4, 3.2, 3.3, 6.4; Art. uitgaven: 01.01, 03.40, 05.01; Agentschap RGD: 2.4.1; Bijlage: 15
Inputfinanciering buiten de huur-verhuurrelatie	Par. 6.5; Art. uitgaven: 02.01; Agentschap RGD: 4.3, 4.7, 7, 9.2.1, 10.2, 10.3
Inspectie	Par. 2.5; Bijlage: 20
Inspectie milieubeheer	Par. 2.5; Art. uitgaven: 05.01; Bijlage: 6, 20
Inspectie ruimtelijke ordening	Par. 2.5; Art. uitgaven: 04.01, 04.03; Bijlage: 6, 20
Inspectie volkshuisvesting	Par. 2.5; Art. uitgaven: 03.01; Bijlage: 3, 6, 20
Internationaal milieubeleid	Par. 2.6, 3.3, 3.4; Art. uitgaven: 05.01, 05.13, 05.15, 05.17; Bijlage: 2, 3, 15, 17, 20
Internationaal – algemeen	Par. 4.1, 4.2, 4.3, 4.4; Art. uitgaven: 04.03; Bijlage: 7, 8, 13, 15
Internationaal volkshuisvesting	Par. 5.8; Art. uitgaven: 03.03, 03.05; Bijlage: 15, 21
Internet (elektronische snelweg)	Bijlage: 12;
Interprovinciaal Overlegorgaan (IPO)	Par. 4.6, 5.2; Art. uitgaven: 04.09, 05.16, 05.17; Bijlage: 3, 6, 9, 15, 21
INTERREG	Par. 4.4; Art. uitgaven: 04.03
IRMA	Art. uitgaven: 04.03
Investerings – agentschap Rijksgebouwendienst	Par. 6.3, 6.4; Art. uitgaven: 02.01; Agentschap RGD: 2.2, 2.4.2, 3.2, 4.3, 4.4, 4.6, 4.8, 6, 7, 8, 9, 10.2, 10.3, 11; Bijlage: 22
Investerings – algemeen	Par. 2.2, 2.3, 4.2, 4.3, 4.5, 4.6; Art. uitgaven: 01.02; Bijlage: 3
Investerings – milieu	Par. 2.3, 3.1, 3.2, 3.3, 3.4; Art. uitgaven: 05.15, 05.17; Bijlage: 6
Investerings – volkshuisvesting	Par. 2.3, 5.1, 5.2, 5.3, 5.4, 5.5; Art. uitgaven: 03.01, 03.03, 03.19, 03.35, 03.37, 03.41, 03.42, 03.43
Investeringsbudget stedelijke vernieuwing	Zie stedelijke vernieuwing
Kadaster	Par. 7.5; Art. uitgaven: 04.09; Bijlage: 5, 13, 14
Kapitaalsuitgaven en -ontvangsten	Par. 6.1; Agentschap RGD: 1, 4.4, 4.8, 5.2, 8, 9.2.2, 11; Bijlage: 7
Klachtencommissie(s)	Bijlage: 3, 20

Trefwoorden	Vindplaats
Kengetallen	Hfdst. 1, Par. 6.6, 7.2; Art. uitgaven: 01.01, 01.02, 01.13, 03.01, 03.15, 03.16, 03.18, 03.37, 03.42, 03.79, Overige niet-actieve art., 04.01, 04.03, 04.06, 04.08, 05.01, 05.15, 05.16, 05.17; Art. ontvangsten: 03.03, 05.06; Agentschap RGD: 1, 2.3, 2.4.4, 3; Bijlage: 3, 6
Kennis	Par. 2.2, 2.4, 3.2, 3.3, 4.3, 4.5, 4.7, 5.5, 5.8, 6.4; Art. uitgaven: 03.03, 03.05, 03.40, 04.03, 05.14; Agentschap RGD: 2.4.1, 10.3; Bijlage: 14, 15
Keuringsinstanties op het gebied van milieubeheer	Bijlage: 13
Klant(tevredenheid)	Zie dienstverlening
Klimaat	Par. 3.1, 3.3, 3.4; Art. uitgaven: 01.07, 03.05, 04.03, 05.14, 05.16; Bijlage: 3, 8, 15, 17
Klimaatcommissie	Bijlage: 15
Koninklijk Huis	Zie paleis
Kostenverevening	Par. 3.2, 3.3; Art. uitgaven: 05.16, 05.17
Kwaliteit op locatie	Par. 2.3, 2.5, 5.5; Art. uitgaven: 03.01; Bijlage: 6
Kyoto	Par. 2.4, 3.4; Art. uitgaven: 05.16; Bijlage: 3
Land- en tuinbouw	Par. 3.1, 3.2, 4.5; Art. uitgaven: 04.03, 04.06, 05.01, 05.15, 05.16; Bijlage: 9, 15, 17
Landelijke Coördinatie Commissie Milieuwet-handhaving	Bijlage: 20
Landelijke Commissie	Par. 3.4; Art. uitgaven: 05.17
Leefomgeving (duurzame)	Par. 2.2, 2.3, 3.1, 3.3, 4.1, 4.6, 5.1, 5.2; Art. uitgaven: 03.43, 04.03, 05.16; Bijlage: 8, 9, 17
Leegstand/woningoverschot	Par. 5.2, 5.4; Bijlage: 6
Leegstand agentschap Rijksgebouwendienst	Par. 6.3, 6.6; Agentschap RGD: 3.2, 6, 7, 9.2.2, 10.3, 11.4
Leen- en depositofaciliteit	Par. 6.4; Art. uitgaven: 02.01; Agentschap RGD: 4.3, 4.4, 4.8, 8, 9, 11
Leerlingbouwplaatsen	Art. uitgaven: 04.08; Bijlage: 6, 15
Locatiegebonden subsidies	Par. 5.2; Art. uitgaven: 03.35; Bijlage: 4, 6, 15, 21
Loonbijstelling	Art. uitgaven: 01.04; Bijlage: 15, 22
LPG	Art. uitgaven: 05.16; Bijlage: 15, 19
Lucht	Par. 3.1, 3.3; Art. uitgaven: 05.14, 05.15, 05.16; Bijlage: 2, 15
Luchtvaart	Par. 2.2, 4.2, 4.5, 4.6; Art. uitgaven: 01.01, 04.03, 05.01, 05.16; Bijlage: 15, 21
Maatschappelijke organisaties	Zie woonconsumenten
Mededinging	Par. 2.4
Memorandum of Understanding (MoU)	Par. 5.8; Art. 03.05, 05.15
Mest	Par. 3.1, 3.4; Art. uitgaven: 05.16; Bijlage: 6
Milieubalans	Par. 3.1, 3.3, 3.4
Milieudruk	Par. 3.1, 3.2; Bijlage: 8
Milieuprogramma	Par. 3.1, 3.2, 3.3; Art. uitgaven: 05.16, 05.17
Milieuverkenning	Par. 3.1; Bijlage: 19
Milieuwinst	Par. 2.4; Art. uitgaven: 05.01
Millennium	Par. 6.4, 7.8; Art. uitgaven: 01.01, 01.02, 01.03, 01.05, 03.01, 04.01, 05.01; Agentschap RGD: 8, 11
Minderheden	
Mobiliteit	Par. 2.3, 4.2, 4.5, 5.4, 6.3; Art. uitgaven: 03.35, 04.03, 05.16; Bijlage: 17, 21
Monitoring	Zie «Onderzoek»
Monumenten	Par. 6.1, 6.2, 6.3, 6.5, 6.6, 6.7; Art. uitgaven: 02.01; Art. ontvangsten: 02.01; Agentschap RGD: 2.4.1, 2.4.2, 3.1, 3.2, 4.3, 9.2.1, 10.2, 10.3
Moties	Par. 2.2, 4.3, 5.2; Art. uitgaven: 03.43; Agentschap RGD: 9.2.1, 10.3
N20 (Distikstofoxide/lachgas)	Par. 3.4; Art. uitgaven: 05.16; Bijlage: 19
Nationaal Milieubeleidsplan-3 (NMP-3)	Par. 3.1, 3.2, 3.3, 3.4; Art. uitgaven: 05.14, 05.15, 05.16, 05.17; Bijlage: 3, 6, 20
Nationaal Milieubeleidsplan-4 (NMP-4)	Par. 3.1; Bijlage: 17
Nationale ombudsman	Bijlage: 5

Trefwoorden	Vindplaats
Nederland-Duitse Commissie voor de Ruimtelijke Ordening	Par. 4.4
Nederlandse Antillen en Aruba	Par. 5.3; Art. uitgaven: 03.05; Bijlage: 6
NH ₃ (Ammoniak)	Zie ammoniak
Niet-winstbeogende instellingen	Par. 5.7; Art. uitgaven: 03.01, 03.12, 03.39, 03.78, 03.79, Overige niet-actieve art.; Bijlage: 3, 15
Nitraat	Par. 3.4; Art. uitgaven: 05.16; Bijlage 19
Noordzee (Northsea)	Par. 4.4; Art. uitgaven: 04.03
North-west Metropolitan Area (NWMA)	Par. 4.4; Art. uitgaven: 04.03
Nota Milieu en Economie (NME)	Par. 2.2, 2.4, 3.1, 3.2, 3.3; Art. uitgaven: 03.40, 05.14, 05.16; Bijlage: 3
NOx (stikstofoxide)	Par. 3.3, 3.4; Art. uitgaven: 05.16; Bijlage: 3, 15, 19
Onderhoud	Agentschap RGD: Par. 2.4.2, 3.2, 4.3, 4.5, 4.6, 6, 7, 9.2.2, 10.2, 10.3
Onderzoek – Agentschap Rijksgebouwendienst	Par. 6.4, 6.5, 6.6 Art. uitgaven: 02.01; Agentschap RGD: 3.2, 4.4, 4.5, 5.2, 7, 9.2, 10.2, 10.3; Bijlage: 6, 15, 22
Onderzoek – Algemeen	Par. 2.2, 2.4, 7.2, 7.5; Art. Uitgaven: 01.01, 01.02, 01.11; Bijlage 6, 7, 8, 12, 13, 15, 20
Onderzoek – Milieu	Par. 3.1, 3.2, 3.3, 3.4; Art. uitgaven: 05.01, 05.14, 05.16, 05.17, 05.19; Art. ontvangsten: 05.06; Bijlage: 3, 6, 13, 15, 19, 20, 21
Onderzoek – Ruimtelijke Ordening	Par. 4.3, 4.5, 4.7; Art. uitgaven: 04.03; 04.09; Bijlage: 6, 13, 14, 15, 20
Onderzoek – Volkshuisvesting	Par. 4.5, 5.1, 5.3, 5.4, 5.5, 5.6, 7.6; Art. uitgaven: 03.01; 03.03; 03.05, 03.78, 03.79; Art. ontvangsten: 03.05; Bijlagen: 3, 6, 11, 12, 13, 14, 15, 17, 20
Onroerende zaken/onroerend goed	Par. 5.3, 5.7; Art. uitgaven: 03.78; Art. ontvangsten: 04.01; Agentschap RGD: 4.5, 9.2.1, 11.4; Bijlage: 2, 3, 13
Ontwikkelingssamenwerking	Art. uitgaven: 03.05; Bijlage: 3
Ouderen	Par. 5.3, 5.4, 5.6; Art. uitgaven: 03.03, 03.05, 03.15, 03.16; Bijlage: 3, 6, 15, 21
Ozon	Art. uitgaven: 05.16
Paleis/paleizen/Koninklijk Huis	Par. 6.5; Art. uitgaven: 02.01; Agentschap RGD: 2.4.1, 3.2, 4.3, 9.2.1, 10.2; Bijlage: 22
Planologische kernbeslissing (PKB)	Par. 2.2, 4.3, 4.5; Art. uitgaven: 04.05; Bijlage: 2, 3, 6, 15
Prijscompensatie, -bijstelling	Art. uitgaven: 01.03, 03.35; Bijlage: 15, 22
Prijsklassen volkshuisvesting	Bijlage: 10
Project mainportontwikkeling Rotterdam/2 ^e Maasvlakte	Par. 2.2, 4.2; Art. uitgaven: 05.16; Bijlage: 9
Publiek/private samenwerking	Agentschap RGD: 10.2
Raad van State	Par. 4.6; Bijlage: 2, 3, 15, 21
Raad voor Cultuur	Par. 4.3
Raad voor de Volksgezondheid	Par. 5.4
Raad voor het Landelijk Gebied	Par. 4.3
Raad voor onroerende zaken	Par. 5.7; Art. uitgaven: 03.79; Bijlage: 9
Raad voor vastgoedinformatie	Art. uitgaven: 04.09; Bijlage: 14, 15
Radio-actief afval	Art. uitgaven: 05.13
Rail	Par. 2.2, 3.4; Art. uitgaven: 03.35, 05.16; Bijlage: 15, 21
Reconstructiecommissie Midden-Delfland	Par. 4.5; Bijlage: 13
Regeerakkoord/regering	Hfdst. 1, Par. 2.2, 2.3, 2.4, Hfdst. 3, Par. 4.1, 4.3, 4.5, 5.2, 5.4, 7.9 Art. uitgaven: 01.11, 03.16, 03.35, 03.37, 03.43; Agentschap RGD: 7, 10, 3
Regeling bijdrage huurlasten (vangnetregeling)	Art. uitgaven: 03.01, 03.16; Bijlage: 3, 4, 15
Rekeningrijden	Par. 3.4
Resultaatgericht management (doelstellingen, middelen, producten)	Hfdst 1, Par. 3.1, 3.3, 3.4, 4.1, 4.3, 4.4, 4.5, 4.7, 5.2, 5.6, 6.4, 6.6, 7.2, 7.4, 7.6; Art. uitgaven: 01.01, 03.01, 03.15, 03.35, 04.03, 04.06, 04.08, 05.14, 05.16, 05.17; Agentschap RGD: 2.3, 2.4.2, 2.4.3, 2.4.4, 3.1; Bijlage: 3, 6, 8, 9, 13, 15, 17, 20, 21
Rijksinstituut voor de Volksgezondheid en de Milieuhygiëne (RIVM)	Par. 3.1, 3.4; Art. uitgaven: 05.17, 05.19; Bijlage: 6, 15, 17, 19
Riolerings	

Trefwoorden	Vindplaats
ROM-gebieden	Par. 3.3; Art. uitgaven: 04.03; Bijlage: 6, 9, 15
Sanering woningbeheerders	Art. uitgaven: 03.39; Art. ontvangsten: 03.05; Bijlage: 6, 15
Scheepvaart	Par. 3.4; Bijlage: 2, 3, 6, 13, 19, 20
Schiphol	Par. 2.2; Art. uitgaven: 05.14
Sleutelprojecten	Par. 4.2, 4.5; Art. uitgaven: 02.01, 04.01, 04.03; Bijlage: 6
SO ₂ (zwaveldioxide)	Par. 3.4; Art. uitgaven: 05.16; Bijlage: 15
Sociaal Economische Raad (SER)	par. 2.3
Sociale huursector	Par. 5.6; Art. uitgaven: 03.39, 03.79, Overige niet-actieve art.; Bijlage: 15
Sociale voorzieningen	Bijlage: 7
Spoorwegen	Par. 4.6; Art. uitgaven: 05.16; Bijlage: 15, 21
Stad/steden/stadsgewesten	Hfdst. 2, Par. 3.3, 3.4, Hfdst. 4, Par. 5.1, 5.2, 5.3, 5.5, 6.7; Art. uitgaven: 03.42, 04.03, 04.06, 05.15, 05.16; Agentschap RGD: 2.4.1, 2.4.2; Bijlage: 3, 6, 9, 17, 21
Stadsvernieuwing	Par. 5.2, 5.3; Art. uitgaven: 03.19, 03.43; Bijlage: 2, 3, 4, 6, 11, 15, 21
Stank	
Stedelijke Vernieuwing	Par. 2.3, 3.4, 4.5, 5.1, 5.2; Art. uitgaven: 01.01, 03.01, 03.03, 03.19, 03.35, 03.37, 03.40, 03.42, 03.43; Bijlage: 2, 3, 6, 8, 11, 15, 17, 21
Stelselwijziging rijksgebouwendienst	Par. 6.1, 6.2, 6.6; Art. uitgaven: 01.02, 02.01; Art. ontvangsten: 02.01; Agentschap RGD; Bijlage: 3
Stichting advisering bestuursrechtspraak (Stimuleringsprogramma) Intensief Ruimtegebruik (STIR)	Art. uitgaven: 0.11, 01.14
Straling	Par. 2.2, 2.3, 2.4, 4.1, 4.5; Art. uitgaven: 04.03
Structuurschema(s)	Par. 3.4; Art. uitgaven: 05.01, 05.17
Subsidie(s)	Par. 4.3, 4.4, 4.5; Art. uitgaven: 04.06, 05.16; Par. 2.3, 2.4, 3.3, 3.4, 5.1, 5.2, 5.3, 5.4, 7.7; Art. uitgaven: 01.14, 02.01, 03.06, 03.16, 03.18, 03.35, 03.37, 03.40, 03.43, 03.78, 03.79, Overige niet-actieve art., 04.03, 05.15, 05.16, 05.17; Art. ontvangsten: 03.03; Agentschap RGD: 10.2; Bijlage: 3, 6, 9, 15
Tarieven	Par. 6.5; Art. uitgaven: 04.08, 05.15; Agentschap RGD: 3.1, 4.3, 9.2.1
Technologie	Par. 2.2, 3.1, 3.2, 3.3, 4.2, 4.3, 6.4, 7.8; Art. uitgaven: 05.15, 05.16, 05.17; Bijlage: 15, 17
Toekomst Nederlandse Luchtvaartinfrastructuur (TNLI)	Par. 2.2, 4.2; Art. uitgaven: 01.01, 04.03, 05.01
Toezeggingen	
Toezicht milieu	Par. 2.5; Art. uitgaven: 05.01; Bijlage: 2, 6, 17, 20
Toezicht volkshuisvesting	Par. 2.5, 5.3, 5.6; Art. uitgaven: 03.01; Bijlage: 4, 17, 20
Tracéwet	Par. 4.6; Bijlage: 2
Transport	Par. 3.1, 4.2, 4.5; Art. uitgaven: 05.01
Tendrapport/trendbrief	Par. 5.4, Art. uitgaven: 03.03; Bijlage: 3
Tropisch regenwoud	Bijlage: 3
VAM	Bijlage: 3
Varkenshouderij	Par. 3.4, 4.5; Bijlage: 3
Vaste Commissie VROM	Art. uitgaven: 03.79, Bijlage: 3, 13, 21
Vastgoed	Par. 5.7, 6.3, 6.4, 6.6, 6.7; Art. uitgaven: 03.78, 04.09; Agentschap RGD; Bijlage: 13, 15
Veehouderij	Bijlage: 2, 3, 6, 13, 20
Veiligheid	Par. 2.2, 2.3, 5.2, 5.3, 5.5, 6.1; Art. uitgaven: 03.35, 05.01, 05.16, 05.17; Agentschap RGD: 3.2; Bijlage: 2, 3, 6, 15
Verdroging	Par. 3.1, 4.2; Art. uitgaven: 05.16; Bijlage: 6
Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG)	Par. 4.6, 5.2, 5.3, 5.4, 5.8; Art. uitgaven: 04.09, 05.16; Bijlage: 3, 9, 15

Trefwoorden	Vindplaats
Vergunningen	Par. 3.4, 5.4, 5.5; Agt. Uitgaven: 05.15, 05.16, 05.17; Bijlage: 2, 3, 4, 6, 20, 21
Verkeer	Zie vervoer
Verkenningen	Par. 3.1, 3.3, 3.4, 4.2, 4.5, 5.1, 5.2, 5.3, 5.4, 5.5, 5.6; Art. uitgaven: 03.03, 04.03, 05.14, 05.16; Bijlage: 6, 17
Verkoop huurwoningen	Par. 5.6; Bijlage: 3, 4, 6
Verpakkingen	Bijlage: 3, 6, 9
Verspilling	Art. uitgaven: 05.16
Verspreiding	Par. 3.4; Art. uitgaven: 05.16
Verstoring	Par. 3.4, 4.2; Art. uitgaven: 05.16
Vervoer (openbaar)/verkeer	Par. 2.2, 2.3, 3.1, 4.1, 4.2, 4.5, 5.1, 6.1, 7.6; Art. uitgaven: 04.03, 05.16; Bijlage: 3, 6, 8, 11, 15, 17, 19, 21; (zie ook auto, luchtvaart, spoorwegen, rail)
Verwijdering	Par. 3.4; Art. uitgaven: 05.17
Verzuring	Par. 3.1, 3.3, 3.4, 4.2; Art. uitgaven: 05.16
Vijfde Nota Ruimtelijke Ordening	Par. 2.2, 2.6, 4.1, 4.3, 4.4, 4.5, 4.6, 4.7; Art. uitgaven: 04.03, 05.16; Bijlage: 3, 17
Vinex (actualisering/uitvoering)	par. 2.3, 2.4, 2.5, 4.5, 4.7, 5.4, 5.5; Art. uitgaven: 03.03, 03.35, 03.41, 03.43, 04.03, 05.16; Art. ontvangsten: 03.08, 05.05, 05.06; Bijlage: 3, 6, 15
Vitaliteit/vitalisering	Par. 2.2, 2.3, 4.1, 4.5, 5.2
Vluchtige organische stoffen (VOS)	Par. 3.4; Art. uitgaven: 05.16; Bijlage: 19
Volkshuisvestingsinstellingen	Art. uitgaven: 03.05; Bijlage: 15
Voorbeeldplannen, -projecten, -functie	Par. 2.4, 3.3, 4.5, 6.4; Art. uitgaven: 03.40, 04.03, 05.01, 05.16; Bijlage: 3, 6, 15
Voorlichting	Par. 3.4, 7.1; Art. uitgaven: 03.03, 04.01, 04.03, 05.17; Agentschap RGD: 3.2; Bijlage: 3, 6, 8, 12, 14, 15
VROM-raad	Par. 2.2, 2.6, 3.4, 4.3, 4.6, 5.4; Art. uitgaven: 01.13; Bijlage: 1, 15, 17, 20
Vrouwenadviescommissies voor de woningbouw	Art. uitgaven: 03.06
Waarborgfonds	Par. 5.3; Art. uitgaven: 03.12; Bijlage: 13
Waarderingsgrondslagen – agentschap Rijksgebouwendienst	Agentschap RGD: 4.6, 9.2
Waddenzee	Art. uitgaven: 04.05; Bijlage: 6, 15, 18
Water	Par. 2.2, 2.4, 3.1, 3.3, 3.4, 4.3, 4.5, 7.9; Art. uitgaven: 03.03, 04.03, 05.01, 05.13, 05.16; Bijlage: 2, 3, 6, 13, 15
Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (WRR)	Par. 4.6
Wonen in de 21 ^e eeuw	Par. 5.1, 5.6
Woningbehoefte	Par. 5.4; Art. uitgaven: 03.03; Bijlage: 3
Woningcorporaties	Zie corporaties
Woninggebonden subsidies	Par. 5.3; Art. uitgaven: 03.36, 03.37, 03.43, Overige niet-actieve art.; Bijlage: 4, 6, 15, 21
Woningoverschot	Par. 5.2, 5.4
Woningtekort	Par. 5.4
Woonbond	Par. 2.4; Art. uitgaven: 03.06; Bijlage: 3, 9
Woonconsumenten	Par. 2.2, 2.4, 3.3, 3.4, 4.5, 5.2, 5.3, 5.4, 5.5, 7.3; Art. uitgaven: 03.06, 05.15; Bijlage: 6, 8, 15
Woonlasten	Par. 5.3
Woonomgeving	Par. 2.6, 5.1, 5.3, 5.4; Art. uitgaven: 03.03, 03.40
Woonruimteverdeling	Par. 5.4; Art. uitgaven: 03.03
Woonverkenningen	Par. 5.1, 5.2, 5.3, 5.5, 5.6; Art. uitgaven: 03.03; Bijlage: 17
Woonwagens	Par. 5.7 Art. uitgaven: 03.05, 03.12, 03.15; Art. ontvangsten: 03.05; Bijlage: 2, 3, 4, 15
Zelfstandige bestuursorganen	Par. 7.5; Bijlage: 5, 12, 13